

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TARİH ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TARİH ÖĞRETİMİNDE GAZETE KULLANIMININ
ÇOK PERSPEKTİFLİLİĞE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
İBRAHİM YAHŞİ

ANKARA, 2011

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TARİH ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TARİH ÖĞRETİMİNDE GAZETE KULLANIMININ
ÇOK PERSPEKTİFLİLİĞE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
İBRAHİM YAHŞİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. HAMZA KELEŞ

ANKARA, 2011

JÜRİ ONAY SAYFASI

.....'ın
.....
..... başlıklı
tezi..... tarihinde, jürimiz tarafından
..... Ana Bilim / Ana Sanat Dalında Yüksek
Lisans/ Doktora / Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan:

Üye (Tez Danışmanı):

Üye :

Üye :

Üye :

ÖN SÖZ

Tüm eğitim basamaklarında bireylere toplumsal yaşamda karşılaşacakları sorunların üstesinden gelebilme, etkin, üretken ve iyi bir vatandaş olabilme yeterlikleri kazandırmaya çalışılır. Bütün bu yeterlikler eğitimde önemli ve temel bir ders olan Tarih dersi aracılığıyla kazandırılmaktadır. Tarih dersi, bireyi toplumsal yaşama hazırlayan bir ders olduğundan bu dersin konularının günlük yaşamla ilişkisinin kurulması bu dersin hedefine ulaşması açısından bir gerekliliktir.

Tarih dersinde programın öngördüğü bilgi, beceri ve değerleri öğrenciye kazandırarak öğrencilerde olumlu tutumlar oluşturulması, öğrenciyi toplumsal yaşamda karşılaşacağı durum ve sorunlarla etkin olarak baş edebilecek ve olaylara farklı bakış açıları getirebilecek biçimde yetiştirilebilmesi için sınıf ortamında etkili araç-gereç ve bunları kullanarak hazırlanan öğretim materyallerine gereksinim vardır. Toplumsal yaşamı sınıf ortamına taşımada kullanılan araç-gereçlerden biri gazeteler ve gazete kullanılarak hazırlanan öğretim materyalleridir.

Yapılan bu araştırma ile elde edilen sonuçların Tarih dersini gazete kullanarak işlemek isteyen öğretmenlere yol göstereceği umulmaktadır. Bu araştırmayla, Tarih dersinde gazete kullanımının öğrencilerin olaylara bakışlarındaki çok perspektifliğe etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Bu araştırmayla, geçmişteki ve günümüzdeki toplumsal yaşamı sınıf ortamına taşıyan gazetelerin Tarih dersinde etkili bir biçimde kullanılabilmesi için bu aracın, öğrencilerin bakış açılarına etki edip etmediğinin karma yöntem kullanılarak belirlenmesi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2008- 2009 eğitim-öğretim yılından itibaren gazete kullanılmasına ilişkin ek bir programı uygulamaya koyarak derslerde gazete kullanılmasına dikkat çekmesi bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Tezime danışmanlığı altında başladığım zorlu yolda engin bilgi ve tecrübelerinden istifade ettiğim sayın Prof. Dr. Hamza KELEŞ hocama, sonsuz teşekkürlerimi dile getirmek isterim.

Özellikle çalışmamın uygulama aşamasında kullanacağım tarihsel dokümanların temini konusunda tarihsel doküman temin etmemde ve her konuda yardımcı olan saygıdeğer hocam Prof. Dr. Mehmet ŞAHİNGÖZ'e, çalışmam boyunca görüş ve yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım Doç. Dr. Uğur ÜNAL'a, Yrd. Doç. Dr. Bülent AKBABA'ya, Yrd. Doç. Dr. Gülin KARABAĞ'a, Arş.Gör. Bahaddin DEMİRTAŞ'a, Togay Seçkin BİRBUDAK'a, Özgür AKTAŞ'a ve Neval AKÇA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Mütevazı kişiliği, içten yaklaşımı ve mesleğe dair eşsiz bilgi ve görüşleriyle araştırmanın her aşamasında katkılarını esirgemeyen Doç. Dr. Bahri ATA'ya saygı ve şükran hissimi ifade etmek isterim.

Bu çalışmanın her aşamasında, okumaları ve eleştirileri ile bana her zaman yol gösterici olan, uzak mesafeye aldırış etmeden yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Ayten KİRİŞ'e saygı ve şükran hissimi ifade etmek isterim.

Araştırmanın uygulama safhasında birlikte çalıştığımız Ankara İli Çubuk İlçesi Çubuk Lisesi 12.Sınıf öğrencilerine desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Araştırma konusunun belirlenmesinden araştırma sürecinin sonuna kadar, her zaman ve her koşulda bana maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, anne ve babama, ağabeylerim Oktay ve Turgut YAHŞİ'ye, kardeşim Enes YAHŞİ'ye; varlığıyla bana güç veren, hiçbir zaman desteğini esirgemeyen sevgili eşim Aynur'a, gönül dolusu teşekkür ediyorum.

Araştırmam esnasında emeği geçen herkese en içten teşekkürlerimi sunarım.

İbrahim YAHŞİ

ANKARA-2011

ÖZET

TARİH ÖĞRETİMİNDE GAZETE KULLANIMININ ÇOK PERSPEKTİFLİLİĞE ETKİSİ

YAHŞİ, İbrahim

Yüksek Lisans, Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. HAMZA KELEŞ

Mayıs-2011, 190 Sayfa

Tarih dersi; bireyleri geçmişini öğreterek toplumsal yaşama hazırlayan, onları içinde bulunduğu toplumun etkin bir üyesi haline getiren ve onlara vatandaşlık hak ve sorumluluklarını öğreten en temel derslerden biridir. Tarih dersinde, eğitim ortamlarını zenginleştirerek etkili öğrenmelerin gerçekleşmesini çeşitli araç-gereçler sağlamaktadır. Bu bağlamda, gazeteler bireyin yaşadığı toplumun içinden gelen konularla dolu olması, yaşamdaki problemlerle bireyleri karşı karşıya getirmesi, farklı bakış açıları sunması, güncel ve ucuz olması bakımından Tarih dersinde kullanılması gerekli en önemli araç-gereçler arasındadır.

Bu araştırmanın amacı Tarih dersinde gazete kullanımının öğrencilerin çok perspektifli bakış açısı kazanmalarına etkisini belirlemektir. Araştırmanın nicel verileri, deneme modellerinden “öntest-sontest kontrol gruplu modele” göre nitel verileri ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Araştırmayla ilgili nicel verilerin istatistiksel çözümlemelerinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest puanları elde edildikten sonra, grupların ortalama puanları ile puan dağılımlarının standart sapmaları hesaplanmıştır. Gruplararası karşılaştırmalarda t testinden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi olarak .05 güven düzeyi benimsenmiştir. Araştırmanın nitel verileri nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde betimsel çözümleme tekniği kullanılarak çözümlenmiştir.

Araştırma sonucunda, Tarih dersinde gazete kullanılarak öğretim yapılan deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin perspektifleri ve derse ilişkin tutumları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Tarih dersinde gazete kullanılarak öğretim yapılan deney grubundaki öğrencilerin öğretimde gazete kullanılmasına ilişkin görüşleri genelde olumlu yöndedir. Kendileriyle görüşme yapılan öğrencilerin tümü derste gazete kullanımının okuma ve okuduğunu anlama becerisini artırdığını, tümüne yakını gazete kullanımıyla dersi daha iyi öğrendiğini, dersi günlük yaşamla ilişkilendirdiğini ve araştırma becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Görüşmeye katılan öğrencilerin tümü derste gazete kullanımıyla dersi sevdiğini, tümüne yakını derste gazete kullanımında güçlüklerle karşılaşmadığını ve tüm derslerde gazetenin kullanılabileceğini bildirmiştir.

ABSTRACT**THE EFFECT ON MULTIPERSPECTIVITY OF USING NEWSPAPER IN
HISTORY TEACHING****YAHŞİ, İbrahim****Yüksek Lisans, Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı****Tez Danışmanı: Prof. Dr. HAMZA KELEŞ****Mayıs-2011, 190 Sayfa**

History is a basic lesson that prepares people for future, makes them parts of the life by teaching their past. In history lesson, various tools are the tools that form efficient teaching enriching education environment. In this sense, journals are among the most important tools to be used in History classes in terms of current daily life affairs, making people face with daily life problems, being up-to-date and cheap.

Goal of this survey specify the affects of journal use's providing various perspectives to students in History classes. Quantitive datas of the survey are gathered according to "pretest-posttest model"; and qualitative ones are gathered semi-structured interview technique.

Personal information form to solve survey problems, attitude scale used in social studies lesson, success tests to measure students' academic development, materials, journals were used.

While calculating qualitative statistics of the survey SPSS programme was used. After gathering pretest and posttest points of the experiment group, average point and Standard deviation was calculated. T tests were used for intergroup comparisons. 0.5 extents were stated as a meaningfulness point.

After the survey, a difference is revealed in favor of experiment group between the perspectives and attitudes to the lecture of students in experiment group and in traditional approach is exposed to. Giving education for students in experiment group by using journal in history class it's seen that attitudes of the students are in positive way. Many of the students asked say that reading journal increases reading and understanding the text skills and almost all of them say that they learn the subject more easily and relate the lesson with daily lives and develop their investigation skills. All of the students participated in conversation stated that they liked the lesson with journals, and almost all of them state that they did not face with problems in using journal.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
 I. BÖLÜM.....	 1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	4
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi.....	6
1.4. Sayıtlılar	7
1.5. Sınırlılıklar	8
1.6. Tanımlar	8
1.7. Tarih Öğretimi.....	9
1.7.1 Tarih Öğretiminin Amaçları	9
1.7.2 Bilişsel Gelişim Evreleri ve Tarih Öğretimi.....	13
1.7.3 Tarih Öğretiminde Yöntem Arayışları	18
1.7.4 Tarih Öğretiminde Kullanılabilecek Öğretim Yöntemleri	20
1.8. Birinci Ve İkinci El Kaynaklar	25
1.8.1. Birinci El Kaynaklar	25
1.8.2. İkinci El Kaynaklar.....	28
1.9. Eğitimde Materyal Kullanımı	30
1.9.1. Yazılı Materyallerin Eğitim Ortamına Katkıları	30
1.9.2. Yazılı Materyallerin Öğrenmedeki Rolü	34
1.10. Yazılı Materyal Olarak Gazeteler	37
1.10.1 Gazete	37
1.10.2 Gazete'nin Tarihçesi.....	38
1.10.3 Türkiye'de Gazete	42
1.11. Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımı	44
1.11.1 Gazete ve Tarih	44
1.11.2 Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Eğitim Ortamına Katkısı	48
1.11.3 Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Öğrenmedeki Rolü	52
1.11.4. Öğrenim ve Öğretimde Gazete Kullanımının Uygulama Alanları	55
1.11.5 Öğretimde Gazetelerin Kullanılmasıyla İlgili Yapılan Araştırmalar	65
 II. BÖLÜM	 72
2.1 Tarih Öğretiminde Gazetelerin Kullanılmasının Çok Perspektiflilik Becerisinin Gelişimine Olan Etkileri	72
2.1.1. Çok Perspektiflilik.....	72
2.1.1. Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımı ve Çok Perspektiflilik.....	76
2.1.2 Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Çok Perspektifliliğe Etkisi	82

III. BÖLÜM.....	85
YÖNTEM	85
3.1. Araştırmanın Modeli	85
3.2. Evren-Örneklem.....	86
3.3. Veri Toplama Araçları	86
3.4. Verilerin Analizi	90
VI. BÖLÜM.....	91
BULGULAR VE YORUMLAR	91
4.1. NİCEL ANALİZ BULGULARI	91
4.1.1. Frekans Dağılımları	91
4.1.2. Frekans Dağılımları	94
4.1.3. Problem Cümlesine İlişkin Bulgular	117
4.2. NİTEL ANALİZ BULGULARI VE YORUMLAR.....	123
4.3 Analize Dayalı Sonuç.....	132
SONUÇ	133
KAYNAKÇA.....	136
EKLER	147

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 Gazete Kullanımının Faydaları ve Sınırlılıkları.....	50
Tablo 2 Ön test-Son Test Kontrol Grubu Deseni.....	85
Tablo 3 Serbest Cumhuriyet Halk Partisinin Kurulduğu Esnadaki Gazetelerin Dağılımını Gösteren Tablo	87
Tablo 4 Kore Savaşı (1950-52) Yılları Arası Gazetelerin Dağılımını Gösteren Tablo	87
Tablo 5 Örneklem Dağılımı	87
Tablo 6 Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Çok Perspektifliliğe Etkisini Ölçmek Amacıyla Hazırlanan Anket Sorularını Gösteren Tablo.....	89
Tablo 7 Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları	91
Tablo 8 Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları	91
Tablo 9 Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Eve Günlük Gazete Alım Dağılımları	92
Tablo 10 Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Eve Günlük Gazete Alım Dağılımları.....	92
Tablo 11 Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kütüphanelerinde Tarih Kitabı Olup Olmamasına İlişkin Dağılımlar	93
Tablo 12 Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kütüphanelerinde Tarih Kitabı Olup Olmamasına İlişkin Dağılımlar	93
Tablo 13 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerini Geliştirir.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	95
Tablo 14 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Hayal Gücünü Etkili Bir Şekilde Kullanmalarını Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları	96
Tablo 15 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Tarihsel Kişilerle Empati Kurmalarını Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	97
Tablo 16 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Geçmiş Ve Bugün Arasında Yaşananların Benzer Ve Farklı Yönlerini Görme Fırsatı Verir.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	98

Tablo 17 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Merak Ve Sorgulama Kavramlarını Güçlendirir.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	99
Tablo 18 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihteki Şahsiyet, Kurum Ve Düşüncelerin Benzerlik Ve Farklılıklarını Bulabilmelerini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	101
Tablo 19 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Tarihi Olaylardaki Farklı Neden-Sonuç İlişkilerini Bulmalarını Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	102
Tablo 20 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihsel Kanıta Dayalı Hipotezlerle Desteklenmeyen Görüşleri Fark Etmelerini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	103
Tablo 21 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Eski Bilgilerini Hatırlamalarına Yardımcı Olur Ve Yeni Öğrendikleriyle Karşılaştırıp Sonuç Çıkarmalarını Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	105
Tablo 22 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Sorgulama Yapabilme Becerisinin Zaman İçinde Değişmesine Ve Gelişmesine Fırsat Verir.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	106
Tablo 23 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihi Olaylardaki Zorunlu Olduğu Düşünülen Neden-Sonuç İlişkilerini Şüpheyle Karşılayabilmelerini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	107
Tablo 24 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Karar Verme Ve Düşünme Becerilerinin Gelişmesine Katkı Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	109
Tablo 25 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilere, Belli Başlı Fikirlerin Tartışılması Ve Tarihi Olayla İlgili Aykırı Ya Da Destekleyen Belgelerle Belli Başlı Fikirleri İlişkilendirme Becerisinin Gelişimini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	110
Tablo 26 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarih Bilgilerini Ve Tarihsel Düşünme Becerilerini Geliştirir.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	111

Tablo 27 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Birinci Ve İkinci Elden Kaynaklarda Bulunan Fikirler Arasında Anlamlı Bağlantılar Kurabilen Yaratıcı Mezunlar Noktasına Gelebilmelerini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları	113
Tablo 28 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihte Alınan Kararların, Tarihsel Sürece Etkileri Hakkında Hipotezler Üretmelerini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları.....	114
Tablo 29 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihsel Gazetelerden Hareketle Tarihsel Sorular Sorma Becerisinin Gelişimini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları	115
Tablo 30 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihsel Gazetelerin Ait Olduğu Toplumsal, Siyasal Ve Ekonomik Bağlamı İrdeleyerek, Belgedeki Propaganda Amacı Taşıyan Öğeleri Fark Edebilmelerini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları	116
Tablo 31 Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Bulgular	118
Tablo 32 Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Ön ve Son Test Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin T Testi Sonuçları	118
Tablo 33 Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Ön ve Son Test Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin T Testi Sonuçları	119
Tablo 34 Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son Test Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Bulgular	120
Tablo 35 Deneklerin Ön Test ve Son Test Puanlarının Günlük Eve Gazete Alımlarına Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular	121
Tablo 36 Deneklerin Ön Test ve Son Test Puanlarının Kütüphanelerinde Tarih Kitabı Olup Olmaması Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular	122

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Sütun Grafiği.....	92
Şekil 2 Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Eve Günlük Gazete Alımlarına İlişkin Sütun Grafiği	93
Şekil 3 Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kütüphanelerinde Tarih Kitabı olup Olmaması Durumlarına İlişkin Sütun Grafiği	94
Şekil 4 Deneklerin Ön Test ve Son Test Puan Ortalamalarına İlişkin Sütun Grafiği ..	120

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

Gerçek dünyayı insanların önüne getiren ve güncel bir kaynak olan gazete, eğitimsel, çok yönlü ve dinamik bir öğrenme aracıdır (Deveci, 2005: 159-166). Gazeteler, kolay elde edilebilen, pahalı olmayan, çok amaçlı, güncel bilgiler kaynağıdır (Using Newspaper in the Classroom, 2006). Birçok öğretim materyali yıllar içinde değişikliğe uğramasına rağmen, gazeteler hâlâ ucuz ve ilgi gören bir materyal olma özelliğini sürdürmektedir (Manning, 2001: 93-95).

Gazete, kitlelerin ulaşabilmesini sağlayan haberlerin basılı kaydıdır. Gazete olayları yaratmayıp, gerçekleri bir olaydan kopararak okuyucuya anlayabileceği biçimde sunar. Gazetelerin okuyucuyu dünyanın herhangi bir yerine götürebilme gücü olduğundan, gazetelere sihirli materyaller de denmektedir (Carey ve Greenberg, 1991: 8). Gazeteler insanları içinde yaşadıkları çevre hakkında bilgilendirir. Milyonlarca insan gerek kendi ülkelerinde gerekse başka ülkelerde ne olup bittiğini öğrenmek için her gün gazetelere ulaşır (Padgett, 2006: 56–58).

Gazeteler oldukça geniş bir değerler içeriğine sahip olup, okulda ve evde öğrencilerin kişisel ve toplumsal olarak olumlu değer yargılarını öğrenmesi bakımından iyi bir kaynaktır. Gazeteler karakter eğitimi programlarında gerekli bir kaynak olarak da kullanılmaktadır (DeRoche, Sullivan ve Garrett, 1999: 3). Gazeteler dil yeteneğini geliştirmenin yanı sıra, öğrencilerin özkültürlerini tanımasını da sağlar (Olivares ve Lisi-Pawlak, 1991).

Gazeteler okuyucuları farklı insanlarla tanıştırmak, onları yeni şeyler denemeye davet eder. Diğer iletişim araçlarıyla karşılaştırıldığında, gazetenin her tür bilgiyi geniş kitlelere ulaştırdığı görülür. Gazeteler aynı zamanda tarihi, günlük olarak aktaran

kaynaklardır. Olay ve çerçevesi hakkında anında resimler sunarken, aynı zamanda tarihçiler için müthiş bir bakış açısı da oluşturmaktadır (Using Newspapers, 2006).

Yaşayan en eski dil etkinliği, neredeyse basılmaya başlandığından beri, gazetedir. Okulda öğrencilerle işbirliği içerisinde gerçekleştirilen sınıf gazetesinde, her birine görev vererek, onları izlemek, her basımının kıymetini bilmek, ardından arkaya yaslanarak sesli tepkileri dinlemek bir eğitimci için kazanılmış en büyük deneyimler arasındadır (Aiex, 1998). Gazetenin Tarih dersinde kullanılmasındaki amaç, günlük gazete kullanımıyla geçmiş ve şimdiki toplumun sosyal ve siyasal yapısı hakkında öğrencileri karşılaştırmalı olarak bilgilendirme, fotoğrafın içinde bulunma konusunda onları yüreklendirmektir (Newyork City's Hometown Newspaper, 2007).

ABD'de gazetelerin sınıfta etkin kullanılması amacıyla "Eğitimde Gazete" (Newspaper in Education) adlı bir program yürütülmekte; bu program dahilinde öğrencilere gazete dağıtılmakta, öğretmenler de gazeteleri sınıflarında bir öğretim materyali olarak kullanmaktadırlar. "Eğitimde Gazete" (NIE) programı ile gazete sınıf içerisinde kullanılan oldukça geniş bir alana sahip bir araçtır. "Eğitimde Gazete" programı ile öğretmenlere gazeteleri nasıl kullanacaklarını anlatan dersler verilmekte ve öğretmenler kendileri için özel olarak hazırlanmış konulardan seçme olanağına sahip olmaktadır (Sunal ve Haas, 2002: 213).

Amerikan Gazete Kuruluşu ülke çapında 106.000'den fazla okulun ve 11 milyon öğrencinin "Eğitimde Gazete" programının içinde olduğunu bildirmektedir. "Eğitimde Gazete" programının temel amacı; yalnızca öğrencileri daha iyi vatandaş olarak yetiştirmek değil aynı zamanda onlara okuma alışkanlığı kazandırmaktır. Bazı günlük gazeteler de internet aracılığıyla ilköğretim öğrencilerine gazete haberlerini onların anlayabileceği biçimde vermekte, ayrıca bu sitelerde öğretmenlerin sınıflarında gazeteleri etkili bir biçimde kullanabilmeleri için materyaller ve etkinlik örnekleri sunulmaktadır (McElmeel, 1999: 31–32). Hatta birçok gazete, dersler için materyal hazırlamakta ve gazetelerin sınıfta nasıl kullanılacağını anlatan kurslara da sponsor olmaktadır (Kines, 1996: 63). "Eğitimde Gazete" programı, Sosyal Bilgiler, Dil, Matematik, Bilim, Tarih ve daha başka birçok alanda kullanılmaktadır (Newyork City's Hometown Newspaper, 2007).

Büyük şehirlerdeki gazeteler ve hatta orta büyüklükteki şehirlerdeki gazetelerin eğitim bölümleri bulunmaktadır. Bu bölümler kendilerini, gazeteyi eğitimlerinin bir parçası olarak kullanan gençlere adanmıştır. Bunların birçoğunda, gazete kullanılan dersleri geliştirmek isteyen ve öğretmenler için çalışan danışmanlar vardır. Bunun yanı sıra önerilen etkinliklerin bulunduğu bir öğretim programı vardır. Bu etkinliklerin çoğu Tarih dersi için uygundur (Savage and Armstrong, 1987: 190).

Bir öğretim aracı olarak gazeteler, öğretim programındaki diğer derslere göre Tarih dersinin konularına daha kolay uyarlanabilir. Tarih konuları, gazetelerin verdiği tarihi olay ekleri kullanılarak işlenebilir. Örneğin, gazetelerin milli bayramlarda verilen ekleri bu dersin tarih konuları için iyi bir kaynaktır. Aynı zamanda, eski gazeteler kütüphanelerden elde edilerek tarih materyali olarak kullanılabilir. Yine gazetelerdeki çizgi diziler de toplumsal yaşamı tanıtmakta kullanılabilir. Başlıksız çizgi diziler sınıfa dağıtılıp, öğrencilerden başlık bulmaları istenebilir (Heitzman, 1979: 17–19).

Türkiye’de ise, 2004 Sosyal Bilgiler öğretim programında gazete çıkarma, haber toplama, gazete makalelerini sebep-sonuç ilişkisi ile okuma, gazete için reklam hazırlama gibi gazeteye dayalı etkinliklere yer verilmekte, basılı ve görsel kaynaklardaki bilgilere ulaşma becerisi ile kanıt kullanma becerisinin geliştirilmesinde gazetelerden yararlanılabileceği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra; Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2008–2009 eğitim-öğretim yılından itibaren “İlköğretim 4.–8. Sınıf Öğretim Programlarının Öğretme-Öğrenme Süreçlerinde Gazete Kupürlerinden Yararlanma” adlı ek bir program uygulamaya koyacağı öngörülmektedir. Öngörülen bu ek programda, gazetenin, güncel bilgiye ulaşılacak en kolay kaynaklardan biri olması, içerdiği farklı konulardaki (şehir, ülke, dünya, ekonomi, sağlık, bilişim, kültür sanat, spor, eğitim vb.) haberler, zengin görsel öğeler (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb.) ve her düzeyde (okul öncesinden, yükseköğretime) içerdiği bilgilerle her derste kullanılabilecek bir araç olması ve günlük yayınlanması açısından “her gün yenilenen bir kitap” işlevi görmesinden dolayı öğretme-öğrenme sürecinde kullanılabileceği belirtilmektedir (MEB, 2008).

Bu çalışma çerçevesinde gazetelerin tarih öğretiminde kullanılması arayışlarına yer verilerek öğrencilerin çok yönlü bakış açılarının geliştirilmesinde gazetelerin etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Lise son sınıf öğrencileriyle yapılan deneysel çalışmada öğrencilerin Tarih derslerinde gazete kullanımının çok perspektifli bakış açısının öneminden yola çıkılarak tarih öğretiminde gazetelerin çok yönlü bakış açısının geliştirilmesindeki fonksiyonu ortaya konulmuştur.

Bu bağlamda çalışmaya öncelikle Tarih dersinin önemi, amaçları, gerekliliği, kullanılan yöntem ve teknikler hakkında bilgi aktarılacaktır. Devamında tarih dersinde gazete kullanımıyla ilgili yapılan literatür taraması kapsamında elde edilen verilerle ilişkilendirilerek konuya çok perspektiflilik penceresinden bakılacaktır. Çalışmanın anlam ve bütünlüğünü koruması açısından bu şekilde bir sıralama yapılmıştır.

1.1. Problem

Bireylerin sağlıklı yaşam sürerek, toplumun üretken bir üyesi haline gelebilmesi günün koşullarına uygun ve değişime ayak uydurabilecek nitelikte eğitilmeleri ile olanaklıdır. Bu bağlamda insanın duyuşsal, bilişsel, devinışsel ve sezgisel özelliklerini istendik yönde geliştirip değiştirme eğitimin kapsamı içindedir (Sönmez, 1997: 6).

Bireylerin eğitimin amaçlarını gerçekleştirebilmeleri, eğitim sistemi sayesinde meydana gelmektedir. Eğitim sisteminden toplumsal değerlere sahip, bilgili, etkin, üretken, problem çözen ve değişimle baş edebilen, aynı zamanda iyi bir vatandaş yetiştirmesi beklenmektedir. Eğitim sistemi bu işlevi, çocuğun toplumsallaşmasını, içinde yaşadığı toplumun kültürünü, tarihini, kurumları tanımasını sağlayarak; toplumdaki rollerinin gerektirdiği davranışları, toplumun kendisine sağladığı olanakları ve bunlardan yararlanma yollarını kazandırarak yerine getirir (Erden, tarihsiz: 4).

Özbaran'a (1997) göre tarihi geniş anlamıyla geçmişte insanların yaptıklarına beklentilerine veya niyetlerine ve çektiklerine ilişkin olarak, gerçekliğe inanılarak ortaya konulmuş betimlemeler olarak tanımlamakta ve eldeki kanıtların ışığında, olayların gerçek biçimini sezmeye yarayacak ipuçlarını yakalamanın mümkün olacağı belirtilmektedir (Özbaran, 1997: 96).

Tarih geçmişten günümüze yaşanan olaylar arasındaki farklılık ve benzerlikleri incelerken olaylarla insanlar arasındaki ilişkileri, insanların olaylar karşısındaki gösterdikleri tepkileri ve bu tepkilerdeki değişimi, bireysel, toplumsal ve kültürel değişimi, değişimdeki sürekliliği, değişimle yaşanan sebep sonuç ilişkilerini konu alanı olarak seçer (Dilek, 2001: 18). Tarih ile tarih öğretimi bir birine karıştırılmamalıdır.

Paykoç (1991: 34) tarih öğretiminde amaçların sosyal bilimler alanlarının özelliklerine uygun olarak esnek ve çok yönlü biçimde değerlendirilmesinde yarar olduğunu ifade etmekte ve tarih öğretiminin öğrencilere tarihsel duyarlılık, bilimsel yaklaşım, tarihçiler gibi çalışma, kronolojiyi bilme, değişim ve süreklilik gibi kavramları kazandırması gerektiğini düşünmektedir. Dilek (2001) tarih öğretiminin geçmişi aynen yansıtmak yerine sosyal bilimci ve tarihçi gibi geçmişi yorumlayarak ve yapısını ayrıştırarak yeniden yaratması gerektiğini belirtmektedir (Dilek, 2001: 31).

Oysa ülkemizde tarih öğretimi modelinde, öğrenci pasif alıcı görünümündedir. Bu modelde, tarih öğretimiyle öğrencilerin kapasitelerini geliştirmekten ziyade, belli içerikteki bilgiler öğretilerek öğrencilerin koşullandırılması yoluyla toplumsallaştırılması yönünde amaçlara ulaşmak istenmektedir. Tekeli'ye (2000) göre, "gelişmiş demokratik ülkelerde benimsenen yeni tarih eğitim modelinde tarihten beklenen; öğrencinin koşullandırılmasından çok başka konulardaki eğitimin sağlayamayacağı alanlarda öğrencilerin kapasitelerinin gelişimini sağlamaktır" (Tekeli, 2000: 18).

Problem Cümlesi

Tarih öğretiminde gazete kullanımının öğrencilerin çok perspektifli bakabilme becerisine etkisi nedir?

Alt Problemler

1. Tarih öğretiminde gazete kullanılacak olan deney grubu ile geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanılacağı kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubunun ön test- son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

3. Geleneksel öğretim metodunun uygulandığı kontrol grubunun ön test- son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu ile geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Deneklerin Ön Test ve Son Test Puanları Günlük Gazete Alımlarına Göre Farklılaşmakta mıdır?
6. Deneklerin Ön Test ve Son Test Puanları Kütüphanelerinde Tarih Kitabı Olup Olmaması Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, “Tarih öğretiminde gazetelerin kullanılmasının öğrencilerde çok perspektifliliğin gelişimine etkileri” ni belirlemektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Tarih dersinin yaşamdan kopuk, yalnızca ders kitaplarıyla işlenmeye çalışılması ile öğrencilerin yaşama yabancı bireyler haline dönüşmeleri kaçınılmazdır. Genelde öğrencilerin gözünde Tarih dersi sevimsiz, sıkıcı, anlamsız ve yetişkinler dünyasına ait bilgilerin ezberlendiği bir ders görüntüsündedir. Özellikle ders kitaplarının öğüt verici oluşu, toplumsal yaşamı sınıfa taşımakta yetersiz kalması ve yaşamı olduğu gibi değil de, olması gerektiği gibi göstermesi, bu dersin öğrencileri yaşama hazırlama amacını tam olarak yerine getirmedişinin bir göstergesi olup öğrencilerin de derse karşı olumsuz tutumlara sahip olmalarına neden olmaktadır.

Günümüzde bireylerin yaşamı tanıyan, yaşamın içindeki sorunları bilen, bu sorunların üstesinden gelebilmek için çözüm yolları geliştirebilen bireyler olması beklenmektedir. Ne var ki, Tarih dersinin okullarda düz anlatımla geçirilen dersler arasında olması ve öğrencileri ezbere yöneltmesi, programın öngördüğü kazanımların öğrenciler tarafından kazanılamamasına, öğrencilerin bu dersle ilgili olumsuz tutumlara sahip olmalarına ve dolayısıyla başarılarının düşmesine neden olmaktadır. Nitekim geleneksel yaklaşımla işlenen Tarih dersinin bireyleri toplumsal yaşama hazırlama görevini tam olarak yapamadığı ve yetişen bireylerin yaşamdan kopuk, sorunlarla baş edemeyen bireyler haline dönüştüğü gözlenmektedir.

İşte bu noktada, Tarih dersinin programın öngördüğü bilgi, beceri ve değerleri öğrenciye kazandırarak, öğrenciyi yaşamda karşılaştığı durum ve sorunlarla etkin olarak baş edebilecek biçimde yetiştirebilmesi için sınıf ortamında etkili araç-gereç ve öğretim materyallerinin kullanılmasına ihtiyaç vardır. Toplumsal yaşamın kendisini sınıfa taşıyan gazetelerin kullanımının öğrencilerin çok perspektiflilik becerisinin gelişimine etkisini sınavan bu araştırmanın öğretimin etkililiğini artıracığı umulmaktadır. Bu sayede öğrenci gazete okuyacak, gazete okumayı alışkanlık haline getirecek, eve gazete alınmasını sağlayarak, ailesinin de gazete okumasını destekleyecek olup, dersin hedeflediği; düşünen, soran, eleştiren, problem çözme becerisine sahip, çevresinde gelişen olaylara duyarlı bireyler olacaktır. Bu sayede öğrencilerin medya okuryazarlıkları da artırılmış olacaktır. Milli Eğitim Bakanlığı, Sosyal Bilgiler öğretim programında kısmen gazeteye yer verirken, 2008–2009 öğretim yılından itibaren gazetenin sınıflarda etkili bir biçimde kullanılmasını sağlayacak ek programı uygulamaya koyarak, dikkatleri gazeteye çekmesi bu araştırmayı daha önemli hale getirmektedir. Bunun yanı sıra, Türkiye’de Tarih dersinde ilk kez gazete kullanımının öğrencilerin çok perspektiflilik becerisinin gelişimine etkisini karma yöntemle belirlemesi de bu araştırmanın önemini artırmaktadır.

1.4. Sayıtlılar

Bu araştırmanın dayandığı temel sayıtlılar şunlardır:

1. Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturmak için taranan kaynaklar güvenilir nitelikte olduğu düşünülmektedir.
2. Araştırmada gazete kullanılarak yapılacak olan öğretim yöntemine dönük seçilecek olan örnekler araştırmanın amacını ortaya koyacak nitelikte olduğu düşünülmektedir.
3. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılacak olan soruların geçerlilik ve güvenilirlik dereceleri yüksek olduğu düşünülmektedir.
4. Veri toplama araçlarının, araştırmanın amacına ve konusuna uygun olduğu varsayılmaktadır.
5. Araştırmayı etkileyen istenmeyen değişkenler, deney gruplarını aynı şekilde etkilemiştir.

6. “ Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımı”nın öğrenci düzeyine uygunluğu için başvuru uzman kanıtları yeterlidir.
7. Uygulama esnasında deney ve kontrol grupları arasında tarafsız bir tutum sergilendiği düşünülmektedir.
8. Araştırmaya katılan denekler araştırmada uygulanan ölçme araçlarını içtenlikle yanıtlamışlardır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2010–2011 eğitim- öğretim yılı ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırmanın örneklemi olarak, Ankara ili Çubuk ilçesinde bulunan bir devlet okulu olan Çubuk Lisesi’nin 12.sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırmanın uygulama aşamasında seçilecek olan örnek gazeteler, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim 12.Sınıf (Lise 4) Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi müfredatında yer alan “Kore Savaşı” ile sınırlandırılmıştır.
4. Öğretim için ayrılan ve her iki deney grubu için eşit olmak koşuluyla uygulama süresi 5 hafta (10 saat) ile sınırlandırılmıştır.
5. Araştırmada kullanılan gazete materyalleri basılı gazetelerle sınırlıdır.
6. Bu derste gazete görsel ve metinsel bilgi kaynağı olarak ele alınmıştır.

1.6. Tanımlar

Tarih: İnsan topluluklarının geçmişteki yaşayışlarını, kültür ve uygarlıklarını, sosyo-ekonomik yapılarını neden-sonuç ilişkisi içerisinde yer ve zaman göstererek inceleyen, elde ettiği bulguları, belgelere dayanarak objektif bir şekilde açıklayan sosyal bilim dalına tarih denir.

Araç-Gereç: Öğretme, öğrenme etkinliklerinde kullandığımız yardımcı kaynaklar ikilisidir. (web.inonu.edu.tr/~makdag/materyal.ppt).

Gazete: Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu ya da yorumsuz, her gün ya da belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın (TDK, 2008).

Geleneksel öğretim: Genellikle akademik ve daha çok kültürel dersler ile konuları kapsayan ve kuramsal çalışmalara olanak sağlayan öğretim programıdır. (<http://www.anlambilim.net/geleneksel-ogretim-programi-nedir-118056.htm>)

1.7. Tarih Öğretimi

1.7.1 Tarih Öğretiminin Amaçları

Bugün tarih öğretiminde az da olsa birçok öğretim yöntemi kullanılmakla beraber uygulamada daha çok tarihle ilgili genel kavramların ve temel bilgilerin öğrenciye anlatım ve soru cevap yöntemi ile aktarılmasıyla sınırlı kaldığı görülmektedir. Ortaöğretim tarih derslerinde sadece öğretmen ve ders kitabına bağlı anlatım yönteminin devam etmesi ile tarih öğretiminin bahsedilen sorunlarının azalmayacağı düşünülmektedir.

Bu bakımdan tarih öğretiminde dersin amaçlarına, öğrenmenin niteliğine, öğrencilere ve öğretim durumunun özelliklerine uygun öğretim malzemeleri kullanmak gereklidir (Paykoç, 1991: 93). Öğretim araçlarının en değerlisi, gerçeğe en çok yakın olanıdır. Bu nedenle öğretimi canlı kılmak amacıyla okul çağı çocuklarının gerçek yaşamdan alacakları araç gereçler kullanılmalıdır (Binbaşoğlu, 1994: 256). Tarih gibi soyut kavramlara dayalı derslerin öğretiminde araç-gereç kullanmanın önemi büyüktür.

Tarih, sosyal bilimlere içinde bir bilim olmasına rağmen Tarih'in kendine has öğretim amaçları vardır. Bu amaçları;

1. Bilim olarak tarih öğretiminin genel amacı,
2. O ülkenin şartları çerçevesinde tespit edilen özel amaçlar olarak tasnif edebiliriz.

Tarih öğretiminin genel amaçları şunlardır:

1. Öğrencinin geçmişe alakasını çekmek
2. Öğrencinin diğer ülkeleri ve kültürleri bilmesine ve anlamasına katkıda bulunmak
3. Geçmişin ışığında günümüzü anlamak

4. Müfredatın diğer alanlarını zenginleştirmek
5. Disiplinli çalışma ile zihni eğitmek
6. Öğrencileri yetişkin hayata hazırlamak
7. Öğrencinin kimlik duygusunun gelişimine katkıda bulunmak

Günümüzde modern eğitim anlayışında da hakim oldan bu amaçlar, gelişmiş ülkelerde Milli Müfredat programlarında yer alan temel amaçlardır. Eğitim alanında mesai harcamış belli başlı eğitimciler de aşağı – yukarı yukarıda verilen amaçlara katılmaktadır. Mesela, John Dewey’e göre tarih öğretmekten maksat; çocuğa sosyal hayatın değerini sezdirmek, insanları birlikte hareket ettiren kuvvetleri buldurmak ve fertlerin bu umumi faaliyet içinde rollerini göstermektir (Köstüklü, 2004: 19).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Ortaöğretim Kurumlarında Tarih öğretiminin amaçları aşağıdaki şekilde açıklanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi, 29 Ağustos 1983: 338–339);

1. Tarih boyunca kurulmuş büyük medeniyetler, insanlığa hizmet etmiş milletler ve devlet adamları hakkında genel bir tarih kültürü kazandırırken, Türk tarihine kültür ve medeniyetine geniş ölçüde yer vererek, Türk milletinin dünya tarihindeki önemini, milletler ailesi içinde şerefli geçmişini ve yerini, insanlığa yaptığı hizmetleri, dünya kültür ve medeniyetinin gelişmesindeki büyük payı öğretip kavratmak, onların milli duygularını daha bilinçli ve köklü kılmak,
2. Türk milletinin zekâ ve kabiliyetini, çalışkanlığını, ilim ve sanatseverliğini, estetik zevkini insanlık duygusunun yüceliğini sağlamak.
3. Tarihte büyük medeniyetler kurmuş, köklü bir geçmişe sahip büyük bir milletin evladı olduklarının sorumluluğunu duyurmak; gelecek için ümit ve güven vererek Türk milletine, dünya milletleri içinde layık olduğu yeri sağlama ve Atatürk’ün direktifleri uyarınca “Milli kültürümüzü muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkarma” yolunda durmadan

çalışmaları, sürekli bir çaba göstermeleri ve bu uğurda her fedakârlığı göze alabilmeleri gerektiği bilincini vermek.

4. Bugünü daha iyi değerlendirebilmeleri için geçmiş çağlardaki sosyal, ekonomik ve siyasi olayların sebepleri ve sonuçları üzerinde, günümüzle kıyaslama yaparak düşünme, araştırma ve muhakeme etme yeteneğini geliştirmek;
5. Atatürk'ün “yurttan sulh cihanda sulh” ilkesinin ve devletimizin bağımsızlığının ancak yurt ve millet bütünlüğümüzün bozulmasına fırsat vermemek ve güçlü olmakla devam ettirebileceği gerçeğini kavratmak;
6. Tarihi olaylara yön veren kişilerin, yerinde ve zamanında gösterdikleri uzak görüşlülük, yüksek kavrayış, cesaret, fedakârlık ve kahramanlıkları veya uzağı göremeyişleri ve bilinçsiz davranışları sebebiyle olayların ve tarihin akışını nasıl etkilediğini göstermek;
7. Toplumu yönlendiren Mustafa Kemal Atatürk ve diğer Türk büyüklerinin sadece millî değil, evrensel yönlerini de kavrayarak ve takdir ederek; milletimize de düşen insanlık görevleri bulunduğunu görür, insanlığa sevgi, saygı ve hizmet verme bilincine varırlar;
8. Milli bağımsızlığımızın ve demokrasinin değerini kavratmak; yurt ve millet bütünlüğümüzü koruma, milli çıkarlarımızı ve demokrasiyi üstün tutma bilincini ve davranışını kazandırmak;
9. Geçmişle içinde bulunduğumuz zaman arasında bağlantı kurdurup gün geçtikçe daha da çoğalarak karmaşık hale gelen yurt ve dünya sorunlarını iyi değerlendiren, sorunlar yaratmak yerine sağduyu ile hareket ederek onlara çözüm getirebilen, milli, manevi ve maddi değerlerimize yürekten bağlı bir kişilik kazandırmaktır.

Tarih, insanın kültür seviyesinin yükselmesine yardımcı olduğu gibi, ahlak şuurunu uyandırıp manevi değerlerin gelişmesine de katkıda bulunur.

Gerek Halkın gerekse RC. Derby'in ifadesiyle tarih üzerinde tefekkür, tenkit zihniyetinin teşekkülünde rol oynar ve insanı tanımaya yardım eder (Kütükoğlu, 1997: 5) Tarih, dünya vatandaşlığı için, eğitimde hayati bir unsurdur.

Öğrencileri iyi birer vatandaş yapmaya yardımcı olan tarih, toplumun kaynaşmasında da önemli dinamiklerden biridir. Tarih empatiyi de besler ki bu, diğer insanların nasıl düşündükleri ve hissettiklerini, toplum içindeki konumlarını ve rollerini anlayabilme yeteneğidir (Kütükoğlu, 1998).

Tarih, bize geniş bir tecrübe alanı, muazzam bir hafıza, daha da önemlisi bir düşünme biçimi özelliği kazandırır. Karar alırken bu engin tecrübe ve düşünme biçimini kazanmış olarak, olaylara, bugüne, insana ve kısmen de geleceğe doğru yaklaşma şansı elde edilir. Tarih eğitimi önemli kılan faktörlerin başında bu düşünme biçiminin kazanılmasında oynadığı rol gelir (Koç, 2002: 55). Tarih, öğrencilerin zihin kuvvetlerini geliştirmeye de hizmet eder. Bu ders her şeyden önce çocukların imgelemlerine kanat takar. Başka zamanlarda ve çok defa başka yerlerde geçen vakaları, yaşayan insanları kafamızda ancak bu kuvvetimiz sayesinde canlandırabiliriz. Tarih hüküm ve muhakeme kuvvetlerimizi de faaliyete geçirir (Baymur, 1949: 8).

Sungu'ya (1927) göre tarih, sosyal hayatın, sosyal dayanışmanın önemini çocuğa gösterir. Sosyal hayatın, bir toplumu ilerlemeye sevk etmiş olduğunu telkin eder. Tarih, milletin geçirdiği hayatı çocuğa öğretmekle, onu millete bağlayan bağları kuvvetleştirmiş olur. Tarih dersinin; çocuklarda, milliyet ve yurtseverlik hislerini takviye konusundaki hizmeti o kadar büyüktür ki, bugün her millet bu konuda tarihin kudretli nüfuzundan istifadeye çalışmaktadır. Tarih, hayatın bütün yönlerini göstermesi itibarıyla gayet zengin bir hazinedir ve bu itibar ile kıymeti de yüksektir. Tarih, çocuklarda insani faaliyetlerin her türüne karşı, yeni yeni ilgiler uyandırır. Tarih, öğrencide yararlı zihni alışkanlıkları ve yetenekleri geliştirmesi bakımından önemlidir. Tarihin düşünce eğitimi bakımından bir yararı da çocuğu inceleme ve araştırmaya alıştırmasıdır (Aktaran: Ata, 2002).

Tarih eğitiminin sağlayacağı özel kapasiteleri başlıca beş grup içinde toplayabiliriz:

1. Öğrencinin zaman kavrayışı ve bunu toplumsal değişimle ilişkilendirebilmesi,
2. Öğrencinin anlatı kurabilme kapasitesinin geliştirilmesi, (Bu kapasite çocuğun bir amaç doğrultusunda hikâye oluşturabilmesi ya da senaryo kurabilmesi diye tanımlanabilir.)
3. Empatiyi geliştirmesi, (Bununla ele aldığı konudaki değişik aktörlerle kendisi arasında bir sempati ilişkisi kurmadan, onun konumundan durumu kavrayabilme kapasitesi ifade edilmektedir.)
4. Bir konuda araştırma yapabilme kapasitesini geliştirmek,
5. Kavramları ve dili doğru kullanabilme ve düşüncelerini yazıya dökemedir (Tekeli, 2000: 19–20).

1.7.2 Bilişsel Gelişim Evreleri ve Tarih Öğretimi

Gelişim, kendi içinde belli özellikler bakımından bütünlük taşıyan ve birbirleriyle de etkileşim halinde bulunan gelişim alanları ve dönemlerine ayrılmıştır. Bu gelişim alanları genel olarak fiziksel, bilişsel ve psikososyal olarak gruplanmaktadır (Senemoğlu, 1997). Piaget (1956), bilişsel gelişimle ilgili tek başına en kapsamlı, en zorlayıcı kuramı otaya koymuştur. Bu kurama göre bilişsel gelişimin evreleri,

I. EVRE: Duyu-Hareket Dönemi (doğumdan iki yaşına kadar). Bebekler içinde bulundukları dünyayı; emme, tutma, itme gibi fiziksel hareket şemaları ile kontrol ederler.

II. EVRE: 2–7 yaş arası işlem öncesi dönemde çocuklar düşünmeyi öğrenirler. Semboller ve içsel imgeler kullanırlar, fakat düşünceleri sistematik ya da mantıklı değildir. Düşünme süreçleri yetişkinlerinkinden oldukça farklıdır.

III. EVRE: 7–11 yaş somut işlemler döneminde çocuklar sistematik düşünme kapasitelerini somut nesne ve etkinliklerle sınırlı olmak üzere geliştirirler.

IV. EVRE: Soyut işlemler döneminde (11 yaş ve üzeri) gençler sistematik düşünme kapasitelerini tamamen soyut ve hipotetik düzlemde geliştirirler şeklinde belirtilmektedir.

Piaget (1956), zaman kavramını yalnızca, hız, hareket ve yer kavramlarıyla ilişkili anlaşıldığını ve bu ilişkiyi anlamanın da çok yavaş geliştiğini, küçük çocukların zamanın eşit aralıklarda ölçüldüğünü anlayamadıklarını ya da olayların düzenini ya da tesadüflüklerini kestiremediklerini bu yüzden tarih dersinin küçük çocuklara uygun bir ders olmadığını belirtmiştir (Cooper, 1996: 114).

David Elkind ve Roy Hallam gibi eğitimciler (1970), soyut kavramlarla dolu olan tarihin belli yaş altında çocuklara öğretilmemesi gerektiği yönünde Piaget'in çalışmalarını, tarih öğretimine taşımışlardır. David Elkind (1970), ilkökul çağındaki çocukların sosyal bilgilerde olgular ile teorileri ayırmada ve somut düşünce oluşturmada yeteneksizliklerini göstermeye çalışırken, R. N. Hallam (1994: 134), Piaget'in geliştirdiği çerçeveden hareketle, yaptığı araştırmalar ile çocukların tarihsel düşünmede soyut işlem aşamasına 16.5 yaşından önce ulaşamayacağı sonucuna ulaşmıştır (Dilek, 2000).

Piaget gibi gelişim psikologlarının tarihsel düşünme için gerekli kavram ve becerilerin erişkinliğe kadar gelişmediğini ileri sürmeleri, küçük çocuklara tarih öğretiminin azaltılmasında veya kaldırılmasında eğitimcileri bile ikna etmiştir. Eğer, çocuk ancak soyut işlemler aşamasında yakın çevre, varsayımsal bir geçmiş ya da geleceğe bağlayan olası sorunlarla uğraşabiliyorsa, tarih dersini 16.5 yaş sonrası başlatmak gerekiyordu. Bu yaşı ise çağdaş devletler, birer yurttaş olarak, geleceğin büyüklerine kendi değerlerini kazandırmada çok geç buldukları için sorunu, Kuzey Amerika'da ilköğretimde Sosyal Bilgiler dersini programa koyarak çözmüş, İngiltere'de ise hangi tür bilginin ilköğretim çocuğu için somut olduğunu tespit edilip, Tarih'i "somutlaştırma" çabasına gidilmiştir. İlköğretim 6, 7, 8 de öğrenciler, 16 yaşının altındadır. Tarihte somut işlem aşamasını yaşamaktadır (Ata, 1998).

Araştırmacılar bilişsel felsefenin Piaget çatısı üzerinde çalışarak öğrencilerin geçmiş hakkında bilgiye dayanan yorumlar yapabilme yetenekleri konusunda karamsarlığa düşmüşlerdir. Tarih, tarihsel bulgular içeren konuları barındırması ve zor motive olunan bir alan olması nedeniyle çoğu genç öğrencinin kapasitesinin üzerinde, çok zor bir akademik disiplin olarak görülmüştür (Husbands, 1996: 8).

Piaget'nin bilişsel gelişim evrelerini öğrencilerde tarih düşüncesinin gelişimine ve tarihsel öğrenmeye bağlamak, ciddi anlamda bilimsel kaygıları da beraberinde getirmektedir. Esasen, diğer öğretim alanlarındaki geçerliliği de sorgulanan bu evrelerin, en azından tarihte yaş ile ilgili olmadığı anlaşılmaktadır (Dilek, 2000). Somut öncesi, somut ve soyut işlem evreleri olarak adlandırılan düşünce süreçlerinin tarih konuları söz konusu olunca öğrencilerin tarih düşüncesini açıklamakta yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır. Piaget'in ilerlemeci anlayışına uygun olarak geliştirdiği bilişsel gelişim teorisinin tarihte öğrenme açısından araştırmacıları iki değişik kampa ayırdığı gözlenmiştir. Birinci grupta yer alan araştırmacılar tarih derslerinde öğrencilerin bu evrelere herhangi bir yaş sınırı olmaksızın ulaştıklarını ifade ederlerken, ikinci grupta yer alan araştırmacılar öğrencilerin tarih derslerinde bu evrelere diğer derslere nazaran daha geç ulaştıklarını iddia etmekteydiler (Dilek, 2001: 83).

Piaget'in bilişsel gelişim modeli ve Hallam'ın araştırmasına ciddi bir eleştiri getiren Martin Booth (1978) , Piaget'in modelinin tarihsel düşüncüyü ölçmek için uygun olmadığını öne sürmüştür. Booth (1978), 15 yaşındaki öğrencilere XIX. Yüzyıldan ve XX. Yüzyılın başlarından dünya tarihi ile ilgili başlıksız yirmi fotoğraf, resim ve aynı periyotla ilgili yirmi kısa hikâyeyi ayrı kartlarda vermiş, her öğrenciden resim ve hikâyeleri gruplandırmalarını ve bunlar hakkında mantıklı yorumlar yapmalarını istemiş, daha sonra onlarla karşılıklı görüşmeler yapmıştır. Öğrencilerden % 71'i fotoğraflardan, % 58'i hikâyelerden soyut tümevarımsal kavramlar oluşturmayı başarmıştır (Aktaran: Culpin, 1996: 135).

Schemilt (1972), tarihî kavramların hem soyut hem de somut bir şekilde öğretilebileceğini ifade eder. Bu alanda yapılan başka bir araştırma da Schemilt'i destekler niteliktedir. Lee ve diğerlerinin (1996), elde ettikleri sonuçlara göre, yedi yaşındaki bazı çocukların on dört yaşındaki bazı çocuklardan tarihî konular hakkında düşüncelerini ifade etmede çok daha iyi oldukları ortaya çıkmıştır (Aktaran: Dilek, 2000).

Vygotsky (1978) ise çalışmalarını, bilişsel gelişimde "sözlü düşünce" gibi dilin spesifik rolü üzerine yoğunlaştırmıştır. Onun çalışmalarından istifade yoluyla Bruner (1986), bilginin anlaşılmasındaki üç önemli süreci tanımlar: Fiziksel deneyime ve

duyulara dayalı olarak canlandırma/rol yapma ya da yaparak yaşayarak öğrenme (enactive) (bir yeri ziyaret etme veya araç gereç kullanma gibi); deneyimlerin özünü resmetme (iconic) (resimler, haritalar, şemalar, modeller gibi) ve kavramları sembollerde veya dilde organize etme (symbolic) (kavramları yazarak ya da sözle ifade etme gibi) (Dilek, 2000).

Bruner'in kuramına göre Bilişsel Gelişim Dönemleri:

Eylemsel dönem: Çocuk, bu dönemde çevreyi eylemlerle anlar; çevresindeki nesnelerle ilgili yaşantıyı onlara dokunarak, vurarak, ısırarak, hareket ettirerek kazanır. Onlar için nesneler, bazı eylemler yaptıkları şeylerdir. Çocukların yaparak öğrenmesi söz konusudur. Bilişsel gelişimin eylemsel döneminde olan çocuklar için, en kolay anlaşılabilir mesajlar eylemlerdir.

İmgesel dönem: Bu dönemde bilgi, imgelerle taşınmaktadır. Görsel bellek gelişmiştir. Ancak, çocuğun kararları dile değil, duyu organları yoluyla duyusal etkilere dayalıdır. Çocuklar, algılarının tutsağıdır. Herhangi bir nesneyi, olayı, durumu nasıl algıarlarsa zihinlerinde o şekilde canlandırırlar. Çocuklar bu dönemde, herhangi bir nesneyi, olayı görmeden de resmedebilirler. Bu dönem Piaget'in işlem öncesi dönemine karşılık gelmektedir.

Sembolik dönem: Çocuk bu dönemde etkinlik ya da algının anlamını açıklayan sembollerini kullanır. Çocuk dil, mantık, matematik, müzik vb. alanların sembollerini kullanarak iletişim kurabilir. Sembolik dönem, yaşantıların formüle edilmesine olanak sağlar. Semboller yoluyla, az sembolle çok şey ifade edildiği gibi; eylemlerle ve imgelerle açıklanamayan olay, nesne ve durumlar daha kolay ve etkili olarak ifade edilebilir. Bireyin sembolik döneme ulaşması, zengin yaşantılar kazanmasını sağlar (Senemoğlu, 1997: 61–62).

Bruner'e (1986) göre, her tür konu, eğer uygun şekilde sunulursa, her çocuğa anlatılabilir. Ham veri üzerinde çalışan öğrenci kanıtı değerlendirir, olasılıkları ölçer, sonuçları çıkarır. Bu tarz öğrenmeye, "buluş yöntemi ile öğrenme" de denilmektedir (Ata, 1998). Tarih derslerinde öğrencilere sorulan soruların veya verilen materyallerin onları bir yöne doğru itmesi veya herkesin "öğretmenin istediği tarihsel gerçeğe ulaşması" gibi bir şey söz konusu değildir. Asıl olan, bu süreçlerin yaşanarak tarih

derslerinde de sorgulama, hüküm verme gibi temel becerilerin kazanılması yoluyla belirsizlik ve olasılık faktörlerinin hesaba katılmasıdır. Bu bağlamda, tarihî bir resmin veya belgenin analizinin yapılması, kavramsal anlamayı pekiştirmek için tartışma ortamlarının yaratılması ve elde edilmesi gereken sonuçtan çok öğrenme sürecine önem verilmesi öğrencilerde tarih düşüncesinin gelişimini önemli ölçüde etkileyecektir (Dilek, 2000).

Dean (1995) ve Nichol'e (1995) göre tarih dersi öğrencilerin bilişsel düzeylerine göre, ikonik, enaktif ve sembolik olarak sunulacak şekilde düzenlenebilir. Buna göre, resimlere, fotoğraflara ve çevreye dayalı dersler ikonik öğrenme, drama ve simülasyona dayalı dersler enaktif öğrenme, hikâye anlatma ve sınıfta yazılı kanıtın kullanılması da sembolik öğrenme çerçevesinde ele alınmıştır (Aktaran: Ata, 1998).

Dünyada tarih öğretiminde büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Gerçekleştirilen değişimin derinliği, şüphesiz bir ülkenin ötekine, hatta bir bölgeden, kurumdan diğerine azımsanmayacak farklılıklar içermektedir. Ancak son çeyrek yüzyılda, Batı ülkelerinde genelde tarih eğitiminin ana işlevi, kaba ideolojik kontrolden, öğrencilere başka derslerde sağlanamayacak gelişme ve kendini geliştirme olanaklarının sağlanması ve çocukların, gençlerin çok kimlikli, sorumlu, yaratıcı aktif yurttaşlar olarak yetiştirilmesine kaymıştır (Silier, 2003: 199).

Tarih dersi özellikle ortaöğretim kurumlarında sırf sınıf geçmek için öğrenilen, ezberlenen kronoloji yığınları, antlaşma maddeleri, vb. hususlar, öğrencilere dikte ettirmeye çalışılan bir ders durumundadır. Hâlbuki bu bilgileri bir ansiklopediye bakmak suretiyle anında öğrenmek her zaman mümkündür. Bu sebeple tarihimizi nesillere sevdirmek, sevdirmek de his ve duygularına tercüman olmak hedeflenmelidir (Yuvalı, 1990: 253). Tarih derslerine ayrılan saatlerin azlığı, ayrıca okullardaki ders kitapları ile eğitim malzemelerinin kapsamı ve kalitesi ek konu ve temaların öğrenciye aktarılmasını daha da kısıtlayan diğer önemli etkenlerdir.

Tarih geçmiş hakkında bilgi kalıpları ezberlemek değildir. İnsanlığın geçmişini araştırdıktan, analiz ettikten ve anladıktan sonra, orada yakaladığınız evrensel değerleri yeniden kullanılabilir hale getirerek tarihin oluşumuna ve akışına katkıda

bulunabiliyorsanız, o zaman gerçek anlamda tarih öğreniyor, onun zevkine varıyor, kazandığınız bilgi ve tecrübeyi uygulama şansına sahip oluyorsunuz demektir. Kültürel gelişmenin, çağdaşlaşmanın ve medenileşmenin yolu budur (Ata, 2002: 51).

İlgili çevreler halen mevcut uygulamalarda; öğrencilerin kişisel çalışmaları ve derse katkılarını sağlama, sınıflarda akademik bir tartışma ortamının gerektirdiği öğretim yöntemlerini işe koşma, öğrencilere araştırma yöntem bilgi ve beceri kazandırma, derslerde uygulamalı çalışmalara yer verme gibi yönlerden yeterli ve etkili bir düzeyin sağlanamadığı görüşündedirler. Sorunların çözümü için alanda yenileşme gereksinimi yaygın bir kanı halindedir (Alkan, 1998: 101).

Tarih öğretimi çerçevesinde, tarih dersleri bilgi ezberlettirilen bir yapıdan çıkarılmalı; öğrencinin düşünebilme, eleştirebilme, yorumlayabilme, sentez yapabilme, olgular arasında ilişkiler kurabilme gibi yaşama dönük yeteneklerinin geliştirilebileceği bir yapıya büründürülmeli; vatandaş olarak haklarının ve ödevlerinin bilincinde bireylerin yetiştirilmesine yardımcı olmalıdır. Bunun için, tarihsel bilginin oranının azaltılarak tarih öğretimine ilişkin aktivitelerin geliştirilebilmesi için öğretmene zaman verilmesi kaçınılmazdır (Kabapınar, 1998: 232).

Bütün bu olumsuz tespitlere rağmen, tarih öğretimi bir değişim halindedir. Geleneksel yaklaşımlar yeni sınıf uygulamalarıyla kaynaştırılmaktadır.

1.7.3 Tarih Öğretiminde Yöntem Arayışları

Tarih öğretiminde yapılan hatalar ve çözüm yolları çoğu düşünür ve tarihçi tarafından ele alınmış olup, bunların dersi nasıl etkilediği ve nasıl olumsuz düşünülmesine sebep olduğu araştırılıp, düşünceleriyle ortaya konulmuştur.

Tarih öğretiminde üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla incelemelerin kavrama ve kavramsallaştırma, nedensellik, açıklamaların geçerliği ve yaratıcılık düzeylerinde yapılması gerekir. Tarih, süreklilik ve değişimin incelenmesi olarak ele alınırsa bugünün ve geleceğin sorunları geçmişin incelenmesiyle daha iyi anlaşılabilir (Paykoç, 1991: 39).

Tarih öğretiminde amaçların gerçekleştirilebilmesi, öğrenmenin ve başarının sağlanması, belli stratejilerin, yöntemlerin ve tekniklerin kullanılmasına bağlıdır. Bunun için de öğrencileri derse hazırlamak ve güdülemek gereklidir. Öğretimin düzenlenmesinde ilgili kavramları öğretme, genellemelere varmayı sağlama ve genellemelerden yordamalar çıkarma ve bu yordamaları sınama için öğrencilere fırsatlar sağlama gibi basamaklardan geçilmektedir. Genellemelerin öğretimiyle ilgili çeşitli stratejiler geliştirilmiştir. Bu sayede konular, kaynaklar ve kavramlar arası ilişkiler kurulabilir (Paykoç, 1991: 73–74).

Tunçay’a (1977:285) göre tarihsel bir olayın dayanakları ve onun öyle olmadığı yolundaki karşı kanıtlar ortaya konulsa, okuyucu ya da öğrencinin bu yargılamaya katılması sağlansa; ancak o zaman bilgi yükleme yerine, bir “eğitme” sürecinden söz edilebilir.

Fines (1994:125)’a göre tarih öğretiminde kullanılan yöntemlerin yanında ders içeriğini oluşturacak materyal kullanımının da önemli bir yeri bulunmaktadır. Tarih öğretiminde; ders kitabı yerine, yardımcı kaynak kitapla, mikro-filmler, çok ortamlı araçlar, televizyon ve multivizyon gibi çeşitli ortamların kullanılması ve ders kitaplarının uzman ekiplerce hazırlanması, yazılı öğretim materyallerinin paketler halinde (öğretim kitabı, iş ve laboratuvar kitabı, başarı ölçme araçları, vb.) geliştirilmesi yaklaşımına ağırlık verilmesi yönünde belirtiler görülmektedir. Öğretmenler; esasta bilgi aktarmaya dayalı bir sınıf öğretimine öğrencinin ilgi göstermemesini yadırgamak yerine, sınıf öğretiminde yeni seçenekler geliştirmelidir (Alkan, 1998: 105).

Tarih öğretiminde az da olsa değişik öğretim yöntemleri kullanılmakla beraber, genel kavramların ve temel bilgilerin öğrenciye anlatım ve soru cevap yöntemi ile aktarıldığı görülmektedir. Ortaöğretim tarih derslerinde sadece öğretmen ve ders kitabına bağımlı anlatım yönteminin devam etmesi ile tarih öğretiminin bahsedilen sorunlarının azalmayacağı görüşündeyiz. Tarih öğretiminde dönem boyunca tek bir yöntem sürekli kullanılmamalı, konunun içeriği, özelliğine göre dönem içinde farklı öğretim yöntemlerine başvurulmalıdır. Çağdaş eğitimde yaşanan gelişmelerin ve anlayışların bir an önce tarih dersinde uygulanabilir düzeye getirilmesi bir zorunluluk halini almıştır.

1.7.4 Tarih Öğretiminde Kullanılabilecek Öğretim Yöntemleri

Tarih derslerinde öğretilecek konunun içeriğine göre; düz anlatım, soru-cevap, problem çözme, gösteri (demonstrasyon), gözlem gezisi, rol oynama, örnek olay incelemesi, grup tartışması, benzetişim gibi genel öğretim metotlarının tamamı kullanılabilir. Tarih dersleri ülkemizde genel olarak öğretmen merkezli bir yapıda, düz anlatım yöntemiyle işlenmektedir. Bu durum öğrencilerin tarih dersini sıkıcı ve ezber ağırlıklı bir ders olarak görmelerinde önemli bir faktör olarak görülmektedir. Tarih derslerinde farklı öğretim yöntemleri ve buna bağlı olarak farklı öğretim materyallerinin kullanılması dersten beklenen amaçların gerçekleştirilebilmesinde önemli bir katkı sağlayacaktır.

- **Anlatım yöntemi:** Öğretmenin ya da onun yerinde olan birinin bir konuya ilişkin bilgilerini pasif bir şekilde, oturarak dinleyen öğrencilere iletmesi biçiminde uygulanan geleneksel bir öğretim yöntemidir. Anlatım, en eski öğretim yöntemidir. Kötü ve yanlış kullanımı nedeniyle de en etkisiz yöntem olarak da bilinmektedir. Bilgi düzeyindeki davranışların kazandırılmasında çok etkili olan bu metot, aynı anda çok sayıda kişiye hitap edilebilmesi dolayısıyla da avantajlıdır. Ancak bu metodun iyi kullanılabilmesi, öğretmenin kişiliğine, bilgisine, ses tonuna, konuşma gücüne (konuşma temposu, melodisi, telaffuzu, süre ayarlama), diyalektik metodu iyi kullanmasına, jest ve mimiklerine bağlıdır. (http://bote.hacettepe.edu.tr/wiki/index.php/Grup_1_%C3%87al%C4%B1%C5%9Fmalar%C4%B1)
- **Soru - Cevap Yöntemi:** “Öğretmenin işleyeceği konuyla ilgili olarak önceden saptadığı birtakım soruları, dersin içinde gerektiği yerde ve gerektiği kadar öğrencisine sorarak, yanıtlar alması, aldığı yanıtlarla ilgili olarak da gerekli düzeltmeleri yapması yöntemine soru-cevap yöntemi denilmektedir.” (Ergün ve Özdaş, 1997: 35) Öğretmenin formüle ettiği soruları, öğrencilerin sözel olarak cevaplamalarına dayanan bir yöntemdir. Bu yöntem, anlatma yönteminin sıkıcılığını gidermek ve öğretimi daha etkili bir şekilde gerçekleştirmek isteğine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere düşünme, düşüncelerini serbestçe ifade edebilme, yorumlar yapabilme alışkanlıklarını kazandırma bakımından oldukça önemli olan bu yöntem, sınıf içi uygulamalarda yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Soru-cevap yöntemi, her dersin öğretiminde kullanılabilir.

Ayrıca diğer yöntemlerle yapılan her öğretim yönteminin mükemmel bir tamamlayıcısı olabilir. “Soru-cevap yöntemi, anlatma yönteminin sıkıcılığını gidermek ve öğretimi daha etkili bir şekilde gerçekleştirmek isteğine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir.” (http://www.turkceciler.com/egitek/ogretim_yontemleri.html)

- **Problem Çözme Yöntemi;** Her insan hayatı boyunca sürekli olarak çeşitli problemlerle karşı karşıya gelmektedir. Başka bir deyişle insan hayatı, çözülmesi gereken değişik biçim ve yapıda problemlerle her an doludur. Öyle ki, problemin biri çözülmeden bir başkası ortaya çıkmakta ya da bir anda birkaç problemle karşı karşıya kalılabilmektedir. Aslında hayat, problemler ve bunların çözümü ile bir anlam kazanmaktadır. Öğrencileri yaşamları boyunca karşılaştıkları problemlere karşı hazırlıklı kılmak ise eğitimin yadsınamaz bir gerçeğidir. Bu gerçekten yola çıkarak problemi anlayan, nedenlerini sorgulayan, çözüm yolları üreten, problem karşısında yılmayan bireyler yetiştirmek amacıyla bu yöntemin eğitimin her kademesinde uygulanmasına büyük önem verilmektedir. Bu yöntem daha çok tabiat ve fen derslerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. “Problem çözmeye dayalı öğrenme, karmaşık ve gerçek hayat problemlerinin araştırılması ve çözümü etrafında organize edilmiş ve bireylerin hem zihin hem de beceri yönünden aktif katılımlarını gerektiren tecrübeye dayanan öğrenmeyi temsil eder.” (Saban, 2004: 208).
- **Gezi - Gözlem Yöntemi;** Öğretimde gözlemin önemli bir yeri vardır. Öğrencilerin doğrudan doğruya bilgi edinmelerinde, bilimsel inceleme ve araştırmayla ilgili birtakım temel beceriler kazanmalarında, soyut olarak öğrendikleriyle somut durumlar arasında ilişkiler kurmalarında gözlemin rolü büyüktür. “Gezi-Gözlem yöntemi ile belli öğretim amaçlarının karşılanabilmesi için önceden hazırlanmış bir plan çerçevesinde belli olayların ve durumların gerçek dünyada incelenmesine yönelik olarak gerçekleştirilen bütün faaliyetler kastedilmektedir.” (Saban, 2004: 270) Günümüzde özellikle tarih, coğrafya, turizm ve daha genel değerlendirirsek sosyal bilimlerde çok defa kullanılan yöntemlerin başında gelir. Eğitsel amaçları gerçekleştirmek için okul tarafından organize edilen geziye ve gözlemlere ilişkin faaliyetlerin tümüdür. (trprom-file.s3.amazonaws.com/597_eitim_bilimleri_notlari.doc)

- **İş Yöntemi;** Bu yönteme yaparak ve yaşayarak öğrenme yöntemi de denilmektedir. İş yöntemi, genel olarak ele alacağımız bütün öğretim yöntemleri arasında en az tercih edilen yöntemdir. Birçok eğitim kurumunda, öğrencilerin daha çok diğer yöntemlere başvurması, bu yöntemin kullanımını azaltmıştır. Ancak yöntemin tam olarak uygulanışı yararlı sonuçlar sağlamaktadır. Öğrenci kendi düşünce, bilgi ve becerisini kullandığı için daha sağlıklı bir öğrenme gerçekleşir. İş, bir konu üzerinde, bir amaçla beden ve zihin aracılığıyla yapılan çalışmadır. Bu yöntemin öğretim kurumlarında uygulanışı, yaparak ve yaşayarak şeklinde olmaktadır. Belli bir konuda yapıt ortaya koymak, etkinlik hazırlamak öğretim açısından çok değerlidir. Yaparak ve yaşayarak öğrenmede bilgi bizzat yapıldığı için unutmak güç olur.(Büyükkaragöz ve Çivi, 1997: 54).
- **Drama (Rol-playing);** Rol oynama yöntemi, öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kimliğe bürünerek ifade etmelerini sağlayan bir öğretim tekniğidir. Rol oynama yönteminde ders konusu ile ilgili bir fikir, durum, sorun ya da olay, bir grup öğrenci tarafından yine bir grup öğrenci önünde dramatize edilir. Rol oynama sayesinde öğrenciler, başkalarının kimliğine bürünerek onların nasıl düşündüklerini, nasıl hissettiklerini ve nasıl davrandıklarını anlamaya çalışırlar. “Rol oynama yönteminde esas amaç, öğrencilerin belli durumlara ilişkin olarak kendi duygu ve düşüncelerini anlamalarına yardım etmek ve kendilerini çevreleyen sosyal dünya hakkında bir anlam oluşturmalarını sağlamaktır. Bu nedenle, rol oynama yönteminde, işlenmekte olan ders veya konu ile ilgili bir durum veya olay seçmek önemlidir.” (Saban, 2004: 261)
- **Tartışma Yöntemi;** “Tartışma, iki veya daha çok kimsenin herhangi bir konuyu karşılıklı konuşarak, birbirini dinleyerek, eleştirerek, gerektiğinde sorular sorarak incelemesine dayanan bir öğretim yöntemidir.” (Ergün ve Özdaş, 1997: 35) Tartışma, üyelerin yüz yüze bulunduğu bir grupta, bir liderin yönlendiriciliğinde, ortak ilgi duyulan bir konuda, belli bir amaç doğrultusunda yapılan ve sistemli bir etkileşim sürecidir. Tartışma yöntemi ile bir grup öğrencinin belli bir konunun kavranması amacıyla karşılıklı görüşler, fikirler ve eleştiriler üreterek o konuyu kapsamlı ve detaylı olarak irdelemesi kastedilir. Tartışma yöntemi, öğrencilerin dinleme, sorgulama, fikir alışverişinde bulunma

ve bir konuyu derinlemesine irdeleme gibi çeşitli becerilerinin gelişmesine fırsat tanır. Tartışma yönteminin temel amacı, öğrencileri belli bir konu ile ilgili olarak düşünmeye sevk etmek ve çeşitli fikirler üretmeleri için onları cesaretlendirmektir. Tartışma yöntemi, ayrıca, öğrencilerin belli bir konu hakkındaki ön bilgilerini anlamak, harekete geçirmek ve başka bir konu ile ilişkilendirmek için de kullanılabilir. Tartışma yöntemi, sınıfta farklı şekillerde veya modellerde uygulanabilir. Bunlar arasında büyük grup tartışması, münazara, panel ve forum sayılabilir. (www.ogretmen.info/sunumlar.asp?islem=gruplar&grup=x&shfa...)

- **Gösteri Yöntemi;** Gösterip yaptırma, bir işlemin uygulanmasını, araç gereçlerin çalıştırılmasını, önce gösterip açıklayarak, sonra da öğrenciye alıştırma ve uygulama yaptırarak kazandırmanın amaçlandığı ortamlarda kullanılan bir öğretme yöntemidir. Bu yöntemde, fiziksel ya da zihinsel beceriler önemlidir. Önce en olgun biçimiyle usta ya da öğretmen tarafından gösterilir. Gerekli açıklamalar yapılır; daha sonra öğrencilerin aynı becerileri tekrarlaması ve uygulaması istenir. Yanlışlar anında düzeltilir; çünkü yanlış kazanılmış becerinin sonradan düzeltilmesi çok zor ve zaman alıcıdır.” Gösteri öğretmenin sınıfta, atölyede ya da laboratuvarında herhangi bir konuyu öğrencilerin önünde bir takım araç ve gereçler kullanarak açıklaması demektir. Gösteri yöntemi etkili bir şekilde kullanılırsa gerçekten iyi sonuçlar almamıza yol açar. Ancak bu yöntemin etkili bir şekilde kullanılması için bazı noktalara dikkat edilmesi gerekir. Öncelikle ayrıntılı bir planlama şarttır. Gösteride kullanılacak araç ve gereçler dersten önce mutlaka hazır hale getirilmelidir. (<http://www.msxlab.org/forum/egitim-bilimleri/87699-ogretimde-metot-ve-teknikler.html>)
- **Örnek Olay İncelemesi;** “Örnek olay incelemesi, öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşılan sorunlu bir olayı sınıf ortamında çözmeleri esasına dayanır. Dolayısıyla, örnek olay incelemesi yönteminde öğrencilerin sorunlu bir olaya aktif olarak katılmaları ve sorunlu olayın nedenleri hakkında fikirler ve çözüm önerileri üretmeleri istenir. Söz konusu olan sorunlu olay, gerçek ya da hayali olabilir ama genellikle de yazılıdır. Örnek olayı içeren bir rapor üzerinde çalışan öğrenciler, ilk önce olayın mahiyetini öğrenirler, daha sonra var olan verileri

analiz ederek değerlendirirler ve en sonunda da bir çözüme ulaşırlar.” (Saban, 2004: 264).

- **Beyin fırtınası yöntemi:** Beyin fırtınasını, bir grup öğrencinin, açık fikirli olarak, bir konu, olay veya problem durumu hakkında düşüncelerini ve mantıklı olup olmadığı endişesine kapılmadan olabildiğince çok sayıda fikir üretmelerini istemek olarak tanımlamaktadır. Beyin fırtınası öğrencilerin, yaratıcı düşüncenin gelişmesini, kısa zamanda belli bir konuya ilişkin olarak çok sayıda fikir ve düşünce üretmelerini, belli bir konuya ilişkin farklı görüş ve düşünceleri kabul etmelerine yardımcı olur (Saban, 2004: 258-261; Özşahin, 2008: 73).
- **Proje tabanlı öğrenme yöntemi:** Türk Dil Kurumu projenin tanımını şu şekilde yapmaktadır: “1. Değişik alanlarda önceden plan ve programa alınmış, maliyeti hesaplanmış, kısa ve uzun vadeye bağlanarak gerçekleştirilmesi kabul edilmiş bilimsel çalışma tasarısı. 2. Gerçekleştirilmesi istenen tasarısı.” (TDK, 2008). Proje tabanlı öğrenme ise, günümüz eğitim sisteminin alması gereken biçimini göstermek üzere özenle seçilmiş üç temel kavramdan oluşmaktadır. Bu kavramlardan biri olan öğrenme, dikkati öğretene değil, öğrenene çekmek açısından kullanılmaktadır. Proje, tasarısı ya da tasarısı geliştirme anlamına gelen bir kavramdır ve öğrenmenin transferi ve tekil öğrenmeden çok belli bir amaca dönük ilişkisel öğrenmeye işaret etmektedir. Proje bir hedef değil, altyapı unsuru olarak ele alınmakta ve bu nedenle öğrenmenin ürün değil süreç boyutu vurgulanmaktadır (Erdem ve Akkoyunlu, 2002). Proje tabanlı öğrenme, belirli bir zaman süresinde devam eden, bir ürün, gösterim ya da bir performans ile sonuçlanan bireysel ya da grup etkinliği olarak tanımlanabilir. Proje tabanlı öğrenme; öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin edilgen bir alıcı konumundan, araştıran, inceleyen, bilgiye ulaşan ve elde ettiği bilgileri kullanarak anlamlı bütünler haline getiren ve bu bilgilerle problem çözen konumuna getirmeyi amaçlamaktadır (Demirel ve diğerleri, 2000).
- **Benzetişim yöntemi:** Öğrenmeyi desteklemek amacıyla gerçeğe uygun olarak geliştirilen bir model üzerinde yapılan öğretim yaklaşımıdır. Öğretmen bu tekniği uygularken öğrencilere rolleri dağıtır olayı tanıtır ve kontrolörün (denetleyici) olarak olayların dışında kalır. Problem çözme ve karar verme

sürecine katılmaz (Demirel, 2007: 85). Bu yöntemde öğrenciler bir olayı gerçekmiş gibi görüp konu üzerinde eğitici çalışma yaparlar. Bu yöntem simülasyon yöntemi olarak da ifade edilmektedir. Bu yöntem gerçek hayatta yapılanların uygun bir ortamda tekrar edilmesi şeklinde yapılmaktadır. Pilotların uçak modelleri ile sürücü kurslarında şoför adaylarının örnek modellerde yetiştirilmesinde olduğu gibi öğrencilerin gerçek durumun bir benzeri üzerinde eğitime çalışılmasıdır.

1.8. Birinci Ve İkinci El Kaynaklar

Birinci ve ikinci el yazılı kaynakların ne olduğu, nasıl kullanılacağı, tarih öğretimindeki faydaları, birinci el ve ikinci el yazılı kaynaklar arasındaki farkın ne olduğunun tarih öğretmenleri tarafından bilinmesi önem arz etmektedir. Bir öğretmen lisans eğitimi sırasında birinci ve ikinci elden kaynak kullanımını, tenkidini ve bu kaynakların eğitimdeki önemini öğrenmemişse, sınıf içi uygulamalarına bunların yansması oldukça güçtür. Üstelik böyle bir öğretmen adayı tarihçi gibi düşünme, tarihî düşünme konusunda da zayıftır. Kendisi bu açıdan zayıf olan bir öğretmenin öğrencilerine bu bilinci nasıl verebileceği de ayrıca bir tartışma konusudur. Bu açıdan zayıf olan tarih öğretmenleri için birinci ve ikinci elden kaynak kullanımı gibi tarihsel doküman kullanımı konularında hizmet içi kurs imkânları tanınması gerekir. (Barton, 2005: 749).

1.8.1. Birinci El Kaynaklar

Birinci elden kaynaklarla öğretim dersin faal bir biçimidir, öğretmen öğrencilerin birinci elden kaynakları okumaları ve üzerinde çalışmalarını sağlamak için sorular sormalıdır. Bundaki amaç öğrencileri en nihayetinde olumlu anlamda harekete geçirmek ve tarihsel sorgulama ve yorumlama yapabilir duruma getirmektir (Drake ve Brown, 2003: 467). Drake ve Brown'a göre (2003: 467), birinci elden kaynaklar öğretmenlerin en önemli kaynağıdır. Bu birinci elden kaynak öğretmenin dikkate almak zorunda olduğu önemli belgelerdendir.

Birinci elden kaynağın ne olduğu konusunda kafa yoran tarihçilere göre, arşiv belgelerinin içeriği geleneksel düşünmenin ötesinde düşünme biçimlerine insanı zorlayan ve farklı yaklaşımlarda bulunmaya davet eden yapıda olup, günümüzü daha iyi

anlamada işlevsel nitelikteki materyallerdir. Öğretmen ve öğrenciler kaynağı sorguladıklarında kendi görüşleri ile önceki zamanların insanların düşünceleri arasında bir bağ yaratabilirler (Drake, 2003: 337).

Amerikan Kongre Kütüphanesi, birinci el kaynak türlerini altı grupta ele almaktadır. Bunlar;

- a. Nesne Kaynakları: Buluntular, aletler, silahlar, icatlar, üniformalar, modalar, mezar taşları.
- b. İmaj Kaynakları: Fotoğraflar, filmler, videolar, güzel sanatlar.
- c. İşitsel Kaynaklar: Sözlü tarih kayıtları, görüşme kayıtları, müzik kayıtları.
- d. İstatistik Kaynakları: Nüfus verileri, haritalar, mimari çizimler gibi.
- e. Metin Kaynaklar: Gazeteler, mektuplar, tarihsel yemek kitapları, reklamlar, günlükler, bilinen tarihsel dokümanların orijinal metinleri.
- f. Halk Kaynakları: Aile fotoğrafları, atadan kalma aletler, malzemeler ve giysiler.

Epstein (1994), tarih öğretiminde tarihsel nitelikli sanat eserlerinin kullanılmasının, öğrencileri tarihe hazırladığını belirtmekte, bu çerçevede bir “sanat temelli tarih müfredatı” oluşturulabileceğini söylemektedir. Sanat eserlerinin, tarihsel bilginin farklı biçimlerde sunumuna ve öğrencilerin farklı yollarla tarih öğrenmelerine ortam sağladığını vurgulayan Epstein, sanat eserlerinin tarih öğretiminde birinci elden kaynaklar olarak kullanılmasının, öğrencilerin zihinsel becerilerine katkıda bulunduğunu bulgulamıştır.

Genel olarak öğretmenler birinci elden kaynakları bir ya da iki farklı yolla kullanırlar. Bazı öğretmenler birinci elden kaynakları tarihle ilgili bir konuyu işlerlerken ilgili konu ile ilintili olarak kullanırlar. Böylece anlatılan konunun doğrulamasını öğrencilerinin görebilmesini temin ederler. Bazı öğretmenler ise, öğrencilerinin bilgiye kendilerinin ulaşabilmeleri için birden fazla kaynak sunarak öğretmenin ve tarihçilerin söyleyeceklerini kendilerinin keşfetmelerini isterler. Bu ikinci yaklaşım oldukça karmaşıktır. Zira belgelerin çeşitliliği ve fazlalığı sınıfta işlenen bir konu için yeterli zaman vermeyebilir (Drake, 2003: 339).

Geleneksel olarak bazı öğretmenlerin de öğrencilerinin kendi bildiklerinin farkına varmalarını sağlamak adına çoklu birinci elden kaynaklar temin ederler. Bu ikinci yol yukarıdaki birinci yola nazaran daha karmaşıktır ve genellikle yapboz tekniği veya diğer grup etkinlikleri içinde kullanılır. Zira çeşitli kaynaklar ilgilenilmek üzere sınıfa getirilirler (Drake ve Brown, 2003: 467).

Birinci elden kaynakların tarih derslerinde kullanılmasının faydaları şu şekildedir:

- Öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirir,
- Yerel tarihin anlaşılmasını sağlar,
- Öğrencilerin, farklı insanların hayat ve deneyimlerine ilişkin derin anlayış geliştirerek empati kurmasını sağlar,
- Farklı bakış açılarının analiz edilmesini sağlayarak, geleneksel ders kitaplarında eksik olan çoklu bakış açısının gelişmesini destekler,
- Öğrencilere tarihin sürekliliğini kavratır,
- Soyut tarihsel kavramların öğrenilmesine yardımcı olur.
- Özellikle yazılı birinci elden kaynakların kullanılmasının diğer bir avantajı da ister kütüphaneden olsun ister internet üzerinden olsun fotokopi edilmesi ve çoğaltılması diğer kaynaklara göre daha kolay aynı zamanda düşük maliyettedir (Andreotti, 1993: 69'dan Akt.; Doğan, 2007: 136).

Birinci elden kaynaklar öğrencileri gerçek ve bireysel oldukları için büyüler. Onların yardımıyla tarih, insana daha yakın hâle gelir. Orijinal kaynakların kullanımı, öğrencilerin yazılı tarihe elleriyle dokunmalarını sağlar. Onlar geçmişte var olan şeylere dokunarak onların değerlerine ve hislerine de dokunmuş olurlar. Bu insana dair ifadeler, tarihe renk ve heyecan katarak öğrencileri doğrudan karakterlerinin kendilerine bağlayarak kuru bir bilgilendirmeden çok, gerçek ve canlı bir nitelik kazandırır (Doğan, 2007: 134). Evans (1998), tarih öğrencilerinin tarihe yükledikleri anlamı etkileyen faktörlerle ilgili araştırmasında, öğrencilerin, tarihe ilişkin kabullerinin, tarihten model aldıkları kişilerin, tarihe ilişkin genellemelerin ve yaşadıkları bölgenin tarihsel dokusunun etkisi altında kaldıklarını bulgulamıştır. Evans, tarih öğretiminde birinci elden kaynakların kullanılmasının bu etkilenmeyi tarihsel nesnelliğin lehine

değiştirdiğini vurgulayarak, tarih öğretmenlerinin programda belirtilen hedeflere, birinci elden dokümanların kullanımıyla daha etkili bir biçimde ulaştıklarını bulgulamıştır.

Bütün tarih öğretmenleri yakın zamanda derste işlenmiş bir konuyla ilgili bir birinci elden kaynağı (bir aile fotoğrafı, bir mektup, eski bir gazete köşe yazısı, bir aile tarihi ya da internetten alınmış olabilir) derslerinde çokça kullanabilirler. Bu türden belgelerle ilgili deneyimler çok nadiren olabilir, dolayısıyla bu tür belgelerin çok düzenli olmalarını sağlamak durumundayız (Drake ve Brown, 2003: 468). Birinci el kaynaklara dayalı tarih eğitimi, artık geçmiş hakkında "atıl bilgiler" edinme değil, ama bir araştırma meselesidir. 21. yüzyılın demokratik ülkesi, geleceğin vatandaşlarına kanıtı değerlendirerek, görüşlerini oluşturmayı öğretmelidir. Bunun için, çocukları erken yaşlarda birinci el kaynaklarla tanıştırmaktan daha iyi bir yol yoktur (Vella, 2001).

1.8.2. İkinci El Kaynaklar

Olayları doğrudan doğruya gözlemeyen ancak birincil kaynağı inceleyen kişilerin kayıtlarına ikinci el kaynaklar denir. Diğer bir deyişle, ikinci elden kaynaklar, çalışılan dönemle ilgili doğrudan bir fiziksel teması olmayan kaynaklardır (Ata, 1998: 129).

Geçmiş hakkında ikinci el kaynaklardan öğrenen öğrenciler bu kaynaklardaki kayıtların birbirinden farklı olduğunu keşfedeceklerdir (Cooper, 1996: 6). Birinci elden kaynaklar hakkında kendi sorularını sormaya başlamakla, argümanların bu kaynaklarla desteklenmesi gerektiğini kavrayacaklar ve genellikle bir "doğru" cevabın olmadığını göreceklerdir (Cooper, 1995: 6).

Bu şekilde ikinci el kaynakların kullanıldığı dokümanlarla tarih öğretimi çoklu bakış açısının geliştirilmesini de sağlar. Şahin ve Köksal'a göre (2003: 71), herhangi bir tarihsel olayın farklı bakış açıları gözetilerek tarihsel kaynakların kullanılması iki biçimde olabilir. İlki, bir tarihsel olayı, kendisinden etkilenenlerin tümü açısından ele almaktır. İkincisi, yine herhangi bir tarihsel olaya, değişik tarihçileri bakış açılarıyla bakmaktır. Farklı bakış açıları denilince genellikle anlaşılan ikincisidir. Örneğin, "Tanzimat Fermanı"na farklı bakış açılarından bakmak istendiğinde, X tarihçi ile Y

tarihçinin aynı olayı kendi bakış açılarından kaynaklanan farklılıkla birlikte ele almak anlaşılmaktadır. Bu anlayış, Tanzimat Fermanı'ndan etkilenen herkesin, aynı biçimde etkilendiği varsayımını içermektedir

Farklı bakış açılarını belirleyebilmek için Şahin ve Köksal (2003:71) tarafından önerilen şu aşamalar izlenebilir:

- Metinde geçen her bir olay listelenmelidir.
- Her bir olay sonucunda tarafların durumun belirlenmelidir.
- Tarafların, olaya tepki olarak ne yaptıkları belirlenmelidir.
- Tarafların her birinin olaya verdikleri tepkiler doğrultusunda, olayı kendileri açısından nasıl değerlendirdikleri belirlenmelidir.

OSPI (2005) tarih eğitiminin pek çok bakış açısından oluştuğunu ve öğrencilere çeşitli bakış açılarını yorumlamayı öğrettiğini onaylamaktadır. OSPI'nin çoklu bakış açıları üzerindeki isteklerini yerine getirmek için öğretmenler iki görevi tamamladıkları için çok sayıda kaynak (birincil ve ikincil) kullanmalıdırlar. İlk olarak öğretmenler programı yapılandırırken pek çok kaynak kullanmak zorundadırlar. Dersi planlamanın yapılandırma safhasında öğretmenlerin pek çok kaynak kullandıkları ders sırasında öğrenciye belli edilmelidir. Bu sayede öğrenciler öğretmenlerin pek çok kaynağı analiz etme modeline bilinçli bir şekilde tanıklık edebilirler. İkincil olarak, öğretmenler konuları analiz ederken öğrencilere pek çok kaynak kullandırmalıdırlar (Akt; Doğan 2007: 78).

Drake (2003) bir belgenin dil ve üslup bakımından tahlili tek başına yeterli olmadığını belirtmektedir. Öğrenciler belgeyi kendi özgün içeriği ile anlamaya çalışmalıdırlar. Bizler öğrencilerimize belgenin kaynağını araştırmayı, belgeyi yazanın ehil olup olmadığını belirlemeyi, belgenin yazanın kimliğini bulmayı ve belgenin hitap ettiği kitle hakkında tahminlerde bulunmayı öğretmeliyiz.

1.9. Eğitimde Materyal Kullanımı

1.9.1. Yazılı Materyallerin Eğitim Ortamına Katkıları

Tarihsel yazılı metinler tarihinin başlıca çalışma araçlarından biridir. Yazılı materyaller en eski ve en yaygın biçimde kullanılan eğitim kaynaklarından biridir. Kitaplar, dergiler, gazete ve bir tek yazılı sayfa, yazılı materyaller kapsamına girmektedir. Yazılı materyallerin en önemli avantajı bireyin iyi bilgiyi defalarca tekrar okumasına ve bağımsız çalışmasına olanak sağlamasıdır. Bu nedenle yazılı materyaller zor ve karmaşık bilgilerin kazandırılmasında etkili bir biçimde kullanılabilir. Taşınabilir olması, göreceli olarak, diğer materyallere göre ucuz olması yazılı materyallerin diğer avantajlarıdır (Candan, 2003: 36).

Yazılı materyaller; mektuplar, belgeler, raporlar, hesap pusulaları ve faturalar, tutanaklar, ticari kayıtlar, tapular, senetler, siciller, resmi yazışmalar, kanun metinleri, posterler, kataloglar, günlükler, seyir defterleri, fermanlar, buyruklar, haritalar, planlar, nüfus kayıtları, broşürler, gazeteler, dergiler, afişler, kitaplar, istatistikler, yıllıklar, envanterler, belediye kayıtları, meclis tutanakları, hükümet kayıtları, yazışmalar, emlak kayıtları, kişisel dokümanlar, dini kitaplar ve kâğıtlar, hatıratlar, edebi metinler, ilimsel ve matematiksel hesaplamalar ve kayıtlar, biyografiler, otobiyografiler, kronikler ve tarihçeler, paralar, madalyalar, taş yazıtlar, binaların, kapıların, duvarların, anıtların üstündeki yazılar, kitabeler vb. Ayrıca; kâğıt, kumaş, taş, tahta, papirüs, deri, metal, parşömen, disket, üzerine yazılmış, kazınmış, basılmış tüm kanıtlar da yazılı materyal olarak değerlendirilir (Candan, 2003: 36).

Türk Dil Kurumu(2008) dokümanın tanımını: “Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film vb. vesika.” (TDK, 2008) olarak yapmıştır. Ata (2002) ise, dokümanın tanımını geçmiş olaylara tanık olmuş ya da katılmış kimselerce oluşturulan raporlar, günlükler, konuşmalar, fotoğraflar, mektuplar, çizimler, hatıralar, haritalardır şeklinde belirtmiştir (Ata, 2002: 80). Ariel ve Will Durant(1968), tarihi; “geçmişte olan hadiseler hakkındaki belgelerin verileri” olarak tanımlamaktadır (Aktaran; Kütükoğlu, 1994: 1). Doküman yazılı olabileceği gibi, görsel de olabilir. Tarihçi için hareket noktası olan belge, geçmişte yaşamış insanların düşüncelerinden eylemlerinden kalan

izlerdir. Tarihçinin hareket noktası belgeler iken, gözlem bilimlerinde ise hareket noktası olgunun kendisidir. Tarihçi belgeyi okur, anlar, eleştirir.

Geçmiş, bir zamanda yaşanmıştır ve onunla ilgili tüm kalıntılar her yerdedir. Bunlar arkeolojik yerler, harabeler, kalıntılar, eski binalar, kitaplar, dokümanlar, arşivler olup hepimizin sahip olduğu kültürel ve entelektüel mirastır. Adına kalıntı dediğimiz bu buluntular ve tüm kaynaklar, insanların geçmişteki faaliyetlerini içerir (Tosh, 1997: 31). Bu nedenle de bunların hepsi tarihçinin bilgi kaynağıdır (Husbands, 2000: 21).

Doğan’a göre (2007: 33) bütün tarih çalışmalarının can damarını belgeler ve diğer yazılı kaynaklar oluşturmaktadır. Hiç kuşkusuz makul vakayinamelerden, anıtsal yapılardan ve diğer maddi bir takım izlerden bir çarpışmanın nerede ve ne zaman yapıldığı, çarpışmayı kazanan, iki tarafın kayıpları ve kilit kişilerin adları öğrenilebilir. Ama resmi yazışmalar, mektuplar, görgü tanığı ifadeleri gibi birinci elden kaynak niteliğindeki belgeye dayalı bulgular olmadan ilgili kişilerin davranışlarını, aldıkları kararları, verdikleri emirleri, uyguladıkları taktikleri, akıl yürütme biçimlerini ve güdülerini anlamakta güçlük çekilebilir. Bütün bunlar ancak onlar ya da onlara yakın kişiler tarafından o sırada veya kısa bir süre sonra yazıya dökülmüşse bilinebilir.

Günümüzde çağdaş teknolojinin olanaklarından yararlanılarak öğretmen ve ders kitabının yanı sıra değişik kaynaklar, öğretimin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle sınıf içinde tarihsel dokümanlar gibi değişik kaynaklara ne kadar çok yer verilirse, öğrencilerin güdülenme düzeylerinin o oranda artacağı belirtilmektedir (Demirel, 2007: 49).

Bu çerçevede tarih dersinde kullanılacak yazılı doküman türlerine: Seyahatnameler, anılar, hatıralar, mektuplar, günlükler, telgraflar, fermanlar, anlaşma metinleri, savaş verileri, yerel ve ulusal gazeteler, nüfus kayıtlarını örnek olarak verebiliriz.

Seyahatname: Türk Dil Kurumu (2008) seyahatnamenin tanımını: “Bir yazarın gezip gördüğü yerlerden edindiği bilgi ve izlenimlerini anlattığı eser.” (TDK, 2008) olarak yapmıştır. Öztürk ve Otluoğlu (2002: 130)’na göre, yazarların gezip gördükleri

yerlerden edindikleri izlenimleri, bilgileri anlattıkları gezi yazısına seyahatname denir. Özellikle Aydınlanma Çağı ile birlikte Avrupa’da yaşadıkları coğrafyayı tanımak isteyen seyyahların hatıralarında duyduklarını, gördüklerini kaydettikleri seyahatnameler bugün için önemli birer doküman niteliğindedir. Türkiye’nin siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik tarihiyle ilgilide birçok seyahatname vardır. Bunlardan en çok bilinenler ise İbn-i Batuta ve Evliya Çelebi’nin seyahatnameleridir.(<http://www.edebiyat.tc/gezi-yazisi/>)

Anılar/Hatıralar: Türk Dil Kurumu (2008) anı/hatıranın tanımını: “Yaşanmış olayların anlatıldığı yazı türü.” (TDK, 2008) olarak yapmıştır. Sosyal yaşam, siyaset, sanat, ekonomi, askerlik gibi alanlardan herhangi birinde/birkaçında önemli işler yapmış, büyük eserler bırakmış kişilerin anılarının anlatıldığı eserlere anı veya hatıra denilmektedir. Kişilerin doğrudan doğruya tanıklık ettiği, yaşadıklarını kapsayan bu tür eserlere anı dendiği gibi hatıralar da denilmektedir. Anı türü, günlüklerle birçok bakımdan benzeşmektedir. Bu benzeşme çoğu kez bu türlerin karıştırılmasına neden olmaktadır. Anı yazarı, olayları bir tanık, bir gözlemci konumunda yazmaktadır. Anıyı günlükten ayıran özelliği; günlükte, yaşanan ya da tanık olunan olaylar günü gününe yazılmakta iken, anı daha sonradan yazılmaktadır. Anı yazarları mektuplarından, günlüklerden, belgelerden, dergi ve gazetelerde çıkan ilgili haber ve yazılardan, olayların tanıklarından yararlanma yollarına gitmektedirler. Bu kaynaklardan yararlanma dereceleri anıların gerçekliğini ve inandırıcılığını arttırmaktadır (Öztürk ve Otluoğlu, 2002: 151).

Mektup ve günlükler: Günlükler ve kişisel mektuplar gibi belge çeşitleri, karakterlerini, motivasyonlarını ve güdülerini değerlendirmek için mükemmeldir (Doğan, 2007: 133). Tarih derslerinde ilgili olaya dönük mektuplar, günlükler kullanılabilir. Örneğin bir savaşla ilgili bir askerin yazdığı mektup veya bir komutanın tuttuğu günlük derste öğretim materyali olarak kullanılabilir (Işık, 2008: 39).

Raporlar: Tarihte birçok konu üzerine gerek özel kuruluşların gerekse devlet kurumlarının gelişmeler ile ilgili yazdırılmış, tutulmuş raporlar tarih derslerinde kullanılabilecek dokümanlar arasında yer almaktadır (Işık, 2008: 39).

Telgraflar: Telgraflar tarihi değeri olan, birçok tarihi konunun açıklanmasında kanıt olarak kullanılan önemli verilerin elde edildiği bir tarihsel doküman türüdür.

Özellikle de Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin içeriğine dönük birçok önemli telgraf dokümanı bulunmaktadır (Işık, 2008: 39).

Fermanlar/ Hatlar: Osmanlı Devleti'nde padişahın verdiği, uyulması gerekli hükümleri taşıyan yazılı buyruk anlamına gelen fermanlar ve bir sanat eseri olan hatların tarihte örnekleri oldukça çoktur. Bunların eğitimde doküman olarak kullanılması için kesinlikle günümüz Türkçesine çevrilmelidir. Bu yazılı dokümanlar birer sanat eseri olması yanı sıra birer işlevi olan tarihi belgedir (Işık, 2008: 39).

Anlaşma metinleri: Özellikle tarihte meydana gelmiş olan savaşlar sonunda imzalanan gerek ateşkes metinleri gerekse antlaşma metinleri derslerde kullanılabilecek tarihsel yazılı doküman türleri arasında yer almaktadır. Sadece savaşlar sonunda yapılan anlaşmalar değil çeşitli sebeplerle yapılan anlaşma metinleri de bu dersin işlenişinde kullanılabilecek nitelikte tarihsel dokümanlardandır (Işık, 2008: 40).

Savaş verileri: Tarihte meydana gelmiş olan savaşlardan arda kalan istatistiki veriler dersin öğretiminde kullanılacak önemli dokümanlar arasında yer almaktadır. Savaş öncesi tarafların asker, araç-gereç vb. durumlarını gösteren veriler ile savaş sonrasını yansıtan veriler de tarih derlerinde kullanılabilecek tarihsel yazılı dokümanlar arasında yer almaktadır (Işık, 2008: 40).

Yerel ve ulusal gazeteler: Gazeteler, son haberleri ve gelişmeleri kapsayan; güncel ve yakın zaman tarih olaylarının incelenmesinde temel bir kaynaktır. Gazetelerde sadece haber öyküleri yer almaz. Başyazılar, inceleme yazıları, siyasal karikatürler ve duyurular da yer alır. Bunlardan öğretimde etkili biçimde yararlanılabilir (Paykoç, 1991: 104). Ulusal gazetelerin yanında yerel olarak yayınlanan gazeteler de tarihsel yazılı doküman olarak önemli kaynaklardandır (Işık, 2008: 40).

Nüfus kayıtları: Nüfus kayıtlarında yaş, cinsiyet, doğum tarihi, meslekler, evin mülkiyeti hakkında bilgilere rastlanabilir. Bu kayıtlar özellikle sosyal konulu tarih çalışmaları için değerlidir (Doğan, 2007: 27).

Kişisel kayıtlar: Günlükler, mektuplar, yemek tarifi kitapları, kişisel yazmalar, en önemlileridir. Ayrıca kartpostalların arkasında yazılan mesajlar da önemlidir. Tebrik kartları, nüfus cüzdanları, evlilik cüzdanları, gibi aile tarihi yazmak için elverişli olan bu

kaynaklarla soyağacı ve ailenin zaman çizelgesi oluşturulabilir (Doğan, 2007: 28).

Öğrencilere sunulan yazılı kaynaklar konusunda çok titiz davranılmalıdır. Çünkü tarih derslerinde kullanılması olası yazılı kaynaklar son derece çeşitli ve fazla miktardadır. Öğretmenler öğrencilerine, yararlandıkları yazılı tarihsel kaynaklardan bilgi edinmelerine yardım edecek stratejiler sunmalıdırlar (Candan, 2003: 16).

1.9.2. Yazılı Materyallerin Öğrenmedeki Rolü

Öğrenme ile ilgili olarak yapılan araştırmalar öğrenmelerin çoğunun görsel betimlemeler yoluyla gerçekleştiğini göstermektedir (Demirel ve diğerleri, 2002: 30).

Öğrendiklerimizin

% 83'ünü görme

% 11'ini işitme

% 3,5'ini koklama

%1,5'ini dokunma

% 1'ini tat alma duyularımızla edindiğimiz yaşantılar yoluyla öğreniriz (Çilenti, 1988: 35).

Amerikalı eğitim teknolojü Edgare Dale (1933), yaşantılarla kavramların oluşumu arasındaki ilişkilerden yararlanarak, hedef-davranışlara eriştirecek öğretme durumlarının seçiminde, öğretmen ve eğitimcilere yardımcı olmak üzere “yaşantı konisi” adını verdiği bir model geliştirmiştir. Yaşantı konisinin dayandığı bilimsel ilkeler ise:

1. Öğrenme işlemine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve o kadar geç unuturuz.
2. En iyi öğrendiğimiz şeyler, kendi kendimize yaparak öğrendiğimiz şeylerdir.
3. Öğrendiğimiz şeylerin çoğunu gözlerimizin yardımıyla öğreniriz.
4. En iyi öğretim, somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru giden öğretimdir (Aktaran: Çilenti, 1988: 57).

Görsel özelliklere sahip olan bir yazılı materyal, sadece metinden oluşan bir yazılı materyalden daha etkili ve somut olacaktır (Halis, 2002: 50). Bazı öğrencilerin görsel betimlemeler yoluyla daha kolay öğrendikleri bilinmektedir. Hatta sözel yolla daha kolay öğrenen öğrenciler bile bazı kavramları öğrenmede görsel desteğe ihtiyaç duymaktadırlar (Demirel ve diğerleri, 2002: 30). Gagne'nin öğrenme süreçlerinin başında gelen "dikkat çekme"nin görsel malzemelerle daha kolay olabileceği görüşü de, görsel malzemelerin öğrenme sürecinde ne kadar önemli rol oynadığını desteklemektedir. Öğrenciler okula birçok görsel imgeye maruz kalmış olarak başlarlar. Tarihsel sanatlara oranla bilgisayardaki animasyonlarla ya da çizgi filmlerle daha alakalı olsalar da zihinlerinde görsel ipuçları vardır. Çok erken yaşlardan itibaren, çocuklar görerek ve duyarak görsel ve işitsel bilgi hakkında ilişkiler, yaşadıkları sosyal olaylar ve geçmişteki deneyimleri hakkında çıkarımlarda bulunurlar (Levstik ve Barton, 1997: 149). Günümüzde öğrenciler TV, bilgisayar, video, playstation vb. görsel araçlarla çok yoğun karşılaşmaktadırlar. Ancak okul ortamında öğrenciler, işitsel bir zemine çekilmektedir. Bu durum konsantrasyon ve dikkat konusunda ciddi sorunlara yol açmaktadır. Öğrenciler son derece hızlı akan görsel uyarıcılara alıştıkları için derslerde benzer uyarıcılar beklemektedir. Yeterli uyarıcı alamadıklarında problem davranışlar gösterebilmektedirler (Selçuk ve diğerleri, 2002: 54).

Karşılaştırma yapmak, önemli noktaları vurgulamak, kavramları açıklamak, istatistik ve diğer verileri daha anlaşılır kılmak, nesneleri açıkça görebilmek için büyütme ya da küçültme, grubun dikkatini çekmek, sözel mesajları desteklemek (sözel mesajları tekrarlamak değil), zihinde canlandırması güç şeyleri görselleştirmek (temsil etmek), bir noktayı açıklığa kavuşturmak, bir noktayı vurgulamak, değişiklikten, çeşitlilikten yararlanmak, ilişkileri, kural ya da formülleri göstermek amacıyla kullanılacak olan görsel materyaller eğitimde çok önemli bir araçtır. (Yalın, 2000: 94), Görsel materyallerin eğitimde sağladığı faydaları sıralamak gerekirse;

- Öğrenen bireylerin dikkatini çekerek onları güdüler, onların dikkatlerini canlı tutar,
- Duygusal tepkiler vermelerini sağlar,
- Kavramları somutlaştırır,
- Anlaşılması zor olan kavramları basitleştirir,

- Şekiller yoluyla bilginin düzenlenmesini ve alınmasını kolaylaştırır,
- Bir kavramla ilgili öğeler arasındaki ilişkileri örgüt şemaları ve akış şemaları yoluyla kolayca verebilir,
- Görsel öğeler bazı öğrencilere kaçırmaları olası bir takım noktaları anlama şansı verebilir,
- Sözel olarak anlatılması çok zor olan bir kavram ya da rakamsal olarak anlam ifade etmeyen sayılar veya oranlar, bir resim ya da bir grafik aracılığıyla kolayca öğrenciye anlatılabilir,
- Öğretmen ve öğrenciler tarafından kolaylıkla üretilebilir,
- Sınıf ortamına taşınması kolaydır,
- Resim ve grafiklerin gerçeğe uygunluğu, renkli oluşu ve gerektiğinde yazılı açıklamaları içermesi, bu materyallerin faaliyetini artıran diğer faktörlerdir (Halis, 2002: 59; Demirel ve diğerleri, 2002: 30).

Görme araçları dilin aracılığını gerektirmeden, doğrudan görme duyusuna hitap ettiği için ilgi sağlar (Wendt, 1972: 9). Görsel kaynakları incelemelerin öğrenciler için birçok avantajı vardır. Bir imgeyi inceliyorken, değişen an ya da hareket ve duygusal akış gibi olayın parçası olan şeyler tarafından rahatsız edilmezsiniz. Baktığınız imgeye tekrar tekrar dönebilir, çeşitli boyutları inceleyebilir, yeni sorular sorabilir ve bu sayede yeni fikirlere ulaşabilirsiniz (Levstik ve Barton, 1997: 149).

Bir görsel öğenin yorumlanmasında bireyin kültürel geçmişinin de önemli bir etkisinin olabileceği unutulmamalıdır. Farklı kültürel geçmişi olan bireyler aynı görsel materyali farklı şekilde algılayabilirler. Örneğin şehir yaşamı ile ilgili bir resmi (ya da başka bir görüntüyü) şehir yaşamını bilmeyen çocuklar şehir yaşamını bilen çocuklardan farklı bir şekilde algılayıp yorumlayacaklardır (Demirel ve diğerleri, 2002: 31).

Görsel araçlar; kitaplar, yazı ve gösterim tahtaları, resimler, çizimler, şemalar, grafikler, gerçek eşya ve modeller, projektörler şeklinde sınıflandırılmıştır (Demirel ve diğerleri, 2002). Derslerde en çok kullanılan görsel araçlar resimlerdir. En ucuz ders araçları olduğu gibi öğretmen ve öğrenciler tarafından hazırlanması ve kolayca temin

edilmesi olasıdır (Demirel ve diğerleri, 2002: 87). Düz resimler, çizgi resimler, şimşek kartlar, figürler, duvar resimleri, levhalar ve afişler resimler başlığı altında toplanmıştır. Fotoğraf makinesiyle çekilmiş resimler, gazete, kitap gibi basılı materyallerde yayınlanmış resimler, posterler, çoğaltma resimler gibi resimlerin tümüne “düz resimler” denmektedir (Küçükahmet, 1999: 141). Daha çok görme duyusunu etkileyen diğer yazılı ve basılı öğretim gereçlerinden yapı nitelikleri ve görüntü bakımından ayrıcalık taşıyan grafik ve fotografik araçlar ayrı bir grubu oluştururlar. Bu grupta yer alan başlıca öğretim gereçleri: haritalar, küreler, filmler, film şeritleri, slaytlar, mikro kartlar, mikro fişler, mikro filmler, transparant levhalar, öğretim levhaları, fotoğraflar, resimler ve diyagramlar, şemalar ve çeşitli grafikler olarak sıralanabilir. (Alkan, 1979: 217)

1.10. Yazılı Materyal Olarak Gazeteler

1.10.1 Gazete

Gazetenin, ne olduğu incelendiği zaman literatürde farklı tanımların kullanıldığı görülmektedir. Bu tanımlarda gazete şu şekillerde tarif edilmektedir; “Gazete kitlelerin ulaşabilmesini sağlayan haberlerin basılı kayıdır. Gazete olayları yaratmayıp gerçekleri bir olaydan alarak okuyucuya anlayabileceği biçimde sunar. Gazetelerin okuyucuyu dünya’nın herhangi bir yerine götürebilme gücü olduğundan, gazetelere sihirli materyaller de denmektedir” (Carey ve Greenberg, 1991). Gazeteler insanları içinde yaşadıkları ülke ve dünya hakkında bilgilendirir.

Gazete kullanımının yararları şöyle sıralanabilir (A Dozen Good Reasons for Using Newspapers in Your Classroom, 2006; Using Newspapers in Class, 2006): Gazeteler;

- Gerçeği temel alan, hem bilgi edinmeyi, hem eğlenmeyi sağlayan yararlı bir eğitim aracıdır.
- Tarihi olduğu anda yansıtan ve olabildiğince nesnel aktaran bir kaynaktır.
- Basılı ve görsel formatta dünyanın her yerinden ulaşılabilir bir kaynaktır.
- Her öğrencinin ilgisini çekebilecek bir kaynaktır.
- Öğrencilerin yaşamlarında kullanacakları standart sözcükleri ve dilbilgisi kurallarını içermektedir.

- Öğrencilerin belli bir amaca yönelik olarak yazı yazmaları için yol gösterici nitelikte kusursuz bir araçtır.
- Toplumdaki çoğu kişinin yaşamı boyunca okuyacağı tek yazılı metindir.
- Her düzeydeki yetişkin insanların ve öğrencilerin okuyabileceği, okurken görülmekten gurur duyabileceği bir araçtır.
- Öğrencilerin görerek ve yaparak öğrendikleri etkinliklerde, kesilebilir, işaretlenebilir olması açısından çok kullanışlıdır.
- Sınıfa her gün getirilebilecek ekonomik ve kolay erişilebilir yazın kaynağıdır.
- Çeşitli hikâye, neşelendirici sütunları, karikatür ve bulmacalarıyla bireyleri eğlendirir.
- Yazılarıyla insanları ikna eder ve yönlendirir.
- İlanlarla hizmet ve ürün bilgilerini önerirler.

1.10.2 Gazete'nin Tarihçesi

Kökleri on dördüncü yüzyıldaki, aristokrasi hakkında bilginin taşındığı “haber kâğıtları” ile burjuvazinin ticari sorunlarını çözmek için kullandığı “haber mektuplarına” kadar giden (Tokgöz, 2003: 58) gazetenin, bunlardan farkı düzenli aralıklarla yayınlanmasıdır. Düzenliliği ve sürekliliği sağlayan ise; posta arabalarının haftada bir haberlerin alım ve dağıtım işlerini yapması ve matbaanın icat edilmesidir (Büyük Larousse, 3.cilt: 1348). Posta arabalarının kendi aralarında örgütlenmesi, haberin yayılmasını sağlayan “dağıtım ağlarının” kurulmasını sağlamış, matbaa da yazılı ürünlerin basılma hızlarını ve miktarlarını arttırmıştır.

İlk süreli gazete; bir kaynağa göre 1609'da Ausburg'da çıkan Avis Relation Oder Zeitung, bir kaynağı göre ise 1605'te Hollanda'da ticari bültenden doğduğu sayılan Niuewe Tijdingen'dir (Tokgöz, 2003: 58–59). 1900'de de varlığını sürdürecektir olan Frankfurter Zeitung'un yer aldığı birçok süreli gazete, 1615 yılından başlayarak yayınlanmıştır (Büyük Larousse, 3.cilt: 1348).

Londra'da 1622 yılında Nathaniel Butter tarafından Weekly News, Paris'te 30 Mayıs 1631'de Théophraste Renaudot tarafından La Gazete çıkarıldı (Büyük Larousse,

3.cilt: 1348). Amerikan kolonilerinin ilk gazetesi Publick Occurances: Both Foreign and Domestick, 1690’da yayınlandı ancak yayınlanan tek sayıdan sonra Massachusetts Valisi tarafından kapatıldı (<http://www.britannica.com/eb/topic-482589/>).

Elliot, Publick Occurances’ın, toplam dört sayfadan oluşan üç sayfasında yazı olduğunu, dördüncü sayfanın ise, okuyucuların kendi haberlerini yazması için boş bırakıldığını, çünkü o dönemlerde gazeteyi satın alan kişilerin, ellerindeki nüshayı uzaktaki arkadaşlarına gönderdiklerini belirtmektedir (Elliot, 1965: 75).

Okuyucunun kendi ile ilgili haberleri yazmasına olanak sağlanmasıyla, gazete bir çeşit mektup işlevi görmüştür. Ayrıca okuyucu tarafından gazetenin uzaktaki arkadaşlarına gönderilmesiyle, gazete bu dağıtım için herhangi bir masraf yapmamış, okuyucunun kendisi gönüllü dağıtımcı olmuştur. Bu uygulama “amatörlerin” haber üretim sürecine “dağıtımı” üstlenmesini sağlayarak dahil edildiğini göstermektedir. Yeni medyanın teknolojik üstünlüğünün geçerli olmadığı bir döneme denk gelen bu işlem sonuçta temel kaygının ticari, yani dağıtım maliyetinin üstlenilmemesi yoluyla ticari getirinin artırılması gibi bir amaca hizmet etmektedir.

Avrupa’da gazete yayınının hem çeşitlenmesine hem de baskı sayılarının artmasına neden olan faktörler arasında savaşlar önemli bir yer tutmaktadır. Halk, 1618–1648 yılları arasında yapılan Otuz Yıl Savaşları, 1640–1660 yılları arasında gerçekleşen Puritan Devrimi sırasında bilgi edinme aracı olarak gazeteyi kullanmıştır. Kahvehaneler, pastaneler ve okuma odalarında rahatlıkla erişilebilen gazeteler, bilgi vermenin yanında; olay ve olgulara karşı toplumun fikirlerinin oluşturulmasında hatta biçimlendirilmesinde önemli bir rol sahibi olmaya başlamıştır. Kamuoyu kavramını, toplumdaki bireylerin çoğunun sahip olduğu düşünce olarak tanımlarsak, düşüncenin toplumda inşa edilmesi veya başkalaştırılması aşamasında pay sahibi olan gazetelerin yaptığının kamuoyu oluşturmak olduğunu söyleyebiliriz. Doğuşu ile birlikte gazeteler, öğretmen ve modern uygarlığın güçlü, etkili aracı olarak görülmüş; ayrıca, dünyada yaşanan deneyimleri gün gün insanlara vererek bilgi verici olmasının yanında tek sayfalık kağıt üzerinde bütün dünyanın resmini çekip insanlara gösteren mükemmel bir zihinsel fotoğraf makinesi olarak da değerlendirilmiştir (Hunt, 1850: 2). Gazetenin zihinsel fotoğraf makinesine benzetilmesi, tam da çoğulcu liberal basın anlayışındaki

“ayna” metaforuyla örtüşmektedir. Gerek zihinsel fotoğraf makinesi gerek ayna; hem olay/olguların haberciler tarafından aynen yansıtılmasını (nesnellik ilkesi), hem de topluma, kendi kendisinin gösterilmesini simgelemektedir.

Toplum içinde güçlenen ve önemli bir yer edinmeye başlayan gazeteler, üzerinde resmi yönetim mekanizmalarının (kraliyet, hükümet) kontrolünün bulunduğu araçlardı. Kitapların ve haber kâğıtlarının ruhsatlandırılması, basın ve matbaa üzerindeki kısıtlamalar, yasadışı veya saldırı amaçlı yayınlar için sert cezaların verilmesi gibi yayın öncesi ve sonrası kontrollerin yanı sıra matbaalara el konularak, verilen ruhsatlar iptal edilerek, mali cezalar ve kışkırtıcılık yapanlar için hapis cezaları verilerek aykırı görüşlerin ortaya çıkması engellenmeye çalışılmıştır (<http://journalismethics.ca>).

John Milton’un ruhsatlandırmaya karşı yapmış olduğu eleştiriler ve 1644 yılında basın özgürlüğünü ele aldığı Areopagitica kitabı, John Locke’un ifade özgürlüğünün doğal hak olduğunu savunması, kısaca liberal fikirlerin ortaya çıkışı yönetimlerin gazeteler üzerindeki kontrolünü sorgulanır hale getirmiştir (<http://journalismethics.ca>). Liberal fikirlerin kökeninde; İngiltere’deki orta sınıf cumhuriyetçilerin yönetsel iktidardan, sürekli ordudan ve ruhban sınıfından yoksun bir dünya arzuları yatmaktadır (Robbins’dan Aktaran Keane, 2002: 296).

Cumhuriyetçiler, mutlakiyet rejimlerinin, tebaa arasında kayıtsızlığı ve yöneticileri yozlaştırdığını ileri sürerek, mevcut politikaların yurttaşlara özgür ifade hakkını tanıyan, yasaların egemenliğini, karma hükümeti, parti ya da fraksiyondan arınmış özgürlüğü güvence altına alan anayasal aygıtlarla radikal bir reforma tabi tutulmasını arzuluyorlardı (Keane, 2002: 296-297).

John Milton Areopagitica kitabında, bağımsız insanların seçme konusunda özgür olmaları gerektiğini anlatmış ve papalık makamının kendi nüfuz ve egemenlik alanını arttırmak için sansür uygulamasına girişmesini sert bir dille eleştirmiştir. Nihayet 1695 yılında “Licensing Act” kaldırılarak, önceden izin alınıp yapılan yayıncılık alanı özgürleşme yolunda önemli bir ilerleme kaydetmiştir.

(<http://www.izedebiyat.com/yazi.asp?id=44441>).

Önceki dönemlerden biçimsel olarak farklılaşmaya başlayan gazetelerde; ilk defa; haber başlıkları (manşet) ve basılı reklamlar kullanılmış, gravürlerle hikayeler resmedilmiştir. Gazetelerin ilk muhabirleri, hayatlarını başka mesleki işlerle kazanan ancak mesleklerinin getirdiği olanak sayesinde haberlere ulaşan kişilerdi. Bunlar postane müdürü, rahip, polis şefi, gemi kâtibi, mahkeme memuru, tüccar veya gezgin gibi amatörlerden oluşuyordu (Wallace, 2006). Örneğin, habere ilk ulaşan kişiler olan postacılar, şehrin girişinde bulunan hanlara veya birahanelere giderek haberi çevreye yayıyorlardı. Özellikle ülkedeki siyasi gerilimlerin arttığı dönemlerde, postacıların ellerindeki broşürler (pamphlet) veya süreli yayınlar kasaba sakinleri tarafından okunur ve haberler çevreye yayılırdı. Şimdilerde ağ günlükçülerinin (blogger) mesleki durumlarındaki çeşitlilikle birlikte benzer bir amatörlüğe geri dönüş dönemi yaşanmaktadır. Amatörlükten kasıt, serbest veya kurumsal yapı içerisinde gazeteciliğin, asli bir iş ve meslek olarak icra edilmemesi, mesleki etik ilkelere uyma zorunluluğu bulunulmaması durumudur.

Wallace’a (2006) göre; on yedinci ve on sekizinci yüzyılda yaşanan amatörlük dönemi, on dokuzuncu yüzyılda yerini profesyonelliğe bırakırken, yirmi birinci yüzyılla birlikte yeniden görünür hale gelmektedir. Ancak yirmi birinci yüzyıl amatörleri; on yedinci yüzyıl amatörlerinden farklı olarak, yeni medyanın büyümesine ve gelişmesine katkıda bulunarak kontrol ve etki sahibi olmaktadır (Wallace, 2006: 41).

Tekrar amatörlüğe dönüş ile profesyonel gazeteciliğin yaşadığı sorunlar arasında bağlantı kurulabilir. McChesney, gazete ve gazetecilere karşı toplumda yaşanan güven krizine çözüm olarak sunulan profesyonelleşmeyle birlikte, gazetenin editoryal yapısı ile mülkiyet ilişkilerinin birbirinden ayrılarak haber içerik üretim sürecinin tamamen editoryal kadrolara bırakılmasının beraberinde başka sorunları da getirdiğini, gazetecilerin; haberlerini sadece resmi kaynakların söylediklerine dayandırarak hazırlamasının, reklam verenlerin aleyhine haber yap(a)mamasının, iktidarı denetlemekten vazgeçmesinin, toplumun alt sınıfındaki kişilerin sorunlarını görmezlikten gelmesinin yine yeni bir güven krizine neden olduğunu belirtmektedir (McChesney, 2006: 69–75).

Profesyonelleşmenin getirdiği merkezi, tahakküm edici, pasifize edici yapının farklılaşması ve gazetecilerin elindeki haber üretim süreci tekelinin kırılması gerektiğini söyleyenler, yeni iletişim teknolojilerinin de sağladığı imkânlarla amatör yapıya dönülmesiyle medyanın yapısının demokratikleşeceğini iddia etmektedir (Aktaran: Turan, 2007: 10). Patronların ve/veya reklam verenlerin baskılarının olmadığı, herkesin kendi öz denetimini ve öz yönetimini yapacağı bu otonom ortam, geleneksel medyanın yaşadığı güven krizinin çıkış anahtarı olarak sunulmaktadır.

1.10.3 Türkiye’de Gazete

Türkçe ilk gazete 1828'de Kahire'de yayınlanmaya başlayan Vekayi-i Misriye'dir. Bugünkü Türkiye sınırları içinde çıkmış ilk Türkçe gazete ise 1831'de yayımlanan Takvim-i Vekayi'dir. Takvim-i Vekayi, II. Mahmud'un isteği üzerine çıkarılmıştı ve devletin resmi sözcülüğünü yapıyordu. Kısa bir süre sonra, Osmanlı İmparatorluğu sınırları içindeki azınlıkların dillerinde, örneğin Arapça, Farsça, Rumca, Ermenice, Bulgarca, Fransızca olarak da basıldı. 1840'ta yayımlanmaya başlayan Ceride-i Havadis' te yarı resmi bir gazeteydi.

Özel girişimce çıkarılan ilk gazete Tercüman-i Ahval'dir. 1860'ta Şinasi ve Agah Efendi yönetiminde yayımlandı. Tercüman-i Ahval'in yayına başlamasından iki yıl sonra, Osmanlı yönetiminde yenileşmeyi savunan Yeni Osmanlılar hareketinin önderlerinden Şinasi Tasvir-i Efkâr gazetesini çıkardı. Gazetenin yayımını daha sonraları Namık Kemal ve Recaizade Mahmut Ekrem sürdürdü. 1867'de Ali Süavi, yönetimi sert bir biçimde eleştiren Muhbir gazetesini yayımladı. Ali Süavi'nin yönetimin baskısı sonucu Avrupa'ya gitmesinden sonra Muhbir gazetesi Londra'da yayımlanmaya başladı ve yurtdışında Türkçe yayımlanan ilk gazete oldu. Bu dönemde Osmanlı topraklarında yabancı dilde çok sayıda gazete basılıyordu. Ayrıca yalnız çocuklar için 1869'da Mümeyyiz adlı bir gazete yayımlanmaya başlamıştı.

II. Abdulhamid'in baskıcı yönetimi döneminde (1876–1908) basına uygulanan sıkı sansür yüzünden gazetelerin sayısında azalma oldu. II. Meşrutiyet'le (1908) birlikte gazetecilik büyük ölçüde canlandı. 1908–09 yıllarında ülkede yayımlanan günlük gazetelerin sayısı 200'ü aştı. Ama İttihat ve Terakki'nin yönetime el koyduğu 1913'ten

sonra uyguladığı baskılar yüzünden gazete sayısı yeniden hızla düştü. Kurtuluş Savaşı öncesi ve savaş döneminde İstanbul'da çıkan gazeteler ikiye ayrıldı. Peyami Sabah, Alemdar, İstanbul gazeteleri padişahı desteklerken, Akşam Vakit, Yeni gün, İleri ise Ankara hükümetinin yanında yer aldı. Mustafa Kemal bu dönemde ilk olarak Sivas'ta İrade-i Milliye gazetesinin çıkarılmasına ön ayak oldu. Bu gazete daha sonra yayımını Ankara'da Hâkimiyet-i Milliye adıyla sürdürdü.

Cumhuriyet döneminde yeni çıkanların yanı sıra, eski gazetelerin birçoğu da varlığını sürdürdü. 1924'te Yunus Nadi tarafından kurulan Cumhuriyet gazetesi günümüzde de yayımlanıyor ve Cumhuriyet tarihinin en uzun süreden beri yayımlanan gazetesi olma özelliğini taşıyor. 1935'te ülkede 38'i günlük olmak üzere 116 gazete basılıyordu. Cumhuriyet döneminde çocuklar için ilk kez 1938'de Çocuk Gazetesi çıkarıldı. Ama bu gazete uzun ömürlü olmadı ve beşinci sayıdan sonra kapandı.

1946'da çok partili siyasal yaşama geçişle birlikte basında da bir canlanma görüldü. Ne var ki, Demokrat Parti dönemi (1950–60) basın için yeni kısıtlamalarının getirildiği, gazetecilere sert cezaların uygulandığı yıllar oldu. 1960 sonrasında gazeteler gelişen demokratik yaşamın vazgeçilmez bir ögesi olma yolunda önemli adımlar attı. Ama basın özgürlüğü askeri müdahaleler dönemlerinde çeşitli kısıtlamalara uğradı.

1970'lerde gazetecilik alanında önemli teknik gelişmeler görüldü. Ülke çapında yayınlanan birçok gazete renkli ofset basıma geçti. Renkli, resimli magazin ekleri veren gazeteler yaygınlaştı. Özellikle 1980 sonrasında "boyalı basın" da denen bulvar gazetelerinin tirajında büyük artışlar görüldü. Gene bu yıllarda Türk basınında tekelleşmeye doğru bir gidiş başlandı. Bugün günlük basının yüzde 85'i iki büyük sermaye grubunun elinde bulunmaktadır. Türkiye'de günlük basının tirajı yaklaşık 3 milyondur. Günümüzde Türkiye'de yayımlanan yüksek tirajlı günlük gazeteler şunlardır: Hürriyet, Posta, Sabah, Günaydın, Bugün, Milliyet, Radikal, Zaman, Türkiye, Cumhuriyet, Tercüman. Ayrıca İzmir'de yayımlanan Yeni Asır da 40 binin üzerindeki tirajıyla kentin ve ülkemizin en büyük yerel gazetesidir.

İlk Türk gazetelerinin yayımlandığı 19. yüzyılda gazetecilik daha çok yazarların, edebiyatçıların, devlet adamlarının sürdürdüğü işti. Gazeteciler bu mesleği bir

eğitimden geçerek değil, usta-çırak ilişkisi içinde öğrenirlerdi. Bu durum Cumhuriyet döneminde ilk gazetecilik okulunun açıldığı 1948'e kadar sürdü. 1948'de lise düzeyinde açılan ilk özel gazetecilik okulunu 1950'de İstanbul Üniversitesi'nde kurulan Gazetecilik Enstitüsü izledi. Daha sonra, 1965'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne bağlı Basın-Yayın Yüksekokulu kuruldu. Bunlardan başka İzmir, İstanbul ve Ankara'da özel gazetecilik yüksekokulları da açıldı. Ne var ki, 1971'de özel yüksekokullarının devletleştirilmesiyle bu okullar eğitim alanından çekildiler. Bugün üniversitelerin İletişim Fakültelerinde olduğu gibi İstanbul, Ankara, Ege ve Marmara Üniversitelerine bağlı basın ve yayın yüksekokullarında da gazetecilik eğitimi yapılmaktadır.

1.11. Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımı

1.11.1 Gazete ve Tarih

Geçmişten günümüze insanın serüvenini inceleyen tarih bilimi, sosyal bilimlerin önemli disiplinlerinden birisidir. Tarih dersinin, ilk ve orta öğretim düzeyinde, soyut ve öğretmen merkezli bir anlayışla öğretilmeye çalışılması, bu alanda önemli problemlerin yaşanmasına neden olmaktadır. Öğrencilere içinde bulundukları zaman diliminden daha önce cereyan etmiş olayların soyut bir biçimde anlatılması, bu derse karşı istenilen ilginin gösterilememesine ve olumlu davranış değişikliklerinin oluşturulamamasına sebep olmaktadır. Tarih dersleri aracılığıyla nitelikli bireylerin yetiştirilebilmesi için öğretim ortamlarının farklı materyallerle geliştirilmesi gerekmektedir. Tarih derslerinde farklı araç gereç kullanımının sağlayacağı birçok yarar vardır. Bunları şöyle özetlemek olanaklıdır (Demirel, 2007):

- Araç gereçler öğrencilerin dikkatini çeker, dikkatlerin uyanık tutulmasıyla öğrenme gerçekleşir.
- Araç gereçler öğrencinin konuya ve öğrenmeye etkin katılımını sağlar.
- Araç gereçler öğrenmede kolaylık ve zamandan tasarruf sağlayarak eğitimin ekonomik biçimde gerçekleşmesine olanak sağlar.
- Araç gereçler öğrenmeyi somut hale getirir.
- Araç gereçler öğrencilerin ilgisini çekerek onların güdülenme düzeylerini artırır.
- Araç gereçler öğretimi zenginleştirerek konuyu daha anlaşılır hale getirir.

Bu bağlamda, öğrencilere zengin öğrenme ortamları sağlayabilecek araçlardan birisi de gazetelerdir. Gazetelerin tarih derslerini daha ilginç ve daha basit hale getirmesinin yanında, öğrencilere geleneksel öğretim yöntemleriyle kazandırılmayacak birçok niteliği de kazandırılabilir. Özellikle öğrenciler, bilimsel düşünebilme, kanıtları değerlendirme, kanıtlardan elde edilen verileri birleştirme ve sonuç çıkarma gibi çağımız insanın ihtiyaç duyduğu temel zihinsel becerileri kazanmış olacaktır. Bu sayede öğrenciler gazete, dergi ve kitaplar yoluyla kendilerine sunulan bilgilerin hangilerinin doğru ve hangilerin yanlış olduğunu anlayabilecektir (Demircioğlu, 2010). Buna ilaveten öğrenciler, gazeteler ile çok yönlü ve karmaşık ilişkileri analiz ederek pek çok şey öğrenebilirler.

Gazete, aynı zamanda öğrencilere bilgi birikimlerini arttırma ve okuma becerilerini üst düzeye çıkarmada güzel bir yol çizmektedir. Bunun yanı sıra ucuz bir kaynak olması ve bu kaynağın her yerde hali hazırda bulunması gazeteyi kullanışlı bir materyal haline getirmektedir. Derste gazete kullanımı ile öğrencinin bilgisi artmakta ve öğrenciler öğrenmeye karşı olumlu davranışlar göstermektedir (Rajertatmen, 2002: 54).

Gazetelerin, eğitim ve öğretim etkinliklerindeki etkileri üzerine yapılan çalışmaların özellikle Avrupa ve Amerika merkezli olmak üzere, geçen yüzyılın başlarına kadar indiği bilinmektedir (Wellington, 1993; Jarman, 2003; Aiex, 2004). Avrupa ve Amerika merkezli yürütülen bu çalışmalara karşın, ülkemizde tarih öğretiminde gazetenin kullanım düzeyi, tarih öğretmenlerinin gazete kullanım becerileri ve tutumları üzerine yönelik çalışmalar istenilen düzeyde değildir.

Okulda öğretim yalnızca derslerle değil, dersler dışında da yaparak ve yaşayarak yürütülecek birçok eğitsel etkinliklerin yürütülmesiyle desteklenir. Böylece öğrencilerin konuşma, yazma, bilgi toplama, insan ilişkileri ve iletişim becerileri edinmeleri sağlandığı gibi, milli ve insanı duyguların gelişmesine de yardımcı olunmuş olur. Öğrencilerin geleceğin etkin birer vatandaşı, toplumun başarılı birer üyesi olabilmeleri için sosyal etkinliklere katılmaları sağlanmalıdır. Öğretmenler öğrencilerin birlikte çalışma, demokratik düşünme, problem çözme, karar verme gibi Tarih öğretiminin amaçlarına uygun davranış geliştirmelerine yardımcı olmalıdır (Demirtaş ve Barth, 1997). Bu davranışları geliştirmek için de günlük gazeteler iyi birer kaynaktır.

Tarih dersinin öğretimi sırasında gazetelerden yararlanarak öğrenciler sosyal dünya ile ilgili ilginç problemlerle karşı karşıya getirilir. Gazeteler, öğrencilerin gözlem yapmaları, soru sormaları, bilgiyi araştırarak, gözlemlerdeki, olaylardaki düşünceleri açıklamaları, görüşlerini tartışarak, kendilerini geliştirip değiştirmeleri için ortam sağlamaktadır. Öğrenciler, gazetelerden yararlanılarak işlenen bir Tarih dersi yoluyla, kendi sosyal dünyalarındaki anlayışları yapılandırdıkları gibi düşünme becerilerini ve tüm okul programından elde ettikleri bilgileri bütünleştirip, bunlardan sonuç çıkarırlar ve sunulan problemleri çözmek için araştırma yapmaya başlarlar (Sunal ve Haas, 2002).

Gazete, öğretmenlerin Tarih dersinde günlük olayları işlerken kullanabileceği güncel bir bilgi kaynağıdır. ABD’de ders kitabı yayımcıları 11 Eylül terörist saldırıları ile ilgili bilgileri Sosyal Bilgiler ders kitaplarının yeni baskılarına eklemeye çalışmışlardır. Ancak öğrencilerin de haber kaynağı olan günlük gazetelere yönelen milyonlarca Amerikalı, ülkeyi sarsan bu olaylarla ilgili olarak daha çok bilgi edinme yoluna gitmişlerdir. Gazeteler günümüzde her zamankinden daha çok geleneksel ders kitaplarından elde edilen bilgileri pekiştirip tamamlamakta, öğrencilerin Sosyal Bilgiler programı kapsamındaki kavram ve genellemeleri öğrenebilecekleri canlı ders kitapları olarak hizmet vermektedir. (Street, 2002: 58). Tarih dersinde gazetelere yer vermek, öğrencilerin okumalarını, eleştirel düşüncelerini, problem çözme becerilerini geliştirmelerini ve olaylara çok perspektiflilik açısından bakabilme becerilerinin gelişimine yardımcı olur.

Son yıllarda çeşitli öğretim basamaklarında her sınıf düzeyinde bir öğretim aracı olarak kitle iletişim araçlarının kullanımında önemli bir artış görülmüştür. “Eğitimde Gazeteler” (NIE) olarak bilinen yayıncıların araştırma sonuçlarına göre kitle iletişim araçlarından en yaygın olarak kullanılan gazetelerdir (Aiex, 2004: 46). Gazeteler güncel ve öğrencilerin kolayca ulaşabileceği ucuz kaynaklar olarak görülmektedir. Bu nedenle gazeteler okul öncesi dönemden yetişkinliğe dek, her düzeyde yazma, matematik, tarih, ekonomi, dil, özel eğitim, ikinci dil vb. farklı alanlarda ders kitabı ve kaynak olarak kullanılabilmekte (www.press-enterprise.com.) ve çoğu zaman Tarih derslerinde öğretmenlere, öğretim sırasında yararlanabilecekleri sayısız okuma materyali de sunmaktadır. Öğretmenler bu materyalleri derslerinde toplum, demokrasi,

Çok partili hayata geçiş denemeleri, İnkılaplar, İlkeler vb. gibi konuları işlerken kullanabilir.

Tarih dersinin güncel olaylarla ilişkilendirilmesi ve okullarda gazete kullanımının desteklenmesine yönelik olarak yurt dışında önemli çalışmalar yapılmaktadır. Örneğin ABD’de Eğitim Servisleri her yıl güncel olaylarla ilgili yarışlar (Current Events Rally) düzenlemektedir. 5., 6., 7. ve 8., 9. ve 12. sınıflar arasında olmak üzere dört ayrı basamakta düzenlenen yarışlarda görev alan öğretmenler, katılan okullar arasından dereceye girenleri seçer ve kazanan öğrencilere ödülleri verilir (Baton, 2004: 92). Yurt dışında düzenlenen bu yarışmalar, öğrencilerin güncel olayları izlemesinin ne denli önemli olduğunu gösteren çarpıcı örneklerdir. Yine ABD’de, gazetelerin güncel olayların öğretime katkısını artırmak amacıyla, okullarda gazete kullanımının yaygınlaştırılmasına ilişkin olarak, “Eğitimde Gazete” (Newspaper in Education) adı verilen uluslararası bir program başlatılmıştır. 1955 yılında başlayan programın amacı öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini geliştirmektir. Bu program kapsamında, öğrencilere doğrudan gazete dağıtımı yoluna gidilmektedir (www.press-enterprise.com).

Ülkemizde gazetelerin ders ortamında bir materyal olarak kullanılması resmi olarak 2008 yılında MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından yayınlanmıştır. Gazeteler, güncel bilgiye ulaşılabilecek en kolay kaynaklardan biri olması açısından öğrenme-öğretme amaçlı kullanılabilir. Gazeteler içerdikleri farklı konulardaki (şehir, ülke, dünya, ekonomi, sağlık, bilişim, kültür-sanat, spor, eğitim vb.) haberler, zengin görsel unsurlar (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb.) ve her düzeyde (okul öncesinden, yükseköğretime) içerdikleri bilgilerle her derste kullanılabilecek bir araçtır. Gazete, ders ve ders kitaplarından edinilen bilginin pekiştirilmesinde ve hedeflenen becerilerin kazanılmasında, günlük yayınlanması açısından “**her gün yenilenen bir kitap**” işlevi görmektedir (MEB, 2008). Eğitim ortamını zenginleştirmek için tarih derslerin de gazetelerden kolaylıkla yararlanılmaktadır.

Bir öğretim aracı olarak gazeteler, öğretim programlarındaki diğer derslere göre Tarih dersinin konularına daha kolay uyarlanabilir. Tarihi konular, gazetelerin verdiği tarih olay ekleri kullanılarak işlenebilir. Örneğin, gazetelerin milli bayramlarda verilen ekleri bu dersin tarih konuları için iyi bir kaynaktır. Aynı zamanda eski gazeteler,

kütüphanelerden elde edilerek tarih materyali olarak kullanılabilir. Başlıksız çizgi diziler sınıfa dağıtılıp, öğrencilerden başlık bulmaları istenebilir (Heitzman, 1979: 32-35). Bu sayede öğretmen, öğrenci ile güncel ya da bilimsel bir bilgi arasında bağlantı kurmayı sağlayacak ve öğrencileri olabildiği kadar bağımsız düşünmeye sevk edebilecektir (Gonzales ve Ezpada, 2009: 252–253).

1.11.2 Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Eğitim Ortamına Katkısı

Son yıllarda çeşitli öğretim basamaklarında her sınıf düzeyinde bir öğretim aracı olarak kitle iletişim araçlarının kullanımında önemli bir artış görülmüştür. Kitle iletişim araçlarından en yaygın olarak kullanılan gazetelerdir. Gerçek dünyayı insanların önüne getiren güncel bir kaynak olan gazeteler, eğitsel açıdan çok yönlü ve dinamik bir öğrenme aracıdır (Yaşar ve Gültekin, 2007: 304).

Gazeteler, tarih öğretiminde kavramların anlaşılmasını sağlayan, yer ve olayları tanımlayan bir araç olarak önemli bir işlevi yerine getirmektedir (Tekgöz, 2005: 37). Gazeteler çoğu zaman tarih derslerinde öğretmenlere, öğretim sırasında yararlanabilecekleri sayısız okuma materyali de sunmaktadır. Tarih derslerinde gazetelerin kullanılması, öğrencilerin birinci elden görsel kaynakları analiz edebilmelerine ve üst düzey düşünme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacaktır.

Tarih dersi birbirine bağımlı bir dünyadaki demokratik toplumda, kültürel farklılıklara sahip vatandaşlar olarak bilgi edinme ve karar verme becerilerini geliştirmeleri için genç insanlara yardım etmeyi amaçlamaktadır. Öğrencilerin tarih dersinin amaçları arasında olan düşünme ve karar verme becerilerinin gelişmesi için güncel olaylarla ilgilenmeleri gerekmektedir. Güncel olayların öğretiminde gazeteler çok işlevsel bir araçtır. Öğretmenler tarih dersinde gazetelerden yararlanarak öğrencilerin de katılımını sağlayan öğrenme-öğretme süreçleri düzenlemeli ve öğrencileri toplumsal yaşama hazırlayan ortamlar oluşturmalıdır (Deveci, 2005: 75–76).

Tarih derslerinin öğretimi sırasında gazetelerden yararlanarak öğrenciler sosyal dünya ile ilgili ilginç problemlerle karşı karşıya getirilir. Gazeteler, öğrencilerin gözlem yapmaları, soru sormaları, bilgiyi araştırarak, gözlemlerdeki, olaylardaki düşünceleri açıklamaları, görüşlerini tartışarak, kendilerini geliştirip değiştirmeleri için ortam

sağlamaktadır. Öğrenciler, gazetelerden yararlanılarak işlenen tarih dersleriyle, kendi sosyal dünyalarındaki anlayışları yapılandırdıkları gibi düşünme becerilerini ve tüm okul programından elde ettikleri bilgileri bütünleştirip, bunlardan sonuç çıkarırlar ve sunulan problemleri çözmek için araştırma yapmaya başlarlar (Deveci, 2005: 75–76).

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi konularının öğretiminde de gazeteler çok zengin bir öğrenme ortamı sunmaktadırlar. Osmanlı Devleti'nin son yılları, Millî Mücadele Dönemi ve Harf İnkılâbının olduğu döneme kadar Osmanlıca olarak yayımlanan gazetelerin Türkçeye çevrilmesi çok zengin bir kaynağın Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretiminin hizmetine sunulması anlamına gelmektedir. Gazetelerin etkili kullanımı sayesinde bazen öğrenilmesi çok zor olan kavramlar rahatlıkla öğrencilere öğretilir çünkü bunlarda her zaman görsellik ön plandadır (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 256). Ayrıca gazeteler olayların canlı tanıkları oldukları için birinci elden kaynaklar olarak değerlendirilir. Bu kaynaklar da çoklu ortam içindeki metinlerin ve diğer görsel materyallerinin doğruluğunun onaylanması konusunda önemli bir işlevi yerine getirecektir. Eğitim öğretim faaliyetleri sırasında gazete kullanımının faydaları ve sınırlılıkları Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1 *Gazete Kullanımının Faydaları ve Sınırlılıkları*

• Karmaşık olan kavramları öğretmek ya da tanıtmak için etkili olarak kullanabilirler. • Canlı ya da cansız varlıkların gerçek görünümünün sınıf ortamlarında gösterilmesini sağlarlar. • Herhangi bir sistemin ya da nesnenin hangi parçalardan oluştuğu ayrıntılarıyla açıklanabilir. • Öğrencilerin öğrenmeye karşı güdülenmelerini sağlamak için kullanılabilir. • Diğer eğitim materyallerinin yetersiz kaldığı noktalarda rahatlıkla kullanılabilir. • Sınıf ortamlarında kullanılır hale getirilmesinin maliyeti ucuzdur. • Taşınması çok kolaydır. Öğretmenler, bunları istedikleri yerlere asabilir ya da taşıyabilir. Bunun yanında eğitim-öğretim ortamlarında kullanılması için özel bir araç-gereç ihtiyacı yoktur. • Tüm eğitim basamaklarında etkin bir şekilde kullanılabilirler. • Öğrencilerin mesajları etkili ve doğru olarak algılama yeteneklerini geliştirebilir. • Tek nüsha halinde bulunan ve önemli olan tarihî belgelerin resimlen çeşitli dergilerden ya da gazetelerden kesilip sınıf ortamına getirilebilirler.	• Çok karmaşık olan konuları basit bir biçimde ama etkili olarak öğretir. Çünkü bunlar öğrencilerin ilgilerini yönlendirir ve devamlı olarak canlı tutabilir. Böylece, öğrenciler karmaşık olan konuları etkili olarak öğrenebilirler. • Gazetelerden kesilen kupürler bazen gerçeği yansıtmayabilir. • Gazete kupürlerinin bazen güncelliği ve doğruluğu çok kısa bir zamanda ortadan kalkabilir. • Gazeteler kendi siyasal düşüncelerine göre yorumlama yapabilirler. • Kesilen gazete kupürlerinin boyutları çok küçük olabilir. • Gazete kupürleri cisimlerin ya da nesnelerin üç boyutunu göstermez. Sadece tek bir boyutunu gösterirler. Bunun neticesinde, öğrenciler gazete kupürlerinden cisimlerin tüm boyutunu göremezler. • Bazı gazete kupürlerinin baskılarında meydana gelen hatalar nedeniyle nesnelerin veya varlıkların gerçek renkleri ya da biçimleri etkili olarak gösterilemez. • Gazete kupürlerinin sınıf ortamlarında kullanımı iyi planlanamazsa ise öğrencilerde öğrenmeye karşı isteksizlik meydana gelebilir.
---	---

Kaynak: (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 256).

Öğrencilere birçok şey kazandıran gazete, bütün disiplinler için kullanılabilecek bir kaynaktır (Moorefield, 2003: 58–60). Öğrenciler, sınıf etkinlikleri için gazeteleri kullandıklarında, gazetenin her konu hakkında çok fazla bilgi içerdiğini,

saklanabildiğini ve kesilip diğer insanlarla paylaşılabilirdiğini fark etmektedirler (Hepburn, 1999: 352–356). Tarih dersinde gazete kullanmak, öğrencilerin okuma, problem çözme ve eleştirel düşünme becerisi geliştirmelerine büyük ölçüde katkı sağlamaktadır. Gazeteler öğretim programı ile ilişkilendirilerek, genellikle, dersleri canlı kılmak, öğrencilerin bir konuya ilgilerini çekmek için kullanılmaktadır (Segall ve Schmidt, 2005: 91–99).

Gazete, aynı zamanda öğrencilere bilgi birikimlerini artırma ve okuma becerilerini üst düzeye çıkarmada güzel bir yol çizmektedir. Bunun yanı sıra oldukça ucuz bir kaynak olması ve bu kaynağın her yerde hali hazırda bulunması gazeteyi kullanışlı bir materyal haline getirmektedir (Rajaretnam, 2002: 56-57). Derste gazete kullanımı ile öğrencinin bilgisi artmakta ve öğrenciler öğrenmeye karşı olumlu davranışlar göstermektedir (Olson, 1985: 43).

Wolk, öğretimde gazete kullanımını, aynı zamanda bağlantısal program için bir yöntem olarak görmekte, bu programın da öğrencilere kendi toplumuna, gezegenine, canlılara, Çin'deki yoksul çiftçiye değin nasıl bakması gerektiğine yardımcı olduğunu savunmaktadır. Yine Wolk “Bu gezegeni birlikte paylaşıyoruz, havasını soluyoruz, suyunu içiyoruz ve dolayısıyla birbirimizle manevi bağlantılarımız var, çünkü hepimiz insanoğluyuz, birbirimiz için endişelenmeli, empati kurmalıyız. Çin'in kırsal kesimindeki güç durumdaki çiftçi hakkında bir makale okumak ve bunun üzerinde tartışmak, bizim daha iyi bir vatandaş olmamıza yardımcı olacaktır” demektedir (Wolk, 2003: 101–106).

Sınıfta gazete kullanımını gerektiren belli başlı nedenler ise şöyle sıralanabilir (Erdoğan, 1999: 93–110; Newspaper in Education, 2006a; Newyork City's Hometown Newspaper, 2007; Using Newspapers in Class, 2006):

- Gazeteler farklı yaş grubu ve değişik yeteneklere sahip öğrencilere farklı konularda güncel bilgi sağlar.
- Gazeteler hem temel beceriler ve hem de yaşam becerileri için birincil ve destek kaynaktır
- Gazeteler ders kitaplarından daha ucuzdur.

- Gazeteler ders kitaplarına göre gerçek dünya konularını içerdiğinden gazetelerin güdüleyici etkisi vardır
- Gazete, öğrencilerin öğrendiklerini dünyada olup bitenlerle ilişkilendirmelerini sağlar.
- Gazete, sınıf ile dışarıdaki gerçek dünya arasında bir köprü kurar
- Gazeteler edebi bir kaynak olup, herkes içinde bir şeyler bulabilir.
- Gazeteler öğrencilerin okuma, anlama yeteneklerini ve sözcük dağarcıklarını geliştirir.
- Gazete kullanılan sınıfta bulunan öğrenciler yapılan testlerden daha yüksek puanlar almakta ve daha başarılı olmaktadır
- Gazeteler dil yeteneklerinin geliştirilmesinde yararlı olmaktadır.
- Gazeteler öğrencilerin medya okuryazarlıklarını artırmakta ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir.
- Gazeteler öğrencileri güncel olayları okumaları ve tartışmaları yönünde güdüler.
- Gazeteler öğrencilere yaşam boyu sürecek bir okuma alışkanlığı kazandırır.
- Gazeteler ders kitaplarındaki konuların güncellenmesini olanaklı kılar
- Gazetelerdeki çok çeşitli materyallerin bulunması öğrenciye bireysel ödevleri vermeyi olanaklı kılar. Böylece öğrenci bireysel çabalara dayalı bir araştırma alışkanlığı geliştirir.
- Gazete, öğrencilerin aileleri ile üzerinde ortak konuşabileceği bir okuma materyalidir. Öğretimde gazetenin kullanılması ile hem çocuklar yetişkinlerle konuşabilecekleri ortak bir zemin bulurlar hem de aile bireyleri çocuğun okul etkinlikleri ile daha fazla ve yakından ilgilenme olanağı elde ederler.

Okulda öğrencilerin gazete ile ders işlemeleri, onların bilgilerini artırmasının yanı sıra, daha iyi bir vatandaş olmalarına da katkıda bulunmaktadır (Newyork City's Hometown Newspaper, 2007).

1.11.3 Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Öğrenmedeki Rolü

Gerçek dünyayı insanların önüne getiren güncel bir kaynak olan gazete, eğitimsel, çok yönlü ve dinamik bir öğrenme aracıdır. Tarih öğretimini gazete ile desteklemenin öğrenme-öğretme sürecine birçok katkısı vardır. Bunun yanında, ayrıca, sınıf içinde gazete kullanımını gerekli kılan nedenler aşağıdaki gibi sıralanabilir (www.mcall.com):

Gazeteler;

- Öğrencilerin kelime bilgisini geliştirir,
- Tüm yetenek ve yaşlardaki çocuklar için farklı konularda değerli güncel bilgi sağlar,
- Temel beceriler ve yaşam becerileri için birincil ve destek kaynak olarak kullanılabilir,
- Güncel ders kitaplarından daha az pahalıdır,
- Ders kitaplarından farklı olarak kesilebilir, yapıştırılabilir, katlanabilir ve işaretlenebilir,
- Gerçek dünya konularını içerdiğinden güdüleyicidir,
- Öğrencilere öğrendiklerini dünyada olup bitenlerle ilişkilendirmelerine yardım ederek, sınıftaki kuram ve gerçek arasında bağlantı sağlar,
- Öğrencilerin derslerine anlam katarak her öğrencinin ilgi duyabileceği oranda ve geniş ölçüde konu çeşitliliğine olanak verir.

21. yüzyılda tarih öğretmenlerinin geniş görüşlü, bilinçli vatandaşlar olarak günlük olaylara ilişkin kendilerini bilgilendirme konusunda model olmaları bir zorunluluktur. İlköğretim öğretmenleri siyasal konularla ilgili çok çeşitli kaynaklardan bilgi edinmeli, okudukları gazete ve dergilerle ilgili yorumlar yapmalı; yerel, ulusal ve evrensel düzeyde neler olup bittiğine ilişkin tartışma gruplarına katılmalı, görüşlerini biçimlendiren kaynaklara atıfta bulunmalıdır. Tarih öğretmeni etkin, ilgili vatandaş olarak örnek olmak ve uygulamalı çalışmak için, sınıf ortamını, öğrencilerin bilgiyi kazanıp değerlendirebilecekleri ve bilgi üzerine davranış geliştirebilecekleri bir yer durumuna getirmelidir (Libresco, 2003: 25–27).

Gazete ile öğretimde öğretmenin temel işlevi öğrencileri yönlendirmektir. Öğretmen geleneksel öğretimde alıştığı ve yıllardır sürdürdüğü sınıfta disiplin sağlayıcılık, bilgi dağıtıcılık vb. rollerinden sıyrılarak öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir yardımcı, dost ya da herhangi bir gereksinme anında kendisine başvurulabilecek bir danışman gibi görünür (Yaşar, 1998: 89–90). Bir başka deyişle öğretmen, etkin bir bilgi taşıyıcı ve aktarıcı değildir. Öğretmen öğrencilerin sınıfa getirdiği bilgileri tartışıp kendi zihinlerinde yapılandırmalarına yardımcı olur. Buna göre öğretmen her hafta kendi elindeki yıllık ya da dönemlik programa göre işlenecek konular için öğrencilerin

yapmaları gereken etkinlikleri açıklar. Örneğin, Sosyal Bilgiler dersinde yakın çevrenin tanınması konusu işlenirken öğretmen öğrencilerden bu konuyla ilgili gazetelerden yararlanarak çevrede gözlenen sorunları, gelişmeleri taramaları ve elde ettikleri bilgileri rapor etmelerini isteyebilir. Konu derste işlenirken de her öğrenci kendi derlediği bilgileri sınıfa sunar. Sunular sırasında öğretmen, tüm öğrencilerin derse katılımını sağlayarak etkili bir sınıf ortamının oluşturulmasına yardımcı olur (Erdoğan, 1999: 68).

Araştırmalar, öğrencilerin gazete okumaya başarı testleri çözmekten daha çok eğilimli olduklarını göstermektedir. Okulda gazete okuyan çocuklar, ileride, yetişkin olduklarında da bu alışkanlıklarına devam ederler. Kimi araştırmalara göre, sınıfta ulusal konulara dikkat çekildiğinde, öğrencilerin okul dışında da bu konulara olan ilgileri artmaktadır. Çocuklar ders sırasında konularıyla ilgili haber makalelerini seçerek okur ve bugünün olayları ile geçmişteki benzer olayları karşılaştırarak düşünme, sorgulama becerilerini geliştirirler (<http://www.hslida.org>).

Tarih dersinde konuları gazetelerdeki haberlerle destekleyen bir öğretmen öğrencilere de birçok katkı sağlamış olur. Bu katkılar şöyle sıralanabilir (Nas, 2000: 197–198): Öğrenci;

- Yaşamla bağını güçlendirir,
- Güncel olayları izleme, gazete okuma isteği, alışkanlığı kazanır,
- Eleştirel düşünme gücünü geliştirir,
- Önemli ve önemsiz olayları birbirinden ayırabilir,
- Doğru haberle yanlış haberi ayırabilir,
- Güncel olayların günlük yaşamdaki etkilerini gözlemler,
- Güncel olayların gelecekte yaşamı nasıl etkileyeceğini kestirebilir,
- Okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini geliştirir.

Her gün bir öğrenciye gazete aldırma ya da sınıfta fon oluşturma gibi çeşitli yollarla kaynak oluşturarak sınıfa gazete alınabilir. Sınıfa her gün aynı gazeteyi almak yerine değişik gazetelerin alınması öğrencilere farklı bakış açıları sunar ve öğrencilerin kendi görüşlerini kendilerinin geliştirmelerine yardım eder.

1.11.4. Öğrenim ve Öğretimde Gazete Kullanımının Uygulama Alanları

Tarih dersinde öğretme-öğrenme sürecinde gazetelerden farklı biçimlerde yararlanılabilir. Derste kullanılacak bu biçimler kazandırılması gereken kazanıma ve işlenecek konuya göre çeşitlilik göstermektedir. Gazeteden yararlanma biçimleri şu başlıklar altında ele alınabilir:

- Gazete makaleleri
- Gazete haritaları
- Gazete grafikleri
- Gazete ilanları
- Gazete resimleri
- Gazete karikatürleri
- Gazete haberlerinin tartışılması
- Haber bülteni tahtası
- Haber defteri

Gazeteden yararlanma biçimleri kısaca şöyle açıklanabilir:

Gazete Makaleleri: Tarih dersinde kullanılan gazete makaleleri, okuma ve tartışma açısından önemli bir özelliğe sahiptir. Bunlar genellikle kısa, bilinen tarzda, güncel içerikli ve erişilmesi kolaydır. Gazete makaleleri tartışma konuları için etkili bir araçtır. Gazete makaleleri ile çalışırken, öğrencilerin küçük gruplara ayrılması ve her biriyle makalenin paylaşılması ya da her gün için iki kişinin seçilip, onlardan konuşacak ilginç şeyler bulmalarının istenmesi, makalenin tümünün okutularak, sonra önemli noktaların özetlenmesi etkili yollardır (Nicholas, 1997: 48–50).

Gazete Haritaları: Görüntüsel çekiciliği ve haberle bağlantılı olarak sağladığı bilgiler, yönünden gazete haritaları öğrenmede etkili bir yoldur. Haritaların haber ile birlikte kullanılması, haberde ifade edilen konuların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmaktadır (Carey ve Greenberg, 1991: 64).

Gazete haritalarına bakmak, haberin nerede meydana geldiğini canlandırmak açısından etkili bir yöntemdir. Örneğin; güçlü bir hortumun etkilerini anlatmakta bir harita, sözcüklerden her zaman daha etkilidir. Bir kazanın yerini gösteren bir harita ya da yeni bir otobanın nereye inşa edileceğini gösteren bir harita buna örnek olarak

verilebilir. Özellikle, Coğrafya dersinde, gazete haritaları ile bölgelerin yerleri, harita sembolleri, güzergah takibi ve birçok coğrafi bilgi öğrenilebilmektedir (Carey ve Greenberg, 1991: 65–67). Aynı zamanda gazeteler, ülkeler hakkında bilgi sağlayan bir nevi coğrafi dokümandır (Moorefield, 2003: 58–60).

Gazeteler, dünya üzerinde coğrafi yerleri bulmaya yardım eder. Öğrenciler ülkeler bulmakla görevlendirilebilir. Bunlar bir dünya haritasının etrafına yapıştırılabilir. Enlem ve boylam koordinatlarıyla ya da öğretmen tarafından sağlanan diğer bilgilerle, öğrenciler atlas kullanarak, söylenilen yerleri bulabilirler. Örneğin; öğrencilerden kendi şehirlerinin dünyadaki yeri, yüksekliği ve denize olan uzaklığı bakımından diğer şehirlerle karşılaştırılması istenebilir. Eğer olanaklı ise bu bölgeleri gösteren resimlerde konulabilir (Savage ve Armstrong, 1987: 186). Tahtanın ortasına büyük bir dünya haritası yapıştırılarak, haritanın çevresine güncel haberlerle ilgili gazete kupürleri ve resimler yapıştırılabilir. Haber ya da resimlerle olayın geçtiği yeri ilişkilendirmek için renkli ipler ya da şeritler kullanılabilir. Öğrencilere haber haritasını her gün işleyerek haberleri yerleştirme ve haritayı hazırlama sorumluluğu verilebilir (Paykoç, 1988: 44–60).

Gazete Grafikleri: Gazeteler, grafikler açısından oldukça zengin bir kaynaktır. Gazete grafiklerinin kullanımında, öğrenci, beyninde oluşan resmin nicelikleri hakkında sorular sorar. “Ne miktarda?”, “Ne kadar?”, “Ne oranda?” gibi sorularla grafikler irdelenir. Gazetelerde bulabileceğiniz grafiklere örnek olarak, ülkelerin petrol tüketimi grafikleri, çevre kirliliği kaynaklarını gösteren grafikler, ihracat grafikleri, çeşitli yıllara ait göç göstergeleri ve piyasa göstergelerini gösteren grafikler verilebilir (Carey ve Greenberg, 1991: 68). Bunun yanı sıra bir krize yol açan olayın basamakları, iş bulmada yükseliş ya da düşüş, bir hafta sonunda meydana gelen trafik kazaları, önemli bir uçak seferinin yolu ve okul çağı nüfusunun artışı gibi grafiklerden de yararlanılabilir (Paykoç, 1988: 44–60).

Gazete İlanları: Gazete, yalnızca güncel haberler veren bir kaynak olmayıp, aynı zamanda tarih için de bir kaynaktır. Gazeteler insanların ve zamanın bir aynasıdır. Eski gazetelerin sınıflandırılmış ilan bölümlerine bakıldığında, eski zamanlarda yaşayan insanlar hakkında çok değerli bilgilere ulaşılabilir. Birçok kütüphane eski gazeteleri mikrofilm ya da mikro fiş şeklinde saklamaktadır. Böylece eski gazetelere ulaşılarak

yüz yıl öncesine gidilebilmektedir (Carey ve Greenberg, 1991: 69–70). Sınıflandırılmış ilanlarla, ülke tarihlerinin çeşitli zamanlarındaki toplumsal yaşam ve ekonomisi hakkında değerli bilgiler elde edilebilmektedir.

Gazete Resimleri: Gazeteler resimler yönünden de zengin kaynaklardır. Sosyal Bilgiler öğretiminde gazete resimlerinin önemli bir yeri vardır. Sınıfta resimlerden; resimleri öğrencilere okutmak, resimlerden hareket ederek bilgi vermek ve resimlerle konuyu zenginleştirmek gibi çeşitli biçimlerde yararlanılabilir (Küçükahmet, 2001: 143).

Resimler, yazılı ve sözlü anlatımı her zaman destekleyen araçlardır (Kısakürek ve Paykoç, 1988: 61–70; Yaşar, 2008: 121–142). Gazete resimlerindeki görüntüler görsel etkisinin yanı sıra, hazırlanan gerçek problemler ya da güncel olaylar üzerine hazırlanmış olan raporlara da duygu kazandırmaktadır. Ayrıca, yeni ilgi alanları için yol gösterici de olmaktadır. Öğrencilerin birçoğu diğer arkadaşlarının raporlarından etkilenerek, gazete kupürlerinin resimlerini biriktirmeye başlayabilirler. Bir kitap ancak tek bir yönden bunu gerçekleştirebilirken, gazete resimleri bunu çift yönlü gerçekleştirebilmektedir (Carey ve Greenberg, 1991: 58).

Günlük olayların değerlendirilmesinde; doğal afetlerin, turizm hareketlerinin, kültürel etkinliklerin, trafik kurallarının, toplumsal kuralların anlatımında gazete resimlerinden yararlanılabilir. Ayrıca gazeteden kesilen resimler öğrencilerle tartışılabilir. Örneğin, öğrencilerden ulusal bir olay ya da bir dünya krizi ile ilgili bir resim hakkında fikirlerini söylemeleri ya da seçilen resim hakkında duygularını ifade etmeleri istenebilir (Nicholas, 1997: 48–50).

Gazete Karikatürleri: Gazetelerden kesilen Tarih dersi ile ilgili karikatürler, bülten tahtasına asılarak karikatürler hakkında öğrencilerin konuşmak isteyip istemedikleri sorularak, istekli öğrenciler konuşturulması sağlanır. Diğer öğrencilerden de karikatür hakkında düşündüklerini yazmaları istenir. Gönüllü öğrencilere yazdıkları okutturulur (Stockard, 1995: 7–27).

Gazete Haberlerinin Tartışılması: Öğrenciler haberleri tartışmayı sevdiği için bu konuda eğitim ortamı hazırlanarak, dersten önce bir sabah toplantısı ya da paylaşma saati ile haberler tartışılabilir (Paykoç, 1988: 44–60). Bunun için önce gazetede

haberlerin başlıkları öğrencilere gösterilir. Ardından, öğrencilere başlık hakkında neler düşündükleri sorulur. Tüm yanıtlar tahtaya listelenir. Daha sonra, öğrenciler haber konusunun temel fikrini ve destekleyici fikirlerini kendilerine göre süzgeçten geçirirler, temel fikir üzerine uzlaşarak, farklı bakış açıları üzerinde tartışır (Cohen, 1991: 17).

Günlük haberlerin rapor edilme, tartışılma ve dikkate alınmasında, ilköğretim çocukları, her zaman öğretici değeri olmayan, çarpıcı ve merak uyandırıcı haberlerden etkilenip bunları sınıfta sunabilirler. Böyle durumlarda, öğretmenin bu fırsattan yararlanarak, insanların nasıl etkilendikleri, bu tür haberlerin insanlarca nasıl karşılandığı konularında öğrencilerle konuşması ve tartışması çok yararlı olabilir (Paykoç, 1988: 44–60). Öğrenciler tartışmaya katılmak için yüreklendirilerek, gönüllü olmaları sağlanabilir (Cohen, 1991: 17). Öğretmen, tartışma tekniklerinin gelişmesi üzerinde de durmalı ve haberlerin tartışılmasında öğrencilere iyi bir model olmalıdır (Paykoç, 1988: 44–60).

Haber Bülteni Tahtası: Haber bülteni tahtası, ilginç haber resimlerinin ve metinlerinin sergilendiği ve öğrencilerin güncel olaylarla ilgili bilgiler bulabildiği bir araçtır (Paykoç, 1988: 44–60). Haber bülteni tahtası, gazete kullanımında etkili araçlardan biridir. Ünitelere giriş yapmak, öğrencilerin değişik şeylere ilgisini çekmek, problemleri çözmek, öğrencilerin kendi hazırladıkları ödevleri asmak ve materyalleri sergilemek için yararlıdır (Michaelis ve Garcia, 1996: 72). Haber bülteni tahtası, öğrencilerin en çok bulunduğu ve gördüğü bir yere asılmalıdır. Sergilenen haberler özenle seçilmeli, çocukların okuma sorunu olmamalıdır. Haber bülteni tahtasının görünüşünün öğrenciler için çekici olması haber bülteni tahtasından yararlanmayı daha etkili duruma getirebilir (Paykoç, 1988: 44–60). Tahta, yerel haberler köşesi, yurt haberleri köşesi, spor köşesi ve karikatür köşesi gibi alt bölümlere ayrılabilir (Nas, 2003: 306).

Haber Defteri: Haber defteri, gazetelerden bulunan bir haber üzerine yorum, duygu, düşünce ve görüş yazmak, gazeteden kesilen yazı, resim, karikatür, grafik ve haritaları yapıştırmak için kullanılan defterdir (Paykoç, 1988: 44–60). Her öğrenci belli konulardaki haberlerle ilgili başlık, yazı ve resimleri toplayarak kendi defterinde biriktirir. Haber defterinin çocuklar tarafından bireysel olarak tutulması güç olursa, bu defter sınıfça ortaklaşa da tutulabilir. Bunun için sınıf gruplara ayrılarak farklı konuları

araştırabilirler (Deveci, 2008: 1–19). Öğrenciler gazeteden buldukları Tarih dersi ile ilgili kupürleri boş sayfalara yapıştırıp, her kupürün altına birkaç cümle yazarak, dönem sonunda bu sayfaları bir defter olacak şekilde birleştirip bir kapak yaparak da haber defteri oluşturabilirler (Heitzman, 1979: 18).

Tarih öğretiminin amaçlarını gerçekleştirmede önemli bir araç olarak görülen gazete çeşitli etkinlikler tasarlanılarak sınıfta kullanılabilir. Gazete kullanılarak yapılacak etkinlikler aynı zamanda öğretmenlerin hayal gücüyle de geliştirilebilir (Savage ve Armstrong, 1987: 185).

Bu derste kullanılabilecek etkinlikler kısaca şöyle açıklanabilir:

Haber Arası: Haber arası etkinliği gazetede ki haberlerin tartışılmasıdır. Öncelikle, gazetede okunan bir haberin dünyayı, toplumu, aileyi nasıl etkilediği öğrencilerle tartışılır. Ardından öğrenciler üç ya da dört gruba ayrılarak, aynı haberi tekrar tartışırlar. Son olarak, her grup bir makale seçerek, bunu sınıfta sunarlar. Sunulan makalelerden biri seçilerek “Haftanın olayı” olarak sergilenebilir. Bu etkinlikle, öğrenci kendi yaşamı ile başkalarının yaşamları arasında bağlantı kurmakta, tartışma, dinleme ve grup çalışmasını öğrenmektedir (Moorefield, 2003: 58–60).

Muhabir: Bu etkinliğin amacı, haber konularının kaynaklarına göre sınıflandırılmasını sağlayarak öğrencilerin gündemde olan haberleri öğrenmesidir. Gazetelerden yaklaşık 32–36 adet kısa makaleli ya da alt yazılı resim kesilir. Yerel, ulusal, uluslararası olmak üzere her kategoriden en az sekiz kupür seçilir. Haberler kartlara yapıştırılır. Öğrenciler sırayla kart çekerler ve resimdeki haberlerin yerel, ulusal ve uluslararası olup olmadığını söylerler. Yanıta göre, kartın arkasındaki yönergeyi uygularlar. En çok puanı olan oyunu kazanır (Anderson, 1985: 115).

Günlük Diyagramlar: Günlük diyagramlar, gazete makalelerinin öğrencilerle, tarihine, yazarına, başlığına göre gözden geçirilmesidir. Etkinliğe, “Günün haberleri neler? “Nerede oldu?”, “Kim bildirdi?” gibi sorular sorularak başlanır. Ardından, günlük bir gazetenin farklı bölümleri öğrencilere tanıtılır. Gazetelerin, spor, yaşam tarzı, sanat, yerel haberler vb. bölümlerinin başlıkları ya da ilginç haberler kesilip, farklı renklerdeki büyük kâğıtlara yapıştırılarak, bülten tahtasında sergilenir. Her gün farklı bir öğrenci farklı konular için editör rolünü üstlenir. O günün editörü kendi bölümünden bir

makale seçer, başlığını, konusunu, yazarını ve tarih bilgilerini vererek bülten tahtasında sergiler (Rhodes, 2002: 63–64).

Yapboz: Gazete makalelerinin sessiz okunması, sorulara yanıt verilmesi ve makalenin tartışılması öğrencilere ve öğretmenlere sıkıcı gelmektedir. Bu etkinlikte, geleneksel yaklaşıma bir alternatif olarak, makaleler yapboz biçiminde irdelenmektedir. Her öğrenci makalenin bir bölümünü tamamlamak için görevlendirileceği için katılım sağlanmış olacaktır. Yapbozun bir diğer üstünlüğü ise, öğrencilerin işbirliği içinde çalışarak bilgileri bir araya getirmek zorunda olmalarıdır. Gazete makalelerinden yapboz oyunu, öğrencilere makaleyi okuma, makaleyi dinleme, yeni sözcükleri öğrenme, açıklama ve çalışmanın her bölümünde etkileşim içerisinde olma olanağı sağlar.

Bir yapboz etkinliği sınıfta şöyle uygulanabilir: Öğrencilerin düzeyine ve Tarih dersinin ilgili kazanımına yönelik bir makale seçilir. Makale ana çizgilerine göre bölünür. Makalenin bölünmesinde genellikle makalenin ilk paragrafında makalenin tümü hakkında anahtar cümlelere yer verildiği için burası atlanabilir. Bölünen paragrafların öğrencilerin ilgisini konuya çekebilecek bilgileri içeriyor olması, birbiriyle örtüşen bölümler olması ve diğer bölümlerde olmayan önemli bilgileri içermesi gerekir. Ardından etkinliğin nasıl yapılacağını anlatan bir açıklayıcı yönerge listesi verilir. Eğer olanaklı ise fotokopi makinesinde büyütülerek, öğrencilere ve öğretmene rahat çalışma ortamı yaratılabilir. Bölünen paragrafların birleştirilmesi için öğrencilere bir yaprak kâğıt dağıtılır. Öğrencilerin işbirliği içinde çalışarak makalenin tümünü oluşturarak kâğıda yapıştırılmaları istenir. Bu etkinliğe genel anlamda, akademik başarı düzeyi düşük ve yüksek olan öğrencilerin oluşturduğu büyük bir çoğunluk olumlu yaklaşmaktadır (Dycus, 1996: 51).

Kim Yazdı Bunu: Gazetelerdeki bazı haberler o gazetelere haber ajansları aracılığıyla gelir. Muhabirler daha farklı haber hikâyeleri yazarlar. Öğrencilerden, gazetenin baş sayfasındaki haber hikâyelerinin haber ajansları tarafından yazılıp yazılmadığını kontrol etmeleri istenir. Neden bazı gazetelerin haber ajanslarını kullanarak bunları gazetelerde yayınladıkları tartışılır (Using the Newspaper in your Classroom, 2006).

Kağıda Geç: Kağıda geç etkinliği bir sözcük oyunudur. Oynamak için; öğrenciler arasından en az iki takım kurulur. Takımlara birer gazete ve kâğıt verilir. Her takımdan bir çocuk gazetelerden A ile başlayan bir sözcük arar. Sözcük bulunduğunda, bulunan sözcük kâğıda yazılır, gazete diğer takım üyesine geçer. İkinci çocuk B harfiyle arar. Takım üyeleri o harf ile sözcük bulamayınca kadar ya da harfler bitinceye kadar devam eder. En fazla harf ile sözcük bulan takım oyunu kazanır (Rhodes, 2002: 63–64). Bu sözcük oyununda kullanılacak sözcüklerde Tarih dersi ile ilgili olanlar tercih edilebilir.

Basın Özgürlüğü: Basın özgürlüğünü şüpheye düşürecek herhangi bir haber gazetelerden bulunup, bu haberle ilgili öğrencilere sorular yöneltilir. Özgürlük ne demektir? Vatandaşlar için ne anlama gelir? soruları öğrencilere yöneltilir (Using the Newspaper in your Classroom, 2006).

Alışveriş Çılgınlığı: Alışveriş çılgınlığı etkinliği, tüketicilerin gazetelerden yararlanarak alışverişe çıkmalarının öğrenciler tarafından uygulanmasıdır. Öğrencilere belli bir miktar para söylenerek, bununla neler satın alabilecekleri sorulur. Daha sonra gazeteler dağıtılarak, gazetedeki ilanlara göre, miktarı aşmadan istediklerini satın alabilecekleri söylenir. Sonuçları yazmak için kâğıtlar dağıtılır. Kâğıtlar, “benim alışverişim” ve “alışveriş tutarı” adı altında iki sütuna ayrılır. Öğrenciler, birkaç şey seçtikten sonra, aldıkları şeyleri kesip birinci sütuna yapıştırırlar, ikinci sütuna ise ne kadar harcadıklarını yazarlar. Öğrencilerin eğer paraları kaldıysa ek olarak alışverişlerini yaparlar, onları da listeye eklerler. Son olarak öğrenciler, listelerine göre, toplam miktara kimin daha çok yaklaştığını belirlerler (Rhodes, 2002: 63–64). Bu etkinlik öğrencilerde bilinçli tüketicilik kavramını geliştirir.

Mutlu Alışveriş: Bu etkinliğin amacı; farklı yaş grupları tarafından kullanılan başlıca ihtiyaç maddelerini tanıyabilmektir. Bu etkinlikte, oyun panosu, ilerlemek için piyonlar, gazetelerden kesilmiş 30 ya da daha fazla renkli gazete reklamı kullanılır. Kartlara gazete reklamları yapıştırılır. Öğrenciler sırayla kart çekerler ve resimdeki ihtiyaçların çocuklara mı, gençlere mi, yetişkin erkeklere mi yoksa yetişkin kadınlara mı ait olduğunu söylerler. Yanıta göre kartın arkasındaki yönergeyi uygularlar. Bitişe en önce ulaşan oyuncu oyunu kazanır (Anderson, 1985: 103).

Gazete Haberlerinin Problem Çözme Yöntemiyle İrdelenmesi: Öğrencilere Sosyal Bilgiler dersinin çeşitli konuları ile ilgili gazete makaleleri ya da gazete haberleri verilerek öğrencilerin bunları okuması sağlanır. Öğrencilerden, makaleyi ya da haberi özetlemeleri istenir. Daha sonra, makalede ya da haberde açık olarak belirtilmese bile çözüm gerektiğini düşündükleri bir problemi soru şeklinde belirtmeleri istenir. Öğrencilerden kısa bir paragraf içerisinde, problemin önemini, problemin çözüm yollarını ve en uygun çözüm yolunu tartışmaları istenir. Son olarak, yazılanlar okutturularak problem ve çözüm yolları tartışılır (Lichtenberg, 1961: 91–92).

Şehir Avı: Şehir avı etkinliği, gazetelerden şehir isimlerinin ve yerlerinin bulunmasıdır. Öğrenciler gruplara ayrılarak, her gruba bir ülkenin haritası ile gazeteler verilir. Gruplardan birer öğrenci kayıt tutması için görevlendirilir. Başlama işareti verilir. Öğrenciler, gazetelerden şehir isimlerini ararlar, bir şehir bulunduğunda, grup bu haberi belirtir, grup kaydedicisi haritadan şehrin yerini belirler. Belirlenen süre sonunda, hangi grubun daha fazla şehir bulduğu belirlenir (Rhodes, 2002: 63–64).

Şehirde Gezinti: Şehirdeki gezinti etkinliğinin amacı, aile bütçesini kavrayabilmektir. Bu etkinlik için; gazeteden yaklaşık 24 ya da daha fazla iş ilanı kesilir. Kartlara yapıştırılır. Kartların arkasına “Emlakçıya git ve bir aylığına 200 TL’ye küçük bir daire kiral”, “Mobilyacıya git ve 100 TL’ye bir masa al”, “Sinemaya git ve yedi TL harca” gibi yönergeler yazılır. Öğrenciler etkinliğe 500 TL ile başlarlar. Sırayla kart çekerler. Çektikleri karta göre harcamalarını ellerindeki paradan çıkarırlar. Her öğrenci on tur yaptıktan sonra, en çok parası kalan oyunu kazanır (Anderson, 1985: 119).

İş İlanı: İş ilanı etkinliği, gazetelerden iş ilanı içeriğinin tartışılıp, öğrencilerin kendi ilanlarını yazmalarıdır. Öğrencilerin ilanlarında, işin başlığını, adayların özelliklerini, işin getirilerini ve iletişim bilgilerini yazmaları sağlanır. Daha sonra, öğrenciler bazı sınıf işlerini belirler ve doldururlar. Bu ilanlar, bülten tahtasına asılır (Rhodes, 2002: 63–64). Bu etkinlikle, öğrencilerin iş yaşamını ve meslekleri tanımaları sağlanır.

Reklamların Tartışılması: Gazete reklamlarında kullanılan propaganda teknikleri belirlenir ve öğrencilere sorular yöneltilir. Bu etkinlik izlenerek, öğrencilerden propaganda tekniklerini kullanarak kendi reklamlarını yapmaları istenir

(Star, 2005: 7). Ayrıca gazetelerdeki reklamlar, toplumdaki sosyal rollerin nasıl olduğu ve nasıl değiştiğini incelemek ve tartışmak için de kullanılabilir (Callahan ve Randall, 1980: 45).

Gazetenin İşlevi: Öğrencilere şu söz okunur: “Acaba, gazetesiz bir hükümete ya da hükümete bir gazeteye sahip olsaydık, kendimi ifade etmemi ne sağlayacaktı, bundan asla eminim ki gazetesiz bir hükümete sahip olmayı istemem.” Öğrencilere bu sözler üzerine ne düşündükleri, gazetenin işlevinin ne olduğu sorularak, tartışma açılır (Using the Newspaper in your Classroom, 2006).

Harita İnceleme: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba uluslararası bir haber verilir. Gazetelerden verilen haberle ilgili şehirler ve ülkeler arattırılır. Öğrencilerin haritayı kullanarak aşağıdaki soruları yanıtlamaları sağlanır (Star, 2005: 7)

Ana Fikir Bulma: Öğrencilerin ilgisini çekebilecek, Tarih dersi ile ilgili olan bir makale gazetelerden bulunarak sesli bir biçimde sınıfa okunur. Makalenin ana fikri öğrencilerle tartışılır. Gazeteler öğrencilere dağıtılır. Sayfalarından makaleler seçtirilir. Makaleleri okumaları ve ana fikrini kâğıtlara yazmaları istenir. Her öğrenciye yazdığı ana fikri ve makaleyi yanındaki arkadaşıyla değiştirmesi söylenir. Her iki öğrencinin çalışmasını bitirdiğinde yazdıklarını yanındakiyle karşılaştırması istenir (Using Newspaper in the Classroom, 2006).

Dışarıda Hava Nasıl?: Bu etkinliğin amacı; hava durumuna uygun giyinebilmek için hava durumu haritasını kullanmak, yorumlamak ve harita bilgisini artırmaktır. Bu etkinlikte; iki farklı gazeteden hava durumu haritası kesilir. Kartlara hava durumu haritalarına bakılarak uygun sorular yazılır. Soruların çoğu hava durumu ve öğrencilerin yapmak istedikleri etkinlikler arasındaki ilişkiyle ilgili olmalıdır. Örneğin, “Bu harita dünkü gazetede olsaydı, bugün okula bu paltoyla gelir miydin?” ya da “Hava durumuna göre, bugün piknik yapmak için iyi bir gün mü?” gibi. Soruların güçlüğü öğrencilerin düzeyine ve haritalarla çalışabilme yeteneklerine göre ayarlanır. En çok doğru yanıtı veren öğrenci oyunu kazanır (Anderson, 1985: 129).

Çalışan Kahramanlar: Gazetelerden çalışarak ve başarılarıyla ünlü olmuş kişilerin resimleri buldurulur. Bu kişilerin resimleri haber defterine yapıştırılarak, öğrencilerden bu kişilerin nasıl ünlü oldukları konusundaki düşüncelerini yazmaları ve

paylaşmaları sağlanır. İnsanların çalışarak başarılı olabilecekleri konusunda tartışma açılır (Olson, 1985: 49).

İçerik Ayırımı: Öğrencilerden gazetelerden Tarih dersi ile ilgili değişik makaleler bulmaları istenir. Makaleyi okuyarak, hangi haberin iyi, hangi haberin kötü olduğunu belirlemeleri istenir. İyi haberler maviyle, kötü haberler kırmızıyla işaretlenir (Using Newspaper in the Classroom, 2006).

Herkes Başarabilir: Bu etkinliğin amacı; engelli insanlara karşı anlayışlı olabilmeyi öğrenebilmektir. Bu etkinlikte, bir merdiven resmi, piyonlar, engelli insanlar hakkında bir gazete makalesinin iki kopyası kullanılır. Kartlara makale ile ilgili sorular yazılır. Soruların yanıtları kartların arkasına yazılır. Soruların güçlüğü öğrencilerin düzeyine göre ayarlanır. Makale okunur. Sırayla sorular çekilip yanıtlanır. Eğer soruya doğru yanıt verilirse, piyon merdiven resminde bir basamak yukarı kaydırılır. Eğer yanlışsa, piyon yürütülmez. Merdivenin tepesine en önce ulaşan oyuncu oyunu kazanır (Anderson, 1985: 133).

Güncel Bir Olay Oyunu: Gazete kullanılarak, ülkeler, hava olayları, matematiksel semboller, filmler ve teknolojik ürünlerin listesi çıkartılır. Bu listeye Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili başka bölümler de eklenebilir. Öğrencilerden her bölümle ilgili gazetelerden araştırma yapmaları istenir. Öğrencilerden buldukları bilgilere dayanarak soru hazırlamaları istenir. Öğrenciler gruplara ayrılarak, yöneltilen soruların yanıtlarını not alırlar (Star, 2005: 8).

Sınıflandırılmış İlanlar: Gazetenin tarih için bir kaynak olarak kullanılmasıyla ilgili olarak günümüz ilanları ile eski gazetelere ait ilanlar karşılaştırılıp, o yıllara ait bilgilere ulaşılabilir (Carey ve Greenberg, 1991: 70)

Değerlendirme: Öğrencilerden bir hafta içerisinde gerçekleşen kendilerince en önemli olan haberleri belirlemeleri istenir. Öğrencilerin gazetelerden makaleleri ya da resimleri keserek olayları ifade edilebilir hale getirmeleri sağlanır (Using Newspaper in the Classroom, 2006).

1.11.5 Öğretimde Gazetelerin Kullanılmasıyla İlgili Yapılan Araştırmalar

Öğretme ve öğrenme sürecinde gazete kullanımıyla ilgili araştırmalar özellikle yurt dışında yoğunlaşmaktadır. Bu bölümde önce yurt dışında yapılan araştırmalara, daha sonra da Türkiye’de yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

Berryman’ın (1971) “Ortaokullarda Gazete: ANPA Kuruluşuna Bir Araştırma Raporu” adlı çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinde günlük gazetelerin kullanımının okuma becerileri üzerindeki etkilerini belirlemektir. Beş Sosyal Bilgiler öğretmeni, üç yerel gazeteden eğitim materyalleri hazırlayarak, dördüncü ve yedinci sınıf arasında birbirine benzer biçimde gruplanmış öğrencilere on hafta boyunca 50’şer dakikalık ders vermişlerdir. Dersler, Amerikan Gazete Yayıncıları Kurumu Gazete Testi öğretim amaçlarına göre tasarlanmıştır. Çalışma sonunda okuma başarı testi, öntest, son test ve hatırlama testi olarak uygulanmıştır. Gazete ile çalışma sonunda öğrencilerin okumada temel beceriler kazandıkları sonucuna varılmıştır (Berryman, 1971: 83).

Leblanc’ın (1980) “Gazete Kullanımının Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Karşı Tutumlarına Etkisi” adlı çalışmasında deneysel yöntem kullanılmıştır. Bu çalışmanın amacı, sınıfta gazete kullanımının öğrencilerin okumaya karşı tutumlarına etki edip etmediğini belirlemektir. Çalışmaya ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinden 270 öğrenci rastgele seçilerek alınmıştır. Deney grubunda; gazeteler bir okuma materyali olarak kullanılmış, kontrol grubunda ise gazete kullanılmamıştır. Deney grubundaki öğrenciler gazeteyi haftada en az 75 dakika olmak üzere toplam dört hafta kullanmışlardır. Dört haftalık çalışmanın sonunda, deney ve kontrol grubundaki öğrencilere, okumaya karşı tutum ölçeği uygulanmıştır. İstatistiksel çözümler sonucunda, sınıfta okuma materyali olarak gazete kullanan öğrencilerin kontrol grubundaki öğrencilere göre okumaya karşı daha olumlu bir tutum geliştirdikleri sonucuna varılmıştır (Leblanc, 1980: 78).

Dewell’ın (1980) “Okumada Duyuşsal Model Testi: Eğitimde Gazete Kullanımı İle İlgili Bir Çalışma” adlı çalışmasında, sınıfta gazete kullanan öğrencilerin sınıfta gazete kullanmayanlara göre okumaya karşı olumlu tutum gösterip göstermedikleri araştırılmıştır. Araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubuna okuma tutum ölçeği uygulanmış ve iki grup arasında deney grubu lehine anlamlı farklar

bulunmuştur. Sonuçta gazetenin sınıfta öğretimsel bir araç olarak kullanımının okumada güdülenmeyi artırdığı ve sınıfta ek bir metin olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır (Dewell, 1980: 62).

Maheshwari (1980) tarafından yapılan “Okuma Becerilerinden Sözcük Bilgisi ve Okumayı Anlamada İki Tipin Etkisi” adlı çalışmada gazete kullanımının okuma becerilerinden sözcük bilgisi ve okuma anlamayı artırmadaki etkisi araştırılmıştır. Araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Araştırma 161 altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf dil öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Deney ve kontrol grubuna sözcük bilgisi ve okumayı anlama testleri öntest ve sontest olarak uygulanmıştır. Deney grubunda gazete kullanılarak, kontrol grubuna ise çalışma kitaplarıyla öğretim yapılmıştır. Çalışma sonunda gazete kullanılarak öğretim yapılan deney grubundaki öğrencilerin kontrol grubundaki çalışma kitaplarıyla öğretim yapılan öğrencilere göre sözcük bilgilerinde ve okuma anlamalarında deney grubu lehine önemli farklar olduğu bulunmuştur (Maheshwari, 1980: 26).

Burns’ın (1999) “Eğitimde Gazete Programı: Programın Amaçlar Yönünden Değerlendirilmesi” adlı araştırmasında 1986-1989 yılları arasında farklı iki gazetenin katılımıyla uygulanan Newspaper in Education (Eğitimde Gazete) programı değerlendirilmiştir. Araştırma tarama modelinde yapılmış bir araştırma olup, program öğretme-öğrenme süreci, içerik ve kullanılan materyaller yönünden değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, gazetenin öğretimsel bir araç olarak etkili bir biçimde kullanıldığı sonucuna varılmıştır (Burns, 1999: 33-34).

Poindexter-Wilson’ın (1986) “Eğitimde Los Angeles Times Gazetesinin Pilot Uygulaması” adlı araştırmasında Los Angeles Times Gazetesi kullanımının öğretmen ve öğrenciler üzerinde etkileri araştırılmıştır. Bu çalışmada, 1985 yılında Los Angeles Birleştirilmiş Bölge Okulu, Los Angeles Times Gazetesi ile koordineli bir biçimde on hafta boyunca bir pilot program yürütmüştür. Bu programa 70 öğretmen ve 1072 öğrenci katılmıştır. Öğretmenler sınıflarında gazeteyi kullanmışlardır. On haftanın bitiminde beşinci sınıfla on ikinci sınıf arasında pilot ve pilot olmayan öğrencilere bir test uygulanmıştır. Gruplar arasındaki farklılığı ortaya koymak için okuma kavrayışı, haberlerdeki insanlar ve yerler hakkında bilgileri ve genel sözcük bilgisinden oluşan 25

soruluk bir test uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda pilot grubun pilot olmayan gruba göre daha başarılı olduğu, sınıflar arasında en çok altıncı sınıfın başarılı olduğu, Sosyal Bilgiler ve İngilizce/dil sanatları sınıflarının gazetelerden en çok yararlanan sınıflar olduğu görülmüştür (Poindexter-Wilson, 1986: 17–18).

Jarman ve McClune'nın (2001), “Haberlerin Kullanımı: Fen Sınıflarında Gazete Kullanımında Ortaokul Öğretmenleri İle İlgili Bir Araştırma” adlı araştırmasında Fen sınıflarında gazete kullanan öğretmenlerle gazete kullanımının kapsamı ve doğası hakkında görüşmeler yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, öğretmenlerin birçoğunun Fen dersi öğretiminde gazete kullanımının yararına inandığı görülmüştür. Bununla birlikte, Biyologların, Kimyacı ve Fizikçilere göre gazete kullanımına daha yatkın oldukları görülmüştür (Jarman ve McClune, 2001: 48–49).

Olson (1984) tarafından yapılan “Günlük Gazetenin İlk ve Ortaokul Öğretim Programlarında Kullanımı İle İlgili Bir Araştırma (Güncel Olaylar, Öğretim Programı Modeli, Medya, Metodoloji)” adlı çalışma tarama modelinde bir çalışmadır. Bu çalışmada okullara ücretsiz dağıtılan bir günlük gazeteyi kullanan öğretmenlerle anket yapılmıştır. Anketten elde edilen verilere göre öğretmenler gazetenin iyi bir öğretim kaynağı olduğunu, gazeteyi daha çok kısa ünitelerde kullandıklarını, gazetenin öğrencilerde bilgi ve tutumda olumlu değişiklikler oluşturduğunu belirtmişlerdir. (Olson, 1984: 54)

Hicks'in (2001) “Gazetelerle Öğretim” adlı çalışması nitel bir çalışmadır. Bu çalışmada İngiltere'deki gazete ile eğitim-öğretim yapılan 11 okuldaki gözlem ve görüşme sonunda, gazetenin, İngiliz Eğitim Programında Sosyal Bilgiler dersinde yararlı bir biçimde kullanıldığı sonucuna varılmıştır (Hicks, 2001: 153).

Cohen'in (1991) “Gazetenin Kolej Hazırlık Öğrencilerindeki Okuma ve Yazma Yeteneklerini Geliştirmesi Açısından Kullanımı” adlı araştırmanın amacı, kolej hazırlık sınıfındaki öğrencilerin okuma ve yazma yeteneklerinde gazete kullanımının etkisini araştırmaktır. Bu çalışmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Bu çalışmaya konu olan öğrenciler, Rockland Halk Koleji hazırlık sınıfı öğrencilerinden, iki sabah ve iki akşam grubu toplam dört grup olmak üzere 60 kişilik bir öğrenci kümesinden oluşmaktadır. Bir

sabah ve bir akşam grubu deney grubu olarak, bir sabah ve bir akşam grubu da kontrol grubu olarak seçilmiştir. Deney grubuna gazete ile çalışma ortamı hazırlanırken, kontrol grubuna geleneksel yöntemlerle ders işlenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin çok değişkenli varyans analizi ve ki-kare testi ile çözümlenmesinden elde edilen sonuçlara göre deney ve kontrol grupları arasında okuma ve yazmada anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte, yapılan McNemar testine göre ise deney gruplarında gazete okuyan öğrencilerin toplum içerisindeki rollerinin değiştiği sonucuna ulaşılmıştır (Cohen, 1991: 88–89).

Lentnek'in (1997) "Öğretim Aracı Olarak Gazetelere Dönüş: Programda Gazetelerin Etkisine İlişkin 5. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma" adlı çalışmasında, gazete kullanılarak yapılan öğretimin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin güncel olay bilgileri, eleştirel düşünme becerileri ve tutumları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Deneysel nitelikteki araştırmanın sonunda, gazeteye dayalı öğretim yapılan öğrencilerin gazeteye dayalı öğretim yapılmayan öğrencilere göre güncel olayları anlamada, eleştirel düşünme becerileri ve tutumlarında olumlu yönde değişiklik görülmüştür (Lentnek, 1997: 43).

Kabapınar ve Baysal'ın (2004) "İlköğretim Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimine Yaşamın Kendisini Taşımak: Gazete Haberinin Kullanıldığı Bir Öğretimin Tasarlanması ve Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında, ilköğretim 3. ve 5. sınıf öğrencilerinin yaşamla ilgili gerçek sorunları ele alan gazete haberlerini ahlaki, düşünsel ve empatik boyutları ile incelemeleri ve irdelemeleri amaçlanmıştır. Tasarlanan öğretim yaklaşımı İstanbul'daki iki ayrı ilköğretim okulunda uygulanmıştır. Öğrencilerin kendilerine sunulan sosyal olaylar ile ilgili sözel ve açık uçlu yanıtları araştırmanın verilerini oluşturmuştur. Araştırma sonucunda; ilköğretim 3. ve 5. sınıf öğrencilerinin ilk kez böyle bir öğretim içinde yer almalarına karşın, gazete temelli sosyal olayları ahlaki, düşünsel ve empatik boyutlarıyla değerlendirebildikleri ortaya konmuştur (Kabapınar ve Baysal, 2004: 15–16).

Munck'un (2006) "Tarih Öğretiminde Gazete ve Haber Dergilerinin Kullanımı" adlı çalışmasında, gazete ve haber dergilerinden güncel olaylar üzerine makaleler kullanılarak tarih öğretimi yapılmıştır. Çalışma üç farklı sınıftaki 90 adet 10. sınıf

öğrencisi üzerinde on hafta süreyle yapılmıştır. Deneme modeli kullanılarak gerçekleştirilen araştırmada ünitenin başında ve sonunda yapılan başarı testi sonucunda öğrencilerin vatandaşlık haklarını gazete ve haber dergilerinin sınıfta kullanılmasıyla daha iyi öğrendikleri ve bu yayınları okumaya karşı cesaretlendikleri sonucuna varılmıştır (Munck, 2006: 48–49).

Kavak, Tufan ve Demirel’in (2006) “Fen-Teknoloji Okuryazarlığı ve İnfomal Fen Eğitimi: Gazetelerin Potansiyel Rolü” adlı araştırmasının amacı; Fen okuryazarlığında gazetelerin potansiyel etkisini araştırmaktır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından içerik analizi kullanılmıştır. Tirağı en fazla olan ve günlük olarak basılan ulusal basından beş ayrı gazete bir ay süreyle incelenmiştir. İncelemede; gazetelerde çıkan haber ve yorumlarda Fen ve Teknoloji ile ilgili haberlerin hangi sıklıkta yer aldığı, haber ve yorumlarda Fen ve Teknoloji okuryazarlığının daha çok hangi boyutlarının vurgulandığı, haber ve yorumlarda Fen ve Teknolojiye yönelik ne tür tutumların ortaya konulduğu ve daha çok hangi Fen ve Teknoloji ile ilgili kavramların yer aldığı ile ilgili sorulara yanıt aranmıştır. Çalışmada elde edilen veriler SPSS bilgisayar programında çapraz tablo ve ki kare analiziyle değerlendirilmiş; sonuçlar sıklık ve yüzdeler halinde verilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre, gazetelerin, Fen ve Teknoloji okuryazarlığını destekler nitelikte haber ve yorumlara yer verdiği ama bunun yeterli olmadığı, gazetelerde çıkan haber ve yorumlarda Fen ve Teknoloji okuryazarlığının en fazla değinilen boyutunun fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkileri ile ilgili olan boyutu olduğu, Fen ve Teknolojinin çevreye olumlu etkisinin gazetelerde az, olumsuz etkisinin daha çok yansıtıldığı ve gazetelerde en fazla canlılar ve yaşam kategorisinde yer alan kavramlara yer verildiği ortaya konmuştur (Kavak ve diğerleri, 2006: 57–58).

Gazete kullanımına ilişkin yapılan araştırmalara bakıldığında, bu konudaki araştırmaların Fen, Sosyal Bilgiler, Psikoloji, Tarih ve okuma-yazma alanlarında yapıldığı, daha çok okuma-yazma alanında ve yabancı kaynaklı olduğu görülmüştür. Gazetelerin sınıf ortamında kullanımına ilişkin Türkiye’deki çalışmaların ise sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Özellikle de Sosyal Bilgiler dersinde ve Tarih dersinde gazete kullanımı ile ilgili çalışmalar yok denecek kadar azdır.

Günümüzde var olan bilgileri depolayıp istendiğinde hatırlayan bireyler yerine, edindiği bilgileri çözümleyebilen, başka alanlara aktarabilen, bu bilgileri var olan sorunların çözümünde kullanabilen bireylerin yetişmesi gerekmektedir. Geleceğin bireylerinin yalnızca ders kitaplarının kullanıldığı öğretme etkinlikleriyle toplumsal yaşama hazırlanmaya çalışılması yetersiz kalmakta, bu yaklaşım dersin amaçlarına ulaşmasını engellemektedir. Böyle bir öğretme-öğrenme sürecinde ders bir ezber dersine dönüşmekte, öğrencilere kazandırılması gerekli bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırılmadığı gözlenmektedir (Gülbeyaz, 2008: 58).

İlköğretim Sosyal Bilgiler 4. ve 5. sınıf öğretim programında gazetelerin bir eğitim ve öğretim materyali olarak kullanılması öngörülmesine karşın, 4. ve 5. sınıf ders kitaplarının öğrenciyi gazete vb. gibi kaynaklara yönlendirmede sınırlı düzeyde kaldığı görülmektedir (Sözer, Karaduman ve Özdemir, 2007: 165–172). Buna karşılık Milli Eğitim Bakanlığı'nın gazete kullanılmasıyla ilgili 2008–2009 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere ek bir program çıkarması bu konuya verdiği önemin açık bir göstergesidir. Çünkü ilköğretimdeki Sosyal Bilgiler dersi; bireyleri toplumsal yaşama hazırlayan, onları içinde bulunduğu toplumun etkin bir üyesi haline getiren ve onlara vatandaşlık hak ve sorumluluklarını öğreten en temel derslerden biridir. Bu nedenle, gazetelerin bireyin yaşadığı toplumun içinden gelen konularla dolu olması, yaşamdaki problemlerle bireyleri karşı karşıya getirmesi ve güncel olması bu aracın Sosyal Bilgiler dersinde olduğu gibi Tarih dersinde de kullanılması gerekliliğini ortaya koymaktadır (Gülbeyaz, 2008: 58).

Tarih dersinde, eğitim ortamlarının zenginleştirilmesini sağlayacak araç-gereçlerle donatılması ve bu araç-gereçlerin sınıfta etkili bir biçimde kullanılmasını sağlayacak bilimsel araştırmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın da sınıflarda gazete kullanılmasına dikkat çekmesi bu araştırmanın önemini artırmaktadır. Toplumsal yaşamı sınıf ortamına taşıyan gazetelerin Tarih dersinde etkili bir biçimde kullanılabilmesi için bu aracın öğrencilerin başarılarına etki edip etmediğinin ve derste kullanılmasına ilişkin öğrencilerin derse olumlu ya da olumsuz tutum gösterip göstermediklerinin bilinmesinde yarar vardır. Bu yüzden Tarih dersinde gazete kullanımının çok perspektifliliğe etkisinin incelenmesi araştırılmaya değer bulunmakta olup, bu araştırma sözü edilen böyle bir gereksinimden kaynaklanmıştır.

Bundan önceki bölümlerde, Tarih dersi, önem amaçları, kullanılan araç-gereçler üzerinde yoğunlaşmıştık. Bundan sonraki bölümde çok perspektiflilik hakkında bilgi verilmiş, sonra öğrenim ve öğretimde gazete kullanımıyla ilişkilendirilerek, beceri gelişimlerinin etkileri üzerinde durulmuştur. Çalışmamızın ana amacını teşkil eden içerik sunumu bu bölümde gerçekleştirilecektir.

II. BÖLÜM

2.1 Tarih Öğretiminde Gazetelerin Kullanılmasının Çok Perspektiflilik Becerisinin Gelişimine Olan Etkileri

2.1.1. Çok Perspektiflilik

“Çok yönlülük” terimi 1990’lardan önce, okullarda verilen tarih eğitime ilişkin olarak çok ender kullanılırdı; ancak, Profesör Bodo von Borries, kendisi de dahil olmak üzere bazı Alman tarihçilerinin bu kavramı daha 1970’lerde tartıştıklarını ve fiilen yaymaya çalıştıklarını fark etmişti (Borries, 2001: 92). Bu terim 1990’lı yılların başında Avrupa’da daha yaygın olarak, özellikle tarih kongrelerinde, seminerlerde, Avrupa Konseyi ile EUROCLIO, yani Avrupa Tarih Öğretmenleri Dernekleri Daimi Konferansınca öğretmenleri görev sırasında eğitmek üzere düzenlenen eğitim seminerlerinde kullanılmaya başlandı (Robert Stradling, 2000: 39). Bununla birlikte, “çok yönlülük” teriminin olmasa da kavramının çok daha eski bir geçmişi var ve kökleri, okul eğitim sisteminde birbiriyle ilişkili ama aslında birbirinden farklı üç gelişmeye dayanır.

Bu gelişmelerin birincisi, 1970’lerde ve 80’li yılların başlarında batı ve kuzey Avrupa’da ortaya çıkan ‘yeni tarih’ anlayışıdır; bu yeni anlayışın etkisi o yıllardan itibaren önceleri güney Avrupa’dan başlayıp, 1989–90 olaylarından sonra orta ve doğu Avrupa’nın neredeyse tamamına yayılarak tarih eğitime giderek daha çok yön vermiştir. Bu ‘yeni tarih’ yaklaşımı, okullardaki geleneksel tarih eğitimi anlayışıyla ilgili memnuniyetsizlikleri yansıtıyordu; geleneksel yaklaşım ise şu konuları vurgulamaktaydı:

- Bilginin aktarılması;
- Ders içeriğinin siyasi tarih ve anayasa tarihine ağırlık vermesi;
- Olaylar ve kişilerin öne çıkarılması;
- Ders içeriğinin, ulusal tarihin zengin içerikli bir kronolojik incelemesi esas alınarak biçimlendirilmesi;

- Ve ulusal tarihin, ülkedeki sayıca çoğunlukta olan ulusun ve egemen olan dil ve kültür topluluğunun tarihiyle örtüştüğü varsayımıyla anlatılması.

Stradling (2003) çok perspektifliliği maddeler halinde aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

- Tarihi olaylara ve gelişmelere bakmanın bir yolu
- Ne olduğunu anlamanın ve anlamlandırmanın bir yolu
- Bir eğilim – tarihe farklı duruş noktalarından bakma arzusu
- Aynı zamanda olayın daha dinamik ve kompleks bir açıklamasını oluşturmak için perspektifleri birbiriyle ilişkilendirmek.

Çok yönlülük, kullanıldığı kadar sık tarifi yapılmayan bir terim. Yine de, başlıca özelliklerinin tanımlanması konusunda bazı girişimler olmuştur. K. Peter Fritzsche (2001) bunun, kendi bakış açımızın yanı sıra başka birinin bakış açısını (ya da başkalarının bakış açılarının, perspektiflerinin) da göz önünde bulundurduğumuz bir yöntem, *“bir anlayış stratejisi”* olduğunu vurguluyor (Fritzsche, 2001: 23). Bu süreç, bizim de kendi kültürel koşullarımızın süzgecinden geçirdiğimiz, olaylar ve nedenlerini açıklarken kendi duruşumuzu ve yorumumuzu yansıtan, neyin konuyla ilgili olduğu neyin olmadığı hakkındaki kendi görüşümüzü ortaya koyan ve diğer önyargı ve eğilimleri yansıtan bir bakış açımız olduğu anlayışını içeriyor. Bu açıdan bakıldığında çok yönlülük yalnızca bir yöntem ya da strateji değildir, aynı zamanda baştan böyle davranmaya ya da düşünmeye eğilimli olma durumudur; *“(çok yönlü olabilmek) bir durumu farklı perspektiflerden ele alabilmek ve buna istekli olmak demektir”*.

Tarihçinin belli bir olay ya da gelişme hakkındaki perspektifi şunlarla sınırlandırılacaktır:

- Tarihçinin vakıf olduğu lisanların sayısı
- Belli bir döneme ait dokümanların oluşturulmasında kullanılan yazı diline aşinalık
- Elde edilen kanıtların ve bilginin hacmi
- Potansiyel anlamda gerçekten işe yarayabilecek kaynakların sayısı/çeşidi

- Bu kaynakların erişilebilirliği

Tarihte ve tarih eğitiminde çok yönlülüğü Ann Low-Beer şöyle tanımlıyor: *‘tarihi olayları pek çok perspektiften görebilme’* yöntemi’.(Beer, 1994: 56) Avrupa Konseyi’nin okul tarihi hakkında hazırlanmış olan çalışmasının tarih açısından değerlendirmesini yaparken, ‘çok yönlülüğün’ tarihsel yöneme kökten bağlı olduğunu vurguluyor:

Esas olarak kaynağını tarih biliminden ve tarihi olayları farklı perspektiflerden değerlendirme ihtiyacından alıyor. Tüm tarihçiler bunu uyguluyorlar...Tarihte birden çok bakış açısı olağandır ve kanıtlara dayanmalıdır ve, yargılarken ve karar verirken, gerekçelendirilmelidir (Beer,1997: 57)

Tüm tarihi olaylar ve gelişmelere şu açılardan bakılabilir:

- Çoklu bakış noktaları: anahtar aktörler, şahitler, muhabir/raportörler vb.
- Çoklu bakış açıları
- Çoklu tarihsel açıklama ve yorumlardır.

Çok perspektifliliğin öğrenme noktaları Stradling (2003) tarafından aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Çoklu perspektif in sizi illaki doğruya daha da yaklaştırması söz konusu değildir.
- Durumun gerçekliğini yansıtan daha dolu ancak daha kaotik bir resim elde ederiz
- Görgü şahitleri olaya kendi önyargılarını/ön düşüncelerini getirir.
- Olaylara daha yakın olmak, sizin gözlemlerinizin sonraki yıllarda bir tarihçi tarafından yazılanlardan daha kayda değer olmasını gerektirmez.
- Tarihi olayların her yorumu yorumcunun, iyi bir yorumun nasıl olması gerektiğine dair fikirleri göz önüne alınarak analiz edilmelidir.
- Tarihçilerin ‘Gerçekten ne oldu?’ sorusuna belirgin bir cevap sunmasının mümkün olmadığı zamanlar daima olacaktır.

Farklı perspektiflerin nereden geldiğini ve insanların bunları neden kabul ettiklerini açıklamamıza yardımcı olacak bağlamı öğrencilere erişilebilir kılmadan sınıfta aynı olayla ilgili çoklu perspektifleri incelemek başarısızlıkla sonuçlanacaktır.

Gita Steiner-Khamisi de çok yönlülüğü tarihsel yöntemle ilişkilendirmekle birlikte, tüm tarihçilerin böyle davrandıkları ya da her zaman bunu uyguladıkları konusunda Ann Low-Beer kadar ikna olmuş değil (Harkness, 1994: 41).

Stradling (2003) ise çok perspektiflilikte sınıf ortamında öğrenme amaçlarını aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- Daima tek bir doğru versiyon yoktur
- Bazı olaylar farklı şekillerde tanımlanabilir/açıklanabilir
- Bazı kanıtlar farklı tarihçiler tarafından farklı şekillerde yorumlanabilir
- Tüm tarihi açıklamalar geçicidir
- Aynı şekilde açıklamalar ve imgeler de insanlar için farklı anlamalar içerebilir
- Kaynaklar nadiren tarafsızdır.
- Tarihçiler düşünceleri çağdaş kaygı ve konularla belli bir dereceye kadar filtre edilmiş kendi zamanlarının çocuklarıdır.
- Tarihçiler geçmişi yorumlamak için gerekli çerçeveleri önceki nesil tarihçilerden miras olarak devralırlar.
- Daha yeni tarihçilerin çalışmalarının önceki tarihçilerin çalışmalarından daha iyi, daha geçerli, güvenilir ve tam olması gibi bir gereklilik söz konusu değildir. Bu belli bir olayı anlamak için neyin gerekli olduğuna dair farklı kriterlere de uygulanabilir.

Eğer öğrenciler tüm kaynaklara aynı analitik çerçeveyi uygulamaya alışmışlarsa, perspektifleri karşılaştırmaları daha kolay olacaktır:

- Betimleme: ne, kim tarafından, ne zaman, nerede, olaydan ne kadar sonra vb.

- Yorum: çıkarabildiğimiz her türlü sonuç
- Önceki bilgilerle bağlar
- Kanıttaki boşluklar
- İlave bilgi için kaynaklardır.

Perspektif ya da bakış açısı, görüşünü ifade eden kişinin konumuyla ya da görüş noktasıyla sınırlıdır. Tabii bu, tarihçiler için geçerli olduğu kadar kaynak bilgileri ‘üretenler’ (geçmişteki olaylarda bizzat yer alanlar, görgü tanıkları, tarihi kaydedenler, bilgileri toplayan ve derleyenler ve bu işle görevli olanlar) için de geçerlidir.

2.1.1. Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımı ve Çok Perspektiflilik

Genelde tarih dersi; özelde Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersi öğrencilerde eleştirel düşünme, empati, karar verme, demokratik tutum geliştirme, problem çözme becerilerini geliştirecek bir şekilde verilmemekte, Atatürk dönemi olayları düz bir anlatımla öğrencilere verilmeye çalışılmaktadır. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi öğretiminde, birinci elden kanıta dayalı sorgulama, tarihçi becerileri, tarih yorumlarının farklılığı, tarih kanıtının yorumlanması konuları üzerinde durulmalıdır. Birincil kaynakların kullanılması, öğrencilerin önemli tarihsel kavramlarla karşılaşmasını sağlar. Birincil kaynaklarla öğrenciler, geçmişte yaşamış insanların yaşamı ile doğrudan temas kurar. Diğer bir deyişle, birincil kaynakların aracılığıyla tarih insanileştirilir. Öğrenciler birincil kaynakları kullanırken, önemli analiz becerileri geliştirecektir. Birincil kaynaklar, öğrencilerin çok değişik yaklaşımları görebilmelerini sağladığı gibi; bilgi, beceri ve analiz yeteneklerini geliştirecektir. Birincil kaynaklara öğrencilerin doğrudan uğraşması; eleştirel düşüncelerine, sorular sormalarına, zekice çıkarımlar yapmalarına, mantıklı açıklamalar geliştirmelerine ve olayları yorumlamalarına yol açacaktır (Ata, 2002: 81). Günümüzde, öğrencilerin, tarihçi becerilerine ve çalışma yöntemine eskisinden daha fazla ihtiyacı vardır. Kitle iletişim araçlarının bombardımanına tutulmuş öğrencilerin artık bir derste kendilerine ulaşan bilgiyi bir tarihçi gibi iç ve dış eleştiriye tabi tutmayı öğrenmeleri gerekmektedir (Safran, 2004: 117).

Karabağ’a (2002) göre post modern tarih öğretimi, öğrencinin düşünmeye, eleştirmeye ve şüpheyile bakmaya yönlendirildiği bir ders programı sunmaktadır. Ancak sadece programın post modern olması ile etkili tarih öğretimi gerçekleştirilmeyecektir.

Etkili tarih öğretimi için öğretim ortamının ve kullanılan yöntemlerin de bu programın öngörülerine uygun olması beklenir. Bilgi çağı olarak da adlandırılan post modern dünya içinde çocukların bu becerileri sağlayabilmeleri ve kendi kimliklerini oluşturabilmeleri için, okul ve sınıf ortamının teknolojinin gereklerine uygun araç-gereçlerle donatılması lazımdır. Çocuk ne kadar çok öğretim materyali ile uyarılırsa, düşünmeye ve öğrenmeye o kadar çok istek duyacaktır. Tarih öğretmenin ise, sınıfta her öğrenciyi aktif hale getirmesi ve bütün doğru bilgilerin tek adresi gibi değil, bilgiye ulaşmanın yolunu gösteren bir rehber olarak hareket etmesi post modern programın ruhuna uygun olacaktır. Teknolojinin öğrenme sürecinde kullanılması, oldukça eskilere dayanmakla birlikte, yapılandırmacı yaklaşımla daha çok önem kazanmıştır. Çünkü yapılandırmacı öğrenme ortamlarında, öğrencinin öğrenme sürecinde daha etkin olması ve kendi bilgisini yapılandırması nedeniyle, öğrenme ortamları, bireylerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına ve zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak biçimde düzenlenmektedir. Öte yandan, yapılandırmacılıkta öğrenme sosyal ortamda gerçekleşmektedir. Bu sebeple yapılandırmacı yaklaşımda bilginin yapılandırılması için tasarlanacak öğrenme ortamlarının çoklu bakış açılarını, gerçekliğin farklı gösterim yollarını, gerçek hayata dayalı örnek olay temelli öğrenmeyi sağlaması gerekmektedir (Karadeniz, 2008: 136).

Öğrenme ortamlarının gerçek yaşamla bağının kurulmasında öğretim materyalleri devreye girmektedir. Söz konusu materyallerin kullanılması, birbirlerinden farklı bireylerin kendi öğrenmelerini yapılandırmalarını, yeni anlayışlar oluşturmalarını, bilgiye daha hızlı ulaşmalarını, içerikle, öğretmenle ve diğer öğrencilerle daha fazla etkileşim kurmalarını sağlamaktadır (Yaşar ve Gültekin, 2007: 289). Bireyin aktif katılımının sağlandığı, problem çözme, işbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımlarının yoğun olarak kullanıldığı, öğrenci-öğrenci, öğrenci öğretmen etkileşiminin vazgeçilemez unsurlar arasında yer aldığı oluşturmacı öğrenme ortamlarında bilgi ve iletişim teknolojileri önemli bir kullanım alanına sahiptir. Bilgisayarlar ve İnternet'in sağlamış olduğu olanaklar sayesinde bu tip ortamlarda öğrenciler çoklu ortam öğeleri ile desteklenen zengin içerikli öğrenme yaşantıları edinmektedir (Tanyeri, 2007: 464).

Armstrong (1980) ve Gunning (1986) tarih öğretiminde gözlenen temel problemlerden birinin öğrencilerin tarih dersine yeterince ilgi duymamaları ve bu dersle

kendi yaşamları arası ilişkiyi kuramamaları olduğunu belirtmektedir (Aktaran: Paykoç, 1988: 342). Bu noktada yapılması gereken öğrencilerin ilgisini çekecek ve onları zorlayacak, araştırmaya itecek karmaşık ve derin problemlerin önlerine konulması gerekir. Bilgi ve iletişim teknolojileri bu tür problemlerin sınıf ortamına taşınmasında önemli bir rol oynayabilir.

Öğrenme-öğretme etkinliklerinde tek bir araç veya gerece dayanmak veya bunlardan birisine üstünlük tanımak gibi yaklaşımlar yerinde değildir. Önemli olan bireylerin değişik duyu organlarına seslenen araç ve gereçlerin birbirini tamamlayacak biçimde kullanılması gerektiğidir. Bu da çoklu ortamda öğretme öğrenme etkinliklerinin düzenlenmesini zorunlu kılmaktadır (Hızal, 1983: 71).

Çoklu ortam, metinlerle birlikte ses ve görselliğin bir arada kullanıldığı, hazırlanması zaman alan ama eğitimi sürecinde uygulamaya geçiş için zamandan büyük kazançlar sağlayan bir ders sunum yöntemi olarak görülmektedir (Demirel, 2006: 20). Öğrencilerin öğrendiklerini daha çok hatırlayabilmeleri için sınıf içinde çoklu ortamda öğretme durumunun düzenlenmesi önemli görülmektedir. Eğitim ortamında tek bir bilgi ifade biçimi, sadece metin veya sadece resim yetersiz kalabileceğinden, değişik ifade biçimlerinin birbirlerini engellemeyecek şekilde anlamlıca ilişkilendirilerek işe koşulması önerilmektedir (Akpınar, 2005: 60–61).

Çoklu ortamda bireyler, geleneksel olarak alışageldiği tekdüze konu çevresinden, çıkarak konulara farklı açılardan yaklaşabilmekte, geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı ortamlardaki pasif rolünden kurtularak birçok iletişim ortamının birleşmesiyle bir çeşit hareketlilik ve katılımcılık kazanmaktadır. Çoklu ortamda sunulan tarih öğretimi yazılımları öğrencilere değişik kaynakları paylaşma imkânı verdiği için iyi bir grup öğrenme aracıdır (Anderson, 2000: 27–28).

Soyut bir ders olan İnkılâp Tarihi dersinin bütün öğrenciler için verimli olabilmesi için farklı baskın öğrenme stilleri kullanan öğrencilere yönelik öğrenme ortamları, materyalleri ve etkinlikleri düzenlenmesinde çoklu ortam çok etkin bir araç olabilir. Çoklu ortam sunuşlarında hazır paket programlar ya da öğretmen ve öğrencilerin oluşturdukları programlar kullanılabilir. Bu ortamı oluşturabilmek için de gerekli

teknolojik olanakların bulunması gerekir. Bunlar mevcutsa, çoklu ortamı oluşturmak ve uygulamak oldukça kolay olabilir (Öztürk ve Otluoğlu, 2002: 161).

Fakat bütün bunlar yapılırken öğrenci ve öğretmenlerin çok fazla miktardaki bilgiden kendilerine yarayacak bilgi ve kaynakları seçebilen, uygun materyalleri kendi derslerinde kullanabilmek için manipüle edebilen ve bu bilgileri gerekli ortamlarda sunabilen nitelikte olmaları gereklidir (Acun, 2006: 156) .

Amaral’a (2007: 1) göre; tarih öğretiminde çoklu bakışları keşfetmek onlarla çalışmak öğrencilerin seçme yeteneklerini ve bilgiyi düzenlemelerini geliştirebilir. Çoklu bakış yaklaşımı geçmişle ilgili farklı düşünmenin yollarıyla çalışmayla meşgul olmalarında öğrencilerin analitik becerilerini de güçlendirebilir. Çoklu bakış düşüncesi aynı zamanda bugünkü dünyanın karmaşıklığını daha iyi anlama da öğrencilere yardımcı olur. Barca (2001: 8) bu durum karşısında tarih öğretmenlerinin bir amaç olarak, geçmişin açıklamalarının ister herkesçe kabul görmüş olsun isterse de çelişkili sunulmuş olsun aynı tarihsel olay için farklı tarihsel açıklamaların öğrencilere sağlamasının gerektiğini ifade etmektedir. Barton ve Levstik’e göre “Farklı bakış açılarını çalışmak, öğrencilere onların ayrımcılığı, marjinalleşmeyi ve muhalefeti; aynı zamanda güç ve imtiyazı anlamalarına yardımcı olur. Öğrencilere hayatları boyunca dünyada rol almayı öğretecek birçok farklı yolların kapısını açar” (Barton ve Levstik, 1997: 3).

Lee’ye göre (2002) her bir bakış daima değer yargılarını içermekte ve o yargılar tarihsel bilgi için içselleştirilmektedir. Eğer ifadeler kanıt temeline oturtulursa o bilgiler zayıf ve güçsüz olarak görülmez. Tarihsel bilginin özelliğini zenginleştirebilir. Tarihte çoklu bakışın olması tarihin sistemliliğini kaldırmaz (Aktaran: Amaral, 2007: 2).

Genel olarak dünyada tarih öğretiminin geçirdiği aşamalara bakıldığında özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında hızlı bir değişim yaşandığı görülür. Bu değişim; gelenekçi bir anlayışla vatandaşlık ve kimlik aklarımı yerine öğrencilere bilimsel bir bakış açısı ve üst düzey öğrenme becerileri kazandırılması yönünde olmuştur (Demircioğlu, 2005: 65–66), II. Dünya Savaşı ile önemli krizler yaşayan Avrupa ülkelerinde, barışın temin

edilmesi için tarih öğretimi önemli bir alan olarak değerlendirilmektedir (Safran ve Ata, 1996: 58).

Bu noktadan bakıldığında, dünyada tarih öğretimine bakış açısının ve tarih öğretiminin amaçlarında yaşanan değişimin ülkemize de yansıdığı söylenebilir. Özellikle 1970'li yıllardan itibaren tarih programları, problem merkezli tarih dersi işlenmesini öngörmekteydi. Buna göre öğretmen, her konu için öğrencilere bir çalışma planı verecekti. Planda yer alan; ders konusunun bir problem halinde ortaya konması, belirtilen problemin ana hatlar, ana fikri açıklayıcı sorular gibi kısımlarla öğrencileri kendi kendine çalışmaya teşvik etmek amaçlanmıştı. Bu değişimin 1970'li yıllarda Türkiye'de öğretmenler tarafından uygulanmasında problemler yaşanmıştır (Safran, 2002: 47).

2004 yılından itibaren ilköğretim okullarında uygulanmaya başlayan Sosyal Bilgiler programı ile at yapısı oluşturulan eğitim-öğretimde değişim ve dönüşümün benzeri 2007–2008 eğitim-öğretim yılından itibaren de orta öğretim tarih dersi programı için planlanmıştır. Tarih dersi ile öğrencilere problem çözme becerisi ve üst düzey öğrenme becerileri kazandırılırken; öğrencilerin empati kurabilmeleri, kronolojik algılarının gelişmesi, geçmiş-bugün-gelecek bağlamında yorum yapabilmeleri, insan haklarına duyarlı olabilmeleri, eleştirel bakış açısı kazanabilmeleri için farklı noktalardan tarihi olayları değerlendirmeleri gerekmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde tarih eğitiminde çok perspektiflilik önemli bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. 1990'lerden önce, okullarda verilen tarih eğitiminde nadiren kullanılan bu terim- Prof. Dr. Bodo von Borries başta olmak üzere bazı Alman tarihçileri tarafından 1970'li yıllarda tartışılmaktaydı (Aktaran: Stradling, 2001: 91). Bu terim 1990'lı yılların başında Avrupa'da daha yaygın olarak kullanılmaya başlandı.

Çok perspektiflilik kavramının ortaya çıkmasında üç önemli gelişmenin olduğu öne sürülmektedir. Bunların ilki, 1580'li yılların başlarında Batı ve Kuzey "Avrupa'da onaya çıkan "yerel tarih" anlayışıdır. Geleneksel tarih öğretiminde var olan bilginin aktarılması; ders içeriğinin siyasi tarihe ağırlık vermesi; olaylarla kişilerin daha fazla ön planda tutulması; ders içeriğinin, ulusal tarihin zengin içerikli bir kronolojik incelemesi esas alınarak biçimlendirilmesi söz konusudur. Yeni tarih anlayışı ise; kronoloji ve

tarihsel bilgilerin ışığında verilen bilgilerde öğrencileri bu bilgiler üzerinde tarihsel düşünme becerileri kazanacak şekilde eritmeyi amaçlamaktaydı. Bu doğrultuda tarih dersinde öğrencilerin birinci ve ikinci derece kaynaklardan elde ettikleri bilgileri analiz etme, yorumlama ve sentez yapabilmelerine daha büyük önem verilmeye başlandı. Bu kaynaklardan elde ettiği bilgileri analiz edebilen, yorumlayabilen ve sentez yapabilen öğrenciler bu kaynaklar konusunda ne gibi kısıtlamalarla karşılaşabileceklerini görecektir, aynı bilgileri farklı biçimlerde yorumlayıp kullanabileceklerdi.

Yeni tarih anlayışı çerçevesinde öğrencilerin birçok tarihsel olayı farklı bakış açılarından yorumlayıp değerlendirilebileceği öngörülmüştür.

Çok perspektiflilik kavramının ortaya çıkmasında etkili olan gelişmelerden ikincisi ise; tarih eğitiminde özellikle sosyal ve antropolojik tarih, kültürel tarih ve cinsiyetle ilgili alanlarda sınırlı sayıda çalışmanın olmasıdır. Gençleri ırk, kültür, dil ve din gibi çok fazla çeşitliliğinin olduğu bir dünyada yaşamaya hazırlayabilmek için okullara daha fazla görev düştüğü görüşünün yaygınlık kazanması, bu kavramın yaygın olarak kullanılmasına olanak sağlayan bir diğer gelişmedir. Uygulanan yeni yaklaşımlarla kültürel çeşitlilik fırtınaya başlamış ve bunun neticesinde "Çok kültürlülük" ve "kültürler arası eğitim" terimleri daha yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Stradling, 2003: 63).

Çok perspektiflilik öğrencilere; içinde bulunulan kültürel koşullar doğrultusunda olayları ve bu olayların nedenlerini açıklarken, önyargı ya da eğilimleri yansılan bir bakış açısının yanı sıra başka bakış açısının da var olduğunu fark etmelerine ortam hazırlar. Aynı zamanda çok perspektiflilik; öğrencilerin kendi görüşlerini başkalarının görüşleriyle karşılaştırarak, bu bakış açılarının aynı derecede doğru veya yanlış olabileceği anlayışını kazanmalarını sağlar (Aktaran: Stradling, 2001: 75). Çok perspektiflilik öğrencilere; kaynakları incelemede, kanıt ve bilgileri yorumlamada, bu bilgileri sentezleyerek kendilerince bir tarih anlatımı ortaya çıkarma konusunda yardımcı olacaktır. Bu yöntemin uygulanmasında temel amaç, öğrencilerin konuları daha fazla kaynaktan, yorumdan ve bakış açısından görmeye alışarak, olaylar ve gelişmeler hakkında olabildiğince ayrıntılı bilgi sahibi olmaları ve birbirine aykırı olan bakış açılarını analiz edip yorumlamalarını sağlamaktır. Dolayısıyla çok perspektiflilik öğrencilere tarih derslerinde olayları değerlendirirken bir strateji kazandırır. Bu strateji temelde; kaynağın tanımlanması, yorumu, önceki bilgilerle bağlantısı, eksiklikleri, daha

fazla bilgi için kaynak arayışı gibi sorularla öğrencinin kaynağı sorgulamasını da içerir (Stradling, 2003: 77).

2.1.2 Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Çok Perspektifliliğe Etkisi

Tarihi bilginin mahiyeti, bu bilgiye yönelen herkesin bilginin temel kaynaklarıyla yüzleştirilmesini gerekli kılmaktadır (Coolingwood, 1990: 47). Geçmiş yaşanmış olduğundan önceki zamanlardaki insanların tecrübelerine geride bıraktıkları hatıralara dayanarak yapılan analizler, fiziksel malzeme ve dokümanal mevcut kalıntılar yoluyla ulaşılabilir. Bu yüzden tarihsel kanıta başvurmada tarih anlayışı elde edilemez. Tarihsel kanıt sadece bilgi işleme aktivitelerine temel teşkil etmez, o dili keşfetmeye, dilin katılımcılara sunduğu anlamlara ve geçmişin tarihçesine açılan bir araştırma yoluna da sahip olmamızı sağlar (Husbands, 1996: 87). Tarihsel kanıtlar eğitimde öğrencilerin geçmişlerine daha bilimsel yaklaşımlarını ve güvenilir kaynaklar çerçevesinde doğru analiz yapıp bakış açılarını objektif bir şekilde genişletmelerini sağlar.

Öğrencilere birçok şey kazandıran gazete, bütün disiplinler için kullanılabilen bir kaynaktır (Moorefield, 2003: 58–60). Öğrenciler, sınıf etkinlikleri için gazeteleri kullandıklarında, gazetenin her konu hakkında çok fazla bilgi içerdiğini, saklanabildiğini ve kesilip diğer insanlarla paylaşılabilirliğini fark etmektedirler (Hepburn, 1999: 352–356). Bu da öğrencilerin farklı bakış açılarını yakalamalarına ve benzer olaylar arasındaki ince farklılıkları analiz etmelerine yardımcı olmaktadır. Tarih dersinde gazete kullanmak, öğrencilerin okuma, problem çözme, eleştirel düşünme becerisi ve çok perspektifli bakış açılarını geliştirmelerine katkı sağlamaktadır (Street, 2002: 131–134). Gazeteler öğretim programı ile ilişkilendirilerek, genellikle, dersleri canlı kılmak, öğrencilerin bir konuya ilgilerini çekmek için kullanılmaktadır (Segall ve Schmidt, 2005: 91–99).

Gazete, aynı zamanda öğrencilere bilgi birikimlerini artırma ve okuma becerilerini üst düzeye çıkarmada güzel bir yol çizmektedir. Bunun yanı sıra oldukça ucuz bir kaynak olması ve bu kaynağın her yerde hali hazırda bulunması gazeteyi kullanışlı bir materyal haline getirmektedir (Rajaretnam, 2002: 42). Derste gazete kullanımı ile öğrencinin bilgisi artmakta ve öğrenciler öğrenmeye karşı olumlu davranışlar

göstermektedir (Olson, 1985: 56).Öğrenmenin ve okumanın artması öğrencilerin perspektiflerinin genişlemesini ve aynı olayı farklı boyutlarda görebilmesini sağlamaktadır.

Wolk öğretimde gazete kullanımını, aynı zamanda bağlantısal program için bir yöntem olarak görmekte, bu programın da öğrencilere kendi toplumuna, gezegenine, canlılara, Çin'deki yoksul çiftçiye değin nasıl bakması gerektiğine yardımcı olduğunu savunmaktadır. Yine Wolk “Bu gezegeni birlikte paylaşıyoruz, havasını soluyoruz, suyunu içiyoruz ve dolayısıyla birbirimizle manevi bağlantılarımız var, çünkü hepimiz insanoğluyuz, birbirimiz için endişelenmeli, empati kurmalıyız. Çin'in kırsal kesimindeki güç durumdaki çiftçi hakkında bir makale okumak ve bunun üzerinde tartışmak, bizim daha iyi bir vatandaş olmamıza yardımcı olacaktır” demektedir (2003: 101–106). Wolk bu deyişle empati kurarak olaylara farklı açılardan da bakılmasının gerekliliğini savunmaktadır.

Sınıfta gazetenin kullanılması motivasyonu ve katılımı yüksek sınıf içi tartışma altyapısını da hazırlamaktadır (Kabapınar ve Baysal, 2004: 384–416). Öğretmenler sınıflarında gazeteyi; öğrencileri güdülediği, sınıfta beceri öğretimine katkı sağladığı, kitaplardan daha ucuz olduğu, konu alanlarının çeşitli olduğu, dünyaya gerçek bir pencereden bakışı sağladığı ve yazma becerilerini geliştirdiği için kullanılmaktadırlar (Vockell ve Cusick, 1995: 359–362). Öğretmenler gazetelerin bilgileri, öğrenci ders kitaplardan çok daha ilginç bir biçimde verdiğini söylemektedirler (Savage and Armstrong, 1987: 185). Öğrencilerin Tarih derlerine katılımı ve tartışma altyapısının oluşması öğrencilerin kendi aralarında fikir alışverişi yapmalarını sağladığı gibi olaylara diğer arkadaşlarının perspektifinden de bakabilmelerini sağlamaktadır. Bu da öğrencileri çok perspektifli bakış açısına sahip bireyler olarak yetiştirmelerine katkı sağlamaktadır.

Öğretimde gazetenin kullanılması ile hem çocuklar yetişkinlerle konuşabilecekleri ortak bir zemin bulurlar hem de aile bireyleri çocuğun okul etkinlikleri ile daha fazla ve yakından ilgilenme olanağı elde ederler. Vockell ve Cusick, (1995: 359-362) gazete kullanan ve okuyan öğrencilerin gazete okumayanlara göre, daha iyi anlama yeteneğine ve sözcük bilgisine sahip olduğunu bildirmektedir. Aiex (2004), öğretmenlerin

öğrencilere eleştirel düşünmeyi ve farklı bakış açılarını irdelemelerini öğretmelerinde, öğrencilerin toplum, ulus ve dünyaya karşı duyarlık geliştirmelerinde gazeteden yararlanabileceklerini belirtmektedir.

Görsel kaynakları incelemelerin öğrenciler için birçok avantajı vardır. Bir imgeyi inceliyorken, değişen an ya da hareket ve duygusal akış gibi olayın parçası olan şeyler tarafından rahatsız edilmezsiniz. Baktığınız imgeye tekrar tekrar dönebilir, çeşitli boyutları inceleyebilir, yeni sorular sorabilir ve bu sayede yeni fikirlere ulaşabilirsiniz (Levstik ve Barton, 1997: 149). Resimler, heykeller, baskılar ve diğer imgeler bize, yani gelecek nesillere, geçmiş kültürlerin yazıya dökülmemiş deneyimlerini ya da bilgilerini paylaşma olanağı sağlar. Belgesel kanıtlara, çoğu kez, belgenin bulunduğu arşive gitmeye hazır olan biri ulaşabilir ve belgenin okunması saatler alabilir; oysa bir tabloya veya fotoğrafa, özellikle de çoğaltılmış haline ulaşmak genellikle kolaydır ve içerdiği mesaja da nispeten daha süratli bir şekilde ulaşılır. İmgelerin tanıklığının diğer bir önemli avantajı da, metin ile daha yüzeysel olarak açıklanması bile daha uzun sürecek, mesela matbaa gibi karmaşık bir sürecin ayrıntılarını, süratli ve açık bir biçimde aktarıyor olmalarıdır (Burke, 2003: 107).

Tarih dersinde öğretmenin yeri ve zamanı geldiğinde konuları güncel olaylarla ilişkilendirerek öğrencilerin dünü, bugünü ve geleceği anlamalarına yardımcı olması gerekmektedir. Güncel olayların öğretiminde kullanılan bir teknik olan gazeteler de her düzeydeki öğrencileri geliştirmek için çok yönlü bir araçtır. Kuşkusuz güncel ve ulaşılabilir oluşu gazeteleri geçerli ve okuma yeteneğini geliştirmede kullanılan “gerçek” materyaller durumuna getirmektedir. Bu nedenle, öğretmenler Tarih dersinde gazetelerden yararlanarak öğrencilerin de katılımını sağlayan öğrenme-öğretme süreçleri düzenlemeli ve öğrencileri toplumsal yaşama hazırlayan ortamlar oluşturmalıdır. Öğrenme-öğretme süreçlerinde gazetelerden etkili ve verimli olarak yararlanılabilmesi için öncelikle öğretmenlerin Tarih dersinde gazete kullanımının önemine inanması ve yararları konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir. Tarih dersinde gazete kullanımına ilişkin olarak çeşitli yeni araştırmaların yapılması konuya ışık tutması açısından son derece yararlı olur.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeline, evren-örnekleme, veri toplama araçlarına, araştırmanın işlem basamaklarına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Deneysel yöntem, dikkatle kontrol edilmiş koşullar altında, belirli bir etkiye, harekete (girdi) karşılık nasıl bir tepkinin, davranışın (çıkıtı) meydana geleceğini saptamaya yönelmiş bir süreçtir. Araştırmacı, belirli etkileri, yolları ya da çevresel koşulları değiştirerek, ayarlayarak, kontrol ederek; objelerin, deneklerin davranışlarının nasıl etkilendiğini, değiştiğini gözler ve anlamaya çalışır. Bir araştırmada amaç, fonksiyonel ilişkilerden çok, sebep-sonuç ilişkilerini meydana çıkarmak ise seçilecek araştırma yöntemi, daha çok deneysel araştırma yöntemidir. Deneysel yöntemle “neden?” sorusuna cevap aranmaktadır (Kaptan, 1998: 74). Bu modelin “Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Deseni” tercih edilmiştir. “Ön test-son test kontrol gruplu modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılır” (Karasar, 1999: 97). Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Desen (ÖSKD), bir ilişki desenidir. Çünkü aynı kişiler bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçülürler. Bununla birlikte, farklı deneklerden oluşan deney ve kontrol gruplarının ölçümlerinin karşılaştırılması nedeniyle de bu desen ilişkisizdir. Bundan dolayı ön test son test gruplu desen karışık bir modeldir (Büyüköztürk, 2001: 21) Ön test -son test kontrol gruplu desenin sembolize ediliş şekli aşağıdaki gibidir.

Tablo 2 *Ön test-Son Test Kontrol Gruplu Deseni*

		Ön Test	Son Test	
GD	R	O1		O3
GK	R	O2	X	O4

GD: Deney Grubu, GK: Kontrol Grubu, O1: Deney grubu ön test, O2: Kontrol grubu ön test, O3: Deney grubu son test, O4: Kontrol grubu son test, X: Deneysel (bağımsız değişken) ve R: Deneklerin atanma yöntemi (random) göstermektedir.

3.2 Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini, 12.Sınıf (Lise 4) Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi dersini okuyan öğrenciler; örnekleme ise, Ankara İli Çubuk İlçesi'nde yer alan bir devlet okulu olan Çubuk Lisesi'nde 2010/ 2011 eğitim- öğretim yılının ikinci döneminde 12.sınıflardan oluşan eş olasılıkla seçilmiş 2 sınıf oluşturmaktadır.

Deney grubunda yer alan ve ön teste katılan öğrenci sayısı 37 iken, son testte 23 öğrenci ile görüşülmüştür. Kontrol grubunda ise ön testte 24, son testte 20 öğrenci ile görüşülmüş olup, ön test ve son test bağımlı olduğundan dolayı son testte katılmayan deney grubunda 14, kontrol grubundan ise 4 öğrenci analiz dışı tutulmuştur.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak nicel analiz için bir anket ve nitel analiz için 6 sorudan oluşan görüşme soruları kullanılmıştır.

Anket tarih öğretiminde gazete kullanımının çok perspektifliliğe etkisi ilgili öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla tarafımda hazırlanmış 18 maddeden oluşmaktadır. Sözü edilen anketin araştırma için kullanılabilirliği hakkında uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşlerine göre anket araştırmamızda kullanılabilir niteliktedir. Anket soruları deney ve kontrol, ön test ve son test uygulamaları için aynı kalmıştır. Ön testte uygulanan anketin güvenilirliği 0,940, son testte uygulanan anketin güvenilirliği 0,961 olarak bulunmuştur. Deney ve kontrol grubuna uygulanan yöntemler Tablo 3'de ve Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 3 Serbest Cumhuriyet Halk Partisinin Kurulduğu Esnadaki Gazetelerin Dağılımını Gösteren Tablo

Cumhuriyet Halk Partisini Destekleyen (İktidar Yanlısı) Gazeteler	Serbest Cumhuriyet Partisini Destekleyen (Muhallif) Gazeteler
ANADOLU HAKİMİYET-İ MİLLİYE (Ulus) CUMHURİYET İNKILAP VAKİT AKŞAM	YARIN SON POSTA HİZMET HALKIN SESİ YENİ ASIR SERBEST CUMHURİYET YARIN TAN MÜCADELE AHALİ TOKSÖZ AKIN

Kaynak: (Topuz, 2003, 143-166 ; Şapolyo, 1971, 235-263

Tablo 4 Kore Savaşı (1950–52) Yılları Arası Gazetelerin Dağılımını Gösteren Tablo

İKTİDAR YANLISI GAZETELER	MUHALİF GAZETELER	ÖNCE DP YANLISI OLUP 1952'DEN SONRA MUHALİF VE TARAFSIZ OLAN GAZETELER
ZAFER SON POSTA YENİ SABAH CUMHURİYET MİLLİYET HÜRRİYET AKŞAM TASVİR YENİ İSTANBUL GECE POSTASI BAZEN VATAN	ULUS KUDRET HALKÇI VATAN DÜNYA SON HAVADİS TERCÜMAN VAKİT ZAFER KUDRET	CUMHURİYET MİLLİYET HÜRRİYET AKŞAM TASVİR YENİ SABAH GECE POSTASI VATAN

Kaynak: (Topuz, 2003, 185-200; Şapolyo, 1971, 233-294; Albayrak , 1992, 71-600

Tablo 5 Örneklem Dağılımı

Gruplar	Uygulanan Yöntem	Öğrenci Sayısı (N)	Öğrencilerin Oranı (%)
Deney	Tarih öğretiminde gazete kullanıldı	23	53,5
Kontrol	Geleneksel öğretim metodu kullanıldı	20	100,0
Toplam		43	

Deney grubunda yer alan öğrencilere serbest cumhuriyet fırkası konusu ile ilgili öğrencileri gazetelere nasıl bakılır nasıl incelenir, çok perspektifliliğin ne olduğunu

öğretmek amacı ile paket program uygulanmıştır. Gazetelere nasıl bakılması gerektiğini, çok perspektifliliğin ne olduğu anlatıldıktan sonra Serbest Cumhuriyet Halk Fırkası ile ilgili dönemin gazeteleri Tablo 3'te olduğu gibi İktidar-Muhalef olarak ayırarak, İktidar yanlısı gazete olarak Hakimiyet-i Milliye, Muhalef gazete olarakta Son Posta Gazeteleri görsel materyal olarak öğrencilere verilmiştir. Öğrencileri bu şekilde hazırladıktan sonra ölçüm yapılacak konu olan Kore Savaşı'nın hazırlamak için 3 hafta boyunca öğrencilerle çalışılmış ve Kore savaşını anlatmadan önce uygulama yapılacak anket soruları ile görüşme soruları öğrencilere öntest olarak verilmiştir. Öğrencilerin sorulara dürüstçe cevap vermeleri istenmiştir. Öğrenciler sorulara cevap verdikten sonra Kore savaşını anlatmak için görsel materyal olan gazetelerden o dönemdeki Son Posta gazetesi ve Ulus gazeteleri örnek olarak seçilmiştir. Son posta gazetesi iktidar, ulus gazetesi ise muhalif tarafını destekleyen gazetelerdir. Fakat bu gazetelerin iktidar ya da muhalif gazeteler olduğu öğrencilere hiçbir şekilde açıklanmamıştır. Öğrencilerin yazılanlardan ve anlatılanlardan iktidar ya da muhalif olanları ayırt edebilip bir sonuç çıkarabilmeleri amaçlanmıştır. Bu bakış açısı paket programında tanıtılmıştır. Konuyu anlatıldıktan sonra öğrencilere ön test olarak verilen sorular son test olarak tekrar verilmiştir. Anlatılanlardan ve görsel materyallerden faydalanarak bir sonuç çıkarıp çıkaramadıkları belirlenmek istenmiştir.

Kontrol grubuna ise aynı sorular ön test olarak verilmiş, konu bir iki gazete ile gösterilip genelde klasik öğretim yöntemiyle anlatıldıktan sonra son test olarak tekrar aynı sorular öğrencilere yöneltilmiştir.

Deney ve kontrol grubuna hem ön test hem de son test olarak uygulanan likert tipi sorular Ek 1'de ve aşağıda verilmiştir. 5'li likert ölçek 1= kesinlikle katılmıyorum, 2=katılmıyorum, 3=kararsızım, 4=katılıyorum ve 5=kesinlikle katılıyorum olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 6 Tarih Öğretiminde Gazete Kullanımının Çok Perspektifliliğe Etkisini Ölçmek Amacıyla Hazırlanan Anket Sorularını Gösteren Tablo

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin hayal gücünü etkili bir şekilde kullanmalarını sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihsel kişilerle empati kurmalarını sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin geçmiş ve bugün arasında yaşananların benzer ve farklı yönlerini görme fırsatı verir.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin “merak” ve “sorgulama” kavramlarını güçlendirir.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihteki şahsiyet, kurum ve düşüncelerin benzerlik ve farklılıklarını bulabilmelerini sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihi olaylardaki farklı neden-sonuç ilişkilerini bulmalarını sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel kanıta dayalı hipotezlerle desteklenmeyen görüşleri fark etmelerini sağlar
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, eski bilgilerini hatırlamalarına yardımcı olur ve yeni öğrendikleriyle karşılaştırıp sonuç çıkarmalarını sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, sorgulama yapabilme becerisinin zaman içinde değişmesine ve gelişmesine fırsat verir.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihi olaylardaki zorunlu olduğu düşünülen neden-sonuç ilişkilerini şüpheyile karşılayabilmelerini sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, karar verme ve düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilere, belli başlı fikirlerin tartışılması ve tarihi olayla ilgili aykırı ya da destekleyen belgelerle belli başlı fikirleri ilişkilendirme becerisinin gelişimini sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarih bilgilerini ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirir.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, birinci ve ikinci elden kaynaklarda bulunan fikirler arasında anlamlı bağlantılar kurabilen yaratıcı mezunlar noktasına gelebilmelerini sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihte alınan kararların, tarihsel sürece etkileri hakkında hipotezler üretmelerini sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerden hareketle tarihsel sorular sorma becerisinin gelişimini sağlar.
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerin ait olduğu toplumsal, siyasal ve ekonomik bağlamı irdeleyerek, belgedeki propaganda amacı taşıyan öğeleri fark edebilmelerini sağlar.

Deney ve kontrol grubuna hem ön test hem de son test olarak uygulanan görüşme sorular aşağıda verilmiştir.

Soru 1: Neden, Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesine bazı gazeteler destek verirken bazıları destek vermemiştir?

Soru 2: Kore savaşı yıllarında kendinizi oğlu askerde olan bir gazetecinin yerine koyun. O yıllarda yaşasaydınız hükümetin Kore'ye asker gönderme kararı karşısında gazetenizin size ayrılan köşesinde neler yazardınız.

Soru 3: Kore savaşıyla ilgili gazete haberlerinde belirli bir düzen var mı? (Örneğin bir görüşün desteklenmesi, diğer bir görüş hakkında ön yargılar gibi)

Soru 4: Kore savaşıyla ilgili gazete haberleri, bu konuda diğer kaynaklardan elde edilen bilgileri onaylıyor mu, yoksa bunlarla çelişiyor mu?

Soru 5: Kore savaşı yıllarında kendinizi Türkiye'de öğrenim hayatına devam eden bir Koreli öğrenci yerine koyun. Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi hususunda neler düşünürdünüz.

Soru 6: Sizce Türkiye Kore'ye asker göndermelimiydi?

3.4 Verilerin Analizi

Nicel araştırmada elde edilen veriler, SPSS 16,0 istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının denkliliğini belirlemek için seçilen iki şubeye ön test uygulanmış ve elde edilen veriler Bağımlı Örneklem T Testine tabi tutulmuşlardır.

Deney ve kontrol gruplarının, ön test ve son test puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını ortaya koymak için Bağımsız Örneklem T- Testi kullanılmıştır. Araştırmada önem düzeyi 0.05 ve 0.01 olarak kabul edilmiştir.

Nitel verilerin analizinde, araştırmanın kavramsal yapısını ortaya koymak amacıyla görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak için doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

VI. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. NİCEL ANALİZ BULGULARI

4.1.1. Frekans Dağılımları

Bu bölümde araştırma kapsamında yer alan deney ve kontrol grubu öğrencilerin demografik bilgilerine ilişkin frekans dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 7 Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

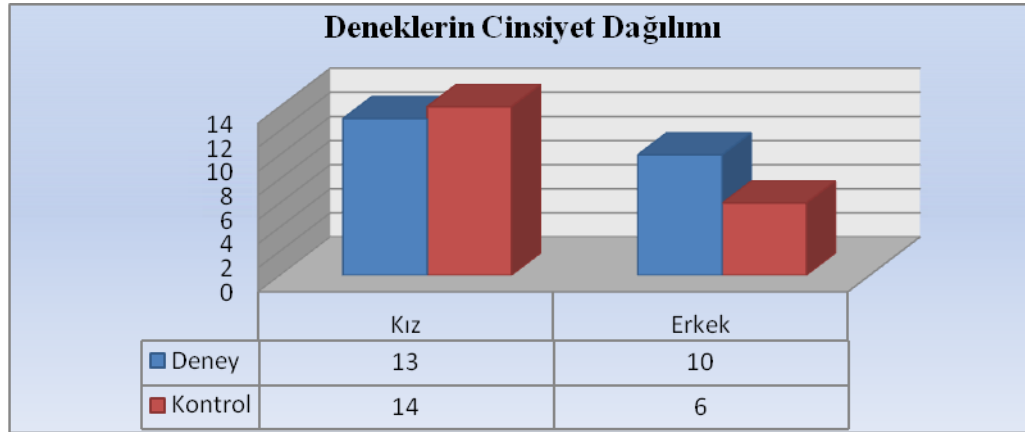
Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Kız	13	56,5	56,5
Erkek	10	43,5	100,0
Toplam	23	100,0	

Araştırma kapsamında deney grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 7’de verilmiştir. Buna göre deney grubunun %56,5’inin kız ve %43,5’inin erkek öğrencilerden oluştuğu gözlenmiştir. İlgili grafik Şekil 4.1’de verilmiştir.

Tablo 8 Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Kız	14	70,0	70,0
Erkek	6	30,0	100,0
Toplam	20	100,0	

Araştırma kapsamında kontrol grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmiştir. Buna göre kontrol grubunun %70,0’ının kız ve %30,0’inin erkek öğrencilerden oluştuğu gözlenmiştir. İlgili grafik Şekil 4.1’de verilmiştir.

Şekil 1. Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Sütun Grafiği

Tablo 9 Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Eve Günlük Gazete Alım Dağılımları

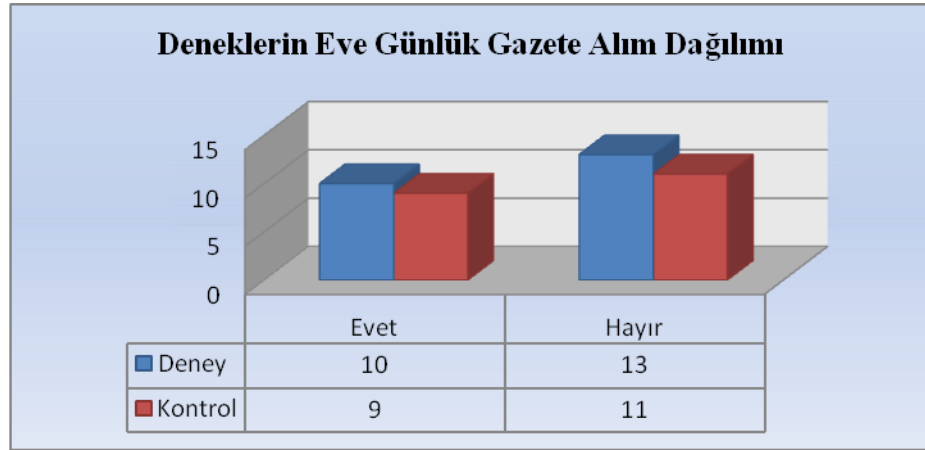
Günlük Gazete Alımı	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Evet	6	26,1	26,1
Hayır	17	73,9	100,0
Toplam	23	100,0	

Deney grubunda yer alan öğrencilerin evlerine günlük gazete alımlarına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 9’da verilmiştir. Buna göre deney grubunun %26,1’inin evine günlük gazete alınırken, %73,9’unun evine günlük gazete alınmadığı gözlenmiştir. İlgili grafik Şekil 4.2’de verilmiştir.

Tablo 10 Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Eve Günlük Gazete Alım Dağılımları

Günlük Gazete Alımı	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Evet	3	15,0	15,0
Hayır	17	85,0	100,0
Toplam	20	100,0	

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin evlerine günlük gazete alımlarına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 10’da verilmiştir. Buna göre kontrol grubunun %15,0’ının evine günlük gazete alınırken, %85,0’ının evine günlük gazete alınmadığı gözlenmiştir. İlgili grafik Şekil 4.2’de verilmiştir.

Şekil 2 Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Eve Günlük Gazete Alımlarına İlişkin Sütun Grafiği

Tablo 11 Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kütüphanelerinde Tarih Kitabı Olup Olmamasına İlişkin Dağılımlar

Kütüphanenizde Tarih Kitabı Var mı?	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Evet	10	43,5	43,5
Hayır	13	56,5	100,0
Toplam	23	100,0	

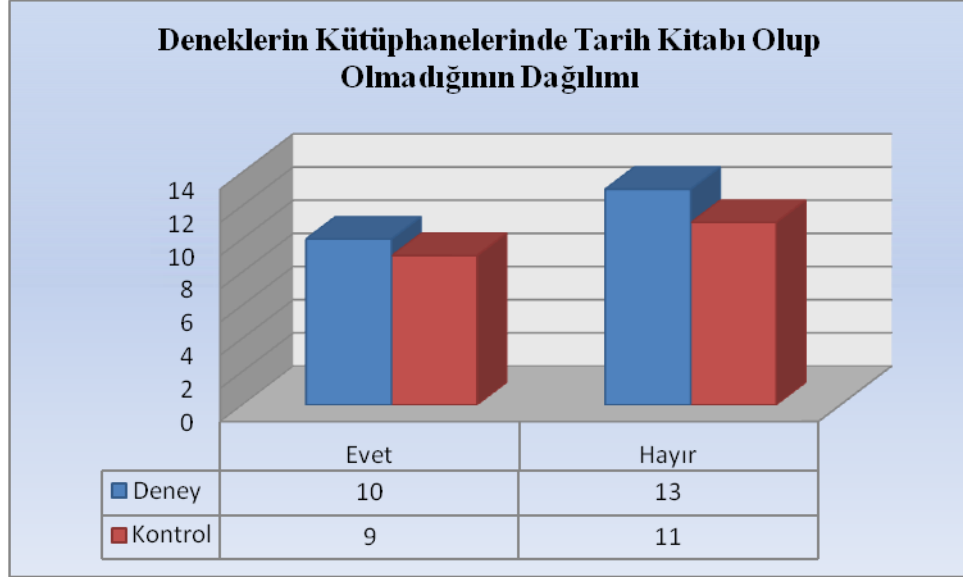
Deney grubunda yer alan öğrencilerin kütüphanelerinde tarih kitabı olup olmadığına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 11’de verilmiştir. Buna göre deney grubunun %43,5’inin kütüphanelerinde tarih kitabı varken, %56,5’inin kütüphanelerinde tarih kitabı olmadığı gözlenmiştir. İlgili grafik Şekil 4.3’de verilmiştir.

Tablo 12 Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kütüphanelerinde Tarih Kitabı Olup Olmamasına İlişkin Dağılımlar

Kütüphanenizde Tarih Kitabı Var mı?	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Evet	9	45,0	45,0
Hayır	11	55,0	100,0
Toplam	20	100,0	

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin kütüphanelerinde tarih kitabı olup olmadığına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 12’de verilmiştir. Buna göre deney

grubunun %45,0'ının kütüphanelerinde tarih kitabı varken, %55,0'ının kütüphanelerinde tarih kitabı olmadığı gözlenmiştir. İlgili grafik Şekil 4.3'de verilmiştir.

Şekil 3 Deney ve Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Kütüphanelerinde Tarih Kitabı olup Olmaması Durumlarına İlişkin Sütun Grafiği

4.1.2. Frekans Dağılımları

Araştırmanın bu bölümünde öğrencilere uygulanan anket yoluyla elde edilen verilerin, deney ve kontrol grubu olmak üzere ön test - son test cevapların frekans dağılımları elde edilmiştir.

Tablo 13 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerini Geliştirir.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	2	8,7	1	4,3
	Katılmıyorum	5	21,7	0	0,0
	Kararsızım	12	52,2	3	13,0
	Katılıyorum	4	17,4	13	56,5
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	6	26,1
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	3	15,0	0	0,0
	Kararsızım	15	75,0	18	90,0
	Katılıyorum	2	10,0	2	10,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 13’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %8,7’sinin kesinlikle katılmıyorum, %21,7’sinin katılmıyorum, %52,2’sinin kararsızım ve %17,4’ünün katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların oldukça iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %4,3’ünün kesinlikle katılmıyorum, %13,0’ının kararsızım, %56,5’inin katılıyorum ve %26,1’inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını, uygulama sonrasında çoğunlukla görüşe katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %15,0’ının katılmıyorum, %75,0’ının kararsızım ve %10,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test

olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %90,0'ının kararsızım ve %10,0'ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra düşüncelerinde çok fazla değişme gözlenmemiştir.

Tablo 14 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Hayal Gücünü Etkili Bir Şekilde Kullanmalarını Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin hayal gücünü etkili bir şekilde kullanmalarını sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	3	13,0	0	0,0
	Katılmıyorum	3	13,0	0	0,0
	Kararsızım	11	47,8	3	13,0
	Katılıyorum	6	26,1	16	69,6
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	4	17,4
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	2	10,0	0	0,0
	Katılmıyorum	7	35,0	8	40,0
	Kararsızım	8	40,0	8	40,0
	Katılıyorum	3	15,0	4	20,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 14’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin hayal gücünü etkili bir şekilde kullanmalarını sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %13,0’ının kesinlikle katılmıyorum, %13,0’ının katılmıyorum, %47,8’inin kararsızım ve %26,1’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların oldukça iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %13,0’ının kararsızım, %69,6’sının katılıyorum ve %17,4’ünün kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını, uygulama sonrasında çoğunlukla görüşe

katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin hayal gücünü etkili bir şekilde kullanmalarını sağlar.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %15,0’nın katılmıyorum, %75,0’nın kararsızım ve %10,0’nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %90,0’nın kararsızım ve %10,0’nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra düşüncelerinde çok fazla değişme gözlenmemiştir.

Tablo 15 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Tarihsel Kişilerle Empati Kurmalarını Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihsel kişilerle empati kurmalarını sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,3	0	0,0
	Katılmıyorum	5	21,7	0	0,0
	Kararsızım	13	56,5	8	34,8
	Katılıyorum	4	17,4	5	21,7
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	10	43,5
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	1	5,0	1	5,0
	Katılmıyorum	7	35,0	4	20,0
	Kararsızım	9	45,0	11	55,0
	Katılıyorum	3	15,0	4	20,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 15’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihsel kişilerle empati kurmalarını sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %4,3’ünün kesinlikle katılmıyorum, %21,7’sinin katılmıyorum, %56,5’inin kararsızım ve %17,4’ünün

katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %34,8'inin kararsızım, %21,7'sinin katılıyorum ve %43,5'inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını, uygulama sonrasında görüşe çoğunlukla kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin *“Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihsel kişilerle empati kurmalarını sağlar.”* görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %5,0'ının kesinlikle katılmıyorum, %35,0'ının katılmıyorum ve %15,0'ının kararsızım yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %5,0'ının kesinlikle katılmıyorum, %20,0'ının katılmıyorum, %55,0'ının kararsızım ve %20,0'ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra düşüncelerinde çok fazla değişme gözlenmemiştir.

Tablo 16 *“Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Geçmiş Ve Bugün Arasında Yaşananların Benzer Ve Farklı Yönlerini Görme Fırsatı Verir.”* Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin geçmiş ve bugün arasında yaşananların benzer ve farklı yönlerini görme fırsatı verir.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,3	0	0,0
	Katılmıyorum	9	39,1	0	0,0
	Kararsızım	7	30,4	3	13,0
	Katılıyorum	6	26,1	17	73,9
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	3	13,0
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	5	25,0	5	25,0
	Kararsızım	12	60,0	12	60,0
	Katılıyorum	3	15,0	3	15,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 16’da görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin geçmiş ve bugün arasında yaşananların benzer ve farklı yönlerini görme fırsatı verir.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %4,3’ünün kesinlikle katılmıyorum, %39,1’inin katılmıyorum, %30,4’ünün kararsızım ve %26,1’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %13,0’nın kararsızım, %73,9’unun katılıyorum ve %13,0’nın kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını, uygulama sonrasında görüşe çoğunlukla kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin geçmiş ve bugün arasında yaşananların benzer ve farklı yönlerini görme fırsatı verir.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %25,0’nın katılmıyorum, %60,0’nın kararsızım ve %15,0’nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden farksız olmadığı gözlenmiştir.

Tablo 17 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Merak Ve Sorgulama Kavramlarını Güçlendirir.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin merak ve sorgulama kavramlarını güçlendirir.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	7	30,4	0	0,0
	Kararsızım	10	43,5	4	17,4
	Katılıyorum	6	26,1	12	52,2
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	7	30,4
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	7	35,0	7	35,0
	Kararsızım	10	50,0	8	40,0
	Katılıyorum	3	15,0	5	25,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 17’de görüldüğü üzere *“Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin merak ve sorgulama kavramlarını güçlendirir.”* görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %30,4’ünün katılmıyorum, %43,5’inin kararsızım ve %26,1’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %17,4’ünün kararsızım, %52,2’sinin katılıyorum ve %30,4’ünün kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını, uygulama sonrasında görüşe çoğunlukla kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin *“Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin merak ve sorgulama kavramlarını güçlendirir.”* görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %35,0’ının katılmıyorum, %50,0’ının kararsızım ve %15,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %35,0’ının katılmıyorum, %40,0’ının kararsızım ve %25,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra düşüncelerinde çok fazla değişme gözlenmemiştir.

Tablo 18 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihteki Şahsiyet, Kurum Ve Düşüncelerin Benzerlik Ve Farklılıklarını Bulabilmelerini Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihteki şahsiyet, kurum ve düşüncelerin benzerlik ve farklılıklarını bulabilmelerini sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	3	13,0	0	0,0
	Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Kararsızım	11	47,8	4	17,4
	Katılıyorum	9	39,1	10	43,5
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	9	39,1
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	1	5,0	1	5,0
	Katılmıyorum	4	20,0	3	15,0
	Kararsızım	10	50,0	13	65,0
	Katılıyorum	5	25,0	3	15,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 18’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihteki şahsiyet, kurum ve düşüncelerin benzerlik ve farklılıklarını bulabilmelerini sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %13,0’ının kesinlikle katılmıyorum, %47,8’inin kararsızım ve %39,1’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %17,4’ünün kararsızım, %43,5’inin katılıyorum ve %39,1’inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını, uygulama sonrasında görüşe çoğunlukla kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihteki şahsiyet, kurum ve düşüncelerin benzerlik ve farklılıklarını bulabilmelerini sağlar.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %5,0’ının kesinlikle katılmıyorum, %20,0’ının katılmıyorum, %50,0’ının kararsızım ve %25,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği

gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %5,0'ının kesinlikle katılmıyorum, %15,0'ının katılmıyorum, %65,0'ının kararsızım ve %15,0'ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra düşüncelerinde çok fazla değişme gözlenmemiştir.

Tablo 19 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin Tarihi Olaylardaki Farklı Neden-Sonuç İlişkilerini Bulmalarını Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihi olaylardaki farklı neden-sonuç ilişkilerini bulmalarını sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	2	8,7	0	0,0
	Katılmıyorum	3	13,0	0	0,0
	Kararsızım	8	34,8	0	0,0
	Katılıyorum	10	43,5	14	60,9
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	9	39,1
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	2	10,0	0	0,0
	Katılmıyorum	4	20,0	3	15,0
	Kararsızım	8	40,0	11	55,0
	Katılıyorum	6	30,0	6	30,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 19’da görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihi olaylardaki farklı neden-sonuç ilişkilerini bulmalarını sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %8,7’sinin kesinlikle katılmıyorum, %13,0’ının katılmıyorum, %34,8’inin kararsızım ve %43,5’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %60,9’unun katılıyorum ve %39,1’inin kesinlikle katılıyorum yanıtını

verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihi olaylardaki farklı neden-sonuç ilişkilerini bulmalarını sağlar.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %10,0’ının kesinlikle katılmıyorum, %20,0’ının katılmıyorum, %40,0’ının kararsızım ve %30,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %15,0’ının katılmıyorum, %55,0’ının kararsızım ve %30,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra düşüncelerinde çok fazla değişme gözlenmemiştir.

Tablo 20 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihsel Kanıta Dayalı Hipotezlerle Desteklenmeyen Görüşleri Fark Etmelerini Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel kanıta dayalı hipotezlerle desteklenmeyen görüşleri fark etmelerini sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	4	17,4	0	0,0
	Kararsızım	9	39,1	3	13,0
	Katılıyorum	10	43,5	13	56,5
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	7	30,4
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	1	5,0	1	5,0
	Katılmıyorum	8	40,0	6	30,0
	Kararsızım	7	35,0	9	45,0
	Katılıyorum	4	20,0	4	20,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 20’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel kanıta dayalı hipotezlerle desteklenmeyen görüşleri fark etmelerini sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %17,4’ünün katılmıyorum, %39,1’inin kararsızım ve %43,5’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %13,0’ının kararsızım, %56,5’inin katılıyorum ve %30,4’ünün kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel kanıta dayalı hipotezlerle desteklenmeyen görüşleri fark etmelerini sağlar.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %5,0’ının kesinlikle katılmıyorum, %40,0’ının katılmıyorum, %35,0’ının kararsızım ve %20,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %30,0’ının katılmıyorum, %45,0’ının kararsızım ve %20,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katılmadıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra düşüncelerinde çok fazla değişme gözlenmemiştir.

Tablo 21 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Eski Bilgilerini Hatırlamalarına Yardımcı Olur Ve Yeni Öğrendikleriyle Karşılaştırıp Sonuç Çıkarmalarını Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, eski bilgilerini hatırlamalarına yardımcı olur ve yeni öğrendikleriyle karşılaştırıp sonuç çıkarmalarını sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	7	30,4	0	0,0
	Kararsızım	7	30,4	2	8,7
	Katılıyorum	9	39,1	14	60,9
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	7	30,4
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	1	5,0	2	10,0
	Katılmıyorum	7	35,0	4	20,0
	Kararsızım	7	35,0	10	50,0
	Katılıyorum	5	25,0	4	20,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 21’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, eski bilgilerini hatırlamalarına yardımcı olur ve yeni öğrendikleriyle karşılaştırıp sonuç çıkarmalarını sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %30,4’ünün katılmıyorum, %30,4’ünün kararsızım ve %39,1’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %8,7’sinin kararsızım, %60,9’unun katılıyorum ve %30,4’ünün kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, eski bilgilerini hatırlamalarına yardımcı olur ve yeni öğrendikleriyle karşılaştırıp sonuç çıkarmalarını sağlar.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %5,0’inin kesinlikle katılmıyorum, %35,0’inin

katılmıyorum, %35,0'ının kararsızım ve %25,0'ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %10,0'ının kesinlikle katılmıyorum, %20,0'ının katılıyorum, %50,0'ının kararsızım ve %20,0'ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katılmadıklarını veya kararsız olduklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra çoğunlukla kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 22 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Sorgulama Yapabilme Becerisinin Zaman İçinde Değişmesine Ve Gelişmesine Fırsat Verir.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, sorgulama yapabilme becerisinin zaman içinde değişmesine ve gelişmesine fırsat verir.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	6	26,1	0	0,0
	Kararsızım	8	34,8	3	13,0
	Katılıyorum	9	39,1	11	47,8
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	9	39,1
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	1	5,0	1	5,0
	Katılmıyorum	4	20,0	4	20,0
	Kararsızım	11	55,0	11	55,0
	Katılıyorum	4	20,0	4	20,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 22’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, sorgulama yapabilme becerisinin zaman içinde değişmesine ve gelişmesine fırsat verir.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %26,1’inin katılmıyorum, %34,8’inin kararsızım ve %39,1’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste

göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %13,0'ının kararsızım, %47,8'inin katılıyorum ve %39,1'inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, sorgulama yapabilme becerisinin zaman içinde değişmesine ve gelişmesine fırsat verir.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %5,0'ının kesinlikle katılmıyorum, %20,0'ının katılmıyorum, %55,0'ının kararsızım ve %20,0'ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların değişmediği gözlenmiştir.

Tablo 23 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihi Olaylardaki Zorunlu Olduğu Düşünülen Neden-Sonuç İlişkilerini Şüpheyile Karşılatabilmelerini Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihi olaylardaki zorunlu olduğu düşünülen neden-sonuç ilişkilerini şüpheyile karşılayabilmelerini sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,3	0	0,0
	Katılmıyorum	2	8,7	0	0,0
	Kararsızım	9	39,1	2	8,7
	Katılıyorum	11	47,8	14	60,9
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	7	30,4
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	2	10,0	1	5,0
	Katılmıyorum	5	25,0	4	20,0
	Kararsızım	7	35,0	9	45,0
	Katılıyorum	6	30,0	6	30,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 23’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak*

gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihi olaylardaki zorunlu olduğu düşünülen neden-sonuç ilişkilerini şüpheyile karşılayabilmelerini sağlar.” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %4,3’ünün kesinlikle katılmıyorum, %8,7’sinin katılmıyorum, %39,1’inin kararsızım ve %47,8’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %8,7’sinin kararsızım, %60,9’unun katılıyorum ve %30,4’ünün kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin *“Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihi olaylardaki zorunlu olduğu düşünülen neden-sonuç ilişkilerini şüpheyile karşılayabilmelerini sağlar.”* görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %10,0’nın kesinlikle katılmıyorum, %25,0’nın katılmıyorum, %35,0’nın kararsızım ve %30,0’nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %5,0’nın kesinlikle katılmıyorum, %20,0’nın katılıyorum, %45,0’nın kararsızım ve %30,0’nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız olduklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra görüşlerinin önemli ölçüde değişmediği gözlenmiştir.

Tablo 24 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Karar Verme Ve Düşünme Becerilerinin Gelişmesine Katkı Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, karar verme ve düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,3	0	0,0
	Katılmıyorum	1	4,3	0	0,0
	Kararsızım	9	39,1	2	8,7
	Katılıyorum	11	47,8	11	47,8
	Kesinlikle Katılıyorum	1	4,3	10	43,5
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	2	10,0	0	0,0
	Katılmıyorum	2	10,0	3	15,0
	Kararsızım	7	35,0	8	40,0
	Katılıyorum	8	40,0	8	40,0
	Kesinlikle Katılıyorum	1	5,0	1	5,0

Tablo 24’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, karar verme ve düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %4,3’ünün kesinlikle katılmıyorum, %4,3’ünün katılmıyorum, %39,1’inin kararsızım ve %47,8’inin katılıyorum ve %4,3’ünün kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %8,7’sinin kararsızım, %47,8’inin katılıyorum ve %43,5’inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, karar verme ve düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %10,0’ının kesinlikle katılmıyorum, %10,0’ının katılmıyorum, %35,0’ının kararsızım ve %40,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih

öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %15,0'nın katılıyorum, %40,0'nın kararsızım ve %40,0'nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra görüşlerinin önemli ölçüde değişmediği gözlenmiştir.

Tablo 25 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilere, Belli Başlı Fikirlerin Tartışılması Ve Tarihi Olayla İlgili Aykırı Ya Da Destekleyen Belgelerle Belli Başlı Fikirleri İlişkilendirme Becerisinin Gelişimini Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilere, belli başlı fikirlerin tartışılması ve tarihi olayla ilgili aykırı ya da destekleyen belgelerle belli başlı fikirleri ilişkilendirme becerisinin gelişimini sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,3	0	0,0
	Katılmıyorum	3	13,0	0	0,0
	Kararsızım	8	34,8	1	4,3
	Katılıyorum	10	43,5	15	65,2
	Kesinlikle Katılıyorum	1	4,3	7	30,4
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	1	5,0	0	0,0
	Katılmıyorum	4	20,0	3	15,0
	Kararsızım	8	40,0	10	50,0
	Katılıyorum	6	30,0	6	30,0
	Kesinlikle Katılıyorum	1	5,0	1	5,0

Tablo 25’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilere, belli başlı fikirlerin tartışılması ve tarihi olayla ilgili aykırı ya da destekleyen belgelerle belli başlı fikirleri ilişkilendirme becerisinin gelişimini sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %4,3’ünün kesinlikle katılmıyorum, %13,0’nın katılmıyorum, %34,8’inin kararsızım, %43,5’inin katılıyorum ve %4,3’ünün kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son

test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %4,3'ünün kararsızım, %65,2'sinin katılıyorum ve %30,4'ünün kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin *“Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilere, belli başlı fikirlerin tartışılması ve tarihi olayla ilgili aykırı ya da destekleyen belgelerle belli başlı fikirleri ilişkilendirme becerisinin gelişimini sağlar.”* görüşüne ön teste verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %5,0'ının kesinlikle katılmıyorum, %20,0'ının katılmıyorum, %40,0'ının kararsızım, %30,0'ının katılıyorum ve %5,0'ının kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %15,0'ının katılıyorum, %50,0'ının kararsızım ve %30,0'ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra görüşlerinin önemli ölçüde değişmediği gözlenmiştir.

Tablo 26 *“Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarih Bilgilerini Ve Tarihsel Düşünme Becerilerini Geliştirir.”* Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarih bilgilerini ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirir.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	3	13,0	0	0,0
	Kararsızım	11	47,8	1	4,3
	Katılıyorum	9	39,1	12	52,2
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	10	43,5
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	7	35,0	5	25,0
	Kararsızım	8	40,0	10	50,0
	Katılıyorum	5	25,0	5	25,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 26’da görüldüğü üzere *“Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarih bilgilerini ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirir.”* görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %13,0’nın katılmıyorum, %47,8’inin kararsızım ve %39,1’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %4,3’ünün kararsızım, %52,2’sinin katılıyorum ve %43,5’inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını, uygulama sonrasında görüşe çoğunlukla katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin *“Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarih bilgilerini ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirir.”* görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %35,0’nın katılmıyorum, %40,0’nın kararsızım ve %25,0’nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %25,0’nın katılıyorum, %50,0’nın kararsızım ve %25,0’nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra görüşlerinin önemli ölçüde değişmediği gözlenmiştir.

Tablo 27 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Birinci Ve İkinci Elden Kaynaklarda Bulunan Fikirler Arasında Anlamlı Bağlantılar Kurabilen Yaratıcı Mezunlar Noktasına Gelebilmelerini Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, birinci ve ikinci elden kaynaklarda bulunan fikirler arasında anlamlı bağlantılar kurabilen yaratıcı mezunlar noktasına gelebilmelerini sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	2	8,7	0	0,0
	Katılmıyorum	3	13,0	0	0,0
	Kararsızım	7	30,4	1	4,3
	Katılıyorum	11	47,8	16	69,6
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	6	26,1
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	0	0,0	0	0,0
	Katılmıyorum	4	20,0	4	20,0
	Kararsızım	12	60,0	12	60,0
	Katılıyorum	4	20,0	4	20,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 27’de görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, birinci ve ikinci elden kaynaklarda bulunan fikirler arasında anlamlı bağlantılar kurabilen yaratıcı mezunlar noktasına gelebilmelerini sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %8,7’sinin kesinlikle katılmıyorum, %13,0’ının katılmıyorum, %30,4’ünün kararsızım ve %47,8’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %4,3’ünün kararsızım, %69,6’sının katılıyorum ve %26,1’inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal*

olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, birinci ve ikinci elden kaynaklarda bulunan fikirler arasında anlamlı bağlantılar kurabilen yaratıcı mezunlar noktasına gelebilmelerini sağlar.” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %20,0’ının katılmıyorum, %60,0’ının kararsızım ve %20,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların değişmediği gözlenmiştir.

Tablo 28 “Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihte Alınan Kararların, Tarihsel Sürece Etkileri Hakkında Hipotezler Üretmelerini Sağlar.” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihte alınan kararların, tarihsel sürece etkileri hakkında hipotezler üretmelerini sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	1	4,3	0	0,0
	Katılmıyorum	3	13,0	0	0,0
	Kararsızım	8	34,8	2	8,7
	Katılıyorum	11	47,8	16	69,6
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	5	21,7
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	1	5,0	1	5,0
	Katılmıyorum	6	30,0	6	30,0
	Kararsızım	8	40,0	8	40,0
	Katılıyorum	5	25,0	5	25,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 28’de görüldüğü üzere “Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihte alınan kararların, tarihsel sürece etkileri hakkında hipotezler üretmelerini sağlar.” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %4,3’ünün kesinlikle katılmıyorum, %13,0’ının katılmıyorum, %34,8’inin kararsızım ve %47,8’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %8,7’sinin kararsızım, %69,6’sının katılıyorum ve %21,7’sinin kesinlikle

katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihte alınan kararların, tarihsel sürece etkileri hakkında hipotezler üretmelerini sağlar.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %5,0’nın kesinlikle katılmıyorum, %30,0’nın katılmıyorum, %40,0’nın kararsızım ve %25,0’nın katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların değişmediği gözlenmiştir.

Tablo 29 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihsel Gazetelerden Hareketle Tarihsel Sorular Sorma Becerisinin Gelişimini Sağlar.*” Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerden hareketle tarihsel sorular sorma becerisinin gelişimini sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	2	8,7	0	0,0
	Katılmıyorum	1	4,3	0	0,0
	Kararsızım	9	39,1	4	17,4
	Katılıyorum	11	47,8	13	56,5
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	6	26,1
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	1	5,0	1	5,0
	Katılmıyorum	4	20,0	4	20,0
	Kararsızım	10	50,0	10	50,0
	Katılıyorum	5	25,0	5	25,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 29’da görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerden hareketle tarihsel sorular sorma becerisinin gelişimini sağlar.*” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %8,7’sinin kesinlikle katılmıyorum, %4,3’ünün katılmıyorum, %39,1’inin

kararsızım ve %47,8'inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %17,4'ünün kararsızım, %56,5'inin katılıyorum ve %26,1'inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla katıldıkları, uygulama sonrasında görüşe katılım oranının arttığı belirlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerden hareketle tarihsel sorular sorma becerisinin gelişimini sağlar.*” görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %5,0'ının kesinlikle katılmıyorum, %20,0'ının katılmıyorum, %50,0'ının kararsızım ve %25,0'ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların değişmediği gözlenmiştir.

Tablo 30 “*Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Olarak Gazeteleri Kullanmak Kişilerin, Tarihsel Gazetelerin Ait Olduğu Toplumsal, Siyasal Ve Ekonomik Bağlamı İrdeleyerek, Belgedeki Propaganda Amacı Taşıyan Öğeleri Fark Edebilmelerini Sağlar.*”

Yanıtlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerin ait olduğu toplumsal, siyasal ve ekonomik bağlamı irdeleyerek, belgedeki propaganda amacı taşıyan öğeleri fark edebilmelerini sağlar.		Ön Test		Son Test	
		f	%	f	%
Deney	Kesinlikle Katılmıyorum	2	8,7	0	0,0
	Katılmıyorum	4	17,4	0	0,0
	Kararsızım	9	39,1	2	8,7
	Katılıyorum	8	34,8	12	52,2
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	9	39,1
Kontrol	Kesinlikle Katılmıyorum	2	10,0	1	5,0
	Katılmıyorum	7	35,0	7	35,0
	Kararsızım	7	35,0	8	40,0
	Katılıyorum	4	20,0	4	20,0
	Kesinlikle Katılıyorum	0	0,0	0	0,0

Tablo 30’da görüldüğü üzere “*Tarih öğretiminde görsel materyal olarak*

gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerin ait olduğu toplumsal, siyasal ve ekonomik bağlamı irdeleyerek, belgedeki propaganda amacı taşıyan öğeleri fark edebilmelerini sağlar.” görüşüne ön test uygulamasında deney grubundaki öğrencilerin %8,7’sinin kesinlikle katılmıyorum, %17,4’ünün katılmıyorum, %39,1’inin kararsızım ve %34,8’inin katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde gazete kullanımı uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların ön teste göre daha iyi olduğu gözlenmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinin %8,7’sinin kararsızım, %52,2’sinin katılıyorum ve %39,1’inin kesinlikle katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Deney grubu öğrencileri verilen görüş hakkında uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını, uygulama sonrasında görüşe çoğunlukla katıldıklarını belirtmişlerdir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin *“Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerin ait olduğu toplumsal, siyasal ve ekonomik bağlamı irdeleyerek, belgedeki propaganda amacı taşıyan öğeleri fark edebilmelerini sağlar.”* görüşüne ön testte verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %10,0’ının kesinlikle katılmıyorum, %35,0’ının katılmıyorum, %35,0’ının kararsızım ve %20,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Aynı soru tarih öğretiminde geleneksel öğrenim metodu uygulaması sonucunda son test olarak öğrencilere verilmiş ve alınan yanıtların uygulama öncesinden çok farklı olmadığı gözlenmiştir. Uygulama sonrası kontrol grubu öğrencilerinin %5,0’ının kesinlikle katılmıyorum, %35,0’ının katılıyorum, %40,0’ının kararsızım ve %20,0’ının katılıyorum yanıtını verdiği gözlenmiştir. Kontrol grubu öğrencileri verilen görüşe uygulama öncesinde çoğunlukla kararsız kaldıklarını belirtmiş, geleneksel öğrenim metodu uygulamasından sonra görüşlerinin önemli ölçüde değişmediği gözlenmiştir.

4.1.3. Problem Cümlesine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde problemin çözümü için kullanılan yöntemlerle toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Tarih öğretiminde gazete kullanılacak olan deney grubu ile geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanılacağı kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” şeklindeki birinci alt probleme ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 31 Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

	Denek Sayısı(N)	Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$)	Standart Sapma(SD)	Serbestlik Derecesi(DF)	T İstatistik Değeri	Anlamlılık Düzeyi(P)
Deney	23	3,1111	,64026	41	1,302	0,200
Kontrol	20	2,8722	,54971			

Deney ve kontrol gruplarının tarih öğretiminde gazete kullanımının çok perspektifliliğe etkisini belirlemek için yapılan uygulamanın öncesi ortalama puanlarının farklılaşmasını belirlemek için bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 31’de verilmiştir. Hesaplanan 1,302 t istatistik değeri 0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Deney grubunda yer alan öğrencilerin ön test puan ortalamaları 3,1111 iken, bu değer kontrol grubunda 2,8722 olarak bulunmuş olup uygulama öncesi deney ve kontrol grubunun denk olduğu gözlenmiştir. İlgili grafik Şekil 4.4’de verilmiştir

2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubunun ön test- son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” şeklindeki ikinci alt probleme ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 32 Deney Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Ön ve Son Test Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin T Testi Sonuçları

	Denek Sayısı(N)	Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$)	Standart Sapma(SD)	Serbestlik Derecesi(DF)	T İstatistik Değeri	Anlamlılık Düzeyi(P)
Ön Test	23	3,1111	,64026	22	-10,688	0,000*
Son Test	23	4,1884	,28757			

* 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var.

**0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var.

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubunun ön test- son test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacı ile bağımlı örneklem t testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 32’de verilmiştir. Buna göre hesaplanan -10,688 t istatistik değeri 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P=0,000<0,010$). Deney grubunun uygulama öncesi ön test puan ortalamaları 3,1111 iken uygulama sonrası son test puan ortalamaları 4,1884 olarak elde edilmiştir. Yani tarih öğretiminde gazete kullanımının çok perspektifliliğe etkili olduğu görülmüştür. İlgili grafik Şekil 4.4’de verilmiştir

3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Geleneksel öğretim metodunun uygulandığı kontrol grubunun ön test- son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” şeklindeki üçüncü alt probleme ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 33 *Kontrol Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Ön ve Son Test Puanlarının Farklaşmasına İlişkin T Testi Sonuçları*

	Denek Sayısı (N)	Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$)	Standart Sapma (SD)	Serbestlik Derecesi (DF)	T İstatistik Değeri	Anlamlılık Düzeyi (P)
Ön Test	20	2,8722	,54971	19	-1,932	0,068
Son Test	20	2,9556	,49052			

Tarih öğretiminde klasik yöntem kullanılan kontrol grubunun ön test- son test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacı ile bağımlı örneklem t testi uygulanmış ve elde edilen bulgular Tablo 33’de verilmiştir. Buna göre hesaplanan -1,932 t istatistik değeri 0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. ($P=0,068>0,010$). Yani kontrol grubunun uygulama öncesi ve sonrası uygulanan testlerin ortalamaları arasındaki fark anlamsız görülmüştür. Klasik yöntem kullanılarak tarih öğretiminin çok perspektifliliğe etkili olmadığı görülmüştür. İlgili grafik Şekil 4.4’de verilmiştir

4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu ile geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı kontrol grubunun son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?” şeklindeki dördüncü alt probleme ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

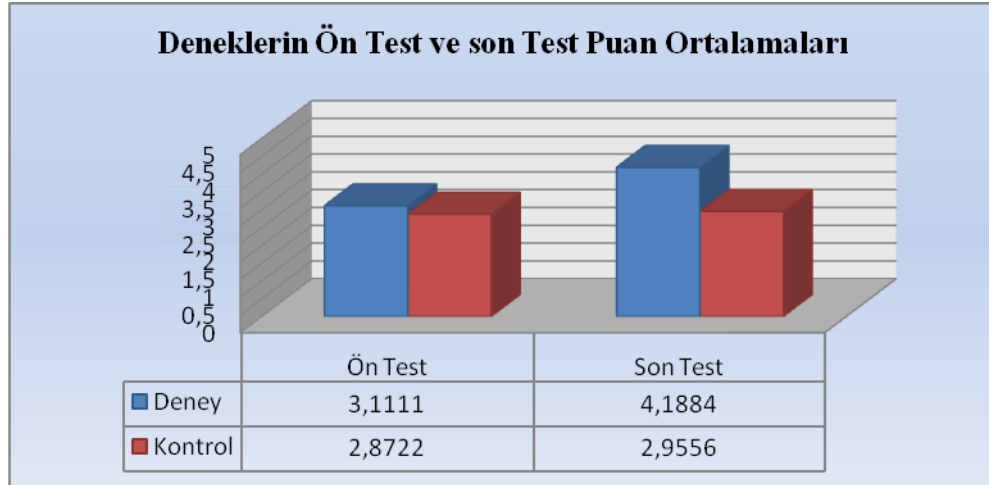
Tablo 34 Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son Test Puanlarının Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

	Denek Sayısı(N)	Aritmetik Ortalama ($\bar{X}$)	Standart Sapma(SD)	Serbestlik Derecesi(DF)	T İstatistik Değeri	Anlamlılık Düzeyi(P)
Deney	23	4,1884	,28757	41	10,213	0,000*
Kontrol	20	2,9556	,49052			

* 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var.

**0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var.

Uygulama sonrası deney ve kontrol grubunun son test puanlarının farklılaşmasını belirlemek amacı ile bağımsız örneklem t testi kullanılmış ve elde edilen bulgular Tablo 34’de verilmiştir. Buna göre hesaplanan 10,213 t istatistik değeri 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Deney grubundaki öğrencilerin son test puan ortalamaları 4,1884 iken kontrol grubu öğrencilerinin son test puan ortalamaları 2,9556 olarak hesaplanmıştır. Buna göre tarih öğretiminde gazete kullanılan öğrencilerin çok perspektifliliğinin klasik yöntemi kullananlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. İlgili grafik Şekil 4.4’de verilmiştir

Şekil 4 Deneklerin Ön Test ve Son Test Puan Ortalamalarına İlişkin Sütun Grafiği

5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Deneklerin Ön Test ve Son Test Puanları Günlük Gazete Alımlarına Göre Farklılaşmaktadır?” şeklindeki beşinci alt probleme ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 35 Deneklerin Ön Test ve Son Test Puanlarının Günlük Eve Gazete Alımlarına Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

		Evinize günlük gazete alınıyor mu?	(N)	($\bar{X}$)	(SD)	(DF)	T	P
Deney	ÖNTEST	Evet	6	3,4346	,53834	21	8,074	0,000*
		Hayır	17	2,1944	,21627			
	SON TEST	Evet	6	4,2941	,32394	21	3,744	0,001*
		Hayır	17	3,8889	,18816			
Kontrol	ÖNTEST	Evet	3	2,9804	,54810	18	2,325	0,032**
		Hayır	17	2,2593	,48827			
	SON TEST	Evet	3	3,0392	,51620	18	1,930	0,048*
		Hayır	17	2,4815	,45038			

* 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var.

**0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var.

Deneklerin ön test ve son test ortalamalarının günlük eve gazete alımlarına bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan bağımsız ve bağımlı örneklem t testleri sonuçları Tablo 35’de verilmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Deney grubunda yer alan öğrencilerin ön test puan ortalamalarının günlük eve gazete alımına göre farklılaşmasını belirlemek amacı ile hesaplanan 8,074 t istatistik değeri 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre günlük evlerine gazete alınan öğrencilerin tarih öğretiminde gazete kullanımlarının almayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.
- Deney grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamalarının günlük eve gazete alımına göre farklılaşmasını belirlemek amacı ile hesaplanan 3,744 t istatistik değeri 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre günlük evlerine gazete alınan öğrencilerin uygulama sonrası tarih öğretiminde gazete kullanımlarının çok perspektifliliğe etkisinin almayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.
- Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test puan ortalamalarının günlük eve gazete alımına göre farklılaşmasını belirlemek amacı ile hesaplanan 2,325 t istatistik değeri 0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre günlük evlerine gazete alınan öğrencilerin uygulama öncesi ön test puan ortalamalarının almayanlara göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

- Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamalarının günlük eve gazete alımına göre farklılaşmasını belirlemek amacı ile hesaplanan 1,930 t istatistik değeri 0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre günlük evlerine gazete alınan öğrencilerin klasik yöntemle tarih öğretimi uygulama sonrası son test ortalamalarının almayanlara göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Deneklerin Ön Test ve Son Test Puanları Kütüphanelerinde Tarih Kitabı Olup Olmaması Durumuna Göre Farklılaşmakta mıdır?” şeklindeki altıncı alt probleme ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 36 *Deneklerin Ön Test ve Son Test Puanlarının Kütüphanelerinde Tarih Kitabı Olup Olmaması Durumuna Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular*

		Kütüphanenizde Tarih Kitabı Var mı?	(N)	$(\bar{X})$	(SD)	(DF)	T	P
Deney	ÖNTEST	Evet	10	3,4658	,74308	21	3,415	0,007*
		Hayır	13	2,6500	,15472			
	SON TEST	Evet	10	4,4735	,35736	21	1,984	0,030**
		Hayır	13	4,0778	,19439			
Kontrol	ÖNTEST	Evet	9	3,2323	,43192	18	4,710	0,000*
		Hayır	11	2,4321	,32850			
	SON TEST	Evet	9	3,3081	,34033	18	5,971	0,000*
		Hayır	11	2,5247	,24641			

* 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var.

**0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar var.

Deneklerin ön test ve son test ortalamalarının kütüphanelerinde tarih kitabı olup olmama durumlarına bağlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacı ile yapılan bağımsız ve bağımlı örneklem t testleri sonuçları Tablo 36’da verilmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Deney grubunda yer alan öğrencilerin ön test puan ortalamalarının kütüphanelerinde tarih kitabı olup olmamasına göre farklılaşmasını belirlemek amacı ile hesaplanan 3,415t istatistik değeri 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre kütüphanelerinde tarih kitabı olan

öğrencilerin tarih öğretiminde gazete kullanımlarının çok perspektifliliğe etkisinin olmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

- Deney grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamalarının kütüphanelerinde tarih kitabı olup olmamasına göre farklılaşmasını belirlemek amacı ile hesaplanan 1,984 t istatistik değeri 0,05 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre kütüphanelerinde tarih kitabı olan öğrencilerin uygulama sonrası tarih öğretiminde gazete kullanımlarının çok perspektifliliğe etkisinin olmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.
- Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test puan ortalamalarının kütüphanelerinde tarih kitabı olup olmamasına göre farklılaşmasını belirlemek amacı ile hesaplanan 4,710 t istatistik değeri 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre kütüphanelerinde tarih kitabı olan öğrencilerin uygulama öncesi ön test puan ortalamalarının olmayanlara göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir.
- Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin son test puan ortalamalarının kütüphanelerinde tarih kitabı olup olmamasına göre farklılaşmasını belirlemek amacı ile hesaplanan 5,971 t istatistik değeri 0,01 önem düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Buna göre kütüphanelerinde tarih kitabı olan öğrencilerin klasik yöntemle tarih öğretimi uygulama sonrası son test ortalamalarının olmayanlara göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

4.2. NİTEL ANALİZ BULGULARI VE YORUMLAR

Araştırmanın örneklemini oluşturan deney ve kontrol grubunda yer alan 12.sınıf öğrencilerine Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi Dersi “Kore Savaşına” ilişkin bilgi, kavrama, uygulama ve analiz düzeylerinde yazılan hedef ve davranışlar doğrultusunda hazırlanan 6 soruluk görüşme soruları sorulmuştur. Elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Soru 1: Neden, Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesine bazı gazeteler destek verirken bazıları destek vermemiştir?

Uygulama öncesi deney grubu öğrencilerinin tümü Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesine bazı gazeteler destek verirken bazılarının destek vermemesinin nedenler

hakkında fikri olmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi aynı durumlar görülmüştür.

1-) Fikrim yok.

Uygulama öncesi kontrol grubu öğrencilerinin Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesine bazı gazeteler destek verirken bazılarının destek vermediği hakkındaki görüşleri alınmıştır. Kontrol grubu öğrencilerinin klasik yöntem uygulama öncesi görüşleri aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin ifadesine benzer olduğu görülmüştür. Genel olarak kontrol grubu öğrencileri bazı gazetelerin tarafsız olamadıkları için etki altında kaldıklarını veya çıkarları doğrultusunda hareket ettiklerini belirtmişlerdir.

1) Tarafsız bir tutum sergileyememişlerdir. Sıgarı etkiler altında kalıp kendi çıkarlarına göre hareket etmektedirler.

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrası Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesine bazı gazeteler destek verirken bazılarının destek vermediği hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi aynı durumlar görülmüştür.

1) O dönemlerde muhalefet ve hükümet yarlısı iki grupte vardı. Muhalefet yarlısı buna karşı çıkarken hükümet yarlısı bunu destekledi.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesine bazı gazeteler destek verirken bazılarının destek vermediği hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi aynı durumlar görülmüştür. Uygulanan ön testte benzer yanıtlar alınmıştır.

- ① Çoğu gazetenin birisi muhalefetin görüşüne savunma değeri ile diğer görüşüne savunma mustur.
Bu yüzden muhalefetten yana olan oparte bu kararı destekleme
mıdır.

Soru 2: Kore savaşı yıllarında kendinizi oğlu askerde olan bir gazetecinin yerine koyun. O yıllarda yaşasaydınız hükümetin Kore'ye asker gönderme kararı karşısında gazetenizin size ayrılan köşesinde neler yazardınız.

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesi “Kore savaşı yıllarında kendinizi oğlu askerde olan bir gazetecinin yerine koyun. O yıllarda yaşasaydınız hükümetin Kore'ye asker gönderme kararı karşısında gazetenizin size ayrılan köşesinde neler yazardınız.” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür.

2-) Türkiye Nato'ya üye olmak için Kore'ye asker gönderdi.
Yani bu devletin kalkınması, devletin iyiliği için gerekli olduğu
dan ülke için çalışan bir gazeteci savaşa giden oğlu için
olso buna destek vereceğini düşünüyorum. O gazeteci köşesinde
askerlerin ülkenin için nasıl cesurca mücadele ettiğini, aslında
dövülmesi gereken bir durum olduğunu, oğlunun orada
bulunmasından dolayı gurur duyduğundan söz etmeli.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi “Kore savaşı yıllarında kendinizi oğlu askerde olan bir gazetecinin yerine koyun. O yıllarda yaşasaydınız hükümetin Kore'ye asker gönderme kararı karşısında gazetenizin size ayrılan köşesinde neler yazardınız.” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür. Genel olarak bazı öğrenciler konu hakkında fikir yürütememiş, kimileri ise olumsuz tavır sergileyebileceklerinden bahsetmişlerdir.

2) Kendi vatanımızla ilgili olmayan bir savaş için eğer kendi ölümü ve binlerce asker riski atıyorsa eleştirilirdi bu bir yazı yazardım.

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrası “Kore savaşı yıllarında kendinizi oğlu askerde olan bir gazetecinin yerine koyun. O yıllarda yaşasaydınız hükümetin Kore’ye asker gönderme kararı karşısında gazetenizin size ayrılan köşesinde neler yazardınız.” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür.

2) Ülkemizin geleceği için bunu desteklerdim. Tabi hangi gazetede yazı yazacağında önemli.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası “Kore savaşı yıllarında kendinizi oğlu askerde olan bir gazetecinin yerine koyun. O yıllarda yaşasaydınız hükümetin Kore’ye asker gönderme kararı karşısında gazetenizin size ayrılan köşesinde neler yazardınız.” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen iki öğrencinin yazdığı metindeki ifadelerinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür. Uygulanan ön testte benzer yanıtlar alınmıştır. Kimi öğrencilerin olumsuz tepkilerinin değiştiği gözlenmiştir.

2) Barışlı olarak baktığım için koreyi çıkıp eleştirirdim

Cevap 2: Koreye asker gönderilmesinin değeri bulur. Hiçbir şekilde sonucu beklenmez ve daha sonra tekrar düşünmekten yazardım. Kararın kabulüne değeri olduğunu yazardım.

Soru 3: Kore savaşıyla ilgili gazete haberlerinde belirli bir düzen var mı? (Örneğin bir görüşün desteklenmesi, diğer bir görüş hakkında ön yargılar gibi)

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesi

“Kore savaşıyla ilgili gazete haberlerinde belirli bir düzen var mı?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür. Deney grubu öğrencilerinin bir kısmı ön testte bu soruya fikrim yok yanıtı verirken bir kısmı da Kore savaşıyla ilgili gazete haberlerinde düzenin olmadığını belirtmişlerdir.

③ Fikrim yok

3-) Gazete haberlerinde bir düzen olduğunu düşünmüyorum. Ülkenin yiprandığından ve ölen kişilerin çokluğundan dolayı bazı gazeteler desteklemekten, sonuçlarını düşünen ve bunun gerekli olduğunu düşünen gazeteler destek olmuş olabilirler.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi “Kore savaşıyla ilgili gazete haberlerinde belirli bir düzen var mı?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi Kore savaşıyla ilgili gazete haberlerinde düzen olmadığını belirtmiş, kimileri ise konu hakkında fikirlerinin olmadığını söylemiştir

3- Hayır yok herkes farklı görüşte, düşünütedir.

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrası “Kore savaşıyla ilgili gazete haberlerinde belirli bir düzen var mı?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür.

3) Hayır, yoktu. Bir gazete desteklerken, diğer gazete desteklemiyordu. Ama bu gazeteler kendi alanlarında düzenliydi.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası “Kore savaşıyla ilgili gazete haberlerinde belirli bir düzen var mı?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek

olarak verilen öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür.

C-3: Belirli bir düzen yok. Çimler, çam, aydınlar, vardi, mülhabet e sarımsak ve nektise den silinip, için gazete karalları göre gazete isteniyord. Kore savaşına asker gönderilmedi. Hükümeti savunma gerekçe ise halle oluch Kore'ye asker gönderilmedi. Hükümetin halle oluch savunuyordu.

Soru 4: Kore savaşıyla ilgili gazete haberleri, bu konuda diğer kaynaklardan elde edilen bilgileri onaylıyor mu, yoksa bunlarla çelişiyor mu?

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesi “Kore savaşıyla ilgili gazete haberleri, bu konuda diğer kaynaklardan elde edilen bilgileri onaylıyor mu, yoksa bunlarla çelişiyor mu?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin gibi bu konu hakkında fikirlerinin olmadıklarını belirtmişlerdir.

4) Bilmiyorum

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi “Kore savaşıyla ilgili gazete haberleri, bu konuda diğer kaynaklardan elde edilen bilgileri onaylıyor mu, yoksa bunlarla çelişiyor mu?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi konu hakkında fikirlerinin olmadıklarını belirtmişlerdir.

6.) Fikrim yok

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrası “Kore savaşıyla ilgili gazete haberleri, bu konuda diğer kaynaklardan elde edilen bilgileri onaylıyor mu, yoksa bunlarla çelişiyor mu?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür.

6) İktidar parlisi olan son posta gazetesi diğer kaynaklardaki haberleri onaylarken, diğer gazeteler gelişmektedir.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası “Kore savaşıyla ilgili gazete haberleri, bu konuda diğer kaynaklardan elde edilen bilgileri onaylıyor mu, yoksa bunlarla çelişiyor mu?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür.

6) Bunu hala bilmiyorum

Soru 5: Kore savaşı yıllarında kendinizi Türkiye’de öğrenim hayatına devam eden bir Koreli öğrenci yerine koyun. Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesi hususunda neler düşünürdünüz.

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesi “Kore savaşı yıllarında kendinizi Türkiye’de öğrenim hayatına devam eden bir Koreli öğrenci yerine koyun. Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesi hususunda neler düşünürdünüz”. hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrenci gibi asker gönderimini doğru bulabileceklerini ve destekleyebileceklerini belirtmişlerdir.

5) Koreli öğrenci olsam kendi ülkeme yardım gideceği için Türkiye’nin asker göndermesini doğru bulurdum.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi “Kore savaşı yıllarında kendinizi Türkiye’de öğrenim hayatına devam eden bir Koreli öğrenci yerine koyun. Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesi hususunda neler düşünürdünüz” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenciler genel olarak bu konu hakkında fikir yürütmezken bazı öğrenciler aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesine benzer cevaplar vermişlerdir.

5) Türkiye ne kadar iyi bir yer olduğunu fark ettim.

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrası “Kore savaşı yıllarında kendinizi Türkiye’de öğrenim hayatına devam eden bir Koreli öğrenci yerine koyun. Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesi hususunda neler düşünürdünüz” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesinde olduğu gibi benzer durumlar görülmüştür.

5) Türkiye’ye minnet duyardım. Kendi vatanından ol-
mayan bir yer için asker göndermesi çok güzel
bir şeydir. Her ne kadar kendi çıkarı için olsada.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası “Kore savaşı yıllarında kendinizi Türkiye’de öğrenim hayatına devam eden bir Koreli öğrenci yerine koyun. Türkiye’nin Kore’ye asker göndermesi hususunda neler düşünürdünüz” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen öğrencinin yazdığı metindeki gibi bu konu hakkındaki fikirlerinin değişmediklerini belirtmişlerdir.

5) Fikrim değişmedi aynen.

Soru 6: Sizce Türkiye Kore’ye asker göndermelimiydi?

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesi “Sizce Türkiye Kore’ye asker göndermelimiydi?” hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen öğrencilerin ifadelerine benzer olarak bazı öğrencilerin göndermeliydi, bazıları ise göndermemeliydi yanıtlarını verdikleri gözlenmiştir.

b) Kore'ye asker göndermemiz Nato'ya üyeliğimizi hızlandırmıştı. Amerika'nın gözüne girmek için yaptığımız birşey ne kadar doğru bilemiyorum. Göndermemeliydik.

;) Göndermesi Türkiye için oluştua iyi çünkü bu nedenle NATO'ya üye oldu.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun kullanıldığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi "Sizce Türkiye Kore'ye asker göndermelimiydi?" hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenciler genel olarak bu konu hakkında fikir yürütmezken bazı öğrenciler aşağıda örnek olarak verilen bir öğrencinin yazdığı metindeki ifadesine benzer cevaplar vermişlerdir.

⑥ Gönderilmeliydi çünkü dünya siyasetinde söz sahibi olmalıydı.

Tarih öğretiminde gazete kullanılan deney grubu öğrencilerinin uygulama sonrası "Sizce Türkiye Kore'ye asker göndermelimiydi?" hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen öğrencilerin ifadelerine benzer olarak bazı öğrencilerin göndermeliydi görüşünü hala savundukları, bazılarının ise göndermemeliydi fikrini savundukları gözlenmiştir.

6- Hayır. Bir önceki kışta yaptığımız gibi seçti bilemiyorum.

6-) Bence göndermekle doğru bir karar verdiler. Eğer biz Türkiye olarak Dünya siyasetinde Barışçıl ve Huzurmacı bir yol izliyorsak bu savaşın sonuçlanması içinde asker göndermek isabetli bir karar olmuştur.

Tarih öğretiminde geleneksel öğretim metodunun uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonrası "Sizce Türkiye Kore'ye asker göndermelimiydi?"

hakkındaki görüşleri alınmıştır. Öğrenci metinlerinde aşağıda örnek olarak verilen öğrencinin yazdığı metindeki gibi bu konu hakkındaki fikirlerinin değişmediğini ve hala gönderilmesi gerektiği görüşünü savundukları gözlenmiştir.

C-6) Ben ce göndermekle iyi yaptım. Metoden gelecek maddi yardımlardan yararlanılır.

4.3 Analize Dayalı Sonuç

Uygulamaya başlamadan önce deney ve kontrol gruplarının denkliği için ön test ortalamaları karşılaştırılmış ve grupların denk olduğu sonucuna varılmıştır.

Deney grubunda yer alan öğrencilere Tarih öğretiminde gazete kullanılmış ve uygulama öncesi ön test ortalamaları ile uygulama sonrası son test ortalamaları karşılaştırılması sonucunda son test ortalamalarının ön test ortalamalarından manidar olarak daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Kontrol grubunda yer alan öğrencilere geleneksel öğretim metodu uygulanmış ve uygulama öncesi ön test ortalamaları ile uygulama sonrası son test ortalamaları karşılaştırılması sonucunda ön test ortalamaları ile son test ortalamaları arasında fark gözlenmemiştir.

Deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test ortalamaları karşılaştırıldığında, tarih öğretiminde gazete kullanmanın, geleneksel öğretim metodundan daha fazla çok perspektifliliği etkilediği gözlenmiştir.

Deneklerin ön test ve son test ortalamalarının kütüphanelerinde tarih kitabı olup olmama durumlarına bağlı olarak farklılaşmalarına bakılmış ve kütüphanelerinde tarih kitabı olanların yaklaşımının daha iyi olduğu görülmüştür. Benzer şekilde evlerine günlük gazete alın deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yaklaşımının daha iyi olduğu görülmüştür.

SONUÇ

Araştırmanın nitel boyutunda gazete kullanılarak yapılan öğretimden sonra deney grubundaki öğrencilerle yapılan görüşmelerin nitel çözümlemeleri sonucunda elde edilen bulguların ışığında şu sonuçlar ortaya konmuştur.

1. Tarih dersinde gazete kullanılarak öğretim yapılan deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin perspektifleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bir başka deyişle, gazete kullanılarak yapılan öğretim, öğrencilerin Tarih dersinde akademik başarılarını artırmaktadır.
 2. Tarih dersinde gazete kullanılarak öğretim yapılan deney grubu ile geleneksel öğretimin uygulandığı kontrol grubundaki öğrencilerin derse ilişkin tutumları arasında deney grubu lehine anlamlı bir fark vardır. Bir başka deyişle, gazete kullanılarak yapılan öğretim, öğrencilerin Tarih dersine ilişkin olumlu tutumlar geliştirmesinde etkili olmaktadır.
 3. Tarih dersinde gazete kullanılarak öğretim yapılan deney grubundaki öğrencilerin öğretimde gazete kullanılmasına ilişkin görüşleri genelde olumlu yöndedir.
- Görüşülen öğrencilerin tümü derste gazete kullanımının okuma ve okuduğunu anlama becerisini artırdığını, tümüne yakını dersi daha iyi öğrendiğini, dersi günlük yaşamla ilişkilendirdiğini ve araştırma becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir. Öğrencilerden bir kısmı dersin daha zevkli geçtiğini, dilbilgisi yeteneklerinin geliştiğini, toplumsal değerleri öğrendiğini, konuların somutlaştığını, dersin ilgi çekici olduğunu, derste daha etkin olduğunu, öğrenilenlerin daha kalıcı olduğunu, ailelerin etkinliklere katıldığını, demokratik değerleri öğrendiğini, okuma alışkanlığı kazandığını, yazma becerisini geliştirdiğini, düşünme ve farklı açılarda bakma becerilerini geliştirdiğini, öğrendiklerini paylaştığını ve performans ödevlerinde gazeteden yararlandığını belirtmiştir.
 - Görüşmeye katılan öğrencilerin tümü dersi sevdiğini bildirmiş, tümüne yakını derste gazete kullanımında güçlüklerle karşılaşmadığı, güçlüklerle karşılaşanlardan

bir kısmı haber bulmakta güçlük çektiği ve grupla çalışmanın gürültülü olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

- Görüşülen öğrencilerden tümüne yakını tüm derslerde gazetenin kullanılabileceğini söylerken, bir kısmı gazetenin her sınıf düzeyinde kullanılabileceğini, aile ile birlikte okunabileceğini, her gün eve gazete alınabileceğini ve gazete kuponlarının toplanıp, kitap alınabileceğini belirtmiştir.

Araştırmanın Tarih dersinde öğrencilerin akademik başarılarını artırmada gazete kullanılarak yapılan öğretimin, gazete kullanılmayan öğretime göre daha etkili olduğunu gösteren bulgusu Olson'un (1984), Poindexter-Wilson'ın (1986), Hicks'in (2001) ve Munck'un (2006) araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Araştırmanın Tarih dersine ilişkin olumlu tutum oluşturmada gazete kullanılarak yapılan öğretimin, gazete kullanılmayan öğretime göre daha etkili olduğunu gösteren bulgusu Dewell'in (1980), Leblanc'ın (1980) ve Lentnek'in (1997) araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Tarih dersinde gazete kullanılan deney grubundaki öğrencilerin öğretimde gazete kullanılmasına ilişkin görüşleri nelerdir? Sorusu kapsamında "Tarih dersinde gazete kullanma konusunda neler düşünüyorsun" sorusundan elde edilen bulgulardan öğrencilerin tümünün derste gazete kullanımının okuma ve okuduğunu anlama, anladığına farklı açılardan bakabilme becerisini geliştirdiği bulgusu elde edilmiştir.

Araştırmanın bu bulgusu, Berryman'ın (1971) "gazete ile çalışmada öğrenciler perspektiflerini geliştirmekte önemli beceriler kazanmaktadır" bulgusu ve Maheshwari'nin (1980) "gazete kullanılarak yapılan öğretimle çok perspektifliği yakalayabilme anlamalarında deney grubu lehine önemli farklar bulunmuştur" bulgusuyla örtüşmektedir.

"Tarih dersinde gazete kullanma konusunda neler düşünüyorsun?" sorusundan elde edilen bulgulardan; öğrencilerin tümüne yakınının derste gazete kullanımının ders konularını günlük yaşamla ilişkilendirdiği bulgusu elde edilmiştir. Bu bulgu, Kabapınar ve Baysal'ın (2004) yaptığı araştırmadaki gazeteler kullanılarak gerçek yaşama yönelik bir öğretim tasarlandığında öğrencilerin gerçek yaşam sorunlarını çözebilecekleri bulgusuyla örtüşmektedir. Bu durum da, gazetelerin dersi günlük yaşamla

ilişkilendirdiğinin bir sonucudur. Tarih dersinde gazete kullanılan deney grubundaki öğrencilerin öğretimde gazete kullanılmasına ilişkin görüşleri nelerdir? Sorusu kapsamında “Sosyal Bilgiler dersinde gazete kullanılarak yapılan etkinlikler bu dersi sevmene nasıl katkı sağladı?” sorusundan elde edilen bulgulardan; öğrencilerin tümünün derste gazete kullanmayı ve dersi sevdiği bulgusu elde edilmiştir.

Araştırma bulguları ışığında Tarih dersinde gazete kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ve geçmiş ve günümüz olaylarına karşı çok perspektifli bakış açısı kazandırdığı söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Acun, İ. (2006). T.C. *İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Bilgi Ve İletişim Teknolojilerinin Etkili Kullanımı. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük Ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi*, Doğaner, Y. (Ed). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları. S.151-157.
- Aiex, N. K. (1998). Collaborating on a newspaper in the elementary classroom. *Clearinghouse on Reading English and Communication Bloomington in*. ERIC Digest Number ED414580, EBSCO veritabanından (ERIC) alınmıştır.
- Aiex, N. K. (2004). Using Newspaper As Effective Teaching Tools. Eric Digest Number 10, Ericedrs, 19880101, Ebsco Veritabanından (Eric) Alınmıştır.
- Akpınar, Y. (2005). *Bilgisayar Destekli Eğitimde Uygulamalar*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Albayrak, Mustafa (1992), *Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti (1946-1960)*, Ankara,71-600
- Alkan, C. (1979). *Eğitim Ortamları*. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi.
- Alkan, C. (1998). *Özel Öğretim Yöntemleri (Disiplinlerin Öğretim Teknolojisi)*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Amaral C. (2007). Different Perspectives İn History Classroom: A Study With Portuguese Students Presented 4.Th Heirnet Conference 2007, 10-12 September, Marmara University, Istanbul.
- Anderson, F. (1985). Classroom Newspaper Activities. A Resource For Teachers, Grades K8. U.S.A: Library Of Congress Cataloging İn Publication Data.
- Anderson, I. G. (2000). Developing Multimedia Courseware For Teaching History: A UK Perspective. The Journal for Multimedia History. Volume 3. http://www.albany.edu/jmmh/vol3/creating_cdroms/creating_cdroms.
- Ann Low-Beer, (1994), *The Reform of History Teaching in Schools in European Countries in Democratic Transition*, Avrupa Konseyi semineri, Graz, Avusturya.
- Ann Low-Beer, (1997), *The Council Of Europe and School History*, Strazburg, Avrupa Konseyi, s. 54-55.
- Ata, B. (2002). *Tarih Derslerinde Dokümanlarla Öğretim Yaklaşımı*, Türk Yurdu. S.175. S.80-86.
- Ata, B. (1998). *Tarih Öğretiminde Bilimsel Problem Çözme Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Bir Model*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Barca, I. (2001). Prospective Teachers' Ideas About Assessing Different Accounts. International Journal Of Historical Learning, Teaching And Research, 1(3), S. 7-20.
- Barton, K. (2005). "Primary Sources İn History:Breaking Through The Myths". **Phi Delta Kappan** ,January 2005, Volume 86, Number 10.

- Baton, R., L. (2004). Newspapers İn Education. İnternetten 05.04.2004'te Elde Edilmiştir. [Http://Www.2theadvocate.Com/Education/Curevents. Html](http://Www.2theadvocate.Com/Education/Curevents.Html).
- Baymur, F. (1949). *Tarih Öğretimi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Beer, Ann Low (1994), *The Reform of History Teaching in Schools in European Countries in Democratic Transition*, Avrupa Konseyi semineri, Graz, Avusturya.
- Berryman, C. (1971). Newspaper İn The Elementary School: A Research Report To Anpa
- Binbaşıoğlu, C. (1994). *Genel Öğretim Bilgisi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Bozkurt, G. (2004). *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihinin Toplumsal, Hukuki ve Ekonomik Boyutu. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihinde Yöntem Arayışları*. Yediyıldız, B., Ertan, T.F., Üstün, K. (Ed). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları. s.68-76.
- Burke, P. (2003). *Tarihin Görgü Tanıkları*. Çev. Zeynep Yelçe. İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Burns, W. S. (1999). The newspaper in education program: an examination of curriculum, purposes and goals, Ed.D Thesis. Columbia University Teachers College.
- Büyük Larousse*, 3.cilt:1348
- Büyükkaragöz, S.S Ve C. Çivi .(1997). *Genel Öğretim Metotları*. Konya: Öz Eğitim Basım Yayın Dağıtım Ltd.Şti.
- Callahan, T. Ve Randall, F. (1980). The Newspaper İn The Social Studies Classroom: An Issue Oriented Curriculum, Eric Digest Number Ed221879, , Ebsco Veritabanından (Eric) Alınmıştır.
- Candan, A.S. (2003). *Tarih Öğretiminde Ayrıntılı Okuma Becerilerinin Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Carey, H. H. Ve Greenberg, J. E. (1991). How To Read A Newspaper. (A Social Studies Skills Book). Newyork: Library Of Congress Cataloging İn Publication Data.
- Cohen, R. P. (1991). The Use Of Newspapers With Underprepared Community College Students As A Means Of Improving Reading And Writing, Ed.D Thesis. Hofstra University.
- Collingwood, R.G. (1990). *Tarih Tasarımı*. Çeviren: K. Dinçer. İstanbul: Ara Yayıncılık.
- Cooper, H. (1996). History 5-11. Bourdillon, H. (Ed.), Teaching History. London: Routledge. P. 76–86.
- Culpin, C., (1996). Making progress in history. H. Bourdillon(Ed.), Teaching History. London: Routledge. 126-152.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi Ve Öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.

- D. Harkness'in şu eserinden alınma: (1994), History teaching and European awareness, Strazburg, Avrupa Konseyi.
- Demircioğlu, İ. H. (2005). *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demircioğlu, İ.H. (2010) *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*, Ankara, Anı Yayıncılık.
- Demircioğlu, İ.Hakkı.(2004).*Öğretim Stratejileri*. İstanbul.
- Demirel, A. (2006). *Sanat Eğitiminde Bilgisayar Ve Çoklu Ortam Uygulamaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri. Öğretme Sanatı*. (12. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö., Taş, A. M., Tüfekçi, S., Yazçayır, N. Ve Yurdakul, B. (2002). *Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö., Taş, A. M., Tüfekçi, S., Yazçayır, N. Ve Yurdakul, B. (2000). *Yapılandırmacı Yaklaşımın Öğrenme Sürecine Etkileri. 1x. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. (27-30 Eylül) Eğitim Programları Ve Öğretimi Bildirileri-I. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Demirtaş, A.Ve Barth, J. L. (1997). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretimi: Öğrenci Kılavuzu*. Ankara: Yök/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.
- De Roche, E., Sullivan, B. ve Garrett, D. S. (1999). *Character matters using newspaper to teach character*. U.S.A: Dr.Betty Sullivan & Associates.
- Ders Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme İlkelerine Göre Değerlendirilmesi. V1. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Bildiriler Kitabı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 165-172.
- Deveci, H. (2005). *Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı*. The Turkish Online Journal Of Educational Technology – Tojet, 4, (3), 159-166.
- Deveci, H. (2008). *Hayat Bilgisi Dersinin Tanımı, Kapsamı Ve İlköğretim Programındaki Yeri*. Ş. Yaşar, (Ed.), Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi (1-19). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: 1807.
- Dewell, B. M. (1980). A Test Of An Affective Model Of Reading: The Study Of The Use Of Newspaper In Education. Ed.D Thesis. The University Of Tulsa.
- Dilek, D. (2000). *Öğrencilerde Tarih Düşüncesinin Gelişimi: Tarih Derslerinde Öğrenme Ve Anlama*. Milli Eğitim, (145).
- Dilek, D. (2001). *Tarih Derslerinde Öğrenme Ve Düşünce Gelişimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğan, Y. (2007). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Yazılı Kanıtların Kullanımı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Doğaner, Y. (2005). Yüksek Öğretimde Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Dersi Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Yeni Yaklaşımlar-Hacettepe

- Üniversitesi Örneği. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. C.21. S. 62. s.589-611.
- Dönmez, C., Yazıcı, K. (2008). *T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- DRAKE, F. D. (2003). Teaching Historical Thinking. *ERIC Digest*. <http://www.ericdigests.org/2003-2/historical.html> adresinden 12 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır
- DRAKE, F.D. and BROWN, S.D. (2003) ; “A Systematic Approach to Improve Students’ Historical Thingking”, **The History Teacher**, Vol. 36, No. 4. Pp. 465-589.
- Dycus, D. (1996). Making Jigsaw Activities Using Newspaper Articles, *The Internet Tesl Journal*, 2. [Http://İteslj.Org/Techniques/Dycus-Jigsaw.Html](http://İteslj.Org/Techniques/Dycus-Jigsaw.Html)
- Eliott, jr, R. (1965). James davis and the beginning of the newspaper in North Carolina”http://www.ah.dcr.state.nc.us/sections/hp/colonial/Nchr/Subjects/elliott.htm#*
- EPSTEİN, T. L. (1994), “The Arts of History: An Analysis of Secondary School Students’ Interpretations of the Arts in Historical Contexts.”
- Erdem, M., Akkoyunlu, B. (2002). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Besinci Sınıf Öğrencileriyle Yürütülen Ekipte Proje Tabanlı Öğrenme Üzerine Bir Çalışma*. < [Http:// İlköğretim-Online. Org.Tr](http://İlköğretim-Online.Org.Tr)>
- Erden, M. (tarihsiz). *Sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Erdoğan, İ. (1999). *Bilgi Toplumu Olmanın Gerektirdiği Eğitim Paradigması*. Bilgi Toplumu, 1, 93-110.
- Ergun, M., Özdaş, A.. (1997). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. İstanbul: Kaya Matbaacılık.
- Fritzsche, K.Peter (2001), *Unable to be tolerant?* In Farnen R. Et.al. (2001), *Tolerance in Transition*, Oldenburg.
- Fines, J. (1994). Evidence: The Basis Of The Discipline? Teaching History. Hilary Bourdillon (Editor). Newyork: The Open University Publication.
- Fines, J. (1996). Evidence The Basis Of The Disciplin? Teaching History. Bourdillon, H. (Ed.). London: Routledge. P.122-125.
- Foundation, Eric Digest Number Ed058138, İnternette 14.04.2007’de, Ebsco Veritabanından (Eric) Alınmıştır.
- Gonzalez-Espada W.J. (2009) , Authoring Newspaper Science Articles: A Rewarding Experience, *The Clearing House*, Pp.132-134
- Halis, İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hallam, R.N. (1970) "Piaget and Thinking in History" in *New Movements in the Study and Teaching of History*, ed. Martin Ballard, London.
- Harkness, D.(1994), *History teaching and European awareness*, Strazburg, Avrupa Konseyi.

- Heitzmann, W. R. (1979). *The Newspaper In The Classroom. What Research Says To The Teacher*. Washington: National Education Association.
- Hepburn, M. A. (1999). Media Literacy: A Must For Middle School Social Studies. *Clearing House*, 72, (6), 352-356.
- Hızal, A. (1983). *Uzaktan Öğretim Süreçleri Ve Yazılı Gereçler: Eğitim Teknolojisi Açısından Yaklaşım*. Ankara: Sevinç Matbaası
- Hicks, A. J. (2001). *Teaching About Newspapers*. Phd. Thesis, University Of Southampton.
- Hunt, F.Knight, (1850) "The Fourth Estate: Contributions Towards A History of Newspapers, and of The Liberty of The Press" London: David Bogue, 86, Fleet Street
(<http://books.google.com/books?id=maA4AAAAIAAJ&printsec=frontcover&dq=history+of+newspapers>)
- Husbands, C. (1996). *What Is History Teaching?* Buckingham And Philadelphia: Open University Pres. Chap.2.
- Husbands, C. (2000). *What Is History Teaching?: Language, Ideas And Meaning In Learning About The Past*. Buckingham And Philadelphia: Open University Pres.
- Işık, Hasan (2008), *Tarih Öğretiminde Doküman Kullanımının Öğrencilerin Tarihsel Düşünme Becerilerine Ve Başarılarına Etkisi*, Ankara, S. 39
- Jarman, R. (2003) *Newapaper In Science Education: More Queens University , Belfast*, <Http://Www.İue.Ac.Uk/Thisweek>, 06.03.2010 Tarihinde Alındı.
- Jarman, R. Ve McClune, B. (2001). Use The News: A Study Of Secondary Teachers' Use Of Newspapers In The Science Classroom (Cover Story). *Journal Of Biological Education*, 35, (2), 69-74.
- Journal of Curriculum and Supervision**. 9.2, 174-194.
- K. Peter Fritzsche, Unable to be tolerant? In Farnen R. Et.al. (2001), *Tolerance in Transition*, Oldenburg.
- Kabapınar, Y. (1998). *Kredili Sistem Ve Lise Tarih Kitapları. Tarih Öğretimi Ve Ders Kitapları*. Özbaran, S. (Haz.). İzmir: Dokuz Eylül Yayınları. S.221-236.
- Kabapınar, Y. Ve Baysal, N. (2004). *İlköğretim Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimine Yaşamın Kendisini Taşımak: Gazete Haberinin Kullanıldığı Bir Öğretimin Tasarlanması Ve Değerlendirilmesi*. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 39, 384- 419.
- Karabağ, G. (2002). Postmodernizm Ve Tarih Öğretimi. *Türkyurdu*. S.175.S.61-67.
- Karadeniz, Ş. (2008). Bilişsel Esnekliğe Dayalı Hiper Metin Uygulaması: Sanal Bilgisayar Hastanesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6 (1). S.135-152.
- Kavak, N., Tufan, Y. Ve Demirelli, H. (2006). Fen-Teknoloji Okuryazarlığı Ve İnformal Fen Eğitimi: Gazetelerin Potansiyel Rolü. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, (3), 17-28.
- Keane, John, (2002) *Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümleri*, Medya, Kültür, Siyaset, Der.Süleyman İrvan, Alp Yayınevi, Ankara

- Kısakürek, M. A Ve Paykoç, F. (1988). *Eğitim Araçları*. B. Özer, (Ed.), Fen Bilgisi Öğretimi (61-70). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Kines, B. (1996). Improving your child's reading skills with newspapers. *Teaching PreK8*, 26, (6), 63.
- Koç, Y. (2002). *Türkiye'de Tarih Eğitiminin Sorunları*. Türk Yurdu, (175). 54-55.
- Köksal, H. (2002). *Tarih Öğretimi Ve Eleştirel Düşünce Becerilerinin*
- Köstüklü, N. (2004) *Kazım Karabekir Ve Eğitim*, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya
- Küçükahmet, L. (2001). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri*. (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Küçükahmet, Leyla.(1999).*Öğretimde Planlama Ve Değerlendirme* İstanbul: Alkım Yayınevi
- Kütükoğlu, M. (1997), *Tarih Araştırmalarında Usul*, İstanbul
- Kütükoğlu, M. (1998). *Tarih Araştırmalarında Usul*, İstanbul
- Kütükoğlu, M.S. (1994). *Tarih Araştırmalarında Usul*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- Leblanc, R. M. (1980). Affecting Attitudes Of Seventh Grade Students Toward Reading Through Using Newspapers. Ed.D Thesis. Houston University.
- Lentnek, R. L. (1997). Turning The Newspaper Into A Teaching Tool:A Study Of The Effects Of Newspapers Incorporated Into The Curriculum Of A Fifth-Grade Class, Master Of Arts Thesis. Georgia State University.
- Levstik, L. S., Barton, K. C. (1997). *Doing History*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publisshers.
- Libresco, A. (2003). Current Events Matters... For Elementary Social Studies Methods Students. The International Social Studies Forum. 3, (1), 273-276. İnternette 17.11.2003' Te, Ebsco Veritabanından (Academic Search Premier) Alınmıştır: [Http://Www.Ebsco.Com](http://Www.Ebsco.Com).
- Lichtenberg, M. (1961). Utilizing Newspapers İn Social Studies. *Journal Of Educational Sociology*, 35, (2), 91-92.
- Maheshwari, K. (1980). The İmpact Of Two Types Of Reading Skills Development Activities On Listening Vocabulary And Reading Comprehension. Ed.D Thesis, University Of Houston.
- Manning, M. (2001). Using newspaper in class. *Teaching Pre K-8*, 32, (2), 93-95.
- McChesney, W., Robert, (2006) *21.Yüzyılda İletişim Politikaları Medyanın Sorunu* (Çev.Çiğdem Çıdamlı, Emel Coşkun, Erdoğan Usta) Kalkedon Yayıncılık, İstanbul
- McElmeel, S. (1999). Newspaper in education. *Library Talk*, 12, (2), 31-32.
- MEB TTKB. (2008). *İlköğretim 4-8. sınıf öğretim programlarının öğrenme öğretme süreçlerinde gazete kupürlerinden yararlanma*. Ankara: <http://ttkb.meb.gov.tr>
- Meb, (2008). *İlköğretim 4-8. Sınıf Öğretim Programlarının Öğrenme-Öğretme Süreçlerinde Gazete Kupürlerinden Yararlanma*, Ankara.

- Michaelis, J. U. Ve Garcia, J. (1996). *Social Studies For Children. A Guide To Basic Instruction*. Boston: Allyn And Bacon.
- Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi*, 29 Ağustos 1983, S.338-339);
- Moorefield, L. A. (2003). What's İn A Newspaper?. *Teaching Prek-8*, 33, (6), 58-60.
- Munck, S. (2006). *Using Newspapers And News Magazines To Teach History*. Master's Of Arts Thesis. Wayne State University.
- Nas, R. (2000). *Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Bursa: Ezgi Yayınevi.
- Nas, R. (2003). *Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (Program, Yöntem Ve Etkinlikler), (2. Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Newspaper İn Education. (2006). [Http://Www.Mcall.Com/Features/Custom/Nie/All-Nie_Whatis](http://Www.Mcall.Com/Features/Custom/Nie/All-Nie_Whatis.Html). Html Story,
- Newyork City's Hometown Newspaper. (2007). [Http://Www.Nydailynews.Com/Lifestyle/Education/2007/Newspaper İn Education _Program](http://Www.Nydailynews.Com/Lifestyle/Education/2007/Newspaper_In_Education_Program).
- Nichol, John (1996). *Teaching History*. Çev: Mustafa Safran. Ankara.
- Nicholas, P. (1997). Newspapers More Than Just Papier Mache. *Teaching Prek8*. 27, (7), 48-50.
- Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara 1999, s.97
- Nuray Turan,(2007). *Yeni Medya Ve Gazetecilik*, Ankara Ün. Sosyal Bilimler Ünstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Olivares, R. ve Lisi-Pawlak, C. (1991). Teaching language minority students through the newspapers. *ERIC Digest Number ED367172*, İnternette 18.05.2008'de, EBSCO veritabanından (ERIC) alınmıştır.
- Olson, M. (1985). *Using The Newspaper To Teach Social Studies. For Middle Grades And Up*. California: Dale Seymour Publications.
- Olson, M. R. (1984). *A Study Of The Uses Of The Daily Newspaper İn The Curriculum Of Elementary And Secondary Schools (Current Events, Curriculum Model, Mass Media, Methodology)*. Edd Thesis, University Of Oregon.
- Özbaran, S. (1997). *Tarih, Tarihçi ve Toplum*. İstanbul:Tarih Vakfı Yayınları.
- Özşahin, Ö. C. (2008). *Ortaöğretim Tarih Derslerinde Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımıyla Modellendirilmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Kavram Kazanma Düzeylerine Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı.
- Öztürk, (Ed.), *Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Yapılandırmacı Bir Yaklaşım* (287-311). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Öztürk, C., Otluoğlu R. (2002). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebi Ürünler Ve Yazılı Materyaller*. Ankara: Pegema Yayınları.
- Padgett, R. (2006). Read all about it and teach kids using school newspapers. *Essential Readings Condensed for Quick Review*, 71, (6), 56-58.

- Paykoç, F. (1988). *Güncel Olaylarla Belirli Gün Ve Haftaların Öğretimi*, B. Özer, (Ed.), Fen Bilgisi Öğretimi (44-60). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Paykoç, F. (1991). *Tarih Öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Poindexter-Wilson, P. (1986). The Los Angeles Times In Education Pilot Program. (Available From The Los Angeles Times), Times Mirror Square, Los Angeles: Ca 90053.
- Rajaretnam, T. (2002). Using Newspapers In The Classroom: A Personal Experience. <http://Www3.Telus.Net/Linguisticsissues/Newspapers>.
- Ramsden, J. (1996). Teaching And Learning Through The Visual Media. History In Higher Education. Booth, A., Hyland, P. (Eds.). Oxford: Blackwell Publishers. P.191-207.
- Rhodes, M. (2002). Using Newspapers In The Classroom. Instructor, 111, (7), 63-64.
- Saban, A. (2004). *Öğrenme Öğretme Süreci: Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Safran, M. (2004). *Eğitim Bilimi Açısından Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihi Öğretimi. Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihinde Yöntem Arayışları*. Yediyıldız, B., Ertan, T.F., Üstün, K. (Ed). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları. S. 111-127.
- Safran, M. ve Bahri, Ata. (1996) ‘Barışçı Tarih Öğretimi Üzerine Çalışmalar: Türkiye’de Tarih Kitaplarında Yunanlılara İlişkin Öğrenci Görüşleri’ Gazi Üniversitesi *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 16, Sayı 1, s.11-26.
- Safran, M., Köksal, H. (1998). Tarih Öğretiminde Yazılı Kanıtların Kullanılması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. C.18. S.1. S.71-86.
- Saim Kaptan, Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri, Ankara 1998, s.74
- Savage T. V. Ve Armstrong, D. G. (1987). Effective Teaching In Elementary Social Studies. U.S.A:Macmillan Publishing Company.
- Segall, A. Ve Sandler S. (2005). Reading The Newspaper As A Social Text. Social Studies, Sociology, 35, (2), 91-92.
- Selçuk, Ziya Ve Diğerleri .(2002).*Çoklu Zeka Ve Uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Senemoğlu, N.(1997). *Gelişim Öğrenme Ve Öğretim. Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Ertem Matbaacılık
- Sener Büyükoztürk, Deneysel Desenler, Ankara 2001, s.21
- Silier, Orhan. (2003). *Tarih Eğitiminde Yeni Bir Modele İhtiyacımız Var. Tarih Eğitimine Eleştirel Yaklaşımlar*. (Haz.) Oya Köymen. İstanbul: Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları (Avrupalı Ve Türkiyeli Tarih Eğitimcileri Buluşması- Ekim/2001). 193-202.
- Sönmez, V. (1997). *Sosyal bilgiler öğretimi. Öğretmen kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık

- Sözer, E., Karaduman, H. Ve Özdemir, D. (2007). İlköğretim Sosyal Bilgiler 4. Ve 5. Sınıf
- Star, L. (2005). Ten Great Activities Teaching With The Newspaper. Www.Educationworld.Com/A Lesson/Lesson/Lesson 139.
- Stockard, W. J. (1995). Activities For Elemantary School Social Studies. Usa: Waveland Pres Inc.
- Stradling, R. (2001). Teaching 20. Century European History. Strasbourg: Council Of Europe Publishing.
- Stradling, R. (2003). *20. Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğretilmeli*. Çev. Ayfer Ünal. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Street, C. (2002). Teaching With The Newspaper. Social Studies, 93, (3), 131-134.
- Sunal, C. S., Ve Haas, M. E. (2002). Social Studies. For The Elementary And Middle Grades. A Constructivist Approach. Boston: Allyn And Bacon.
- Sungu, İ. (1927) “Tarih Tedrisatı Hakkında”, Terbiye, 8: 1-8.
- Şapolyo, Enver Behnan (1971), Türk Gazetecilik Tarihi ve Her Yönü İle Basın, Ankara, 235-263
- Tanyeri, T. (2007). *Bilgisayar Destekli Öğretim İle İlgili Temel Kavramlar, Öğeleri, Kuramsal Temelleri Ve Uygulama Yöntemleri. Bilgisayar I-İl Temel Bilgisayar Becerileri*. Güneş A. (Ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık. S.441-468.
- TDK. (2008). Www.Tdk.Gov.Tr.
- Tekeli, İ. (2000). *İlköğretim Okulları Ve Liselerde Tarih Eğitimi, Türkiye’de İlk Ve Orta Öğretim Düzeyinde Tarih Öğretiminin Yeniden Yapılandırılması Sempozyumu*, 2-3 Aralık 2000 ODTÜ Kongre Ve Kültür Merkezi, Ankara. İstanbul: Türkiye Ekonomik Ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları. S.8-40.
- Tekgöz, M.(2005). *İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Edebiyat Temelli Öğretim Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısına Ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tokgöz, Oya, (2003) “Temel Gazetecilik”, İmge Kitabevi, Ankara
- Topuz, Hıfzı (2003), II.Mahmut’tan Holdinglere Türk Basın Tarihi, İstanbul, 143-166
- Tosh, John (1997). *Tarihin Peşinde*. İngilizceden Çeviren: Özden Arıkan. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tunçay, M. (1977). *Türkiye’de Tarih Eğitimi. Felsefe Kurumu Seminerleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı. (2002). Avrupa Konseyi Değişime Çağırıyor. (Çev. EdaCerrahoğlu), Toplumsal Tarih, (100), 58-59.
- Using Newspaper İn The Classroom. (2006).[Http://Www.Teacher.Desk.Org/News/](http://Www.Teacher.Desk.Org/News/)
- Using Newspapers İn Class. (2006).[Http://Www.News.Com.Au/Couriermail/Story/](http://Www.News.Com.Au/Couriermail/Story/)
- Ünlüer, Gülbeyaz (2008), *Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Ve Tutumlarına Etkisi*, Eskişehir

- VELLA, Y. (2001). Yaratıcı Tarih Öğretimi. İngilizceden Çeviren: Bahri ATA. MEB Dergisi. S.150, s.3-8.
- Vockell, E. ve Cusick, K. (1995), Teacher's attitudes toward using newspaper in the classroom. *Clearing House*, 68, (6), 359-362.
- Wallace, Milverton, (2006) "The New Corinthians: How the Web is Socialising Journalism" <http://www.clubofamsterdam.com/content.asp?contentid=644>, 22.11.2007
- Wellington, J. (1993) Using Newspaper In Science Education, *School Science Review*, 74, 47- 52.
- Wendt, P.R. (1972). *Görme-İşitme Yoluyla Öğretim*. (Çev:Hüseyin Işık), Ankara:Film Radyo-Tv İle Eğitim Merkezi Yayınları
- Wolk, S. (2003). Teaching For Critical Literacy In Social Studies. *Social Studies*, 94, (3), 101-106.
- Yalın, H.İbrahim.(2000).*Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Yaşar, Ş. (1998). Yapısalcı Kuram Ve Öğrenme-Öğretme Süreci. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8, (1-2), 68-75.
- Yaşar, Ş. (2008). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Araç Gereçler*. Ş. Yaşar, (Ed.), *Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi* (121-142). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları: 1807.
- Yaşar, Ş. Ve Gültekin, M. (2006). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Araç-Gereç Kullanımı*, C.
- Yuvalı,A. (1990). *Türkiye’de Tarih Öğretimi. Tarih Metodolojisi Ve Türk Tarihinin Meseleleri Kolokyumu*. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <http://www.britannica.com/eb/topic-482589/>
- <http://journalismethics.ca>
- <http://www.izedebiyat.com/yazi.asp?id=44441>
- <http://www.anlambilim.net/geleneksel-ogretim-programi-nedir-118056.htm>
- <http://www.edebiyat.tc/gezi-yazisi/>
- <http://www.hslida.org>, 2004
- http://www.turkceciler.com/egitek/ogretim_yontemleri.html
- http://bote.hacettepe.edu.tr/wiki/index.php/Grup_1_%C3%87al%C4%B1%C5%9Fmala_r%C4%B1
- <http://www.msxlab.org/forum/egitim-bilimleri/87699-ogretimde-metot-ve-teknikler.html>

www.mcall.com, 2004

www.press-enterprise.com., 2004

www.ogretmen.info/sunumlar.asp?islem=gruplar&grup=x&shfa...

web.inonu.edu.tr/~makdag/materyal.ppt

trprom-file.s3.amazonaws.com/597_eitim_bilimleri_notlari.doc

EKLER**EK-1**

Bu ölçek sizin tarih öğreniminizde gazete kullanımının çok perspektifliliğe etkisi ilgili düşüncelerinizi öğrenmek amacıyla hazırlanmıştır. Cümlelerin hiç birinin kesin bir cevabı yoktur. Vereceğiniz cevap sadece sizin görüşlerinizi yansıtmaktadır. Öncelikle cümleyi dikkatle okuyunuz. Daha sonra cümlede belirtilen düşüncenin sizin düşünce ve duygularınıza ne derecede uygun olduğuna karar veriniz. Buna göre cümlede belirtilen düşünceye katılımınızı aşağıdaki seçeneklerinden birini daire içine alarak gösteriniz.

İbrahim Yahşi

DEMOGRAFİK BİLGİLER**1. Cinsiyetiniz?**

- a) Kız
- b) Erkek

2. Evinize Günlük Gazete Alınıyor mu?

- a) Evet
- b) Hayır

3. Kütüphanenizde tarih kitapları var mı?

- a)Evet
- b)Hayır

Aşağıdaki yargılara katılma derecenizi belirtiniz.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin hayal gücünü etkili bir şekilde kullanmalarını sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihsel kişilerle empati kurmalarını sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin geçmiş ve bugün arasında yaşananların benzer ve farklı yönlerini görme fırsatı verir.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin “merak” ve “sorgulama” kavramlarını güçlendirir.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihteki şahsiyet, kurum ve düşüncelerin benzerlik ve farklılıklarını bulabilmelerini sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin tarihi olaylardaki farklı neden-sonuç ilişkilerini bulmalarını sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel kanıta dayalı hipotezlerle desteklenmeyen görüşleri fark etmelerini sağlar					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, eski bilgilerini hatırlamalarına yardımcı olur ve yeni öğrendikleriyle karşılaştırıp sonuç çıkarmalarını sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, sorgulama yapabilme becerisinin zaman içinde değişmesine ve gelişmesine fırsat verir.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihi olaylardaki zorunlu olduğu düşünülen neden-sonuç ilişkilerini şüpheyile karşılayabilmelerini sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, karar verme ve düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilere, belli başlı fikirlerin tartışılması ve tarihi olayla ilgili aykırı ya da destekleyen belgelerle belli başlı fikirleri ilişkilendirme becerisinin gelişimini sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarih bilgilerini ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirir.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, birinci ve ikinci elden kaynaklarda bulunan fikirler arasında anlamlı bağlantılar kurabilen yaratıcı mezunlar noktasına gelebilmelerini sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihte alınan kararların, tarihsel sürece etkileri hakkında hipotezler üretmelerini sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerden hareketle tarihsel sorular sorma becerisinin gelişimini sağlar.					
Tarih öğretiminde görsel materyal olarak gazeteleri kullanmak kişilerin, tarihsel gazetelerin ait olduğu toplumsal, siyasal ve ekonomik bağlamı irdeleyerek, belgedeki propaganda amacı taşıyan öğeleri fark edebilmelerini sağlar.					

GAZETELER

EK-2

SERBEST CUMHURİYET FIRKASI İLE İLGİLİ GAZETE ÖRNEKLERİ

11 AĞUSTOS 1930

Hakimiyeti Milliye

No. 3351 : On birinci sayı. PAZART 11 AĞUSTOS 1930 Her yerde 5 kuruş

İsmet Pş. Hz. yeni fırka hakkında ne düşünüyorlar?

“Siyasetini, inanarak takip eden fırkamızın ve hükûmetinin vereceği cevapların, efkârı umumiyei tamamen tenvir ve bihakkın ikna edeceğine asla şüphem yoktur.”

İsmet Pş. Hz., Yalova'nın havasından çok istifade etmişti çehresi ve neşesi tam bir sıhhat ifade ediyordu.

Serbest Cumhuriyet Fırkası namine yeni bir siyasi teşekkül vücut buluyor. Bu siyasi fırkamızın Lideri Fethi Beyefendinin bu münasebetle Reisicumhur Hazretlerine takdim ettiği mektup gazetelerde intişar ediyor. Mektupta, İsmet Pş. hükûmetinin beş seneden beri takip ettiği umumî siyaset tenkit ediliyor: Bu tenkidat, yalnız iktisadi ve mali sahaları münhasır kalmıyor. Adaletin tevzinde, dâhil idarede, haricî politikada tutulan yolun doğru olmadığı söyleniyor. Bu mektup, adeta yeni fırka programının ana hatlarıdır. Şimdiden bu meseleler üzerinde durmak, muhterem Fethi Beyin tenkidlerine cevap vermek mümkündür. Ancak bu noktada ilim-mundan fazla isticale de mahal yoktur. Şüphe yok ki, arastırılacak: Hükûmet gerek matbuatta, gerek Millet Meclisi kürsüsünde bu tenkidlere cevap verecek ve bu ne kadar takip ettiği politikasını müdafaa etmesini bilecektir.

Dün Başvekil Paşanın Ankara'ya avdetleri üzerine kendilerini gördüm. Yeni fırka hakkında ne düşündüklerini sordum. Mutat tebessüm ve neşesi şu sözleri söyledi:

“Fethi Beyin müstakbil bir fırka teşkil etmesi, siyasi hayatımızda mühim bir tekâmül safhasıdır. İntişar eden mektubuna göre, Serbest Cumhuriyet Fırkası, daha ilk anda hükûmetin siyasetini ve ısratını tasvip etmiyen bir istikamette olduğunu göstermektedir. Anlaşıyor ki, eski arkadaşlarla büyük mesceleler üzerinde ciddî münaakaşalar yapacağız.

SIYASETİNİ, İNANARAK TAKİP EDEN FIRKAMIZIN VE HÜKÜMETİNİN, VERECEĞİ CEVAPLARIN, EFKÂRI UMUMİYİYİ TAMAMEN TENVİR VE BİHAKKIN İKNA EDECEĞİNE ASLA ŞÜPHE YOKTUR.

Bugün derhal böyle bir münaakaşaya girişmeyi düşünmüyorum. Çünkü münaakaşaya mevzular umumî ve ana hatlarıyla anlaşılabilir. Serbest Cumhuriyet Fırkasının daha sarf ve muvafak olarak mevzuların tenkiti

Başvekil Hz. genç ve sıhhatli tebessümüyle.

Yüksek politikacı sıfatıyla zevk duyacağını temin ederiz...”

Yeni fırka mevzuunda İsmet Pş. Hazretlerinin çok samimî ve açık beyanatına bir günlük başkası bir şey ilave etmiyorum.

BAŞVEKİL PŞ.; YALOVA'NIN HAVASINDAN ÇOK İSTİFADE ETMİŞ ÇEHRESİ VE NEŞESİ; TAM BİR SİHAT İFADE EDEN BİR MANA ALMIŞTIR.

Süit Mebusan MAHNUT.

Tahrandan beklenen cevap.

NOTANIN HULASASI GELDİ. BU, ÜMİT VERİCİ MAHİYETTEDİR.

Tahrandan beklenen cevabın notanın şekli telgrafta bir hulusa almıştır. Meclis heyeti umumiyesi hulusa gelmiştir. Bu hulusanın basit olan kısmı göre, nota hududta emniyet ve salih hareketi meselede ümit verici bir mahiyettedir. Kuvvâ-i Milliye iki gün içinde anlaşılabilir olacaktır.

BUGÜN İKTİSAT GÜNÜ. YERLİ MALLARINA BÜYÜK İSTİFADE. SANAYİ VE KİRAZİ. AMERİKÂN GÜMRÜK TARİFESİ.

Gazi Hz. lerinin Sofrasında Bir Mübahase.

Gazi Hz., Fethi Bey'e demişlerdir ki: “Cumhuriyet Halk Fırkası Reisleriyle çok mücadele edeceğinizi tahmin ediyordum. Fakat ben, cumhuriyet esaslarının kuvvetlenmesini temin edecek olan bu mücadeleleri memnuniyetle müşahade edeceğim...”

Gazi Hazretleri sofrasına davetli bulunan zevatla görüşürken Fethi Beyin teklif etmekte olduğu Serbest Cumhuriyet Fırkası hakkında düşüncüklerini izah etmişlerdir. Gazi Hazretlerini bu beyanata cevaben Ankara Mebusan Talat Beyin bir suali olmuştur. Talat Bey, yeni fırka teşekkülü mevzuunda çıkarak Gazi Hazretlerine hitap ederek: “Efendim, daha çok olmasın idi, İstanbul'daki intihabı da siz yapaydınız, ondan sonra meclis içinde bir darp talimatı yapaydık, demiyiz.”

Gazi Hazretleri: “Hayır, bu düstur bir şey değildir, lâzımdır ki insanlar evvela siyasi rengini, reyini ve azmini sarf ve millîyetçe anlaşılır tarzda ifade etsin. Mecdane, namuskarane hareket budur. Fethi Beyefendi ancak bu tarzda hareket edebilir, arkadaşlarıdır ve böyle hareket etmiştir.”

Talat Bey, buyduğumuz tarzda tepeküllerde tecrübe edilmiştir. Bunun verdiği neticeler millîyetçilere, idâretçilere maruz bırakılmıştır. Artık biz, bütün bu hadîseleri ve neticelerini görmüş tecrübeli insanlar olarak safasız mahiyetine geçmiş bu gâit seylere, tatbik edemeyiz. Bugünün türk beyeti icmasıyesi, mazinin en derin medeniyetlerinde benîlik iddia eden bu türk kavminin bugünkü çocukları, neç ve salim yolu bulmuşlardır.

Açık ve salim düşünmek, açık ve salim hareket etmek ve bu suretle türkî yüksek siyasi müessesatı cumhuriyeti yükseltmekle beraber bu sözkî nazariyatı mütalaka edilecek arla birbirine muvafık edilecek. Mühim olan bu nokta

nazarların tatbikatta muvafık olmasıdır. Cumhuriyet Halk Fırkası ve onun reisleri bu sahada muvafaktırlar. Fethi Beyefendi, bir cihetten, yani esas noktasında, esas meclis Halk Fırkasıyla tereddütsüz bir fikir ve fiil itirakını bütün vicdaniyle kabul ve izhar ettikten sonra tatbikat antiasında muvafaklıktan söz edilebilir. Şeylerin serbestliğini, bu esbaba tekdil, tadil cerehlerini düşüncümüz, tecrübeler bir devlet adamı olarak fikir beyan ediyor ve vadediyor ki, meşûr gördüğü baki neticeleri müspet yapabilecektir.

Bu esnada mecliste hazır bulunan Fethi Bey demiştir ki: “Bizim muhalefetimiz nezaret dairesinde oluyun edecektir ve hiç bir zaman clobeyatı kopyemiyiz.”

Gazi Hazretleri cevaben: “Cumhuriyet Halk Fırkası reisleriyle çok mücadele edeceğinizi tahmin ediyordum. Fakat ben, cumhuriyet esaslarının kuvvetlenmesini temin edecek olan bu mücadeleleri memnuniyetle müşahade edeceğim ve şimdiden söyleyebilirim ki en çok kavgalı gâit olduğumuz tecrübeler şâit sofranda birleştirilecek ve o zaman tekrar aynı ayrı harırlıkla sönmeyecek; sen ne dedin? Ne için dedin? Senin cevabın ne idi? Neye istinat ediyordun? Şimdiden itiraz edelim ki bu bizim için yüksek bir zerk olmalıdır.”

(Akşam)

12 AĞUSTOS 1930

Hakimiyeti Milliye

No. 3201: On birinci sene.

SAL: 12 AĞUSTOS 1930

Her yerde 5 kuruş

Gündelik.

TÜRKLER VE BULGARLAR.
Varna 4 ağustos.

Türk gazetecileri Bulgaristan'ın her köşesinde sıcak bir dostluk havası buldular. Ancak derinden samimiyet olan bir dostluk bu kadar sıcak olabildi.

Birkaç m. bus ve muharere Sofya'dan da Bulgar'a gelmislerdi. Herksten, meslek arkadaşlarımızdan, hükümet ve halk gazetecilerinden, ilk duyduğumuz, Gazi'nin kargı teğviki ve hayranlık ösleri olmuştur. De nebilir ki Gazi'nin söylediklerini iki üç gün içinde Bulgaristan'ın her vatandaşı okuması, kalbine alması.

Bulgar'dan Varna'ya kadar halk dalgalı aramışın geçerek geldik. Onlar birimde, biz onlarla, sanki hiç ayrılmamış, sanki aramızdan hiç bir kara gölge geçmemiş gibi, böyle kolay ve çabuk taşınmış. Başka türlü olabilir mi idi? Türk ve Bulgar unsurları ve türk unsuru bulgar unsurları daha fazla, aynı imparatorluğun, aynı suurus arayışını giletilmiş, Bu rejimin hatırası iki milleti birbirinden ayırmış değil, iki milleti birleştirici bir şeydir. Bizim aramızda umutluluk bir günün değil, hatırlanacak ve birlikte hatırlanacak bir gelecek vardır.

Tarih ve coğrafyanın anlaşmalarını mukadder kıldığı iki millet, her ikisi de birbirine karşı ötekiler ve hayallerden uzaklaşmış, ikisi arasında da ne toprak ne his kavga, ne de Balkan ve Avrupa kargaşalıklarından zarar görmüş, bu içinde kuvvet ve inkişaf bulmağa azanmış, türk ve bulgarların ele vermesinden ve elele aulla için çabısından daha normal ne olabilir?

Dost Bulgaristan'ın birçok hakikatlarını ısratların çekmekte olduklarını bilmez değiliz. Bu sırtta yata onlara münakaş değildi. Sıhmet ve buhran içinde kıvrılan Avrupa'nın süken ve istikrar bulmasını istiyenler, er geç büyük hakikatların acısını milletlerin gönlünden silindiği en başta düşüncelediler. Bu meseleler milliyet olmanın çıkışları, beynelmil, ve bilhassa sulu ve istikrar meselesi olmuştur. Büyük buhran, Avrupa'nın bugünkü iktisadi ve siyasi ve içtimai buhranı, ancak, Avrupa milletlerinin güçlü gıyaz, anlaşmalarına bağlanır.

Bulgar dostlarımız gazetecileri çağırmağa en iyi çığırtı tuttular: biz ve onlar ekle zamanlarında, birbirlerine düşman olmak için yetiştirilmiş meşitlerin edebiyatı yerine yeni bir edebiyat kurmak, konuşuk terbiyasını tasfiye etmek mecburiyetindeyiz. Bu hizmet bilhassa gazeteciler, muallimler ve edebiyatçılar yapacaklardır.

Fahri RIFKI

POINCARÉ'NİN BİR NUTKU.

Verdun, 10 (A.A.) — Poincaré, Chaillon köyü harp makulleri ahidesinin kıyat resminde söylediği nutuktaki Fransız Almanya'dan alacağı tamirat bedellerine güvenerek bu miktarda bir parayı harp olan şimal eyaletlerine sıfarttırdığı ve bu tarikat bedellerini almak için elinde Almanya'nın vaiterinden başka bir bir teminat bulmadığını kayıyarak demiyordu ki: "Bulhassa kargı bu derest itimat göstermek mütevevvel bulunan galip bir milletin hükümetinden, millematıyın yeni tavizler kuyumaga veya münakaşelerden kuyumaga silmeğe, çabıyınmazın kayıy teminatı temine elbette ki haklıdır."

Gazi Hz. Fethi Bey'e Cevap Verdiler.

Gazi Hazretlerinin cevabından: "Lâik cümhuriyet esası dahilinde fırkanızın her nevi siyasî faaliyet ceryanlarının bir mani-aya uğramıyacağına emniyet edebilirsiniz."

İstanbul, 11 (A. A.) — Reisi-i Cümhur, şahid Paçi-Büyük Elçisi Fethi Beyefendi'nin mektubuna atideki cevabı vermişlerdir:

Anzîmî Fethi Beyefendi, 9 ağustos 930 tarihli mektubunuzu aldım ve dikkatle okudum. Kendimi mütealemlerim ve su... Reisi-i Cümhur ve Cümhuriyet Halk Fırkasının Umumi Reisi olarak iki sıfatla muhatap gördüm. Mâlumdur ki resmi vazifem dolayısıyla ben bugün Cümhuriyet Halk Fırkasının Umumi Reisiğini fiilen ifa etmemekteyim. Fikri Riyaset İsmet Pa. tarafından ifa olunmaktadır. Reisi-i Cümhuriyet Halk Fırkası Reisiğini fiilen ifa edeceğim tabiidir.

Hükümetin ısratına müteallik olarak serdeyletiğiniz nokta nazarların zamanun-

da mevcudatı, ölkemize cevaplarını vermek hükümeti ait olar ıktır. Bu suretle hakikatların daha açık meydana çıkacağına şüphesizdir. B. M. Meclisinde ve millet muvacehesinde millet işlerinin serbest münakaşası ve hüsnünîyet sahibi zatların ve fırkaların ıktihatlarını ortaya koyarak milletin âli menfaatlerini aramaları benim gençliğimdenberi âşk ve tarafatı olduğu bir sîyestadır. Reisi-i Cümhur olarak yalnız fiilen Cümhuriyet Halk Fırkası Reisi bile bulunsaydım fırka programını ve şeriatını tenkit eden ve insani ve siyasi ahlakına emin olduğum sözün gibi bir zıttı mütealemlerim dikkat ve muhabbetle dinledim ve istifadeli buldum. Memnuniyetle tekrar görürüm ki lâik cümhuriyet esasında beraberiz. Zaten

benim siyasi hayatta bir tarafı olarak da ben aradığım ve arıyacağım temel budur. Binnasleyleh Büyük Mecliste aynı temel istinat eden yeni bir fırkanın faaliyetine geçerek millet işlerini serbest münakaşası etme cümhuriyetin esaslarından sayılır. Bu itibarla nokta nazarların aynı içten siyasi mücadelede girmenizi ıhtibâî hüsnî telakkî ettim. Reisi-i Cümhur bulundugum müddette reisi-i cümhuriyetin öheme teslim eylediği yüksek ve kanuni vazifeleri hükümetle olan ve olmayan fırkalara karşı adılma ve bitarafane ifa edeceğime ve lâik cümhuriyet esası dahilinde fırkanızın her nevi siyasî faaliyet ceryanlarının bir mani-aya uğramıyacağına emniyet edebilirsiniz efendim.

Reisi-i Cümhur Gazi Mustafa Kemal

Başvekil Hz. Dün Akşam Yalova'ya Hareket Etti.

Fırkanızın Liderinin Dün Mecliste Arkadaşları ile Hususi Musahabesi.

BAŞVEKİL H. T. B. M. MECLİSİNDEN ÇIKARKEN.

Başvekil İsmet P. Hz., dün büyük Erkanı Harbiye Reisi Pa. Hâiretlerini sıyaretten sonra Büyük Millet Meclisine gelmiş ve orada bulunan mebus arkadaşları ile yeni fırka kargısında diğünadları hakkında uzun bir müsahebe yapmış.

Bu musahabe Halk Fırkası Lideri mah. bilhiss siyasetimiz hakkında fırka ve meclis arkadaşlarını bir kure daha tenvir etmiş ve bir suale cevaben de; Fethi Beyin mebus ıktihabında rumailayhe müzaheret edilmesinin diğünadları arasında olduğına ve böyle bir arkadaş kargasızlarını serbestçe Meclis kürsüsünden söyleyebilecek fırsatını vermek Hrm geldiğini şıyret etmiştir.

İsmet Pa. Fethi Beyin böyle bir suhulefet fırkası teğviki teğvibinde ayla suhulik olmuğınu, fikrinin müstakbil olduğuna, Fethi Beyin şıidenberi ve bilhassa bazı casuslarda Halk Fırkası ile müstakbil bulundugunu söyleyecekti.

Bazı nokta nazarlarda bizlere deşiler değildi. Müstakbil olmağına bu nokta nazarı üzerine almak istemiş ve buna kordı arzıyile talep etmiştir.

Demistir.

Başvekil Harretleri şıidenberi aya-

Tayyare Piyangosu.

53966 NUMARAYA 15000 LİRA ÇIKTI.

İstanbul, 11 (H. M.) — Tayyare piyangosunun birinci keşidesine bugün başlandı ve 53966 numaray: 15000 lira çıktı.

2000 lira kazananlar.
38457 40746 44213 42108.
1000 lira kazananlar.
55669 13222 16473.

300 lira kazananlar.
6191 39193 31117 40035 32357 49680 30579 5399 27294 8784 14447 54768 22508 44474 32055

100 lira kazananlar.
51547 15027 55495 23188 32925 45648 53822 20923 34898 41336 59054 24945 56539 42075 46030 48 435 47596 22852 55324 53059 8461 35197 30476 38366 11958 9804 28868 38483 16684 14835 28531 51560 17895 27046 32842 17260 29630 218 48582 50466 2748 55895 56372 10802 11284 10167 56531 12730 4234 3926 35328 26564 38379 45769 34529 43596 53051 16834 23933 35411 48234 42640 46082 24296 46546 18527 11237 55448 57205 25614 43169 8695 7292 21470 38728 15377 1507 16349 23543 80437 10985 40136

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374 6381 4956 25317 29517 15766 43517 54944 9081 31887 48720 55579 12187 23221 27005 48712 8889 15182 54159 12431 55565 7542 5584 23619 31668 25412 35970 38188 44682 55016 30751 6651 51557 30404 44281 26025 42737 35378 12299 10324 9671 45735 15842 50324 35249 36000 1906 59347 8614 27309 23634 6743 22185 13459 9297 6028 48293 35416 24581 14578 11245 54700 14881 25611 3962 45553 13798 29090 52119 53127 27209

(Devamı 3 üncü sayfa'da)

MAARİF VEKİLİ YALOVA'YA ÇIDİYOR.

Maarî: Vekilî Cemal Hüsnî B. bu akşam Yalova'ya hareket edecektir.

Yeni Umum Jandarma Kumandanı.

KAZIM P. BUGÜN GELECEK İŞE BAŞLIYACAK.

FERİK KAZIM PA.

Umum Jandarma Kumandanlığına tayin edilen Dördüncü Kolordu Kumandanı Kazım Pa. bu sabah şehrimize gelecek ve yeni vazifesine başlayacaktır.

ANKARA VE İSTANBUL'DA DÜNKÜ FIRTINA.

Dün öğleden sonra şehir dahilinde müthiş bir toz fırtınası başlamış ve bu fırtına iki saat kadar devam etmiştir. Bu müddet zarfında fırtına arasında hafif yağmur da serpişmiştir. Fırtına şimalden gelmiş ve beraberinde birçok toz tohumları sürüklemiştir. Fırtınadan sonra yağmur yağmasını ve hava açılmasını dorecei hararet pek a düşmüştür.

Fırtına şehir dahilinde callı dikkat bir tahribat yapmamıştır.

ADLİYE VEKİLİ BEY DÜN KURŞEVE GİTTİ.

Adliye Vekilî Mahmut Esat Bey Bugünden Umumi Yusuf Nihaz Beyle birlikte dün sabahki Kargıyı trenle Kargı hıre hareket etmiştir.

13 AĞUSTOS 1930

Hakimiyeti Milliye

No. 3291: On birinci sene.

SALİ 13 AĞUSTOS 1930

Her yerde 5 kuruş.

Gündelik.

TÜRKLER VE BULGARLAR.

Varna 4 Ağustos.

Türk gazetecileri Bulgaristan'ın her köşesinde sıcak bir dostluk havası buldular. Ancak derinden samimiyet olan bir dostluk bu kadar sıcak olabilir.

Birkaç gün bu ve muharir Sofya'dan da Bulgar'a gelmislerdi. Herkese, meslek arkadaşlarından, hükümet ve halk gazetecilerinden, ilk duyduğumuz, Gazi'ye karşı teğekkür ve hayranlık sözleri olmuştur. Değerli ki Gazi'nin söylediklerini ilk üç gün içinde Bulgaristan'ın her vatandaşı okumuş, kalbine almıştı.

Burgas'dan Varna'ya kadar halk dalgaları aramızdan geçerek geldik. Onlar birinde, biz onlarla, sanki hiç ayrılmamış, aynı aramızdan hiç bir kara gölge geçmemiş gibi, böyle kolay ve çabuk taşınmış. Başka türlü olabilir mi idi? Türk ve Bulgar unsurları, ve türk unsuru bulgar unsurları daha fazla, ayrımparçatılığın, aynı parçası sarayın gilesini çekti. Bu rejimin hatırası iki milleti birbirinden ayırmaz değil, iki milleti birleştirici bir şeydir. Bizim aramızda unutulacak bir günün değil, hatırlanacak ve birlikte hatırlanacak bir gelecek vardır.

Tarih ve coğrafyanın anlaşmalarını mukadder kıldığı iki millet, her ikisi de birbirine karşı kıtlas ve hayallerden uzaklaşmış, ikisi arasında da ne toprak ne his kavgası, ne de Balkan ve Avrupa kargaşalarının zarar görmüş, yine içinde kuvvet ve inkişaf bulmuş, anarşizm, türk ve bulgarların ele veremeyen ve elele sulh için çalınmasından daha normal ne olabilir?

Dost Bulgaristan'ın birçok hakusizliklerini ısratlarını çekmekte olduklarını bilmez değiliz. Bu ısratlar yalnız onlara münhasır değildir. Sıkıntı ve buhran içinde kovanın Avrupa'nın sulh ve istikrar bulmasını istiyenler, er geç büyük hakusizliklerini aynı milletlerin gömüllerinden almıştı en başta düşüneceklerdir. Bu meseleler milliyet olmaksızın çıkmışlar, beynelmül, ve bilhassa sulh ve istikrar meselesi olmuştur. Büyük buhran, Avrupa'nın bugünkü iktisadi ve siyasi ve içtimai buhranı, ancak, Avrupa milletlerinin gölü güvaz, anlaşmalarına bağlıdır.

Bulgar dostlarımız gazetecileri çağırarak en iyi çığır tuttular: biz ve onlar aynı zamandanberi birbirlerine düşman olmak için yetiştirilen nesillerin edebiyatı yerine yeni bir edebiyat kurmak, konuşuk terbiyesini tasfiye etmek mecburiyetindeyiz. Bu hizmet bilhassa gazeteciler, muallimler ve edebiyatçılar yapacaklardır.

Fatih RİFİKİ

POINCARÉ'NİN BİR NUTKU.

Verdun, 10 (A.A.) — Poincaré, Chalillon köyü karp maktulleri abidesinin kıyafetinde söylediği nutukta Fransanın Almanya'dan aldığı tamirat bedellerine güvenerek bu miktarda bir parayı harp olan şimal eyaletlerine serfettiğini ve bu tamirat bedellerini almak için elinde Almanya'nın vaktiden fazla bir kısmını tuttuğunu bildirdi. "Mühim bir karp bu derece itimat göstermek müddetinde bulunan galip bir milletin kendilerini milliyetçiyen yeni tavizler koymak veya müshelerle konularını silmek çabalarını bırakmaları için elbette ki hakikettir."

Gazi Hz. Fethi Bey'e Cevap Verdiler.

Gazi Hazretlerinin cevabından: "Lâik cümhuriyet esası dahilinde fırkanızın her nevi siyasî faaliyet ceryanlarının bir manî-aya uğramıyacağına emniyet edebilirsiniz."

İstanbul, 11 (A. A.) — Reisicumhur Mustafa Kemal Atatürk Paris Büyük Elçisi Fethi Beyefendi'nin mektubuna atıfı cevap vermişlerdir:

Anzım Fethi Beyefendi, 9 Ağustos 930 tarihli mektubunuzu aldım ve dikkatle okudum. Kendini mütalealarınıza ve suhretinize Reisicumhur ve Cümhuriyet Halk Fırkasının Umumi Reisi olarak iki sıfatla muhatap gördüm. Malumdur ki resmi vazifem dolayısıyla ben bugün Cümhuriyet Halk Fırkasının Umumi Reisi değilim. Fethi Beyefendi'nin ifa etmemekteyim. Fethi Beyefendi'nin ifa etmemekteyim. Fethi Beyefendi'nin ifa etmemekteyim.

Hükümetin ısratına müteallik olarak serdediğiniz nokta nazarların zamanın

da mevzu bahis olduğu cevaplarını vermek hükümete ait olacaktır. Bu suretle hakikatler daha açık meydana çıkacağına şüphe yoktur. B. M. Meclisinde ve millet muvacehesinde millet işlerinin serbest münakaşası ve hüsnüniyet sahibi zatlardan ve fırkaların ıstıhatlarını ortaya koyarak milletin aklı menfaatlerini aramaları benim gençliğimdenberi aşık ve taraftar olduğum bir sistemdir. Reisicumhur olmayarak yalnız filen Cümhuriyet Halk Fırkası Reisi bile bulunsaydın fırka programını ve gerisini tenkit eden ve insani ve siyasi ahlakıma emniyet olduğum siyasi gıbi bir zatın mütalealarını dikkat ve muhabetle dinlerdim ve istifadeli bulurdum. Memnuniyetle tekrar görüyorum ki lâik cümhuriyet esasında beraberiz. Zaten

benim siyasi hayatta bir tarafı olarak da ma aradığım ve arıyacağım temel budur. Binaenaleyh Büyük Mecliste aynı temeli istinat eden yeni bir fırkanın faaliyete geçerek millet işlerini serbest münakaşası etmesini cümhuriyetin esaslarından sayarım. Bu itibarla nokta nazarlarımı takip için siyasi mücadelede girmenizi bittabi hüsnü telakkî ettim. Reisicumhur bulunduğum müddette reisicumhurluğun ihtime teslim edildiği yüksek ve kanuni vazifeleri hüsnümetle olan ve olunan fırkalara karşı adillane ve bitarafane ifa edeceğime ve lâik cümhuriyet esası dahilinde fırkanın her nevi siyasî faaliyet ceryanlarının bir manî-aya uğramıyacağına emniyet edebilirsiniz cümlem.

Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal

Başvekil Hz. Dün Akşam Yalova'ya Hareket Etti.

Fırkanızın Liderinin Dün Mecliste Arkadaşları ile Hususi Musahabesi.

BAŞVEKİL H. Z. B. M. MECLİSİNDEN ÇIKARKEN.

Başvekil İsmet P. Hz. dün büyük Erkan Harbiye Reisi P. Hz. Reislerini ziyaretten sonra Büyük Millet Meclisine gelmiş ve orada bulunan mebus arkadaşları ile yeni fırka karzında düşüncükleri hakkında uzun bir musahabe yapmıştı.

Bu musahabe Halk Fırkası Lideri mali, dahili siyasetimle hakkında freke ve meclis arkadaşlarını bir kere daha tenkit etmiş ve bir suale cevaben de: Fethi Beyin mebus intihabında muameleyle müzaheret edilmesinin düşüncükleri arasında olduğunu ve böyle bir arkadaş komatlerini serbestçe Meclis kirasından söylişmek fırsatını vermek fikrinin geldiğini ifade etmiştir.

İsmet P. Fethi Beyin böyle bir suhabet fırka teşkil teğebbülünde salsuhtuk olmuştur, fakirinin müstakil olduğunu, Fethi Beyin ötedenberi ve bilhassa buhar esasında Halk Fırkası ile müstakil bulunmadığını söyleyerek:

— Bazı nokta nazarlarda bizimle beraber değiliz. Müstakil olmayınca bu nokta nazarı düşünce yeni takımın bu nokta kofid arzusukı talep etmiştir.

Demirgiri. Başvekil Hararetli konuşmalar yapıyor.

Tayyare Piyangosu.

53966 NÜMARAYA 15000 LİRA ÇIKTI.

İstanbul, 11 (H. M.) — Tayyare piyangosunun birinci keşidesine bugün başlandı ve 53966 numara: 15000 lira çıktı.

2000 lira kazananlar.
38457 40746 44213 42108.
1000 lira kazananlar.
55659 13222 16473.

300 lira kazananlar.
8191 39193 31117 40035 32357
49680 30579 5380 27294 8784
14447 54768 22508 44474 32055

100 lira kazananlar.
51547 15027 55495 23188 32925
45648 53822 20923 34898 41336
59054 24945 56539 42075 46030
48 435 47596 22852 55324 53059
8461 35197 30476 38366 11958
9804 28868 38483 16684 14835
28531 51560 17895 27046 32842
17260 23630 218 48582 50466
2748 55805 56372 10802 11284
10167 56531 17370 4234 3926
35328 26564 38379 45769 34529
43596 53051 16834 23933 35411

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

(Devamı 3. üncü sayfa'da.)

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

(Devamı 3. üncü sayfa'da.)

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

50 lira kazananlar.
49699 35642 30379 40408 41374
6381 4956 25317 29517 15766
43517 54944 9081 31887 48720
55579 12187 23221 27005 48712
8889 15182 54159 12431 55565
7542 5584 23619 31668 25412
35970 38188 44682 55016 30751
6651 51557 30404 44981 26025
42737 35878 12298 10324 9671
45735 15842 50324 35249 36000
1906 59347 8614 27309 23634
6743 22185 13459 9297 6028
48293 35416 24581 14578 11245
54700 14881 25611 3962 45553
13798 20900 52119 53127 27209

Yeni Umum Jandarma Kumandanı.

KAZIM P. BUGÜN GELEREK İŞE BAŞLIYACAK.

FERİK KAZIM P.

Umum Jandarma Kumandanlığına tayin edilen Dördüncü Koloru Kumandanı Kazım P. bu sabah gelinmiş gelececek ve yeni vazifesine başlayacaktır.

ANKARA VE İSTANBUL'DA DÜNKÜ FIRTINA.

Dün öğleden sonra şehir dahilinde müthiş bir toz fırtınası başlamış ve bu fırtına iki saat kadar devam etmiştir.

Bu müddet zarfında fırtına arasında hafif yağmur da serpiştirmiştir. Fırtına şimalden gelmiş ve beraberinde birçok bulut kümeleri sürüklemiştir.

Fırtınadan sonra yağmur yağmamış ve hava açılmış dercedi hareket pek ağırlaştı.

Fırtına şehir dahilinde canlı dikkat bir tahliat yapmamıştır.

ADLİYE VEKİLİ BEY DÜN KIRŞEHİRİ ÇIKTI.

Adliye Vekili Mahmut Esat İyigün Başmüddei Umumi Yusuf Nihat Bey'e birlikte dün sabahki Kaysari trenine Kırşehir'e hareket etmiştir.

MAARİF VEKİLİ H. Z. YALOVA'YA GİDİYOR.

Maarif Vekili Cemal Hüsnü Bey, bu akşam Yalova'ya hareket edecektir.

11 AĞUSTOS 1930

MÜDÜRLÜK : 15. 203
NUSHASI HER YERDE 5 K.
11 Ağustos 1930 Pazar 16. 16

Son Posta

IDARE: İSTANBUL NURUOSMANIYE ŞEREF SOKAĞI HERGÜN NEŞROLUNUR

SON POSTA Halkın gütüdür. Halk bununda görür.
SON POSTA Halkın kulağıdır. Halk bununda işidir.
SON POSTA Halkın dilidir. Halk bununda söyler.

YENİ FIRKA ÇALIŞMIYA HAZIRDIR

Yekdiğerine Muarız, Fakat Dost İci Fırka Reisi Dahili Ve Harici Siyasette Halk Önünde Noktai Nazarlarını Tesbit Ediyorlar...

İsmet Pş. "Yaptığım İşleri Kuvvetle İzah Ve Müdafaa Edebilirim," Diyorlar...

Fethi Bey "Fırkam, Memleketi İdare Fırsatını Elde Ettiği Gün Mesaimiz Tam Bir Muvaffakiyete Ulaşacaktır. Mütaleasında Bulunuyor..."

İsmet Pş. Fikrini Söylüyor

Gazeteciler dün İsmet Paşaya yeni fırka hakkında düşüncüklerini sordular. İsmet Paşa açık bir ifade ile cevap verdi:

— "Yeni fırkayı pek tabii olarak telâkki ettim. İnşallah memleket için hayırlı olacaktır. Biz noktai nazarımızı ve yaptıklarımızı bilerek ve inanarak takip eden adamlarız. Tabii işlerimizi kuvvetle ve imana müdafaa edeceğimize şüphe etmeyiniz.

Münakaşanın muvaffakiyetlerimiz daha iyi tobarız etti-receğine eminim. Binaenaleyh Fethi Beyin teşebbüsünü sevinçle karşıladım."

Gazeteciler bir noktaya daha anlamak istediler:

— Fethi Bey Cebelibereket mebusluğuna namzetliğini ko-yacaktır. Bu tasavvur karga-sında Halk fırkasının hattı hareketi ne olacak?

İşte İsmet Paşanın verdiği açık cevap:

— Biz siyasi hayata dahil olup ta teyidi vaziyette ayrılık göstererek memleketi daha ziyade menfaat teminini derip etmek isteyen Fethi Beyin itilâhına hiçbir zaman muarız değiliz.

— Yeni fırkaya Cümhuriyet Halk fırkasından itilâh edecekler çıkırmı?

— "Bilmiyorum, zannetmem. Maamafih herkes noktai nazarında serbesttir."

Biz dün Reisicumhur haz-
[Devamı 2 inci sayfa]

Fethi B. Yalovada

Fethi B. Fikirlerini İzah Ediyor

Serbest Cümhuriyet fırkası lideri Fethi Bey dün Yalova'da büyük eteide bir muharririni-mizi kabul etti. Takip edeceği siyasi itilâhın neti karierimize bildirmemize münasabını rica ettik. İşte tuttuğumuz not:

— "Teşkil edeceğim Serbest Cümhuriyet fırkasının çehresi lâyet ve tam, samimi cüm-huriyetçiliktir.

Negredeceğim program, şim-diye kadar emsali çok görülen ve fakat temenniyat sahasında kalan ve maalesef tatbikat sahasına girmiyen uzun vaatler ve usariyelerle dolu değildir.

Bugün milletin en çok istir-se çektiği sıkıntılara çare bulmak fikrimce neye müta-vakile ise onları ihtiya ede-cektir.

Herşeyden evvel iktisadi ve mali buhranı bugünkü mü-min halinden kurtararak mem-leket dahilinde iktisadi faali-yetlere yol açmak için düşün-düğüm tedbirleri efkârı unu-miyeye arzedeceğim. Bittabi kaleim ve fikir hürriyetleri pro-gramında dahildir. Hükümet işlerinde hata olduğunu zan-nettığım cihetleri Büyük Millet Meclisinde açıkça tenkit ede-ceğim.

Bu muhalefet fikriyat saha-sında kalacak ve şahaf husu-metlere münkalip olmayacak-tır. Binaenaleyh medeni şekil-de cereyan edecektir. Matbu-atın hürriyetini nezih surette [Devamı 2 inci sayfa]

Fethi B. Fikirlerini İzah Ediyor

Serbest Cümhuriyet fırkası lideri Fethi Bey dün Yalova'da büyük eteide bir muharririni-mizi kabul etti. Takip edeceği siyasi itilâhın neti karierimize bildirmemize münasabını rica ettik. İşte tuttuğumuz not:

— "Teşkil edeceğim Serbest Cümhuriyet fırkasının çehresi lâyet ve tam, samimi cüm-huriyetçiliktir.

Negredeceğim program, şim-diye kadar emsali çok görülen ve fakat temenniyat sahasında kalan ve maalesef tatbikat sahasına girmiyen uzun vaatler ve usariyelerle dolu değildir.

Bugün milletin en çok istir-se çektiği sıkıntılara çare bulmak fikrimce neye müta-vakile ise onları ihtiya ede-cektir.

Herşeyden evvel iktisadi ve mali buhranı bugünkü mü-min halinden kurtararak mem-leket dahilinde iktisadi faali-yetlere yol açmak için düşün-düğüm tedbirleri efkârı unu-miyeye arzedeceğim. Bittabi kaleim ve fikir hürriyetleri pro-gramında dahildir. Hükümet işlerinde hata olduğunu zan-nettığım cihetleri Büyük Millet Meclisinde açıkça tenkit ede-ceğim.

Bu muhalefet fikriyat saha-sında kalacak ve şahaf husu-metlere münkalip olmayacak-tır. Binaenaleyh medeni şekil-de cereyan edecektir. Matbu-atın hürriyetini nezih surette [Devamı 2 inci sayfa]

İyi Suya Kavuşabilecek Miyiz?

Taşdelen Menbaı Islah Ediliyormuş..

Üsküdar'dan Bir De Şöşe Yapılacak

Heder Olup Giden Kayışdağı Suyu

Emanet Fen ve Sihat işleri müdürleri ve umumi müfettiş İvrik Bey, birkaç Emanet memuru ile birlikte dün Taşdelen suyu menbaında tetkike gitmişlerdir. Bu su az aktığından su-tucuların fazla beklemeleri için fenni ve münasip şekilde nasil depo edileceğini gözden geçirmişlerdir.

Ayrıca Üsküdar'dan Taşdelen menbaına bir şöşe yapılma-da karar altına alınmıştır.

Yeni Fırka Nasıl Doğdu

Yeni fırkanın eski bir mazisi vardır. Fihakika bir müddet evvel Fethi Bey Gazi Hz. ne bir mektup yazarak Cümhuriyet rejiminin tek Fırka ile idaresi müşkil olduğu ve tatbikatın-da bunun pek büyük mahzur-ları görülmekte bulunduğ-u

esasına istinat ile son Avru-padaki ikamet müddetince ic-ra ettiği tetkikatı verdiği ka-naatlere göre de idarei hazı-ranın iktisadi ve mali, dahili ve harici siyasetinde tenkide lâyet bulduğu noktaları [Devamı 2 inci sayfa]

Yeni Fırka Etrafında

Serbest Cümhuriyet fırkası meydana çıkıyor.

hürriyetleri.

2 — Ailiyyede ıslahat: Hâkimlerin her türlü ve nüfuzdan azade olmaları

3 — Mali sahada ula-vergilerin makul ve adil şekilde tevzi ve tahsil, b

Dün Gece Yalovada Geç Vakte Kadar İstigal Edildi

İsmet Paşa Muvakkaten Ankara'ya Gitti

Yeni Fırkanın Programı Henüz Resmen Tebliğ Edilmedi Fakat Hakkında Yeni Malûmat Vardır ...

Yalova, 10 (H. M) — Ser-best Cümhuriyet fırkasının teşkil ve tenisine ait faaliyet inkişaf etmektedir.

Gazi Hazretlerinin Yalova'da cümlemaları münasabette sık sık içtimalar akteedilmekte,

yeni fırka lideri ile hükümet fırkası arasında, geç vakte kadar süren giddetli, fakat çok dostane hasbuhaller yapılmak-tadır.

Son içtimada Gazi Hazret-leri ve hemşireleri, İsmet Pş.,

Fethi Bey, mebuslardan Nuri (Kütahya), Tahsin (Ardahan) İbrahim (Bilecik), Ağaoğlu Ahmet (Kars), Salih (Bozok) Abdülhak Hâmit Beylerle daha bazı kimseler bulunmuş-tur.

Fethi Beyin teşkil edeceği Serbest Cümhuriyet fırkasının programı ve Fethi Beyin idari siyasi, iktisadi ve mali mesail hakkındaki itirazları mevzu-bahı olmuş İsmet Pş. serdedi-
[Devamı 3 üncü sayfa]

Müller Raporu

Alman mütehasssının yazdı-
ğı rapor "7. inci sayfamız-dadır. Okuyunuz.

VAZİYET ÇOK NAZİKTİR

Bugün Heyeti Vekile Toplanacak
Mühim Kararlar Verecektir.
Lütfen İç Sayfamıza Bakınız.

13 AĞUSTOS 1930

Son Posta

TELEFON:

MÜDÜRLÜK — L. 208

NÜSHASI HER YERDE 5 K.

13 Ağustos 1930 CEMALPAŞA No 18

YERİ: İSTANBUL NURUOSMANIYE CADDESİ SOKAĞI

HERGÜN NEŞROLUNUR

SON POSTA Halkın gözüdür. Halk bunlarla görür.
SON POSTA Halkın kulağıdır. Halk bunlarla işitir.
SON POSTA Halkın dilidir. Halk bunlarla söyler.

YENİ FIRKANIN MERKEZİ ANKARA

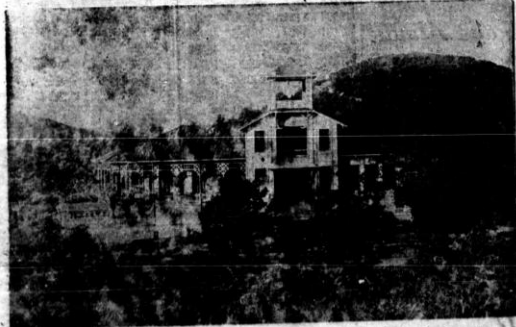
Programı Yarın
Neşredilecektir.
Şimdiki Hali 7
Anat Vardır.

Yeni Fırkanın Teşekkülü Etrafında Söylenen Sözler:

İzmir Mutemedi Salih Beyin Fikirleri Tashih Edilmelidir..

Serbest Cümhuriyet Fırkasının Doğacağı İki Ay Evvelinden Malûm Olabilir, Fakat Bir Gölgeden İbarettir Kalacağı Nasıl İddia Edilir?

Yalovada: Hararetili Münakaşalara Sahne Olan Yerlerden

Yeni fırkanın teşekkülü haberi alan Yeni Asır gazetesi, İzmir Fırka mutemedi Salih beyin fikirini soruyor. Bu soru, şu garip malûmatı veriyor: — Evet, bu meseleye iki aydan beri vakfımız vardı. Bütün fırka teşkilatına gelen tahriratta bundan bahsedilmiş ve ihdas tasavvur edilen muhalefet hareketi hakkında fikirlerimiz sorulmuştu. İki cevap vardı:

Birincisine göre muhalefet hareketi Meclis haricinden, diğer noktaya nazara göre de meclisten çıkmalı idi. Biz, mademki Meclis millet temsil ediyor, muhalefet fırkasının da Meclisten doğması lâzımgeldiği noktası nazaranı serdettik. Ve görüşüyor ki bu şekil kabul edildi.

— Şu hale göre, yeni fırka dost bir teşekkül olacaktır? — Dost olmasa bile samimi bir muhalefet yapacaktır.

— Tabii, halk fırkasından çıkacak meb'uslar tarafından tashih edilecektir?

— Evet, biz bazı azaların feda etmeye karar verdik. Onlar yeni fırkaya gireceklerdir.

Yeni Fırka Hakkında Gelen Haberler Üçüncü Sayfadadır

Kara Ali Geliyor Koşullara Girecektir

Kara Ali

Yunanistan'da yapılan sırat koşullarında daima birinci gelen Kara Ali bugünlerde geyrimizde beklenmektedir. Kara Ali İstanbul kulüplerinden birine girecek atletizm hayatına başlayacaktır.

Piyanko

Bu sabah çekilen tayyare piyankosunda kazanan numaraların listesi 2 inci sayfamızdadır.

Başvekil

Bu Sabah Pendiğe Vardı

İsmet Paşa bu sabah Ankara ekspresi ile Pendiğe varmıştır. Başvekilimiz bu defaki seyahati esnasında hemşiresini ziyaret edecek ve Yalovada uzunca bir rüfâdet kalacaktır. İsmet Paşa Ankara'dan ayrılırken Ankara, 12 (Telefon) — Başvekil Pa. İsmet Paşa hareket etmekte iken istasyona Kayseri ekspresi dahil oluyordu. Trenin düğümünü iptenlerden Refik B. (Konya), İsmet Paşa'ya dedi ki: —"İşte paşam, şimendifer siyaseti 30 gün sonra, bu trenin aca ile müsabet cevabını verecektir. Bu sırada, Başvekil hazır bulunmaları muvafaka etti. Tefvîk Rüşdî Bey de eğilip Paşamın elini öptü.

Adana'da

Bir Komünist

Tevkif Edildi

Adana, 11 (Husus) — Burada komünistlikle mazmun olan bir kişi tevkif edildi.

İlkan Edilen Asiret

Tire, 9 (Husus) — Tire dahilinde bulunan seyyar Selâtin asiretine (4) bin dönüm arazi verilmesi karar altına alınmıştır.

Müller Raporu

Alman mütehasssının yazdığı rapor "7. inci sayfamızdadır. Okuyunuz.

Şark Müfettişi

Urfaya Vardı

Urfa, 11 (H. M.) — Umumi müfettiş İbrahim Tali Bey refakatinde müşavir Kadri Pa. olduğu halde buraya geldi. İstasyonda merasimle karşılandı. Halk istikbaline gelmişti. Şiddetle alkışlandı.

Tayyareci Kadı

Bugünün Meselelerinden

Rüsumat Motörlerinin Bir Senelik Masrafı Yavuz'un Ki Kadardır..

Rüsumatın Avrupadan aldığı motörler meselesinde hazinenin ne derece ziyan ettiğini anlatmıştık. Bir kari buna dair bazı esaslı malûmat veriyor. Bu malûmatın dün bir kısmını yazdık. Bugün de geri kalanını neşrediyoruz:

[Dünkü kısmın sonu]

3 — Motörlerin evvelce planları yapılmadığı ve fiyatlarının konacak makine tüfeklerin atış kuvveti zindeleri, hesap edilmediği cihetle, seyir esnasında ateş edildiği zaman mermiler mahreklerini kaybetmekte, ve gemilerin süratlerine halel gelmektedir.

4 — Çünkü gemiler küçük ve makine tüfekler büyüktür. Bundan başka tüfeklerin mesafeleri ile gemilerin süratleri aralarındaki nisbet hesap edilmemiştir.

Binaenaleyh motörlerin harp kabiliyetleri yoktur. Hele dalgalı havalarda, (tecrübesi meydandadır.)

4 — Motörler, (yel) marka (+44) derece benzin yakarlar. Bu benzinlerin kilosu (75) kurutur. Adı seyir zamanında yani (8-10) mil sürerinde saatte (60-75) kilo benzin sarfederler. Fevkalâde ahvalde saatte (100) kilo yakarlar. Bu motörler ayrıca vasatı olarak günde (25) liralık yağ da yakarlar.

İki makine, bir kaptan (4) tayfa, (3) silahendaz ki bunların masrafları da hesap edilirse ayda motörün umumi masrafı — günde beger saat çalıştıkları farzedilerek — asgari olmak üzere (tamir) de dahil (100,000) liradır.

On motöre bir senede (1,200,000) lira masraf lâzımdır ki aşağı yukarı Yavuzun hazarda bir senelik masrafıdır.

Gümrük vukuat istatistiklerine nazaran bir senede Ak ve Kara denizde (1,000,000) liralık kapak — bulundug sabit değeri ki (1,200,000) liralık masraf yapmış.

5 — Bu motörler gümrüğün işine yaramadığı gibi bahriyesinin de işine yaramaz. Çünkü konsomasyonu fazladır. Tekneleri adı maver kurşununa bile mukavim değildir.

[Devamı 7 inci sayfa]

Hararetili Bir Boks Maçı

C. H. F. ve S. C. F. karşı kavgıya..

İRAN TOPRAĞINA GİRDİK Tafsilatı 3. inci Sayfada

19 AĞUSTOS 1930

TELEFON: MÜDÜRLÜK — 16 203
NÜSHASI HER YERDE 5 K.
19 Ağustos 1930 SALI No. 24

Son Posta

HERGÜN NEŞROLUNUR

İDARE: İSTANBUL NURUOSMANIYE ŞEREF SOKAĞI

SON POSTA Halkın gündür: Halk bunları görür.
SON POSTA Halkın kulakları: Halk bunları işitir.
SON POSTA Halkın dilidir: Halk bunları söyler.

SERBEST FIRKADA

Ağaoğlu Ahmet Bey Tenkitlere Devam Ediyor

“İsmet Paşa'nın Beyanatını Halka Dayanan Devlet Adamı Söyliyemez,”

“İsmet Paşa Hükümeti Devletçiliği Anlamamıştır...”

İdare Heyeti

Dün Serbest Cumhuriyet Fırkasının Nazır Handaki merkezi faaliyetleri idi. İleri girdiğimiz zaman Ağaoğlu Ahmet Bey fırkadan prensipleri hakkında bazı gazeteci arkadaşlara izahat veriyordu.

Ahmet Bey de, lideri Fethi Bey gibi şimdilik teferüta ve şahsiyata girmekten kaçınarak, muhtasabın efkârı umumiyetle temyiz etmek ihtiyacı yok mudur?

AVRUPAYI VE KOMİSYONCULARI ZENGİN EDİYORUZ

— Vardır, dedi, ve izaha başladı: “Halk fırkası bizim fırkadan ayrılmış, noktalarından biri de devletçilik telâkîsidir. İsmet Paşa hükümeti devletçiliği hususunda başka bir şekilde anlıyor. (Büce devletçilik Menafii anımsayın milletlik işlerinde devletin, halkın nefesine olma, hizmet teşebbüsüne girişimidir.)

Bu telâkîde de devletin yaptığını için gayet halkın memnuniyetini temin eder. Bunun için kâr düşünmez, kazancaya parayı, halkın helâli kullanır. Halkın helâli devlet teşebbüsüne bakmaz. Şimdi devlet meselesini misal alalım: Şi-

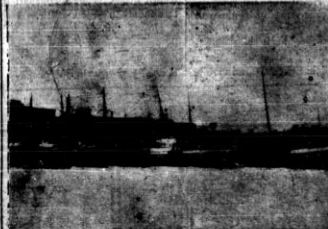
yor. Sonra bunları memnuniyetle almak için araya birçok komisyoncular giriyor. Anladık farktan bunlar telâkîde

ediyor. Bu memnuniyetleri, leri zahire hükümet yapıyor, fakat hakikatte Avrupa'ya ve [Devamı 2 ileri sayfada]

Bazı Vapurlara Haciz Mi Konacak Gümrük (50) Bin Lira Resim İstiyor...

Mesele, Devlet Şurasına Mı Gidecek?

Milli Şirketlere Ait Vapurlar

Haber aldığımız göre Gümrük idaresi Milli vapurlar arasında mühim bir iktilaf çıkarmıştır. Gümrük idaresi, milli vapurların resimden muafiyeti

halkında ıvvalce çıkartılan bir kanuna istinaden vapurlar tarafından (340) tonundan evvel satın alınan vapurlardan geçen resim almak istiyordu. [Devamı 3 ileri sayfada]

BEŞ SENE HÜKÜMET DEĞİŞMİYECEK Mİ?

İsmet Paşa'nın beyanatına geçen beyanatında hükümetin beş sene daha iktidar mevkiinde kalacağını ve siyasetin değiştirilmeyeceğini söylemişti. Fethi beyin bu beyanata verdiği cevap şudur:

— Bu, halkın temayülüne bağlıdır. Ekseriyet teşkil etmek ise zannedirim güç olacaktır.

Maliye Vekili Değişmek Üzere

Maliye vekili Sarıoğlu Şükrü Beyin Paris sefaretine tayini için kondisyon istenmez; vaki olduğu ve muvafakat cevabı alındığı hakkında kaydetmiş rivayetimiz dün gene kuvvetlendi.

Bu rivayete ilâveten de Sarıoğlu Şükrü Beyin yerine Abdülhakik Beyin getirileceği şaytan intihar etti. Şurasını da kaydedelim ki Maliye vekaletini bizzat Bayraklı İdare etmesi ihtimali de mevcuttur.

KURUMSİZ ÇEKİLMESİNE

Bu hafta kâh, kâh, kâh, kâh... bir bu hafta mahkemeden veya müvezzirlerinden tamamlanmış.

Yeni Fırkanın İzmir Teşkilâtı Etrafında Dedikodular

İzmir, 18 (H.M.) — Serbest Cumhuriyet fırkasının İzmir teşkilâtı yapmaya eski Adana valisi Cevdet Tahir Beyin memur edildiği söylenilmektedir. Cevdet Tahir B. elyevan İzmirde, kendi çiftliğinde istirahat ile meşguldür.

Rivayete göre Fethi B. bu hususta Cevdet Tahir beye müracaatla bulunmuş, fakat Cevdet Tahir B. işinin çokluğu dolayısıyla mazur görülmüştü rica etmiştir. Measafih kendisi bütün bu rivayetlerden ademî malumat beyan etmekteydi.

Orhan

Ziraat Mi?

Sanayi Mi?

Salihyettarlar meclisinde yaptığımız anket.

Yarın Başlıyor

Bugünün Meselelerinden

Kocam Delirdi, Ben Veremim. 3 Çocuğuma Kim Bakacak?

İzmirden alıp asayişa derdestliğini mektup, memlekette çok tesadüf edilen faaliyetler bizim üzerindeki parâyesi hatırlıyor. Cemal Hüsni Bey, bunu dikkate alıyoruz ve bu çocukları sefaletten kurtarmak.

Bendeniz zevce ve üç çocuğuma Kabristan'ı hırcet ederek ana vatanı geldik. İzmitre içinde komşu-yorum tarafından evvel metrukeden bir eve ikân edilmistik. Evimizin sat katını Envali metruke dairisi icara verdi. Kıraca:

“Alt kat da benimdir”, dedi, dava etti. Gerek cariye ve gerek kocam, âvârlımda hükümet, mahkemeye sadır bilimsel idimiz için gidip hakkımızı müdafaa edemedik. Evden çıkarmız kararlaştırılmıştı. On gün sonra bir gün şafaktan evvel [Devamı 3 ileri sayfada]

Türk Şerefi Lekelenmek İstendi

Halepte Bir Fransız Nezaketsizlik Yaptı

Mevki Kumandanı Derhal Tarziye Verdi

Halep A. - Gecikmişlik - (Hikâze) — Suriye hududunu tahdidde memur heyet azasından askeri müşavirlerimiz burada iken bir hadise olmuş, fakat Türk izleti nefis ve hayşiyeti lâzımlan mukabelede bulunmuşur. Vak'a şudur: Askerî müşavirlerimiz Halep'te burada otururken metro-salâ daasenden bir Fransız zabiti masa üzerinde duran papkalardan birini düğünmiştir. Bu hareketi bir kaza zanneden zabitelerimiz papkayı yerdan almış, temizlemiş, eski yerine koymuşlardır. Bu dikkatsizlik [Devamı 3 ileri sayfada]

Bir Benzeyiş ..

— (Gazeteyi okur) “Vergiler ağır olduğundan hafifletilecektir... Müller raporunu sen okuyorsun? Yeni fırka programını mı?

İNGİLİZ GAZETELERİ YENİ BİR FIRKA TEŞKİLİ TEŞEBBÜSÜNÜ TAKDİRLE GÖRMEYE BAŞLADILAR. İŞTE DEYLİ TELGRAFTAN TERCÜME EDİLMİŞ BİR SATIR: “HER HALDE REİSİCÖMHUR MUSTAFA KEMAL PAŞANIN ASRİ TÜRK DEVLETİNİ İDARE HUSUSUNDAKİ BU YENİ TERCÜBESİ HARİÇTE AZİM BİR SALÂKA VE BİR DERECE SEMPATİ İLE TAKİP OLUNACAKTIR...”

20 AĞUSTOS 1930

TELEFON
MÜBÜR LUK...
NUSHASI HER YERDE 5 K...
20 Ağustos 1930 ÇARŞAMBA No 23

Son Posta

IDARE: İSTANBUL NURUOSMANİYE ŞEREF SOKAĞI

HERGÜN NEŞROLUNUR

SON POSTA Halkın güldürür Halkı bunlarla güldürür
SON POSTA Halkın kulağıdır Halkı bunlarla iletir
SON POSTA Halkın dilidir Halkı bunlarla söyler

MÜCADELEYE LÜZUM YOK

Yeni Fırka, Halkın, Kendiliğinden
Doğan Ragbeti İle Şimdiden Mühim
Bir Ekseriyet Temin Etmek Üzeridir.

Bütün İstanbul Fethi Beyin Arkasındadır:

Yeni Fırkaya Girmek İstiyenler Teker Teker Değil, Mahalle Mahalle Toptan Müracaat Ediyorlar

Nazlı Hana Gelen Telgraflar Ve Mektuplar Üçer
Beşer Değil, Tomar Tomar Çanta İle Naklediliyor

Serbest Cumhuriyet fırkası belediye intihabına girip girmemeyi bugün Yalova'da aktedeceği umumi icimada kararlaştırılacaktır.

Fakat Fethi B. dün fırka merkezine geldiği zaman masasının üzerine de binalar telgraf ve mektup buldu.

Bu Telgrafların ve bu

mektupların hepsi de aynı

arzuyla yazılmıştır:

— Lütfen beni fırkaya

kaydediniz!

Fethi B. bu telgrafları ve mektupları tasnif ettirmeye vakit bulamadan kendisine haber verdiler:

— İstanbulda oturan İzmir

tüccarları namına bir heyet

geldi, kabulünü rica ediyor.

Fethi B. bu heyeti kabul

etti ve öğrendi ki:

Heyet ticari buhranın sebeplerini, hükümetin kabul ettiği

tedbirlere ve kanunlarda bul-

maktadır. Yeni fırkanın itidari

mekânine geldiği takdirde bu

hastalığın iyi edeceğine kanidir.

Ve temsil ettiği henüz me-

lekdaşlarıyla yeni fırkaya gir-

mek arzundadır.

Fethi Bey heyeti teşekkülüne

teşvi ettikten sonra günün me-

sai programını tanzim edecek-

ti, fakat kendisine gene haber

verdi:

— Beyoğlunda Şahkulu mah-

allesine namına bir heyet geldi.

Kabulünü rica etmektedir.

Fethi Bey bu heyeti de ka-

bul etti ve yine öğrendi ki:

Bu mahalle halkı, gönder-

dığı heyet vantele yeni fır-

kaya toptan dahil olmak arzu-

sundadır.

— Bu mahallede kaç ev

var?

— Altı yüz!

— Beher evde kaç kişi?

— Yaştı beş nüfus farz-

Lütfen Bize Yazınız..

Belediyeye Kimi Aza Yapmak İstersiniz?..

Yeni fırka Belediye intihabına girmeye karar verdi.

Fakat bu dakikada göstereceği namzetleri tesbit etmiş değildir. Şehirimize cidden hizmete dokunacak şahsiyetlerin isimlerini düşünmeye vakit bulamaması olmasa bile mümkündür.

(SON POSTA) bu mülâhaza ile fırkayı seven kardeşlerine aram hizmet ederek soruyor:

—Şehir ve fırka hesabı na Fethi beyin kimleri namzet göstermesi faydalıdır?

Lütfen bize iki üç satırlık esabı mucibe ile bir isim

zikrediniz.

Bu isimleri teklif edenle birlikte, resimleri gönderilirse

onları da ihmal etmeyecek derhal sütunlarımızı geçirmek, naz-

arı dikkatini celbetmek:

«... halkın istedikleri» bunlardır, demek vatan vazife-

kremlerinden biridir.

dersek yeni fırkaya toptan

etti, ve gördü ki onlar da fır-

kayı tamamilen benimsemiştir.

[Devamı 2 inci sayfa da]

Ziraat Mi, Sanayi Mi?

Makine Mühendisi Danış B. Ne Fikirde?

Yürünecek Yol, Ziraat yoludur

Danış B.

Son fırka münakaşaları, memleketimizde ziraat mi yoksa sanayiye mi fazla ehemmiyet verilmesi lâzımgeldiği meselesini ortaya attı. Bu vadiye salâhiyetle söz söyleyebilecek bazı zevatla görüştük. Bugünden itibaren bu mütaleaları neşrediyoruz.

İlk konuştuğumuz zat makine mühendisi ve sanayi umum müfettişi Danış Beydir. Sorduğumuz sualler şunlardır:

1 — Bize ziraat mi lâzımdır, sanayi mi?

2 — Fabrika yapmak doğru mudur?

3 — Ne gibi fabrika yapmak doğrudur?

4 — Hangi sanayiî himaye lâzımdır? Ne dereceye kadar?

5 — Ziraatin inkışafı için ne yapılabilir?

İşte cevapları:

BUNLAR AYRILMAZ

— Ziraatle sanayi birbirine

[Devamı 3 üncü sayfa da]

Ledi Nesime

Bir İngiliz Kadını
Müslüman Oldu

Ledi Nesime

İngilizce, sarık ve lâlâmiyete ait tetkikler negreden bir mecmuadan öğrendiğimize göre, maruf bir İngiliz kumandanın zevcesi, lâlâm dinini kabul etmiş ve aşağıya dercettiğimiz beyannameyi vermiştir:

“Ben, Nesime Elinor Cevort Masters, kumandan Masteraile zevcesi, beyan ederim ki, serbest arzulla müslümanlığı din olarak kabul ettim. Allah birdir, Muhammet onun peygamberi ve hadimidir; İbrahime, Musaya, İsa ya da inanırım ve hürmet ederim. Allahın yardımıyla Müslüman yaşamak istiyorum.

“Lâ ilâhe illâ Allah Muhammedürresulullah..”

KUR'AMIZIN ÇEKİLMESİNE
Bir kaç gün kâh, cinh kâh, bir kaç gün de dâhla matbaasından veya müberrirlerinden tamamıyabilmek.

Ağız Kavgası Fena Neticelendi

Balatta oturan Moiz isiminde bir museri basma satarcan hüviyeti anlaşılmayan bir müsteri ile kavgaya etmiş. Bir takacı olduğu zannedilen bu adam Moizi dört yerinden kama ile yaralamıştır. Moiz hastaneye yatırılmıştır.

Bugünün Meselelerinden

Şeker Tröstüne Neden Lüzum Görüldü?..

Alpulu şeker fabrikasını tesis eden müesseseler kimlerdir. Bu fabrikaya bugün sahip olan Rüşti zade Hayri Beyle, İktisat vekili Şakir Bey ve bunların arkadaşları bu fabrikaya ne kadar sermaye ile iştirak etmişler ve bugün bu fabrikaya ne suretle sahip olmuşlardır? Şeker şirketinin Milli kayru ile tesis edilmişiyse çalışmasını hakikî sebebi nedir?

Alpulu Şeker fabrikasını bîdayette (750,000) lira sermaye ile teşkil edilmiş bir müessesedir. Bu sermayenin (500,000) lirası hükümet tarafından tediyeye edilmiştir. Mütebaki sermaye müesseseler tarafından menen temin edilmiştir.

Rüşti zade Hayri Bey Almanya'da kâin bir fabrikadan makineleri kâmilan pek müsait gerait ve uzun vade ile almış ve bunları müesseselerin sermayesini teşkil etmiştir. Bu makineleri böyle pek uzun vade ile alabilmek için hükümetin vazetdiği sermaye karşılık göstermiştir.

Dört senecek bir faaliyetten sonra bugün fabrikaya müesseseler, yani İktisat vekili ve arkadaşları teşahup etmektedirler. Şakir Bey kendi namlarını daima Rüşti zade Hayri Beyin ismi ile kapatmakta ve kendisi ortada görünmemektedir.

Tasarruf edilen plâna nazaran bir şeker şirketi teşkil ediliyor. Bu şeker şirketine, memleketinde mevcut iki şeker fabrikası satılacak ve bundan sonra teşkil ve tesis edilecek şeker fabrikaları bu şirketin kontrol ve idaresi altında olacak imiş.

Bir defa bu şeker şirketine Alpulu şeker fabrikası (3) milyon lira ile devredilip paralar alınacak ve Hayri Bey yani nam diğerleri İktisat vekili Şakir Bey ve arkadaşları tarafından bu paralar tahsis edilecektir.

Sonra, teşkil edilen şeker şirketine de meclisi idare reis, şirket müdürü ve meclisi idare azaları olarak bu zevat yerleştirilecek, memleketinde şeker sanayiî tam bir lahırs altına alınacaktır. Bundan sonra herhangi bir mütebaki veya sermayedar bir şeker fabrikası tesis edilebilecek için şeker şirketine müracaat edecek ve oradan müsaade almadıkça böyle bir teşebbüse atılmıyacaktır.

Zamana Göre ...

— Bekle kardeşim, yeni fırkaya yazıldım. Vergileri bir idarelim. Artık yan gelip keyif çıkaracağım!

— Sen vakitile de böyle söylersin.

BU ŞEHİR SİZİNDİR

Binaenaleyh bu şehrin kimler tarafından idare edilmesini istiyorsanız bize bugünden itibaren isimlerinizi ve resimlerinizi gönderiniz. Bu sizin için de, bizim için de ilk defa olarak yapmaya imkân bulduğumuz bir vatan borcudur.

23 AĞUSTOS 1930

TELEFON: MÜDÜRLÜK: İ. 23 NÜSHA: HER YERDE 5 Y. 23 Ağustos 1930 CUMHURİYET N. 24

Son Posta

İDARE: İSTANBUL NURUOSMANIYE SERİF SOKAĞI HERGÜN NEŞROLUNUR

SON POSTA Halkın gıdalarıdır. Halk bunlarla güler. SON POSTA Halkın kulağıdır. Halk bunlarla işitir. SON POSTA Halkın dilidir. Halk bunlarla söyler.

ŞİDDETLİ MÜNAKAŞALAR

BAŞVEKİLİN SÖYLEYECEĞİ NUTUK VE İNTİHABAT AYNI ZAMANA TESADÜF EDECEĞİNDEN, BİR HAFTA SONRA BAŞLIYACAKTIR

Serbest Cumhuriyet Fırkası Reisi İstanbul'a Döndü Fethi Bey Yarın Namzetlerin Tesbitini İkmal Edecektir...

Başvekil İsmet Paşa Sivas'ta Söylüyeceği Nutku Hazırlamakla Meşguldür...

Yalova, 22 (H.M.) — Ardahan mebusu Tahsin, Ankara, mebusu Teâlâ, İstanbul mebusu Haydar ve Kars mebusu Ağa oğlu Ahmet beyler müstemsin olmak üzere Serbest Cumhuriyet fırkasının ne kadar azası varsa burada Fethi beyin riyaseti altında toplanarak fırka teşkilatının tevcih meselesi etrafında müzakerede bulundular.

Bu sırada bazı mebusların Halk fırkasından ayrılarak Serbest Cumhuriyet fırkasına iltihak ettikleri rivayeti tekrar tazelenildi.

Fethi Bey'e bu rivayetin hakikat olup olmadığını sorduk: — Şahısların değil, fikirlerin ehemmiyeti vardır ve taraftarlarımızın kimler olduğu şimdiki değil, Millet meclisi açıldığı zaman anlaşılabilecektir, cevabını aldık.

Bir müddet sonra Fethi Beyden daha vazih bir cevap ile birkaç isim lütfetmesini istedik, bu defa ricamızı reddetmedi.

— Eliaz mebusu ve Gazinin hocası Naki, Bilecik mebusu Rasim, İzmit mebusu İbrahim, Eskişehir mebusu Mehmet Emin Beylerin fırkaya iltihak ettiklerini söyledi.

Maasafih deversan eden rivayet bu isimlere daha bazı isimlerin ilave edilebileceğini gösteriyordu. Ve bu sırada Ankara mebusu Asaf Beyin ismi de söyleniyordu. Fakat bu hususta malumat almak mümkün değildi.

— Söyleniyen menzu değil, deniliyordu.

Fethi B. fırka arkadaşlarıyla akdettiği içtimain hitamını müteakip Gazi hazretlerini ziyarete gitti. Bu sırada Dahiliye Vekili Şükrü Kaya, Hariciye Vekili Tevfik Rüşdi, Maarif Vekili Cemal Hüsnâ, Nafia Vekili Recep Beyler de reis-cümhur hazretlerinin huzurunda bulunuyorlardı. Fethi B. geç vakitte kadar kaldı ve saat dokuz buçukta köşkten ayrılarak İstanbul'a hareket etti. Gece bir müddet büyük Adada durarak Hilâliha-merin balosuna uğruyacak ve oradan Tarabyadaki yalına gidecektir.

İstanbul'a giderken Fethi

Beğin yanında fırka kâtibi usumini Nuri, Maarif vekili Cemal Hüsnâ, Nafia vekili Recep Beyler vardı.

Bugün Serbest Cumhuriyet fırkası erkanının içtiması esnasında, Belediye intihabı mü-nasebetiyle İstanbul'da bir pro-

paganda mitinginin aktine karar verildiği şayi olmuştur. Gasetciler derhal Dahiliye ve-kilne müfessatı ederek miting-i-leması istedikler ve:

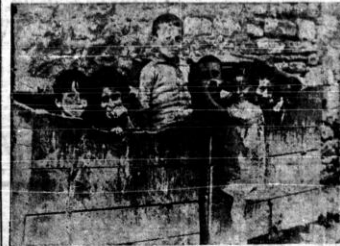
— Müsaade tetihualı partile miting yapılabilir. Cevabını [Devamı 3 üncü sayıfada]

Şahkulu Mahallesi İhtiyar Heyeti Muharririmize İzahat Veriyor

[Bu resmin yarısı 3 üncü sayımızdadır.]

Süprüntü Tenekelerinde Saklambaç Bu Çocuklar Hastalanırsa Hayret Edilemez Çünkü Pislik İçinde Yaşıyorlar

Şu manzara, serifi kalmış süprüntü çocuklarını bir ilticag-hını gösteriyor. İstanbul gibi bir şehirde, küçük çocukların nerelerde saklambaç oynadıklarını tesbit ediyor.

Çocukların saklanmak için kullandıkları büyük sandıklar,

sabit süprüntü tenekeleridir. Bu vaziyette yaşayan bir şehir içinde hastalık salgınları sık çıkacak, veba ve tifiis ortalığı kapıp geçecektir, bu halli bir mazharıyet bilnec la-zımdır. Hangi çocuk bahçelerinden bahsediyorsunuz?

Bir Namzet

Taranto Ef. Belediye Girmek İstiyor

Taranto Ef.

Şehrimizin maruf tüccarlarından (Leon Taranto) efendi belediye meclisi azalığı için müstakillen namzetliğini koymuş-tur.

Taranto Efendi elli sene-danberi İstanbul'da ticaretle meşgul Nesim Taranto efendi-nin küçük oğludur. Leon Taranto Ef. Türk mekteplerinde yetişmiş, Türk terbiyesi almış bir gençtir. Şehrin, bilhassa Kadıköy'ün ihtiyarlarını yakından bilen, ve şehrin güzelleş-mesi için hiçbir fedakâriyattan çekilmeyen bir tüccardır. Kendisi hiçbir fırkaya mensup de-ğildir. Serf vatandaşlarının te-vaccülüne itina eden namzelli-ğini müstakillen koymuştur.

Kime..

Rey Verirsiniz?

Belediye intihab hazırlıkları yakında başlayacak. Bu faaliyet-e günden bir hazırlık olmak üze-re şübheli sayıfada neşret-tiğimiz çarçiveli yazıyı okuyunuz.

İzmir Hukuk Hâkimini At Çıgnedi

İzmir, 21 (Husus) — İkinci hukuk mahkemesi reisi Kemal B., Başvekil İsmet Paşa-ya ait bir köşü atı tarafından çığnenmiştir. Hastaneye kaldırılan Kemal Beyin hayatı tehlikeydedir.

KUR'AMIZIN ÇEKİLMESİNE

Bu kaç gün kaldı, eksik kâğıtların bir daha toplanmasından veya müvazzafatından tamamlanabiliriz.

KUPON: 28

"SON POSTA", NİN "1000, LİRALIK KUR'AEİ

Bugünün Meselelerinden

Şarka Gönderilen Şekerlerin Hesabını Kim Verecektir..

(1929) senesinde inhisar idaresi vilayeti şarkıye, erzincan Kars, Erzurum için (5.000) ton şeker almayı karar vermişti. Bunun için evvelâ muhtelif cins şekerlerin * sıf, Trabzon ve oradan da ya deve sırtında, yahut kamyon veya sair kara vasıtalarıyla mahalline kadar nakliye ücreti ve masarifi em-miyesi dahil olmak üzere maliyet fiyatı hesap edildi. Ourlarda muhtelif cins şekerlerin en iyisi dahil olmak şartile, piyasası (16) dan (20) kuruşa kadar tahallüt ediyordu.

Yapılan hesaplara göre en iyi cins şekerin Karataki maliyet fiyatı nihayet (23) İngiliz lirasını geçmiyordu. İdareye o zaman bazı şeker tüccarları tarafından bu yolda teklifler de yapılmış-tı. [Devamı 2 inci sayıfada]

Sanayi Mi, Ziraat Mi?

Nizamettin B. Netice Olarak Ne Diyor?

Evvelâ Bir Ziraat Programı Yapmalı

Zahire borsası umumî kâtibi Nizamettin Beyin, şualarından verdiği cevapları dün kumun neşrettik. Bugün de sonunu derdediriz:

3—Hangi Sanayi Hımaya Etmek Lazımdır.

Türk Teşviki Sanayi kanunun bütün sanayi furk göstermeden himaye etmektedir. Bence bu, yanlıştır. Sanayimizin ilerleme-sinde bazı sahalılar olacaktı [Devamı 2 inci sayıfada]

İhtiyata Riayet

Baba — Oğlum! Sana ne oyuncak alayım? Çocuk — Şimendiler al, baba! Baba — Aman! Elinde öyle şey görmesinler; yeni fırkaya daha dün güldün. Sonra ne derler?

RİVAYETLER ARASINDA..

TASHİHİ İCAP EDENLER DE VARDIR. 3 ÜNCÜ SAYFAMIZDA FIRKA HABERLERİNE BAKINIZ

27 TEMMUZ 1930

Millet Partisinin görüşü

(Baş 1 inci sayfada)

Partinin bu iş için öbür devletlerle yapılmış olan müzakereler ve alınmış olması zarurî teminat hakkında hiç bir bilgisi olmadığından parti esas mesele üzerinde onun fayda ve zararlarını tartarak bir mütalâa yürütebilecek bir durumda değildir.

Ancak şunları müşahede etmek mecburiyetindeyiz :

Cumhuriyet devrinde ilk defa olarak Türk askeri fiilen savaşa gönderilirken Hükümet bu hususta Büyük Millet Meclisini toplayıp keyfiyeti ona arz etmek lüzumunu duymamıştır. Kerna muhalefete bir haber vermek ve ondan mütalâa sormak yoluna girmiş, ne de hiç bir suretle halk efkârını buna hazırlamak ihtiyacını hissetmemiştir.

Surasını da unutmamalıdır ki Birleşmiş Milletler kararı üzerine asker sevki keyfiyeti bütün dünyaca birinci defa olarak yapılıyor. Bunun erkânını B.M.M. siyle birlikte tekevün ettirmek herhalde zarurî idi.

Yapılması gereken ikinci müşahede şudur: Kore savaşının çıkması ve Birleşmiş Milletlerde üye olan devletlerden yardım istenilmesi haziran sonunda, yani B.M.M. toplu iken vaki olmuştur. Hükümet bu keyfiyeti Meclise götürmeyi düşünmediği gibi Meclis tatil devresine girdikten on gün sonra asker sevketme kararını almak zorunda kalabileceğini tahmin dahi edemiyerek Meclisi toplu tutmak lüzumunu takdir eyleyememiştir.

Bizce Hükümet derhal Meclisi dâvetle oradan bir karar almaya mecburdur.

Bu düşünceler her türlü partililik duygusu üstünde kalınarak ileri sürülmektedir.

Biz şu inandayız ki Türk askeri her sefer olduğu gibi bu sefer de varifesini kahramanca yapacaktır.

Esas amillerini bilmediğimiz Hükümetin Kore'ye Amerika'dan sonra ilk kara kuvveti gönderen devlet olmak kararından memleket için hayırlı neticeler çıkmasını da dileriz.

27 TEMMUZ 1930 ULUS GAZETESİ

C. H. P. Genel İdare Kurulu toplandı

Kasım Gülek Partinin görüşünü açıkladı

Bizim takdirimize bırakılan yardımı, bir çok devletle gibi vaziyetimize göre ve m a d d i imkânlarımız nisbetinde tâyin edebilirdik

Hükümet Birleşmiş Milletlere karşı vecibelerin nasıl yerine getirileceğini Meclis'te müzakere edilmeden ve Partimizle istişare etmeden tek başına takdir etmiştir

Hükümetin son kararı

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin, Kore'ye yardım hususundaki müracaatına Hükümet cevap vermiştir. Dışişleri Bakanı F. Köprülü'nün, Mr. Tröyve Lie'ye çektiği telgraftan öğrendiğimize göre, Hükümet Kore cephesindeki ateş hattına 4500 Türk er ve subayını göndermeye karar vermiştir.

Evvelki gece, saat 10.45 te radyo bu haberi yaydığı andanberi her evde konuşulan başlıca konu budur. Her aile babası, her ana ve her vatandaş, Hükümetin son kararını çeşitli şekilde yorumlamaktadır.

Hükümetin kararı hakkında muhalefetin ne düşündüğü, C.H.P. Genel Sekreteri Kasım Gülek'in dün verdiği bir demec açıklamıştır.

C.H.P. Genel Sekreterinin sözleri üzerinde ciddi ve derinlikle durmak lazımdır. Eminiz ki şu dakikada bu sözleri okuyan her vatandaş durumu kendi akıl ve mantık süzgecinden dikkatle geçirerek mütalâa edecektir. Hükümetin verdiği karar şu bakımlardan izaha muhtahtır:

1 — Neticeleri, iyi veya kötü ne olursa olsun, her halde çok mühimdir. Memleket ve milletin hayatı bir meselesi üzerinde bulgunduguna kimsenin şüphesi yoktur. Böyle bir karar almadan önce, D.P. İktidarı muhalefetin mütalâasını sorarak ihtiyac ve vazifesinden kendisini mustağni saymıştır. 4500 Türk evladı vatan topraklarından binlerce kilometre uzaktaki bir cepheye harp hareketlerine iştirak ettirilirken, üç milyondan fazla vatandaşın oyuna dayanan muhalefetle istişareye lüzum görülmemiş olması acıdır. Oyle zannediyoruz ki, böyle bir hareketin başka bir demokrat memleketinde misali bulunamaz. Hükümet C.H.P. nin fikrini sormaktan neden kaçınmıştır? Bu suale cevap vermek hakikaten güçtür.

2 — Hükümetin bundan da ağır hatası, Büyük Millet Meclisi'nden karar alması olmalıdır. 4500 askerimizin yurt dışında bir cephedeyse, veya Birleşmiş Milletler adına da olsa, katılmasına Hükümet yalnız başına karar verebilir mi? Meclis Anayasa ve kanunlar bakımından inceden in-

ceye tetkik ve tahlile muhtahtır. Şahsi kanaatimizce Anayasa ve kanunlar bakımından Meclis kararı şarttır. İş sadece siyasi icaplar bakımından mütalâa etmek dahi, Büyük Meclis'in kararını almak gene lâzımdır. Düşünceli bir kere: Askerlik hizmeti için silâh altına alınan gençler doğ-

(Soru 3 nolu S. 6 no sütünde)

Nihat ERİM

C.H.P. Genel Sekreteri Kasım Gülek

Asker sevki kararı

Piyasalarımızda da akisler yaptı

İstanbul borsasında tahvil fiyatları düştü, altın fiyatlarında 50 - 100 kuruş arasında yükseliş var

İstanbul, 26 (Telefonla) — Dünya siyasi vaziyetinde son günlerde hasıl olan hareketler Türkiye piyasasına da tesir etmektedir. Nitekim Hükümetin Kore'ye asker yollama kararı vermesi de bugün piyasayı karıştırmıştır. Bugün Borsada tahvilat fiyatları düşmüş ve altın bir miktar yükselmiştir. İstanbul Kambyo ve Nuhut Borsasında bugün sabihin 175 bin liralık tahvilat satılmıştır. Birinci tertip kalkınma tahvili 96.50 liradan 95 liraya, ikinci tertip kalkınma tahvili 95.15 liraya, üçüncü tertip kalkınma tahvili 95.20 liraya, Demir-

(Soru 4 nolu S. 3 nolu sütünde)

Kore'de tek B. Milletler tümeni

Yakında savaşacak olan tümünde Türk askerleri de olacak

Newyork, 26 a.s. — (United Press) Türkiye'nin Kore'deki Birleşmiş Milletler kuvvetleri-

(Soru 3 nolu S. 3 nolu sütünde)

C.H.P. Genel Sekreterliği

den: Cumhuriyet Halk Partisi Genel İdare Kurulu dün saat 10.45 de Genel Başkan İsmet İnönü'nün Başkanlığında toplanarak Hükümetçe alınmış olan Kore savaşına katılma kararını müzakere ve Genel Sekreter Kasım Gülek tarafından gazetesile yapılacak beyanatı tasvip etmiştir.

C.H.P. Genel Sekreteri Kasım Gülek dün gazetecilere şu demeci vermiştir: Birleşmiş Milletlere karşı ola vecibelerimizi tanıyoruz.

Dünyada sulhun ancak Birleşmiş Milletlerin müsterek inisiyatifine inanıyoruz. Aza devletler, birine olan taarruzu samim olarak hepsine tevcih olunmu bilerek derhal harekete geçeceklerae sulh müdafaa olunabilir.

Birleşmiş Milletlerin bizim takdirimize bırakarak istediği

(Soru 5 inci S. 3 nolu sütünde)

B. Milletlerin Kore'ye yardımları

Kore'ye yardım şekli hakkında bugüne kadar Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğine cevap veren milletlerin yapacakları yardımlar:

Amerika... kara, hava ve deniz kuvvetleri
İngiltere... Hava ve deniz kuvvetleri
Avustralya... Hava ve deniz kuvvetleri
Kanada... deniz kuvvetleri
Hollanda... deniz kuvvetleri
Yeni Zelanda... deniz kuvvetleri
Japonya... yardım yapamıyor
Danimarka... hasta ve yaralı nakliye birliği
Norveç... deniz nakliyesi
Fransa... harp gemisi
Filipinler... askeri nakliye gemisi
Yunanistan... yardım yapamıyor
İran... yardım yapamıyor
İngiltere, Avustralya ve Yeni Zelanda kara kuvvetleri göndermekle ilgili düşünce bildirilmemiştir.

Taşkın'un düğününden önce alınan bu resim, olaylarda şehiden gelmek üzere bulunan mütevelliler ve askerleri göstermektedir. Aralarında Amerikalılar da vardır.

29 TEMMUZ 1930 ULUS GAZETESİ

BAKISLAR

Bu ne patavatsızlık!

Peyami SAFA

Kore meselesinde iki noktayı birbirine karıştırıyoruz: Prensip bakımından Türkiye'nin askeri yardımı başka şey, bunun bazı şartlara bağlı olması başka şeydir.

Kore harbinin milletlerarası karakterini hiç kimse inkâr edemez. Bu dâvada infirad politikası gücemeyiz. Tecavüze karşı cephe alan milletler arasında - gerekince kanımız pahasına - yer almalıyız. Bu noktada Türkün alinyazısı Birleşmiş Milletlerin kaderiyle birleşmektedir.

Fakat her hangi bir harbe kayıtsız şartsız iştirak edebilir miyiz? Amerika ile aramızda bir ittifak muahedesi yoktur. Atlantik Paktı devletleri arasına kabul edilmedik. Bütün bu devletlerin hepsinden fazla muhtaç olduğumuz garanti bize verilmemiş, toprak bütünlüğümüz sigorta edilmemiştir. Birleşmiş Milletler arasında Kore harbine en önde değil, en sonda katılması lâzım gelen millet biziz. Atlantik Paktı devletleri bile henüz kararlarını vermediler. Her biri bir baha-

ne ile sıvışmağa veya düşünme zamanı kazanmağa çalışıyor.

Hükümetin meseleden daha evvel haberi olduğu halde İstanbul Deniz Kulübü ve Yıldız Parkı eğlencelerinden biraz sonra bu kararı ansızın vermesi herkesi şaşırttı, zaten yarı felç içinde bulunan piyasayı altüst etti, altın ve ihtiyaç maddeleri fiyatlarını derhal fırlattı. Bu kötü reaksiyon, kararın ne kadar acemice ve acele verildiğinin şaşmaz işaretidir.

Hükümet, Anayasa gereğince, Meclisi toplayıp ona bu tarihi kararı haber vermek zorunda idi, İngiltere böyle yaptı.

Hükümet kararını vermeden evvel halkın ve münevverin de fikirlerini yoklamalıydı. Ayrıca, meseleyi muhalif partilere de bildirmesi ve danışması lâzımdı.

Bunların hiçbiri yapılmadı. Ne garanti, ne Meclisin tasvibi, ne gazetelerin ve münevver efkârın mütalâası, ne muhalif partilerin reyî var.

ımızda

illetve-
Uzak -
diği şu
ı beya-
rak ay-
z: Baş-

kuvvet-
da Bir-
kâtipli-
itunda)

k

ü

seye

açtı

edeceğini
er Lake
iş Millet-
ete düşür-
i Malik,
i sütunda)

ru olur.

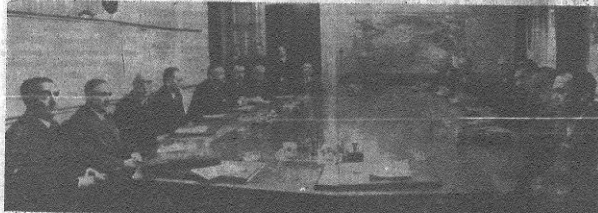
[illegible]

24 TEMMUZ 1930

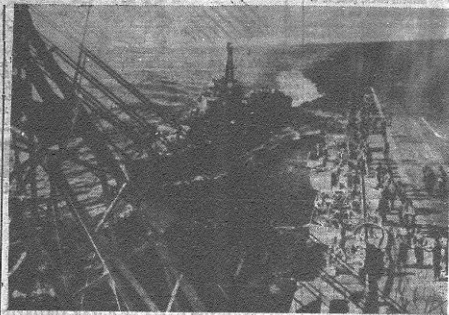
Bakanlar Kurulu ilk toplantısında Koreye yardım işini görüşecek

**Türkiye Birleşmiş Milletler Anayasasının tahmil ettiği
vecibelerden kaçınmayı asla düşünmemiştir**

Mesafenin uzaklığı ve taşıt güçlükleri dolayısıyla Türkiyeden herhangi bir kıta gönderilmesinin bahis mevzuu olmayacağı tahmin ediliyor.

Cumhurbaşkanı Celâl Bayarın başkanlığında yapılmış olan Bakanlar Kurulu toplantısı

Korede deniz harekâtına katılan İngiliz harp gemileri (Radyo Foto: AP.)

Amerikalılar komünistlerin taarruzunu geri attılar

Komünistler Pusan ıfmanına giden şosseye doğru büyük bir ilerleme hareketine başladılar

Londra 23 (B.E.C.) — Tacjoun aşğısındaki aşğıy elierin- de bulunduran Amerikalı mevzilerini yarmak için bu sabah erkenden komünistler hücumına geçmiştirler. Onlerinde giden tankların himayesindeki komünist hücumu şiddetli topu ateşi ve roket atan Amerikan ve Avustralya uçaklarının şiddetli ateşle karışmıştır. Gün batı makte İken Amerikalılar eski mevzilerini elelerine tutmakta idiler ve bu hücumu geri atıyorlardır. Bu arada 20 komünist tankı tahrip edilmiştir.

Fuana giden aşğıye doğru ko-
(Devamı sayfa 7, S. 3-4)

Fransa Birleşmiş Milletler ordusu tesisini istedi

Cumhurbaşkanı Auriol iyi niyet ve samimî barış arzusunun tecavüze karşı beşeriyeti koruyamayacağını söyledi

Londra 23 (B.B.C.) — Fransız Cümhurbaşkanı Aurot daimi bir Birleşmiş Milletler ordusunun tesisini ısrarla talep etmiş tir. Cümhurbaşkanı Kore hadi selerinden bahsetmiş ve bütün memleketlerin emniyetini ga (Devami Sayfa 7, S. 1 de)

Bir Türk anası 4 çocuk doğurdu

*Yavrulara Hürriyet, Adalet, Müsavat
ve Uhuuvet adları konuldu*

Numre 23 (Husuli muhabirleri misinden) — Dün gece doktor Behcet Üç çocuk hastahanesinde bir doğum vakası olmuş. Mey lüd Sasmirinin eşi Ayşe Sasmir

Çalışma Bakanlığına bağlanan fabrikalar

**Devlet sanayi şubelerinde çalışanlar
Bakanlığın teftişine tâbi olacak**

Ankara 23 (A.A.) — Meclisin kapanacağı günlerde çıkmış olan ve geniş bir işçi kütlesini ilgilendiren 5675 sayılı kanunun 23/7/1950 tarihinde yürürlüğe girmesi üzerine bu kanunun mahiyeti hakkında kendiliklerinden yazılan bir mektup (Devranı Sayfa 7, S. 4 te)

Hapisten çıkmak kolay değildir

Midhat Cemal KUNTAY

Seygilerim ağı, emyeli-
len büyük merhameti-
li. Fakat bu merhamet ki
lunak, heyecan vakası değil
dir, salihliyet meselesidir. Bu
radaki salihliyet, hükümete
değil, sevgiyi anıttı. Bazi ma-
mulat, hayphanehden yalnız
gıyaseti çıkarırsın. Bir gün
İzinde kalırsın. Bir gün çama-
şır salihliyetini götürürsün. O
ki, hayphanehden çıkınca gi-
dinceki bir yurtiçi potaktı;

24 Temmuz

Yazan: Selim Ragıp EMEC

[illegible][illegible]

Hürriyet âbidesinde

**Türkiye'ye
yapılan askeri
yardım**

**Bir Amerikan Ayan
Feminist Aklılı**

Yerninak «Gazette Française» i çıkaran Fransızın aklidir. Onun verdiği örnek ve bu gazetenin halk etkisi üzerinde yınar görüldüğü tesirli rölen olaya, İkinci Mahmud'a, ona seneye bir sayfa eklemek için

Artvinde
Jandarmının
yaptığı
bir
tecavüz

Ankara 26 (Günül muhabiri-
len) - Artvinde San Gülü
büyükdüğüdükü Gökmen Çakır
(Gökmen Bayrakçı) Çakır
büyükdüğüdükü Çakır Çakır

Hürriyet şehitleri ihtifali
Hürriyet âbidesinde yapıldı

Demokrat Parti İstanbul İda
re Kurulunun tertip ettiği 1908
Hürriyet şebidelerini anma İhti
falli dün saat 17.30 da Hürriye
(Devamı Sayfa 2, S. 6 da)

Türkiyeye yapılan askeri yardım

Bir Amerikan Ayan üyesi tetkikler yapmak için geldi
Ankara 23 (A.A.) — Amerikan Ayan Meclisi üyesi olan kuvvetler komisyonu üyelerinden cümle (Devamı Sayfa 7, S. 1 de)

**Artvinde
Jandarmanın
yaptığı**

bir tecavüz
Ankara 23 (Hususi muhabiri-
mizden) — Artvinde Sarı Gentli
köyünde mahatar Osmanın em-
(Devamı Sayfa 3. S. 8. 5. te)

Ticaret Bakanı ihracat işini açıkladı

Ham madde
ihracı ön plâna
aldı

Bursa 23 (A.A.) — Ekonomi ve Ticaret bakanı Zühtü Velî Beşirîmiz gelmiş ve tüccarla bir toplantı yaparak kendilerinin ticaret rejimi hakkında görüş toplanmış ve bugünkü Türkiye'de istihsal edilen ham madde (Devamı sayfa 7, 8, 9 da)

**D. P. Eşya
piyangosu
çekildi**

Büyük İkramiye olan bir 0102380 numaralı bilqte şabet etti. Kazanan nume-
lalar 2 inci sayfamızdadır.

Son Posta

Hükûmet dünya çapında ehemmiyet taşıyan bir karar aldı

Kore savaşına 4500 kişilik bir askerî kuvvetle katılıyoruz

Silâhlı yardım kararı Bayarın riyasetindeki toplantıda alındı

Bakanlar Kurulunun Cumhurbaşkanının reisliğindeki toplantısında Meclis ve Genelkurmay Başkanları da bulundu

Köprülü kararımızı Trygve Lie'ye bildirdi

Ankara 25 (A.A.) — Birleşmiş milletler genel sekreteri Trygve Lie tarafından Koreye Allah'ın yardım yapılması hususunda Birleşmiş milletler üyesi devletlere telgrafla müretteat edildiği malumdur.

Genel sekreter bu arada, hükümetimizde aynı mealde bir telgraf göndermiştir. Bu müracaat bugün Cumhurbaşkanının riyaasetinde toplanan Bakanlar kurulunda tetkik edilmiş ve bu konuda itilaz edilen ka-

rara tevfikan metni aşağıda yazılı cevabı tel
graf birleşmiş milletler genel sekreterine gön
derilmiştir:

Ekmeleddin İsmail Yılmaz
Birleşmiş Milletler
Genel Sekreteri
Lake - Success
 Birleşmiş Milletler paktidan doğan taah-
 hütlerine ve güvenlik konseyinin kararları-
 (Devamı Sayfa 7, S. 6 da)

Cumhurbaşkanı uçağı Yalovadan Ankara'ya varışında Bakanlar ve askerî erlân tarafından karşılanıyor.

Amerikan Âyan üyesi Cain'ın demeci

Türkiyenin Şimaldeki tehlikeye rağmen asker göndermesi mühim tesir yapacaktır

Türkiye Koreye ilk olarak kuvvet gönderecek olursa namı ve şanı dünyaya yayılacak ve Birleşmiş Milletler bayrağının altındaki Amerikan bayrağının yanında Türk bayrağı da yer alacaktır

Ankara 25 (Husuli muhabirimizden) — Bir kaç gündenberi
gehrimizde bulunan Amerikalı
senatör Mr. Cain bugün bir ba-
sın toplantısı yapmış, çok dik-
kate sayan bir beyanatta bulun-
muştur.
(Devamı Sayfa 7, Sâ. 1 de)

İzmit körfezinde görülen denizaltı

Haber yalanlanmakla beraber körfezde deniz ekipleri tarama yapıyor

İzmit, 25 (Hususi Muhabirimizden) — Dün gazetemizde bildirilmiş olan İzmit körfezinde görüldüğü iddia edilen denizaltının tahkikatı için bu makamlar müracaatında sınırlılık göstermişler ve tek kelime söylemeden telefonu kapamışlardır. Vilâyete yaptığım müracaat

tün gün meşgul oldum.

Askeri makamlar ve ilgili şahıslar sureti kayıtlı bu haberi yalanlamakla beraber, bu haberin mahiyeti hakkında esaslı tahakkukatların de derinleştirilmektedirler. Bilhassa askeri

ta haberin evvelki gece bir şahsın saat 10 sıralarında Körfezde elli altmış metre kadar derinde denizaltıya bensez bir kamalayı görüp biraz sonra battığını da müşahade edince ilgili

(Devamı Sayfa 7, 8'de 4 te)

Amerikalılar Kom

taarruzu karşısınd

Mac Arthur Birleşmiş Milletler Korede kalacağını ve galip gele

Londra 23 (BBC) — Güven ve Tanınım yardımıyla orada

Londra 23. (19-20) C. — Greveli
kil konsersi bugün Birleşim mil-
letler kuvvetleri komutanı ge-
neral Mac Arthur'un raporunu
dinlemek üzere toplanmıştır.
Bu raporda general Koren'in
günayrışımındaki mevzilerin e-
min bir şekilde teslim ettiklerini bildir-
mektedir. Raporda Koren'in gün-
düzüncü bölgeyi teslim ettiğini
ve kadim bir yoldaşlığı ifade

**Tarihî
toplantının
tafsilâtı**

Ankara 25 (Hususi muhabirimizden). — Cumhurbaşkanı Celâl Bayar beraberinde Meclis başkanı Refik Koraltan ve Baş-
(Devamı Sayfa 7, Sâ. 5 te)

ünistlerin

Amerikalılar Komünistlerin taarruzu karşısında çekildi

Mac Arthur Birleşmiş Milletler kuvvetlerinin Korede kalacağını ve galip geleceğini bildiriyor

[illegible]

7 tûmen 90 - 100 bin kişilik bir kuvveti. Rus mamulâtı 100 tank ve Sovyet mamulâtı 100 - 150 harp uçağı bulunduğuna, buna mukabil güney Korelilerin tank ve ağır toplardan mahrum dört tûmeni ve 16 talim uçağına sahip bulunduğuna raporlara tasiril edilmekte ve Kuzeylilerin ken-

Yamyamlar kaçarken yakalandı

İzmit 25 (Husul muhabirler) — Kocaeli yamyamları gün geçe mevki bulundukları Karasu hapishanesinin duvarına kışkırlı delmek suretiyle bina teğebbüs emişler ve bina da kısmen muvaffak olmuşlardır.

Kanadanın kaybı

Midhat Cemal KUNTAY

Göçen gün ölen Maken-
si King Kunta. İçin
bir kayıp. Bazı insanları,
kendü milletlerinin vatanında,
çü aldıkları sonra, hepçe mü
letirler de manevî hımsırları
kaldırır. Kuntanın eski
bağlarını, Kuntanın
Değisi nıhımlarını unatmak
çürönce içki olan, fakat

söz 12 öneki yafıyda kınay
çedra mecedir bir alioğden
başlıyan Makeni King, övür
letir adam di ki, kendisini al
yarat. öden bir milallile, hü-
dine olarak dedicidin, tabanı
nın ve kendisinin eşicili övür
nın kütüphaneye rafını göster
yon. ve Hava öderdi.

(Meydan Sayısı 2, 86; 4. Sayı)

aslı 13 üneñ yüzyılda İskoçya-
da necabetli bir aileden
başlıyan Makenzî King, o dev-
let adamı idi ki, kendisini zi-
yaret eden bir müellife, ha-
zine olarak dedesinin, babası-
nın ve kendisinin eserleri ku-
ran kütüphane rafını gösteri-
yor, ve ilâve ediyordu:
(Devamı Sıfır 2. Sn. 4 te)

27 TEMMUZ 1930

HALKIN GÖZÜ
HALKIN KULAĞI
HALKIN DİLİ

Son Posta

Sene 21 — No. 5637 — 1646

Telefon: 20205

Sabahları çıkar siyasi gazete

Fiah 10 Kurus

PERŞEMBE 27 TEMMUZ 1930

Askerî Şûranın dünkü toplantısı Ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor

Bugünkü dünya durumu karşısında Milli Savunma masraflarında indirme yapılmıyacak

Ankara 26 (Cumhuriyet) — Askerî Şûra bugün toplanarak, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Son Posta 21 Yaşında

Türkiye'nin bir halkın devleti değil, bir milletin devleti olduğunu, bugünkü dünya durumu karşısında Milli Savunma masraflarında indirme yapılmıyacağını, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

HERGÜN:

Tarihi dönemeç

Yazan: Selim Ragıp EMEÇ

Ankara 26 (Cumhuriyet) — Türkiye'nin bir halkın devleti değil, bir milletin devleti olduğunu, bugünkü dünya durumu karşısında Milli Savunma masraflarında indirme yapılmıyacağını, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Muhtar seçimlerine bağımsızlar da katılacak

Mahallelerde şimdiden listeler hazırlanmaya başladı

Muhtar seçimlerinin çok yakında yapılacağı, bağımsızların da katılacağı, mahallelerde şimdiden listeler hazırlanmaya başladığı bildirildi.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Demokrat Parti işçi refah ve saadetini sağlayacak

İşçiler hükümetin işçi haklarını tehakkuk ettireceğinden emin olduklarını belirttiler

Demokrat Parti işçilerin refah ve saadetini sağlayacak, işçilerin haklarını tehakkuk ettireceğinden emin olduklarını belirttiler.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor. Şûra'nın bugünkü toplantısı, ordu mevcudunun arttırılması mevzuu görüşülüyor.

Kıbrıs gün Bayramı bahçesinde tatil kararını veren Bakanlar Kurulu toplantısı halinde

Türkiyenin dış siyasette attığı mühim adım

Koreye silâhlı yardım kararımız gurda ve dünyada büyük heyecan ve alâka uyandırdı

Muhalefetin, yardım kararının şekline ait itirazları iktidar tarafından varit görülüyor, umumî kanaat tehlikenin taciî değil, bilakis bertaraf edildiği merkezindedir. Rusların nota verdiği haberleri yalanlandı

Altın fiyatları yükseldi, tahvil fiyatları düştü

**Hariçteki
akisler**

**İngiltere ve baş
devlet daha Kore'ye
asker gönderiyor**

Londra 26 (Hafen) — Türkiye'nin Kore'ye 4000 kişilik birlik göndermek kararını, İngiltere'nin de Kore'ye asker gönderdiğini bildirdi.

**Amerikan
Senatörü
dün gitti**

Amerikan Senatörü Albay Cain dün sabah Çin'den ayrıldı. Albay Cain, Çin'den ayrıldı.

**İmroz'da 16
kişi boğuldu**

İmroz'da 16 kişi boğuldu. İmroz'da 16 kişi boğuldu.

**Yamyamlara
ait yeni
ihbarlar**

İki çocuk daha yamyamlara kurban oldu. İki çocuk daha yamyamlara kurban oldu.

**152 lik
öğretmenler**

Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri. Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri.

Bir devletin iki kralı

Midhat Cemal KUNTAY. Midhat Cemal KUNTAY.

**152 lik
öğretmenler**

Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri. Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri.

Bir devletin iki kralı

Midhat Cemal KUNTAY. Midhat Cemal KUNTAY.

**152 lik
öğretmenler**

Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri. Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri.

Bir devletin iki kralı

Midhat Cemal KUNTAY. Midhat Cemal KUNTAY.

**152 lik
öğretmenler**

Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri. Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri.

Bir devletin iki kralı

Midhat Cemal KUNTAY. Midhat Cemal KUNTAY.

Kızıl Korelilerin müteaddit taarruzları püskürtüldü

Komünistlerin baskılarına rağmen Amerikalılar ve Güney kuvvetleri mevkiilerini muhafaza ettiler

Taarruzları püskürtülen ve Güney Korelilere terk edilmiş

Londra 26 (B.S.O.) (AP) — General Mac Arthur'un Tokyo'da yaptığı konuşma, Kore'de komünistlerin baskılarına rağmen Amerikalılar ve Güney kuvvetleri mevkiilerini muhafaza ettiklerini bildirdi.

**İzmitteki denizaltı
haberi asılsız**

İzmitteki denizaltı haberi asılsız. İzmitteki denizaltı haberi asılsız.

Bir devletin iki kralı

Midhat Cemal KUNTAY. Midhat Cemal KUNTAY.

**152 lik
öğretmenler**

Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri. Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri.

Bir devletin iki kralı

Midhat Cemal KUNTAY. Midhat Cemal KUNTAY.

**152 lik
öğretmenler**

Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri. Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri.

Bir devletin iki kralı

Midhat Cemal KUNTAY. Midhat Cemal KUNTAY.

**152 lik
öğretmenler**

Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri. Batılardan 26 sınıfların öğretmenleri.

Konseye sundukları iki kâğıdın 82 nolu tavanındaki vantez askerî tabakattan bir görünü. Bu resimlerle 3 üncü sayfamızdaki diğer resimler Ankara Foto muhabirimiz tarafından dün uçağa gönderilmiştir.

Başbakan tenkitlere ve tahrikçilere cevap verdi

Hükûmetin kararı harp değil, sulhu koruma teşebbüs ve kararıdır

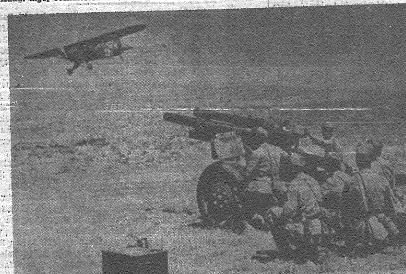
Bazı politika hastalarının ve müptelâlarının karar ve hareketlerinde samimiyet aramak beghude olur - Komünist tecavüz ve tahrikini Korede karşılamaya giderken içimide aynı mahiyette ki tahrikâtı mutlak önleyeceğiz

Ankara 28 (Hüseyin İsmahilbırdaklı) — Bugün Ankara siyasi faaliyet bakımından hummalı bir gün geçirmişti. Ögeden sonra Demokrat parti umumî idare heyeti toplanmış, başbakan Adnan Menderes son siyasi vaziyet hakkında istisnâî bir görüşme yaptı. Buna mütâbık Bakanlar Kurulu toptu. cımlık gınlık mevzuatı, bu arada son hükümet kararına yapılan temhildik teklif emilirdi.

Bakanlar kurulunun bu toptımından sonra saat 20 de Başbakanlıkta geniş bir matbuat toplantısı tertip olundu. Bu toptımda bütün gazeteciler ve Ajans mümes-

alileri hazır bulundurmaktadır. Koreye asker göndererek su hukümet kararı bilhassa Halkın istiahatı tarafından deyerliştir. Dün de bildirdiğim gibi genel sekreterliğinden cevap karamamıştır. Bugün be Babakan Adnan Menderes bir konuşma yapmış ve bu be tenkitleri cevaplandırmıştır.

korunması yolundaki
aristokrat ve Halk Par-
ti benliğinde tabi tutul-
maktadır Birleşmiş Milletler
ne kadar bu neşriyat
cevap geldiği için
toplantısında gün
ta ileri sürülen bütün
Devamı sayfa 7, 8. 2. 6)

28 tnel tamen topayun jaldik yaparken

İçimizdeki düşmanlar baş kaldırmaya yelteniyorlar

Tahrikçiler hakkında Savcılık takibata girdi

Behice Boran ve Adnan Cemkili'nin dağıttıkları beyannameleler toplattırıldı ve tahkikat açıldı

Bakanlar kurulunun Meclis Başkan ve vekillerinin de iştirakinde gün yapıldı; ferkalâde toplantı. Erveki gün Türk Barışçılar cemiyeti adıyla bir teşekkül kuruldu. Başkan Behice Boran ve genel sekreter Adnan Coşkun imzalı bir mektup ve ilâkât bir beyanname ile han tezekkât ve şuhralara bildirilmiş ve bu arada matbaasın (Devamı Sayfa 7, Sâ. 1 de)

Komünistler Amerikan mevziinde gedik açtılar

Komünistler Amerikan mevziinde gedik açtılar

**Amerikan suvari tümeninin sol kanadı çöktü,
mukabil Amerikan taarruzu başladı**

Koredeki 33inci Amerikan tümeni karargahından 28 (A. P.) — Sakaftan evvel taarruza geçen birlerce komünist cümlede hava harekâtına mani olmağa beraber birçok donanma uçağı gayet alaktan küll kuvvetleri makinali tüfek ve roket ateşine tutmuşlardı. Tokyo 28 (A.P.) — Bugün general Mc Arthur karargahından (Devamı Sayfa 3, 28. 2 to

Paraya ibadet

[illegible]

HERGÜN:

Evet mi, hayır mı?

Yazan: Selim Ragıp EMEÇ.

Bizim müdahale için Kore gibi bir dış emniyet meselesi, bir iç siyaset manevrası haline getirilmek istenmektedir. Bütün ağzlarında aynı nakarat:

hükümetinin şimdî C.H.F. sin-
ce itiraza uğrayan hareketi, is-
(Devran sayfa 3, 24. 1906)

Soğuk harbin gizli tarihi

Yazan: Amiral Jacharias
Amerika Deniz İstihbaratı İkinci Başkan

- 1 — Harp veya sulh meselesi,
- 2 — Harp ne zaman patlayacak?
- 3 — Komünist liderler ve devinci cihan barış,
- 4 — Bu harbin tacih neyi tesbit olundu?
- 5 — Kokoşovskinin plânları,
- 6 — Sovyet atom sırları nasıl öğretilirdi?
- 7 — Stalinin plânları nelerdir?

8 — Türk kürşesi Fuat Güzalının ölümüne
esrar ve... daha bir çok mühim bahisle
ek yakında "Son Posta", 4

**Cumhurbaşkanı
şehrimize
geliyor**

**Bayar trenle
Ankaradan
yola çıktı**

Ankara 28 (A.A.) — Cumhuriyet başkanı Celâl Bayar yarınki Bâbü'k Millet Meclisi Başkan (Devamı Sayfa 6, Sâ. 7 de)

Sarperin demeci

Güvenliğimizin teminini istedik

Ankara'da bir ay kaldıktan sonra varışları başına dönen Türk kiyimi birliğim milletlerdeki bağ delegesi Selim Sarper Lake Success'e varışından bir kaç saat önce (Devamı Sayfa 8, S. 5 te)

Bulgaristandan

Bir Senaret kâtibimiz çıkarıldı

Dün sabahki Sempion ekspresi ile 120 Bulgaristanlı muhacire Sofya konsolosluğumuzla birinci kâşibi Mehmet Aşık ile geldimizlerdir. Mehmet Aşık, İstanbul'daki şubek Bulgar konsolosluğuna...

0010 2500

EK 3

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : İstatistik Bölümü
SAYI : B.08.4.MEM.0.06.22.00-60599/
KONU : Araştırma İzni
İbrahim YAHŞI

38130

13/05/2011

GAZİ ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

- İlgi : a) MEB Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine
Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 25/04/2011 tarih ve 3191 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi İbrahim YAHŞI' nin "**Tarih öğretiminde gazete kullanımının çokperspektifliğe etkisi**" konulu tezi ile ilgili çalışma yapma isteği Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve araştırmanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bilgi verilmiştir.

Mühürlü anketler (2 sayfadan oluşan) ekte gönderilmiş olup, uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde iki örneğinin (CD/disket) Müdürlüğümüz İstatistik Bölümüne gönderilmesini rica ederim.

Güçen UYSAL
Müdür.
Müdür Yardımcısı

EKLER _____ :
Anket (2 sayfa)